

პ რ ი ლ ი

№5 (200)

საზოგადოებრივ-ლიბერალური ჟურნალი

გაიხი
ფასი 1.50 ლარი

1134
2004

#5
2004

არილი

საზოგადოებრივ-ლიბერალური
ასოციაცია "არილის" გაერთიანება
The Literary Magazine ARLI

არილი - დასავლეთელი სიწმინდე(ნი)
სულხან-საბა

არილი - მზის შუქი, რამეზე დამდგარი
ძარაული 260ს
განავრტყობი ლექსიკონი

მთავარი რედაქტორი შადიმან შამანაძე

სარედაქციო სბჭმო
მალხაზ ხარბედია
(მთრედაქტორის მოადგილე)

ლევან აბაშიძე
რატი ამალობელი
ია ანთაძე
ირმა არჩუაშვილი
ანდრო ბუაჩიძე
ნოდარ ებრაღიძე
თამაზ ვასაძე
ეთერ ვიბლიანი
ზაზა თვარაძე
ზურაბ კვიციანი
ვახტანგ კომპანიძე
ვასილ მაღლაფერიძე
ზვიად რატიანი
ირაკლი სამსონაძე
გულსუნდა სიხარულიძე
სოზარ სუბელიანი
ზაზა ფაჩუაშვილი
ზაზა ჭილაძე
ბესო ხვედელიძე

მენეჯერი - ნანა ჩხვიმიანი
მოხარციული დირექტორი -
გიორგი სუბარი

მოხაუბირული უზრუნველყოფა
თამაზ ჩხაიძე
ელისო კალმახელიძე
მანანა კორძაძე

ტელ/ფაქსი: 98-84-00
e-mail: kharbedia@yahoo.com
მისამართი: ლესელიძის ძ. №4

ფურნალი იბეჭდება გაზეთ
"კავკასიონის" სარედაქციო ბაზაზე

განსივდეს აუხაჭეთი!

№5, მაისი, 2004

ლიბერალური

ზურაბ ლევაია მსტოვარი და მზვიარაპი	1
ანა კორძია-სამადაშვილი მი, მარბარიტა	7
დათო ქარდავა ართხელ ნითელ არმიში	18
დათო ქარდავა დაკარბული სიმაღლე	21
ბესო ხვედელიძე მსტაფიტა	23
რატი ამალობელი ლეძსაპი	28
ირმა მალაციძე ბაბა	30
ქეთი ორჯონიკიძე თუთიყუპი	40
ქეთი ორჯონიკიძე ოსკარი	44
ლუკა ბაქანიძე ლეძსაპი	46
ჯულიან ბარნსი ბვიდან ბადახვივა პარბალები	48
პარუკი მურაკაპი ყინული კაპი	54
ნატალი საროტი ართი უოსთვის ან ართი არასთვის	58

მსტოვარი და მზვერაპი

რცხილა ძალიან მაგარი ხეა - გაცილებით მაგარი, ვიდრე მაგალითად მუხა. მისგან შალაშინის კალაპოტებს და სპორტულ ინვენტარს ამაზადებენ, მზადდება მისგან აგრეთვე ცულისა და ჩაქუჩის ტარები, სხვადასხვა ინსტრუმენტი. ძველი გამოცდილი ხელისნემა რცხილას ჭრიან, აცლიან ქერქს და ქერქაცვლილს პირდაპირ ღია ცის ქვეშ ტოვებენ, რათა ამ მორმა იგრძნოს სიცხე, სიცივე, ნივბა, მზე და ქარი. მორი იწყებს სკდომას, იგრისხება, იბრიცება და ასეა სამ წელიწადს. მხოლოდ ამის შემდეგ აპობენ ამ მორს ნასკდომებზე და რაც მთელი გადარჩება, სწორედ იქიდან ამაზადებენ საშვილიშვილო შალაშინის კალაპოტებს, ხელსაწყო-იარაღების ტარებს თუ სხვა საჭირო საგნებს.

ჩვენი ჯვრებს ვაკეთებთ რცხილისას. ჩვენი მასალა, ძველი ხელოსნების ღია ცის ქვეშ გამოშრალი მასალიდან განსხვავებით, ჩვეულებრივ, ხე-ტყის გამოსაშრობ საშრობშია გამოშრალი, მაგრამ სიმაგრით, ვგონებ, არ ჩამოუვარდება მას. თუ თქვენ საშუალება მოგეცემათ ხელში აიღოთ გაშვანშვალებული, ოთხი-ოთხზე, მეტრაოციანი რცხილის ლარტყა, მაშინვე იგრძნობთ მის სიმძიმესთან ერთად, სიმკვრივეს და ერთგვარ სიცივეს თითებით - რცხილა ძვალავით, ლითონით მაგარია და ცივი. ამ ლარტყაზე მეორე, ორმოცდაათსანტიმეტრიანი ასეთივე სისქის ლარტყა მაგრდება სჭვლებით და გვავარც მზადაა - ლაქის ნასხალა უნდა. სჭვლებით დამაგრება გამართლებულად მიმანია, რადგან ლურსმნებით დამაგრებული ჯვარი ადვილად ტყდება. მე თვითონ გადაამატვირვის ჩემიანებმა თავზე რამდენჯერმე ასეთი ჯვარი. პრინციპში, ეს არაფერი, რადგან მე თავი, რომ იტყვიან, კვახივით მაგარი მაქვს. თუმცა, ამის შესახებ ქვემოთ მოგახსენებ. ჯვრების თავზე გადაამტვირვის შესახებ ქვემოთ მოგახსენებთ.

მამა ოლიმპი მოძღვარია ჩვენი. ის "განდგომილ-განკვეთილია" ძირითადი ეკლესიიდან. ეს სიტყვა "განდგომილ-განკვეთილი" მე თვითონ მოვიგონე. ასე იმპროტო მონოსსენივბ ჩემს მოძღვარს, რომ ობიექტური მონდა ვიყო. სიმაართლე ყოველთვის უნდა ითქვას:

მამა ოლიმპი თავის დროზე ერთი ჩვეულებრივი მღვდელი იყო, მაგრამ დროთა განმავლობაში იგი დაუპირისპირდა ძირითადი ეკლესიის ხელმძღვანელობას იმ მიზეზით, რომ მას არ მოსწონდა ამ ხელმძღვანელობის მიერ წარმოებული "პოლიტიკა" და ეკლესიის შიგნით მიმდინარე კარგად დაფარული, მაგრამ, უთუოდ მაინც არსებული, მანიკური მოვლენები. მამა ოლიმპი სხამაღლა ამხელდა ყველას და რადგან ის ერთობ ემოციური ადამიანია, ზოგჯერ ყვირილითა და გინებით, ხანდახან კი მუშუტკირივით. ეს მითოდებით ცდლობდა იგი ეკლესიის შიგნით თავისთვის მისაღები წესრიგის დამყარებას. ამის გამო, ზულიგნური საქციელისა და შუასაუკუნეობრივი, "მრავალხეული" (როგორც ძირითადი ეკლესიის მესვეურები ამბობდნენ) შესხედლებების გამო იგი განკვეთილ იქნა დედა-ეკლესიისგან. და, - ნუ, - განდგომილიც იქნა, რასაკვირველია, საკუთარი ნებით.

მე ვახსენე სიტყვა "ჩვე". ჩვენი მრევლი ვართ - მამა ოლიმპის მრევლი ანუ ის ხალხი, რომლებსაც მამა ოლიმპისა გვეჯერა, რასაკვირველია, გვენამს ჩვენი ძირითადი დედა-ეკლესიისა, მაგრამ მიგვაჩინია, რომ მისმა ზოგიერთმა მესვეურმა ქვეშარიტ გზას ცოტათი გადაუხვია - ცოტათი კი არადა კარგა გვარიანადაც გადაუხვია, მაგრამ ამის შესახებაც სხვა დროს.

ჩვენითვის მიუღებელია მათი შემირიგებლური დამოკიდებულება ახლადმომრავლებული სექტების მიმართ. ჩვენი ვებრძობთ სექტებს - ვცემთ სექტანტებს, ვანადგურებთ მათ ქონებას და ვწავთ მათ ნივნებს. ისინი არა, მათ მიანიათ, რომ სექტანტებთან ბრძოლა უნდა იყოს მშვიდობიანი, თუმცა აბა სად გინახავთ ბრძოლა და მშვიდობიანი.

ისე, ერთხელ, სხვათა შორის, მე ენციკლოპედიაში ჩავისმდე უბრალოდ დამაინტერესა ამ სიტყვის ქვეშარიტმა მნიშვნელობამ და თურმე

7092

საქართველოს
პარლამენტის
მდივნის
გამოცემულია

ნუ იტყვი: სექტა ყოფილა ძირითადი, გაბატონებული (ასე ეწერა) ეკლესიიდან გამოყოფილი რელიგიური ჯგუფი, რომელიც არ ემორჩილება საერთო წესებს, ანუ წესით ჩვენც სექტა გამოვდივართ, მაგრამ ეს, რომ იტყვიან, ენციკლოპედიურად. ისე კი ამის შესახებ ჯობია მრევლთან არაფერი დამცდეს, თორემ ამგვარი გამონათქვამი თუ მამა ოლიმპის ყურამდის მივიდა, მან შეიძლება ეპითიმიამ დამადოს. ასე რომ, ამაზე ანუ იმაზე, რომ ჩვენ სექტა ვართ, მე ვცდილობ - არაბთუ არ ვილაპარაკო, არც კი ვიფიქრო, რადგან ამგვარმა ფიქრებმა ადამიანი შეიძლება სულის ნარწყმედამდეც მიიყვანოს. ისე კი თუ მაინც სექტა ვართ, მაშინ სექტებიც ყოფილა ცუდი და კარგი. ადამიანებიც ხომ არიან ცუდები და კარგები. ჰოდა, ალბათ, სექტებიც ასეა. ისე რომ, იელოველები ცუდი სექტაა, ჩვენ კი - ჩვენ, შემინდე უფალო და, თუ მაინცდამაინც სექტა ვართ, მაშასადამე უსათუოდ კარგი, რადგან ჩვენი სარწმუნოება ერთადერთი ქრისტიანობის მთელს ქვეყანაზე, ასე რომ, რაც გინდა დაგვარქვან, მაინც ჩვენი სარწმუნოება იქნება უსწორესი.

ისე, გიხსრათ სიმართლე, დიდი ბრძენთაბრძენი მე არა ვარ, ერთი უბრალო ახალგაზრდა კაცი ვარ და თავიც კვახივით მაგარი მიქვს (უკაცრავად, რომ ასე მოვიხსენიებ საკუთარ თავს, მაგრამ რა ვქნა, ძალიან მივივარს ეს გამონათქვამი, რადგანაც იგი განსაკუთრებით ზუსტად ასახავს, ჩემი თავის, როგორც ორგანოს სიმაგრეს, ასევე ჩემს სულიერ და ფიზიკურ მდგომარეობას), მაგრამ ზოგჯერ მაინც მიჩნდება თავში ალბათ მკრეხელური აზრი - თუ რატომ არის ჩვენი, მაინცდამაინც ჩვენი სარწმუნოება ერთადერთი ქრისტიანობის ქვეყანაზე და რატომ

სხვათა სარწმუნოებები არ არის ასეთი. ისე, ბათასეც არ უნდა მეთქვა, მაგრამ რადგან ვთქვი, ბარემ იმასაც ვიტყვი, თუ როდის და რატომ მომდის ამგვარი აზრები თავში: ამგვარი აზრები, შემინდე უფალო და, ჩვენებს რომ ვუყურებ მაშინ მომდის. ჩვენ, მამა ოლიმპის მიმდევრები, ანუ ოლიმპიელები (ჩვენ ზოგჯერ ასეც მოვიხსენიებენ) ყველანი ერთმანეთს ჩამოვგავართ: საშუალო სიმაღლის და სხვადასხვა სისქე-სიმჭლევის წვეროსანი მამაკაცები ძირითადად ჯვარნაქარგი სხესურული ქუდებითა ვართ თავდაბურულნი. ბევრ ჩვენგანს კეხიანი ცხვირი და ბრაზიანი გამოსხედა აქვს. მამაკაცები ძველი ქართული წესის თანახმად, მისალმებისას მხარზე ვკოცნით ერთმანეთს, რაც ზოგჯერ პატარა არეულობას იწვევს ხოლმე, რადგან ის, ვისაც მხარზე უნდა აკოცო, როცა ხედავს, რომ შენ მხარზე აკოცე, ლოყაზე კოცნის შემდეგ მხარზე საკოცნელად იწვევს. შენც, შენი მხრივ ცდილობ ვალში არ დარჩე და კოცნი ლოყაზე, რადგან მან ლოყაზეც გაკოცა და მხარზეც, შენ კი მხოლოდ მხარზე, საბოლოო ვაშში კი გამოიღოს, რომ (თუ ნასვამებიც ბრძანდებით) თქვენ ერთმანეთს მხრებს და ლოყებს უკოცნი, სინამდვილეში კი ლოშნით ერთმანეთს და თავებს ურტყამთ. ეს კი შეიძლება გაგრძელდეს მანამ, სანამ ვილაცას სხესურული ქუდი არ დაუვარდება. ისე, აქაც სხვამ იკითხოს თორემ მე ჩემი ქუდი ყოველთვის მაგრად მიქვს ჩამოფხატული, ხოლო თავი, როგორც ზემოთ უკვე მოგახსენეთ, კვახივით მაგარი მიქვს. საერთოდ კი კაცები მხოლოდ ხელის ჩამორთმევით უნდა გამოყოფილდებოდნენ და არ კოცნიდნენ ერთმანეთს არც მხარზე და არც პირისასებზე - ეს, ჩემი აზრით, ცუდი ჩვევაა.

მამა ოლიმპის დათინებულ მოთხოვნით ჩვენ ვალდებული ვართ ვეცადოთ ვილაპარაკოთ სუფთა, თავანკარა ქართულით, თავანკარა ქართული კი, მისი აზრით, მხოლოდ ძველი ქართულია. რა თქმა უნდა, მთლად ძველ ქართულზე მეტყველება ჩვენ არ ძალგვიძის, მაგრამ ისე კი ჩვენი ენა ცოტათი არქაულად უღერს. ზოგი ამას კარგად ახერხებს, ზოგი საერთოდ ვერ ახერხებს, ზოგს კი ცოტა სასაცილოდ გამოსდის. აი, მაგალითად, როგორ ესაუბრა, ჩემი თანდასწრებით, მალაზიაში გამყიდველს ჩვენი მრევლის წევრი და ჩემი სულიერი ძმა გალელი ზური სულუხია:

ზური სულუხია: მაიონნებ ესე ხომ არ არს ძველი, მაგალითად?

გამყიდველი ქალი: არა ბატონო, როგორ გეკადრებთ! ზედ ანერია თარიღი, სუ ახალი მიღებული გეაქვს!

ზური სულუხია: მაგენი რაცხას დაანერენ ზეთ, ქე ვუნყი მე, მაგალითად!

გამყიდველი ქალი: ახალია ბატონო ნამდვილად! ზური სულუხია: არა მამცთურთ დიდიცო, რამე თუ ბალანეზა მინდა - მე მაიონნები ესე!

გამყიდველი ქალი: ვისთვის გინებათ?

ზური სულუხია: ბალანეზა-თქვა, ბალანეზა - ვა-ა, ყრმითინა, ყრმითინა!

რაც შეეხება ჩვენს ქალებს, ისინი სათნონი არიან და რწმენის საკითხებში შეუვალნი, მაგრამ სამ-

წუხაროდ, მათ შორის, ჭარბობენ ჭარბთმინანები. მე, როგორც მამაკაცს, შეიძლება არც შემეფერებოდეს ადამიანებისა და მით უმეტეს, ქალების, - ნაკლი დავარქვათ, არასრულყოფილება თუ ფიზიოლოგიური თავისებურებები - ამაზე საუბარი. თითქოს არც ღირს ამაზე ყურადღების გამახვილება, მაგრამ როგორც უკვე ვთქვი, სიძარბო უნდა ითქვას ყოველთვის. ეს კი, ანუ ის, რომ ჩვენი ქალთა შორის ჭარბთმინანები და შეუხედავები ჭარბობენ, ფაქტია - თავიანთი უღვაშებით, ქიღავაშებით, ბუნები ყურებსა და ცხვირში, ცხვირზეც. როგორც ჩანს, ეს ერთ-ერთ მხრივ, განპირობებულია იმით, რომ მრევლში ასაკოვანი ქალებია ახალგაზრდებზე გაცილებით მეტი, მეორე მხრივ კი იმით, რომ ჩვენი ქალები არ იცვებიან ეპილეპსიას და ახლოს არ ეკარებიან კოსმეტიკურ საშუალებებს. მამა ოლიმპი უკრძალავს მათ ამას. ის თვლის, რომ ადამიანი უნდა იყოს ისეთი, როგორც ის უფლავდა შექმნა და არა ტუშითა და პომადით შეთითხნილი. ჩვენი მრევლის ქალებიც მიჰყვებიან მამა ოლიმპის მცნებას, არ ცდილობენ თავიანთი გარეგნობის შეცვლას და არიან ისეთები, როგორცდგავს ისინი უფლავდა შექმნა. მე, როგორც მთხრობელს, მაქვს უფლება, რაღაცა გამოვტოვო, რაღაცაზე კი შევწინააღმდეგო გავამახვილო ყურადღება. მაგრამ როდესაც ახასიათებ ადამიანებს, უნდა ილაპარაკო არა იმაზე, თუ რითი გვახსნან ისინი სხვებს, არამედ იმაზე, რითაც ისინი სხვებისაგან განსხვავდებიან. თუ ამ უნდა არ დავიკარო, შენი ნაამბობი გამოვა ზერელედ, ხოლო შენ მიერ დახატული სახეები უფერული და უიერონი იქნებიან. მაშინ რაღა აზრი აქვს თხორობას. მე დარწმუნებული ვარ, რომ ქალთა გარკვეული ნაწილი ისეთივე ჭარბთმინანია, როგორც ჩვენი მრევლისანები. უბრალოდ, სხვა ქალები, ჩვენივსაგან განსხვავებით, სხვადასხვა საშუალებებით იცდილებენ არასასურველ თმას, ჩვენები კი არა. სამაგიეროდ სხვებს პირისახე ლამაზი აქვთ, მაგრამ ბევრს საინოება არ გააჩნიათ, ჩვენებს კი საინოებაც აქვთ და ქიღავაშებიც. მე კი უკვე, ახლა როგორც ყოველთვის, ვაჭარბებ - ეს უკვე ქირქილია, ცინიკური ქირქილი. ზოგჯერ არის, რომ ვიტყვი ან გავაკეთებ რამეს და მერე მძაგს ჩემი თავი. ახლაც ასეა - მე ჩემი თავი მძაგს.

რაც შეეხება კიდევ ჩვენს ქალებს, რა თქმა უნდა, საკმე ასეც არ არის და მათ შორისაც არიან ლამაზმანები, ზოგიერთები კი - ახალგაზრდები განსაკუთრებით - ნამდვილი ცუგარმელები. ამას მე ვამბობ სრული გულწრფელობით და არა იმიტომ, ჩვენ ქალებზე ზემოთ თქმული, ცოტა მოუზომავი გამოჩინებები შევარბილო. არც უნდა მეთქვა, ალბათ, ეს ყველაფერი, მაგრამ ვთქვი და რა ვქნა. ნათქვამი სიტყვას უკან ვეღარ დავაბრუნებ. ერთს დავამატებ მხოლოდ: რაკიღა ოლიმპიელ ქალებზე მიგდა საკმე და მათზე ნავიდა ლამაზაკი ერთხელ და საშუადაოდ რომ მოვამთავრო ეს თემა, ვიტყვი, რომ, როცა ჩვენ ოლიმპიელი მამაკაცივთ ვარბებთ და ვცემთ იელოველებს, ჩვენი ქალები ტიპილად გალოზებენ, ხოლო ხელსაყრელი მომენტის შერჩევას ჩქმეტენ და ბრწყინებ დაზარალებულებს. მოვრი იმით მე ოლიმპიელ ქალებზე საუბარი, დავასრულე. და-

ვასრულე, თუნდაც იმიტომ, რომ ისინი, სიმართლე ითქვას, არ გამოირჩევიან დიდი გონიერებით და არანაირ მნიშვნელოვან როლს მრევლის ცხოვრებაში არ თამაშობენ.

ასეც უნდა იყოს - ქალი ქალია.

მე გიგი ლამაზოშვილი ვარ - ორხველი უცოლო, უშუშეგარი. მრევლში ცოტა რთული და თავისებური მოვალეობა მაქვს: იელოველთა სექტაში შეგზავნილი მამა ოლიმპის მსტოვარი ვარ.

ეს საკმე ასე მოხდა. ერთხელ მამა ოლიმპიმ თანესთან სენავლი მოხმო და დილკვანი ბიკენტის თანდასწრებით შემომთავაზა "უფლისათვის სამარგებლო" საქმის გაცეობა. მე, რა თქმა უნდა, სისარულით დავთანხმე და ვუთხარი, რომ "უფლისათვის სამარგებლო" საქმის გასაკეთებლად მუდამ მზადაა გიგი ლამაზოშვილი. მაშინ მამა ოლიმპიმ საიდუმლოდ გაანადო, რომ მას თურმე სექტანთა სტრუქტურებში შეგზავნილი ყოლია თავიი მსტოვარი, ანუ ემისრები, რომლებიც მამა ოლიმპის აწვდიდნენ, შეუღებისდაგვარად, დაწვრილებით ინფორმაციას იმის თაობაზე თუ რა ხდებოდა სექტანთა შიგნით. საიდან ვინანადებოდნენ, რა რიტუალებს ატარებდნენ, როგორ გადაადგილდებოდნენ, როგორ "რწყმადნენ" ქართველთა სულებს და რას გვემადგენენ მომავლისთვის. ერთ-ერთი ასეთი მსტოვარი იელოველთა სექტაში უნდა გავმხადარიყავი მე. უნდა მოვინათლოლიყავი, ჯანდაბა მაგათ, იელოველურად, რაც შეიძლება მეტად უნდა შევსულიყავი მათ ხელმძღვანელობასთან ნოლიაში და მამა ოლიმპისათვის ან დილკვანი ბიკენტისათვის მეცნობებინა ყოველივე საინტერესო, რასაც მე იქ იმ შეჩვენებულების ბუნებაში ვნახავდი ან ყურს მოვკრავდი.

დავთანხმდი.

იელოველთა პირველი შტოვარა, რომელსაც დაეცნარი - კონფერენცია - როგორც ისინი ამ ღონისძიებას უწოდებენ, ერთ პატარა ნაქირავებ ბინაში ჩატარდა. მათ იქ ერთი რაღაც დანჯღერული მაგნიტოფონი ედგათ, რომელსაც წამდაუნუნ ხან ჩართავდნენ, ხან გამორთავდნენ გალობების დროს. დამამასსოვრდა, რომ ერთმანეთს უსვამდნენ სხვადასხვა შეკითხვებს და, რასაკვირვებო, შესაბამის პასუხებსაც სცემდნენ. შეკითხვები ძირითადად იმას შეეხებოდა, თუ როგორ უნდა მოიქცეს მორწმუნე იელოველი ამ თუ იმ შემთხვევაში. ნუ დაახლოებოთ ასე: შეკითხვა: "ვისთან უნდა იმეგობროს იელოველი?" პასუხი: "ღიას, იელოველმა უნდა იმეგობროს მხოლოდ იელოველებთან". შეკითხვა: "ვისზე შეიძლება იქორწინოს იელოველმა?" პასუხი: "ღიას, იელოველმა უნდა იქორწინოს მხოლოდ იელოველზე". სცდიდნენ ისინი ერთმანეთს ბიბლიის ცოდნაშიც: შეკითხვა: "რა ერქვა ნოეს უფროს ვაჟს?" დიას: "ნოეს უფროს ვაჟს ერქვა სემი". "რა ერქვა ისააკის ცოლს?" "ღიას, ისააკის ცოლს ერქვა რებეკა". მოპასუხები პასუხობდნენ დალაგებულად, მშვიდად, თუმცა თავის სათქმელს ყოველთვის რატომღაც იწყებდნენ სიტყვით "ღიას". ეს იყო და ეს. კონფერენცია რომ დამთავრდა, მაშინვე არ დაიშალნენ. ისინი პატარ-პატარა ჯგუფებად, ხუთ-ხუთნი გამოდიოდნენ ბინიდან და ჩუმად იპარე-

ბოდნენ. დაახლოებით ასეთივე იყო სხვა, შემდგომი კონფერენციებიც.

გარდა კონფერენციებისა, იელოველები ატარებენ აგრეთვე თეატრალურ წარმოდგენებს, სადაც ისინი აცოცლებენ ბიბლიურ სცენებს - ნუ, ერთი სიტყვით, თავისებური თეატრი აქვთ. ამგვარ სპექტაკლებში მეც მიმიღია მონაწილეობა და ამის შესახებაც გაიამბობთ. მანამდე კი მინდა გითხრათ, რომ იელოველთა წესდება ძალიან გაეცა... თუმცა რა აზრი აქვს ახლა მაგათ წესდებაზე ლაპარაკს. ჯობია,

ისევ სპექტაკლებზე მოვყვე. არ ვიცი, რა სამსახირო ნიჭი აღმოაჩინა ჩემში იელოველთა უზუცესმა, მაგრამ ერთხელ გვერდზე გამისმო და მითხრა: "შენ ბიბლიურ სპექტაკლში უნდა ითამაშო", უზუცესი თვითონ დაახლოებით ორმოცამდე წლის კაცია, მართლა უზუცესი კი არ არის, ისინი, ანუ წინამძღოლები იელოველთა, ასე მოიხსენებიან, - "მეფე დავითი უნდა განასახიერო". მეც რა მენადვლებოდა - დავთანხმდი. ვირსავიას ირმა თამაშობდა. ამ პატარა სპექტაკლში ყველაზე მეტად ის ადგილი

MARCH 15, 2002

THE WATCHTOWER

ANNOUNCING JEHOVAH'S KINGDOM

Good Leadership Where Can We Find It?

Also:
Black Company-
A history of wife-swapping

მომეწონა, როცა მეფე დავითს ანუ მე, ვირსავია - ირმა უნდა ამეყვანა ხელში და მომეტაცა. რეპუტიციაზე, სწორედ ამ სცენის გათამაშის ვაკეთებდი ყველაფერს შეგნებულად ისე, რომ უსუცესს არ მოსწონებდა ჩემი თამაში და ხელმეორედ გაეთამაშებინა სცენა. მეც ერთი შეიდეგურ მოვიტაცე ირმა: ავიყვანიდი და დავარბენინებდი ოთახში წინ და უკან. ბოლოს მინც იძულებული გახვდი ისე მეთამაშა, როგორც იმ ძალიშვილ უსუცესს სურდა, თუშეცა ის ბოლო დუმილიც, დემორთმანი, კარგი იყო. მე ირმა ავიტაცე და ისე ჩავისუტეე, როგორც ალბათ, მამატიოს უფალმა და, თვით ნამდვილი დავით მეფე ვერ ჩაისუტებდა ნამდვილ ვირსავიას.

- "ბრაგო!" - შესძახა უსუცესმა და სისარულით ატარდა. მეორე დღეს სპექტაკლმა ანლაიტი ჩაიარა. ჩემი და ირმას თამაშით აღფრთოვანებული იელოველები ტრონდნენ. სპექტაკლის შემდეგ კი ტაშში გავანაგე და ყვაკილები გვესროლეს. ეს ყვაკილები მე სცენიდან ავკრიფე და ირმას მივუძღვეინი.

ირმა იელოველია. იელოველებში, ისევე როგორც ყველგან, ათასნარიან ხალხი და იქაც არიან ისეთები, რომლებსაც ან სწამთ ის, რის მოწამებობასაც იბრალბენ, ან არა. მაგრამ ამ უბედურს, ანუ ირმას მართლა გულწრფელად სწამს თავისი იელოვანობა.

მე კი იგი მომწონს, მომწონს კი არადა, შემიწინად უფალო და, ალბათ მიყვარს. ის ღამაზია, ჭკვიანი და განათლებული. თანაც წესიერი - იგი რალაც თანდაყოლილი წესიერებითაა წესიერი - კდე-მამოსილია. სწორედ მაგის გულისთვის იყო, ჩვენებმა რომ თავზე გადაამატკრიეს ორი თუ სამი ჯვარი.

როცა განსაკუთრებით ხალხმრავალი კონფერენციები იმართება, ჩვენები არბევენ იელოველებს და, რომ იტყვიან, "თავს ბანს ანგრევენ" მათ. მე ასეთ დროს, ვჭვი რომ არ აღიღო, სექტანტების რიგებში ვარ და ვცდილობ თავი ისე მოვაჩვენო, თითქოს აქტიური იელოველი ვიყო. ჩვენებიც ამ "უსჯულოებთან" ერთად მეც მირტყამენ. იელოველებს ხომ კარგად მოესვენებათ, რომ ვილაღ-ვილაღები ჩუმ-ჩუმად აწვინდა მამა ოლიმპის ინფორმაციას მათი საქმიანობის შესახებ.

მაშინ იმ დღეს მეტად დიდმასშტაბიანი კონფერენცია ტარდებოდა, თანაც, ასე ვთქვათ, გასკლითი ქალაქიდან შორს, ერთ-ერთი "უსჯულის" კარგად მოწყობილ კარმიდამოში. იელოველები მთელი საქართველიდან და მეზობელი რესპუბლიკებიდანაც კი იყვნენ ჩამოსული: ტევა აღარ იყო დაკვირვებული ავტობუსებისა, კერძო ავტომანქანებზე რომ აღარაფერი ვთქვათ. მე ირმას შორიბალოს ვტრიალებდი და ვცდილობდი, რომ ამდენ ხალხში არსად აღმეპარვოდა. მისი გაფრთხილება არ შემიძლო - ეს ხომ ჩვენების ღალატი იქნებოდა, არადა, ბედი-სანაბრად მიტოვაცა, აბა, როგორ შეიძლებოდა. ჩვენებმა მაშინ იელოველებს დღე აყარეს, ო-ხო-ხო-ხო, "მკედარსაც კი გაეცინება". შვიდი ავტობუსით ჩამოვიდნენ, "უსჯულოები" ალყაში მოაქციეს, "ჰკა მაგასაო" დასძახეს და იელოველებს დაერივნენ ხის

ჯვრებით შეიარაღებულნი: კაცები იელოველების სცემდნენ, რელიგიურ ექსტაზში მყოფი უღვაშიანი ქალები კი ამ დროს ტპალიად გალობდნენ. ომერაციას ხელმძღვანელობდა მამა ოლიმპი, მას ცალ ხელში რადიოარუპორი ეჭირა, მეორეში კი ანთებული სასაქმეველ, რომელსაც იქნებოდა, რათა საკმეველის სუნს გაეგრცელებინა, ხოლო რადიოარუპორით იძლეოდა განკარგულებებს და ძალიან უცნაურ სიტყვებით ლანდავდა იელოველებს. ჩვენი დანარჩენი კაცებიც გააფრთხილებდნენ იალოველებს და სცემდნენ მათ ჯვრებით. იქვე მყოფი პოლიციელები ზარმაცად აშველებდნენ მოჩუბრებს და თითქოს შარებიც დაშორი ვთქვით ცდილობდნენ, მაგრამ მოდით, სიმართლე ვთქვით და, ისინი პირიქით, ხელს უწყობდნენ ჩვენიანებს იელოველების ცემაში. და თუ რომელიმე იელოველი უშნოდა, მაგრამ მინც, წინააღმდეგობის განვეს სცდიდა, მას მაშინვე ზურგს უკან ხელებს მოუგონებდნენ, მერე კი, რომ იტყვიან, "რაც მოგივა დავითაო, ყველა შენი თავითაო".

იხე, რაც მართალია, მართალია და ძალიან კარგი საცემია იელოველი, მე შენ გეტყვი, ხელს შემოგობრუნებს თუ რა. მათ ხომ მათი რწმენით ჯარში სამსახურიც კი ეკრძალებათ. ესე იგი, გამოდის, რომ შეიარაღებული მტერიც რომ მიადგეთ კარს, მინც არ გაუწევენ წინააღმდეგობას, ისე მოეკვლევენებიან, მათ შეიძლება მხოლოდ ხელი აიფარონ ან გაიქცენ. ჰოდა, ურტყი, რამდენიც გინდა, ამოწყდა მაგათი სხენებო.

ორმეტრიანი დიაკვანი ბიკენტი ყოფილი რაგბისტია. ამბობენ, რომ მისგან მხოლოდო კლასის რაგბისტები დადგებოდა, რომ არა მისი თანდაყოლილი მიდრეკილება ხულიგნობისკენ. მოგესხნებათ, რაგბი ფეგურული სრიალი არ არის და არც შაში და ჭადრაკია. რაგბი ძალისმიერი, ხისტი თამაშია და ხშირია, როცა რაგბის თამაშის დროს მთიამაშეები ერომანიეს გაუღალუნ-გამოუღალუნებენ. რაგბში ეს როგორღაც მოდის, მაგრამ ჩვენი დიაკვანი რაგბის თამაშის დროს ნამეტნეს შერებოდა. ეს მისი მიზეზით ხდებოდა მოედანზე შესლა-შემოსლა და ჩხუბები. ის სულ ვილაღს უღალუნებდა. მას მუდამ სჯდინდენ მსაჯელებ და მწკრთნელები, იგი თითქმის სულ სათადარიგოთა სკამზე იჯდა და ბოლოს, საერთოდაც დაითხოვეს დიდი სპორტიანი. ამის შემდეგ მივიდა იგი ვულსიანი, რომ იტყვიან, ინამა ღმერთი, გახდა ჯერ სტიქაროსანი, მერე მორჩილი და ბოლოს, დიაკვანი - დიაკვანი ბიკენტი, რომელიც შიშის ზარს სცემდა იელოველებს. ბიკენტის უკვე სცნობდნენ იელოველები და ძრნოდნენ მისი დანახვისას, განსაკუთრებით ისინი, რომელთა თავპირზეც მის მიმე მუშტებს ოდესმე გაევიდნენ ბათქანი.

იმ დღეს ლომს გავდა ბიკენტი. იგი ხის მიმე ჯვრით შეიარაღებული გზას მიიკვლევდა იელოველებს შორის, "ვითარცა უხორცო" და როგორც მთიბავი ბაბაას, ისე თიბავდა მათ. შემწინდელი იელოველები გაქცევას ლამობდნენ, მაგრამ ამ ორომტრიალში მათ ძირითადად მათივე თანამომძებნი უღობავდნენ გზას. ჩვენები ქალების

ცემას ურიდებოდნენ და ალბათ ამიტომ იელიოველი ქალები თავის მხრივ გახს ულოგადნენ ჩვენებს, წინ ეწიხრებოდნენ მათ, რათა ამ გზით მაინც ეშველათ თავიანთი კაცებისთვის.

განსაკუთრებით აქტიურობდა ამ მხრივ ირმა: იგი კაპოტა, ნიოდა და ზედ ეფორებოდა თავის დამპალ კაც იელიოველებს. მე გვერდიდან არ ვცილდებოდი მას და ამიტომაც იყო, რომ სხვისთვის განკუთვნილი დარტყმები სულ მე მხედვებოდა. რაღა ამქნა: ხელებს უჭირვედი და გაჭოტივთ ვჭყვიტივნივდი. აბა, ჩვენებს ხომ არ დავაბრტყამდი. ბოლოს მოხდა ისე, როგორც ბრძოლის ველზე ყოველთვის ხდება: ღირსეული მონინააღმდეგეები ერთმანეთის პირისპირ აღმოჩნდნენ - ირმა ბიკენტის წინ გადაუდგა. ბიკენტი მას მრისხანედ გადამოხვდა და რამდენჯერმე ხელისკვრით თავიდან მოიცილა ქალი, მაგრამ ირმა არ მოუშვა. ამასობაში ბიკენტი ირმას ზურგს უკან ერთი კარგი, მსუქანი იელიოველი დაინახა - ნითური და ლაბიანი. კი, მართლა კარგი საცემეი რასაც შვეია, ისეთი. ბიკენტი ირმას ხელი კრა და მსუქანას ჯვარი მოუქნია. მსუქანას გული წაუყვდა და ნაიქცა, ირმა სხივის სისწრაფით მას ზედ გადაეფორა და ბიკენტის მოქნეული ჯვარი ბეჭდები მოხვდა. კიდევ კარგი, რომ ბიკენტი მოასწრო და ბოლო მომენტში დარტყმა შეანელა.

ბიკენტი, მართალია, ჩემი ხისსილა და ხორცია და ყველა იელიოველი, ირმას გარდა, დედაც ვატირე, ალალი გულით, მაგრამ ეს ამბავი რომ დაეინახე, რაღაც დამემართა: ნაშით განსწიხ უნარი დავკარგე, თითქოს დენმა დამარტყაო, შეპანიკურად დავიძარგე, გასული მტყუნები ოდნავ წინ გადავარჩინე, მუხლებში მოვიხარე, შეხვტი და დიაკვან ბიკენტის მთელი გულითა და სულით თავური ვაჯახე და ორი სარტყვე კბილიც ჩამოვუღე. ბიკენტი დარჩენილი კბილები გააბრტყილა და ხის მძიმე ჯვარი თავზე გადაამუშუნა. კი მეტკინა, მაგრამ ეც არაფერია - მე, მოგესხენებათ, თავი კვახივით მაგარი მაქვს.

ამის გამო მამა ოლიმპი მამდლიანი ეპითემია დამაღო, მაგრამ, ნუ, რას ვიზამ ახლა, ხან ისეა, ხან ასეა, მე როგორღაც თავი ვიპართლე და ამით ეს ამბავი დამთავრდა.

ყველაზე ურწვეულო ამბავს კი ახლა გიამბობთ და მეზე თქვენ თვითონ განსაკუთრ.

ამას წინათ ჩვენს ეკლესიაში შევედი და თვალბებს არ დავუჯერე ვხვდავ, ჩვენს ეკლესიაში ირმა მოსულა, თავმალი შემოიხვევია და წინმად ხატებს სანიღვრე უთებს და ცლილობს მრევლის ქალებს გამოვლამარაკოს. უტბად ვიფიქრე, "შოდი, თვალსანიურიდან მოვერდები და ვუთვალთვალე მეთქი", ის იყო, სვეტს უნდა თვალვარებოდი, მაგრამ ვერ მოვასწარი და ჩვენი ამავედ ერთმანეთს შეხვდა. შევატყვე, როგორ შეცბა - შეცბა კი არაა, ელდა ეცა. რაღას ვიზამდი - მივედი და მივესალმე. თან გულში იმედის ნაპერწკალი მიღვიოდა, იქნებ-მეთქი გამოსწორდა ადამიანი და ჭქმშარტ სარწმუნოებას მოუბრუნდა, მაგრამ ეს ასე არ იყო. ირმა ჩემს დანახვაზე შეცბა, ცოტა ხანს რაღაცაზე

მელაპარაკა, მერე დრო იხელთა და ფრთხილად დატრევა ტაპარი. შემდეგ თანდათან ნაბიჯს უმატა და თითქმის სირბილით გაიქცა ეკლესიის ეზოდან. მე დავდევენე და კარგა შორს, ავტობუსის განჩრებთან დავეშვი. ვკითხე: "ირმა, შენ ეკლესიაში რა გიღოდა-მეთქი". მან თავი დახარა, თვალი აშარდა და კითხვითვე მიპასუხა: "შენ თვითონ რა გინდოდაო". მე ვუთხარი: "პირველი მე დაგისვი შეკითხვა და ამიტომ, ვაქრ-მეთქი, შენ გამეცი პასუხი". "მე პასუხი მზად მაქვსო, - მითხრა - მაგრამ არაფერს გეტყვი, სანამ შენ არ მეტყვი, შენ თვითონ რატომ იყავი იქო". რაღას ვიზამდი, ავდექი და გაუხსენი კარტები - სულ ერთია, მაინც ვეღარ დავთმავდი ჩემს საიდუმლოს. "მე აქ-მეთქი, იმიტომ ვიყავი, რომ ეს ჩემი ეკლესიაა, მე მართლმადიდებელი ვარ და აქ ვლოცულობ, თქვენს კონფერენციებზე კი მამა ოლიმპის დავალებით დავდივარ, რათა მისთვის საინტერესო ინფორმაცია მივიწოდო. ახლა შენ მითხარი-მეთქი". ეს რომ გაიგონა, თქვენ წარმოიდგინეთ, არც კი შემეპუა, წარბები შევიკრა და მიპასუხა: "მეც მაგ მიზნით მოვედი თქვენთანო, უხუცესმა გამომზახანა და მითხრა: წადი და მამა ოლიმპის მრევლში გაერიე, რასაც საინტერესოს გაიგებ, მაშინვე შემატყობინეო". გული დამწყდა, ეს რომ მოვისმინე. "შენ ჯაშუში ხარ-მეთქი" - ვუთხარი. "შენ ვინა ხარო" - ამ კითხვამ კი აღმაშფოთა. "მე ჯაშუში კი არა, მსგავსი ვარ-მეთქი და ცივაც იმას, რაც მამა-პაპას ჩვენამდე მოუტანია-მეთქი!" - "მერე მოგ-წონსო ის, რაც იმით ჩვენამდე მოუტანიათო, მოგ-წონსო დღევანდელი ჩვენი ცხოვრებაო" - მე ვუთხარი: "დღევანდელი ცხოვრება შეიძლება არც მომ-წონს-მეთქი" - "ჰოდა, ჩვენ ეს ცხოვრება გვინდა შეეცვალოთო". მე ვუთხარი: "თქვენ ამ ცხოვრებას უკეთესობისკენ ვერ შეცვლით და უარესობისკენ ნაცივანო-მეთქი საქმეს. ვნახოთო", "კარგი-მეთქი, ვნახოთ, აი, ახლა კი ჩვენ-ჩვენი ამბავი გავარკვიოთ-მეთქი, მე იმას ვივაც, რაც ნაცადია და რაც საუკუნეების მანძილზე იყო, შენ კი ცივაც იმას, რაც ვერ კიდევ დასადგენი და სანახავია. მე უკვე გითხარი, რომ ჯაშუში კი არა, მსგავსი ვარ და შენ ვინა ხარ-მეთქი, შენ" - ის დამოდა: "აბა, შენც გამონახე-მეთქი შენთვის შესაფერისი სიტყვა, ჯაშუშის გარდა. აი, ხომ ხედავ სიტყვასაც ვერ პოულობ, მამასადამე, ჯაშუში ხარ-მეთქი" - მივხადე მისი დუმილით გათამაბებულმა. მან პასუხად მწარე სილა მტკიცა ლოყაში, ატირდა და გაიქცა. მე წამით შევყოვნე. გული დამეწვა. დავდევე, მზრებნი ხელი წავავლე, ჩემსვე სახით მოვაბრუნე და ვუთხარი: "ირმა, შენ ჯაშუში კი არა, მზვერავი ხარ-მეთქი - პატარა მზვერავი - პატარა და გაბედული". მერე ჩემსვე მივიზიდე და გულში ჩავიკარი.

ის დამცვა.

ანა კორკია-სამაღაველი

მე,

მარბარიტა

ერთი ხეობაა, ძალიან ლამაზი, სადაც ალბათ ყველა ქართველია ნამყოფი. უკანასკნელი საუკუნეების განმავლობაში თურმე სულ ხელიდან ხელში გადადიოდა: ხან სულთანმა დაითრია, ხან - სპარსებმა, მერე ისევ თურქებმა. მერე პასკევიჩმა ახალციხის საფაშო დაიპყრო და ხეობა რუსეთის საკუთრება გახდა - ქართველმა თავადებმა სასწრაფოდ გაყიდეს.

სწორედ რუსების დროს გადააწყდა ვიღაც სულმნათი მინერალურ წყლებს. რამდენიმე წლის შემდეგ ქართველ გრენადერთა პოლკმა უსიერ ტყეში წყაროებისკენ მიმავალი გზები გაკაფა და ორგვლივ კოსტა შენობები წამოჭიმა, და სულ მალე ხეობა მხიარულ და ხალხმრავალ ადგილად იქცა.

1871 წელს იქაურობა დიდი მთავრის, მიხაილ ნიკოლაევიჩისთვის უბოძებიათ, და რაც არ უნდა სასაცილოდ უღერდეს, სწორედ მას ვუმადლი წინაპრების ვინაობას. ჩემს ირგვლივ ყველამ ის მაინც იცის, ბაბუამისის მამას რა ერქვა, მე კი არ ვიცი. მხოლოდ ის ვიცი, რომ ჩემი გაჩენისთვის დიდმა მთავარმა, მიხაილ ნიკოლაევიჩმა იზრუნა - თავისდაუნებურად, რასაკვირველია. რადგან ის რომ არა, მიხაილ-გაგრილა ნამდვილად არასოდეს გახდებოდა

მინერალური წყლების ჩამომხმელი, არც ფუმფულა ტანცია ჩავიდოდა იქ კვერების გასაყიდად, და ერთმანეთსაც ვერაფერს გააგებინებდნენ - რამე საერთო ენა ხომ უნდა ჰქონოდათ...

1.
მიუხედავად იმისა, რომ დიდი მთავრის იმ მხარეში გამოჩენის შემდეგ ლამის ორმოცი წელი იყო გასული, ხეობაში მისი ამბავი არ დავიწყნიათ: სასახლე ხომ თავისთავად დარჩა, ლელეს "კნიაზის წყალი" ერქვა, ორ კაცს - ველიკიჩნიაზი, ერთ პატარა გოგოს კი - ტანცია, არა ცეკვა-თამაშის ამბავში, არამედ დიდი მთავრის ჩამობრძანების პატივსაცემად სადგურზე წარწერილი "სტანციას" გამო.

ტანცია ბატონებს თავიანთ სახლში გაუზრდიათ, რატომ - უცნობია, ალბათ ან ობოლი

იყო, ან დედა ჰყავდა მოახლე. მთავარია, რომ გაზარდეს, და ამიტომ წერა-კითხვაც შეეძლო და ცოტა, მაგრამ იმ სოფლის კვალობაზე დიდებული რუსულიც იცოდა. გარდა ამისა, ტანციას ბატონებმა თავიანთი გვარი უბოძეს, და როცა გათხოვდა, მზითვიც გაატანეს, რაც იმხანად უკვე სამარცხვინოდ გაღატაკებული აზნაურებისგან ალბათ დიდი ხელგაშლილობის ნიშნად უნდა ჩავთვალოთ.

ტანცია ლამაზი იყო, პატარა, თეთრი, დიდმკერდიანი და ღარიბი ქალისთვის უჩვეულოდ თავანუული. ყოველთვის ძალიან სუფთად ეცვა, და როცა მზე აცხუნებდა ხოლმე, სახეს თავსაფრით იფარავდა - რომ არ დამწვარიყო და სახის კანი არ გაჰფუჭებოდა.

სახლიც ასეთივე ჰქონდა, კოხტა და შაურიანივით გაპრიალებული. ძალიან ამაყობდა თავის სახლ-კარითა და განსაკუთრებით "ჩატახტულით": ზედ ფარდაგიც კი ეფინა, ქალბატონ მარგარიტას მიერ საქორწინოდ ნაშუქარი, კუთხეში ამოქარგული "1910 წლით". ტანცია სულ იმეორებდა, რომ ქალბატონმა ფარდაგი საგანგებოდ მისთვის ჩამოაქსოვინა, ერთი ისაა, რომ თარიღი იყო ცოტა დამაფიქრებელი: იმ წელს არც დაბადებულა, არც გათხოვილა, სამი-ოთხი წლისა იქნებოდა, და კაცმა არ იცის, ვისთვის იყო ეს ფარდაგი სინამდვილეში განკუთვნილი. მაგრამ მთავარია, რომ ამჯერად ის საკოლმეურნეო-სააგიტაციო პლაკატებთან ერთად პანანინა სახლს ამშვენებდა, სადაც იმ დროისთვის, როცა ეს ამბავი დაიწყო, ტანცია მარტოცა ცხოვრობდა - დაქვრივებული იყო, მაგრამ მაინც ძველებურად თავანუული და ფუმუფლა, ტყუილად კი არ

ამბობდნენ ხეობაში, ტანცია პადრეთი ქალია!

კაცს, რომლის ცოლიც ერთ დროს ტანცია ყოფილა, უჭირდა. განსაკუთრებით ღარიბი კი არ იყო, უბრალოდ, მისი მამაკაცობის შესახებ უშნოდ ჩურჩულებდნენ, და თან ქურდი ბრძანდებოდა. ქურდობდა, და სულ არ ადარდებდა, რას იპარავდა - მეზობლის ღობეზე ჩამოკონჩილებულ გოგრას თუ მუქ მწვანე ბოთლში ჩამოსხმულ მინერალურ წყალს. წყალი იმდენი მოდიოდა, სად წავლით, არ იცოდნენ, და საერთოდ, იმ მხარეში ბევრი არც არაფერი იყო მოსაპარი; მაგრამ ის მაინც ქურდობდა და მერე, ღამით, ცოდეა ადგებოდა ხოლმე: ჩამოვდებოდა თავის "ჩატახტულზე", გააღვიძებდა სანყალ ტანციას და მოთქმა-გოდებით იწყებდა მონანიებას. ცხადია, ხატი არ ჰქონია, და ცოლის მიერ სასწრაფოდ დანთებული ჭრაქის მოპარპალე შუქზე პლაკატებს შეგლადადებდა - ფხადგმულ გოგრებს, ფართოტერფიან გლუხის ქალებს და წარწერას *годовщина шефства РКСМ над флотом*, ოღონდ რა ეწერა, არ იცოდა, და ტანციასთვისაც რთული ტექსტი იყო.

მეორე დღეს კაცი ისევ ქურდობდა; ხან იჭერდნენ და სცემდნენ, ხან - ვერა, მაგრამ მოთქმით კი მაინც მოთქამდა. ერთ დღესაც, როცა სხვის ნალიაში დაიჭირეს, როგორც ჩანს, მეტისმეტად იცემა, და გამთენიისას კნიაზის წყალთან იპოვნეს. მკვდარი. ცემით მკვდარი ნამდვილად არ იყო, რა მოხდა სინამდვილეში, არავინ იცის, მკვდარი კი იყო, და მუხებთანაც დამარხეს, იქ, სადაც გასაბჭოებამდე ცისფერი და ოქროსფერგუმბათიანი, ხის ელესია მდგარა, მარგალიტა ბატონი ამბობდა, ჩემი

ანგლოზის სახელობისაო, მაგრამ ევ კაცმა არ იცის.

ასე დაქვრივდა ტანცია და დარჩა მარტო. ცოტა ნაიგლოვა - წესის ასეთი, და მერე ძველებურად განაგრძო ცხოვრება.

* * *

საერთოდ, ტანციას არასოდეს უღელვია. არც რევოლუცია უგრძენია დიდად, არც "გერმანსკი" და არც მეორე მსოფლიო ომი. ამ წლების განმავლობაში მის ცხოვრებაში ბევრი არაფერი შეცვლილა. ბატონები ქალაქში გადავიდნენ და მერე სადღაც გაქვრნენ, მხოლოდ ქალბატონი მარგარიტა, ანუ, როგორც ტანცია უწოდებდა, მარგალიტა ბატონი ჩამოდიოდა ხოლმე ზაფხულში. სოფელშიც ცოტა მამაკაცი იყო დარჩენილი, მაგრამ ტანცია ამაზე არასოდეს დაფიქრებულა. მას არც ქალაქი აინტერესებდა და არც კაცები. მისი სამყარო ერთი ციციქნა იყო, მხოლოდ ერთი სივითი შემოიფარგლებოდა, მაგრამ მისთვის სასებითი საკვარისი გახლდათ.

მერე კი, როცა მეორე ომიც დამთავრდა, წყლებზე კვლავ დამსვენებლები ჩამოვიდნენ, და მათთან ერთად ხეობაში უცნობი სახეებიც და ახალი საქმეც გამოჩნდა, ანუ მამაკაცებმა წყლის ჩამოსხმა დაიწყეს, ქალებმა კი - ათასგავარი წვერილმანის გაყიდვა და გაცელა. ტანციამაც საქმეს მიხედა: დღევანდელი მოშვებით მარგალიტა ბატონისეულ კალათაში ნაწინავით მოხვეულ კარგოფილიან კვრებს აწყობდა, ზედ დაქარგულ ხელსახოცს აფარებდა, კალათის ხელს უყრიდა და წყლებსკენ მიცურვულვებდა, იმდენად თავის სარჩენად არა, რამდენადაც ხალხში გასარეგდა. საღამოს რომ გეკითხათ, წყლებზე რა ხდებოდაო, ალბათ ვერაფერს გიპასუხებდათ, არ ექსპობოდა. ისე დადიოდა, რა.

ჰოდა, ერთხელაც "ის" წასულ ტანციას ამბავი შეემთხვა. კარგი იყო თუ ცუდი, ამას მერეცა დაუფიქრდა, იქ მხოლოდ იმას მიხვდა, რომ რაღაც ამბავი იყო: წყლებამდე არმისულს აღმართზე ფეხი დაუცდა და წაიქცა, სწორედ ისე, მისთანა ქალს რომ არ ეკადრებოდა - უშნოდ. არადა, ხალხი უყურებდა, სოფელელებიც და ვიღაც უცხოელებიც, და ამან ისე დანეკიტა გული, რომ მერეცა შენიშნა, რა მარცხიც მოსვლიდა: კალათის სქელფური მისტეხორა და, ძირი გატყდომოდა და მისი ლამაზი კვრებებიც გაზაზე იყო მიმოფანტული.

ცხადია, მისცივიდნენ, ვიშვიშიც ატყავა. ტანცია მორცხვად იღიებოდა და დასვირლ ხელისგულებს მალავდა. ერთი ევ იყო, კვრებისა და კალათისთვის რა უნდა ექნა, ვეღარ მიხვდა და გადამეკვიტა, ბატონის სახლში გაზრდილი ქალივით მოქცეულიყო, ანუ არ შეეჩინა. გაფუჭებულ ღვეზელებში გატეხილ კალათაში ჩაანყო და თუმცა ძალიანაც ენადნებოდა, გზის პირას ჩამოასკუბა. მერე ხელსახოცი დაებრტყა, სასკლოში შემალა და შინისკენ დაიძრა, ისევ ისე, ცუნცულ-ცუნცულით, თუმცა თავს ცოტა უსერხულად გრძნობდა - კალათით უფრო მოხდენილად დადიოდა ხოლმე.

მოკლედ, მოხდა ამბავი, რომელიც ტანციას არ დაავინწყდა, სხვა თუ არაფერი, კალათა აღარ ჰქონდა და წყლებზეც ვეღარ წავიდა - აბა, უშნოდ ჩა-

ფართხუნებული კალთაპარკით ხომ არ წაიღვდა კვრებს! მაგრამ ეს მხოლოდ ამბის დასაწყისი იყო, რადგან ორი დღის შემდეგ მის ლოპესთან ძახილი გაისმა:

"ზაზაიოშუქა!"

მამაკაცი იყო უცხო! რუსი! ხოჭოსავით შავი თმით! ლურჯი-ლურჯი თვალებით! მის სკოში კალათა ევაკა, ოღონდ ისეთი კი არა, ადრე როგორსაც აკეთებდნენ, სულ სხვანაირი იყო, დანწული. კაცი ლობის უკან იდგა, მაგრამ ხელი აწეული ჰქონდა, და კალათას ტანციას აჩვენებდა.

ტანციაც გული გაუწერდა. სუნთქვა შეეკრა. აღარ იცოდა, რა ექნა. შეუბრტყა? არა, უცხო კაცის სახლში შეყვანა სად თქმულა! აბა, თვითონ მისუფიანა? ვაიმე მერე, ამდენი რუსული რომ ვერ გაეგო? იდგა ტანცია და პირზე ხელაფარებული უყურებდა.

კაცმაც უყურა, უყურა, მერე კალათა ლოპესთან დადაც და წავიდა. ერთი-ორჯერ კი მოისხედა, მაგრამ ბოლოს მაინც წავიდა.

კალათაში რაღაცა ეწყო, ზედ თუთის ფოთლები ჰქონდა გადაფარებული. ტანციმ ჩაიციუცქა და ფოთოლი გადანია. შაქვლიაგი იყო.

ნეტა, ვინ იყო ის კაცი, ტანცია?

* * *

ის კაცი რუსი იყო, და ოდესღაც სულ სხვა მიწაზე, დიდი მდინარის პირას ცხოვრობდა. სამი დღისა რომ მოიყვანა, საყდარში წაიყვანეს და მონათლეს. იმ მხარეში ყველა ასე იქცეოდა, ბავშვებს სასწრაფოდ ნათლადნენ ხოლმე, და რომც მომკვდარიყო, ღმერთი მიიღებდა, თორემ მოუწათლავის დაკრძალვა ვის გაუგია?! ცხადია, სასულიერ დაარქვეს - გავრიილი. ერთი ისაა, რომ ნათლიმამაც უწინდ იყო დამთვრალი და, როგორც ჩანს, ნათლედ დააცოცდა, რადგან ბავშვის სახელი უმაღლვე დაავინწყდა და მთლად უნამუსოები რომ არ ყოფილიყვნენ, სახლში დაბრუნებულებმა მოშობლებს მოახსენეს, თქვენს ვაჟს მიხაილი ჰქვიაო.

ასე ცხოვრობდა ამქვეყნად მიხაილო, სანამ 30-იან წლებში მის გასახლებაზე არ მიდგა საქმე და საეკლესიო დათვარი არ გადმოქექეს და არ გაირკვა, რომ მიხაილი კი არა, გავრიილი ყოფილა.

იმ დროისთვის მიხაილ-გავრიილს გრძელი ცხოვრება ჰქონდა გავლილი და წესით, აღარაფერი უნდა გააკვირვებოდა. მაგრამ მოხდა საოცარი რამე: მიხაილო კინაღამ გაგიჟდა. სულ წვერი იგლიჯა, ძლივს დააშოშმინეს. ღვთის წინაშე, მიხაილო საერთოდ წაუფსიქოპატივდა, მაგრამ მთლად ასეთ რეაქციას არავინ ელოდა. თითქოს რაა, რო? მაგრამ მაინც.

ისე, იმ დროისთვის, როცა თავის სახელის ამბავი გაიგო, ჯერ ორმოცე არმიტანულ მიხაილის მართლად დიდი ცხოვრება ჰქონდა ნაცხოვრები. სხვა თუ არაფერი, პირველი მსოფლიო ომში იყო ნამყოფი, სულ ახალგაზრდა კაცი ფელდფებელი იყო, და ჯერ მეფის ოციერებს ემორჩილებოდა, მერე - დროებითი მთავრობის საშვედრო მინისტრებს, მერე - ბოლშევიკ კომისრებს, მოკლედ, ჯარისკაცი იყო, თან გმირი. მართლა. ერთი მედალი

სიმახვილთვის და ოთხეუ ხარისხის, ოქროსა და ვერცხლის წმინდა გიორგის ჯვრები - პატარა საქვერცხლს მიიღო ეს ჯილდოები, უცნობია, არასოდეს არავისთვის უთქვამს, ერთის გარდა: სულ ჯოჯო, პირველი ხარისხის "გიორგი" თურმე დანარჩენი ჯილდოების პოვნისთვის მიანიჭეს.

ამ ომის დროს მიხაილო მზევერაძე ყოფილა, და ერთ-ერთი დავალების შემდეგ მინარში დაბრუნებულს აღმოუჩენია, რომ გზად ჯილდოები დაპატივგოდა. უსიამოვნოა, ვერაფერს ვიტყვი, მაგრამ, როგორც მოგახსენებ, მიხაილოს მოულოდნელ რამეზე უფრო ახასიათებდა "გაჭედვა". ამ შემთხვევაშიც ასე მოხდა: დაალო თვე და იმდენი ქნა, რომ მტრის ზურგში შეორედ გასულმა მაინც იპოვნა თავის ჯვრები. ჰოდა, ამისთვის მეოთხე ჯვარიც მიანიჭეს. ომის შემდეგ თურმე გაიადამაკვდა სმოლენსკთან ყველაფერი წაართვის - ჯილდოების გარდა. მიხაილო მათ ნამდვილად არავის დაუთმოზდა, უმაღლესს შეელოდა...

* * *

იმ ღამეს ტანციას არ დაეძინა, და ღამით დაწყობილი დიდი გემების და სამაგალითოდ ლამაზი კვერების დაცხობის მიუხედავად, დილით კარგა ხანს იორჭოვა - წასულიყო თუ არა: თვალები ჰქონდა დასიებული. მაგრამ მერე მაინც წავიდა.

ნეტა დილით წასულიყო. ძალიან ცხელოდა, სულ გაოფლიანდა. ნეტა მამწინათვე არ შესვდეს, ზედა წყაროსთან ნაკლები ხალხია ხოლმე, იქნებ მოწესრიგება მოასწროს...

წყლებთან მისვლისთანავე დაინახა გუმინდელი კაცი. კოპიტეთთან. ზურგიანი იჯდა, მგონი, ჭამდა. კიდევ კარგი, მარტოა, მაგრამ რამსიმძლე ყოფილა კი იჯდა, მაგრამ ხომ ეტყობოდა!

და უცებ ტანცია დაფრთხა. თავის გარეგნობაში ეჭვი არასდროს შეჰპარვია, ზუსტად იცოდა, რომ დადასარევი ქალი იყო, ვის არ მოეწონებოდა! ასე კი დაფრთხა. ვაიდა, ამას დანარჩენის! თავზე რომ დაადგება, სადა და დინახავს ტანციას! ამიტომ გადაწყვიტა, დრო უქვლია, სანამ იჯდა: მოუხარა და ვიდრე ის კაცი წამომართვას მოასწრებდა, ჩაიშურბა და კვერებიანი კალათა წინ დაუდგა.

"მოგწონა?" ჰკითხა კაცმა.

"კი" მიუგო ტანციაში. "შენ გააკეთე?"

"კი," უთხრა კაცმა, და კიდევ რაღაცა უთხრა, ოღონდ ტანცია ვერაფერს გაიგო. შერცხვა, და ამიტომ კალათა მიუჩოჩა:

"ჭამე."

ასე გაიცნეს ერთმანეთი მიხაილომ და ტანციაში. ჯერ დღეგამოშვებით, ვითომდა, შემთხვევით, წყლებზე სხედებოდნენ ხოლმე: მიხაილო იქ წყალს ასხამდა, ტანციას კვერები აჰქონდა. მერე მიხაილო საჩუქრებს სწუჭებდა, სისულელეებს - ბალახზე აცმულ კენკრას, ხის კოვზებს; ტანცია კი ხაჭაპურსზე გადავიდა, გასაყიდად კი არ მიჰქონდა, მიხაილოსთვის ირუგებოდა. ძალიან უნდოდა, რომ მიხაილო ისევ მასთან ჩასულიყო სტუმრად, რომ თავის ლამაზი სახლი ეჩვენებინა და შეგახანდიც მიერთმია, მაგრამ თქმა ერიდებოდა, თან ის გვიანობამდე მუ-

შობად და მერე თურმე სხვა უცხო კაცებთან ერთად ეძინა ხოლმე. მუშაობას უთენია იწყებდა - როდისღა მოასწრებდა?

მაგრამ მერე, შემოდგომამდე, მიხაილო მართლა მოვიდა, და ისევ საჩუქარი მოიტანა, პერანგში გახვეული: სოკო. ამ სოკოს სეობაში არავინ ჭამდა, მაგრამ ტანციას არ შეეშინდა. ჩამოჯდა თავის ჩატატულზე და უყურებდა, როგორ აშხადებდა მიხაილო სოკოს, და მერე ერთად ჭამეს, და მერე მიხაილო დარჩა, და ასე გაჩნდა ტანციას სახლსა და ცხოვრებაში მამაკაცი.

სეობაში ალბათ ჭორაობდნენ - აბა, რას იზამდნენ! ჯერ ჭორაობდნენ, მერე შურდათ, მერე გაჩუმდნენ. ოღონდ ტანციას ეს არ აელეკებდა, ბედნიერი იყო. როცა აცივდა და დამსვენებლბი წავიდნენ, აღარც წყლებზე სიარული უწყდა - სახლში ელოდა ხოლმე თავის კაცს. მიხაილო კი სვამდა, მაგრამ ზემოთ, კაცებთან, და ნსავში ტანციას არც ეჩვენებოდა ხოლმე. მართალია, ერთხელ დამთვრალს ვიღაცა ძალიან უყვამია და მასაც ძალიან სცემეს, და მაშინ მოვიდა, და ტანციას რატომაც ძალიან გაუხარდა, რომ მასთან მოვიდა. იმ ღამეს მიხაილომ თავის განძიც მასთან დატოვა - ჯვრები, და ტანციაში ისინი ბუხრის თავზე დაანყო.

"ჩემო ღამაშო," ეუბნებოდა ხოლმე მიხაილო და თავზე ხელს უყვამდა. ტანცია ხელზე კოცნიდა და გატრუნული ცვილობდა, მისი ნაამბობი გაეგო.

რაღაცეები გაიგო კიდევ: რომ ადრე, სულ ადრე, მიხაილოს ორი ცენი ჰყავდა, ტყვიასავით სწრაფები, და ძველი ტყვია და ახალი ტყვია ერქვათ, ოღონდ მერე კოლმურწრობამ წაართვა. ისიც გაიგო, რომ იქ, ძალიან შორს როცა ცხოვრობდა, და, ცხადია, ტანციას არ იცნობდა, ცოლი ჰყავდა და შვიდი შვილი, და ისინი გზაში დაიხოცნენ, სანამ ბანაკამდე მიალწვედნენ, და იმ ძალიან შორეულ და უსამილეს შელკასში მიხაილო მარტო ცხოვრობდა, არც ქალი უყოლია იქ და არც არაფერი, მაგრამ რახან წერა-კითხვა იცოდა, იქაურ კანტორაში მწერლად აიყვანეს. მიხაილო ყველაზე და თავზე ხელს უყვამდა, ტანცია კი ვერაფერს ვეზობოდა. დიალოგი არ გამოსდიოდათ. მხოლოდ ერთხელ ჰქონიათ ის, რასაც საუბარი ჰქვია, როცა მიხაილომ თავის სახელის ამბავი გაუწერო.

"მიქელ-გაბრიელივითაა," გაიციხა ტანციაში.

"რატომ გეცინება? ეგ მთავარანგელოზები იყვენენ."

"არა, მიხაილო, ეგ სიკვდილია. აი, მე კი ნათლობის დროს ბატონის სახელი დამარქვეს, მარგალიტა. იცი, რა არის მარგალიტი?"

"მართლა მარგარიტა გქვია?"

"ჰო, რა იყო?"

"არაფერი. ჩემს სახლს ერქვა ასე: სტანცია მარგარიტა".

ერთ საღამოს კი მიხაილო არ მოვიდა. ალბათ დათვრა, იფიქრა ტანციაში. ღამით კი ძალიან ციოდა და შეეცოდა თავის კაცი, ვინ იცის, გარეთ დაეძინაო. მართალია, მიხაილოს ნათქვამი ჰქონდა, ისეთ ყინვაში მძინებია, რომ გადავაფურთხებდი, პაერში იყინებოდა ხოლმეო, მაგრამ ტანციაში იფიქ-

რა, რომ ხვალ აუცილებლად ეტყოდა მისილი: რაც არ უნდა დათვრე, მინც მოდი, არა უშავს, თორემ უკვე ძალიან აცივდა, აქ ნადირიც იცის, და სხვათა არ გადაყვარო. ამ ფრანზას დიდხანს ალაგებდა, მერე, კარგად რომ მოიფიქრა, დაიძინა.

მაგრამ მისილი ვერც მეორე დღეს ნახა, და მესამე დღეს, წყლებზე ასულს, ამბავი დაახვედრეს, მისილიც და სხვა კაცებიც წაიყვანესო. სად? მხრები აიჩქნეს. ვინ იცის.

შეუკვსაში! ნამდვილად იქ წაიყვანდნენ! ის ყველაზე საშინელი ადგილია ვაიმე, მისილი, და ჯვრები? ჯვრები რომ დაგრჩა?!

* * *

ზაფხულში ხეობას, როგორც ყოველთვის, მარგალიტა ბატონი ეწვია. შობლიური კერის მიმართ სიყვარულთან ამ ვიზიტებს არაფერი ჰქონდა საერთო. უბრალოდ, ქალბატონის სოფელში უფრო იოლად გაჰქონდა თავი, თან მაინც პატივის სცემდნენ. იმას როგორ აღიარებდა მარგალიტა, რომ მას, თავადის ქალს, ქალაქში კომუნალურ ბინაში უწევდა ცხოვრება და ფრანგულის მასწავლებლობით ედგა სული, ზაფხულში კი, მოგვსენებათ, მასწავლებელი არავის სჭირდება.

ჰოდა, ქალბატონი ხეობაში ჩაბრძანდა. მარგალიტა თავის კლასისა და თაობის თვალსაჩინო წარმომადგენელი ბრძანდებოდა: კუდაბზიკასა და ზედაპირულად განათლებულს მიაჩნდა, რომ ყველაფერი იცოდა და ყველაფერში ერკვეოდა, ცოტა მაგრამწვენი იყო და, რასაკვირველია, მუდამ ზნეობის სადარაჯოზე იდგა. გათხოვილი არასოდეს ყოფილა, არა სიმამიჯის ან სხვა მსგავსი უფარგისობის, არამედ გაერმოებების გამო, და ცხადია, მამაკაცისა და ქალის ყოველგვარ ურთიერთობას ეჭვით უყურებდა. მას სძულდა კომუნისტები და გლეხები, ამბობდა, რომ ისინი "მჭადს ნახშირისგან ვერ არჩევენ", და როცა მისწულს "მდაბოებითან ჩაველო" - სკოლის მეგობრებზე საუბარი, - არ დაიზარა, რძალთან საპატიო მისითი მიბრძანდა და მკაცრად უთხრა: "ბავშვს მიხედვ, ნინა!" ამ ფრანზით ქალბატონი რატომღაც ძალიან ამოყობდა და ხშირად ჰყვებოდა ხოლმე თავის გიმრიობის ამბავს.

ასეთი განწყობის მქონე კნენისა ხეობაში ამბავი დაახვედრეს, რომ მისი შობილების სახლში გაზრდილი ტანცია ვიღაც პატიმარი რუსისგან ორსულად იყო! მარგალიტა შემქრუნდა და დასატყუქად სახლში მიადგა უყოფებევნი და უშამდურ ქალს.

რძლისთვის ნათქვამი სიტყვებისა არ იყოს, "უმადურ" ქალბატონის ძალიან ბორონდა და ტანციასთვის წაყენებული ძირითადი მოწონება სწორედ უმადურთა იყო. რატომ - კაცმა არ იცის.

მაგრამ მისი გულის გასახეთქად და საბოლოოდ აღსაშვოვლად აღმოჩნდა, რომ ტანცია შესანიშნავად გრძობდა თავს, სულ არ რცხვენოდა და იმდენად გაკადნიერებულიყო, რომ გეგმებსაც კი აწყობდა, ანუ:

სანამ ბავშვი წამოიზრდება, მისილიოს აქ დაველოდები, და თუ არ ჩამოვიდა, იმ ზამთრის ბოლოსკენ შელევსაში წავალ. როგორ? ჩვეულებრივად. დაეკეტავ სახლს და წავალ. რა ვიცი, რამენა-

ირად. იქაა, აბა, სად იქნება?

იქნებ მოკვდა?

ტანცია ჩაეცინა. რა სისულელეა (ოღონდ ეს არ უთქვამს).

რომ არ დაბრუნდეს?

ტანციას კვლავ ჩაეცინა. აბა, სად წავა, თუ არა სტანცია მარგალიტასთან.

მაგრამ ექვ არ უთქვამს, უბრალოდ, ბუხრის თავიდან ჯვრები ჩამოალაგა და ქალბატონს აჩვენა. დაბრუნდება, აბა, რას იზამს.

ოქროსია?

აბა?

ეს უკვე სერიოზული არგუმენტი იყო. ლაით კნენა ლოგინიდან წამოასტუნეს, ტანცია მარგალიტას და შენი ნახვა უნდა, მარგალიტა ბატონოო.

ბარემე იჩქარა კნენამ, მაგრამ სანამ ჩიკვა, სანამ წყალზე გადავიდა, ამ ტანციას სახლამდე მიალნია, ყველაფერი დამთავრებული იყო.

პატარა ხომ აღარ იყო ტანცია, ორმოცდაათს უკაკუნებდა, სულ სამი წლით თუ იქნებოდა კნენაზე უმცროსი. ჰოდა, როგორც ქალბატონს კარგეშივე მოახსენეს, მუცელს გადაყვა, ვიღაცას მიაბარა თავის გაღიბებული სული. იქნებ მისილიოსაც შეხვდა, რა ვიცი...

ზუსტად სამი თვის შემდეგ კი ხეობელებმა ქალბატონი მარგალიტა სადგურამდე მიაცილეს. ძღვენი სოფელელებს მიჰქონდათ, ქალბატონს კი უხერხულად ჰყავდა გულზე მიკრული პატარა გოგო, რომელსაც, უკვე დავიწყებული ტანციასი არ იყოს, იგივე გვაირი ჰქონდა, რაც თავად კნენას, და სახელიც მისი ერთე. ეს გოგო ტანციას შვილი იყო, რიტა-მარგალიტა.

2.

ძველ უბანში, ქუჩაზე, რომლის სახელიც უკანასკნელი ორმოცი წლის განმავლობაში სამჯერ შეიცვალა, კომუნალურ ბინად ქცეული ყოფილი ვაჭრის სახლის ერთ ოთახში ხალიჩა ეკიდა. საკმაოდ ღამაზი ხალიჩა იყო, კუთხეში ამოქარგული: "1910 წელი". უზარმაზარ კედელზე ის სულ პატარა ჩანდა, არადა, უწინდელ მფლობელთან თურმე ლამის ქერიდან ეშვებოდა და ტახტსაც ფარავდა. ეს ოთახი ძალიან დიდი იყო, ჭაღის გასანმუნდად მაგდამზე შემოდგმული სკამი არ ყოფნიდათ, და ამ საქმისთვის წელიწადში ერთხელ, სახანალოდ, მფლობლისგან მისივე დახმარებით და დიდი ვაი-ვაგლახით მოათრევდნენ ხოლმე უშიძის გასაშლელ კიბეს. მაგდამზე მარგო დგებოდა ხოლმე, კიბეზე გადაამჯღარი მარგალიტას ჭაღის ნაწილებს ართმევდა, გულში იკრავდა, მერე სკამზე ჩადიოდა, მერე კი - იატაკზე, სადაც უზარმაზარ ვარცლში, ქაფიან წყალში ფრთილად აწყობდა ჯადოსნურ ნივთებს - ბრინჯაოს ყვავილებს, მინის ბურთებს...

ოთახს ორი მაღალი, ვიწრო ფანჯარა ჰქონდა, და მარგოს ფანჯრის რაფაზე თამამად შეეძლო მოკალათება. დაჯდებოდა ხოლმე და მოპრდაპირე მხარეს არკიან სახლს შეჰყურებდა. მარგო დარწმუნებული იყო, რომ იმ არკას თუ გაი-

ლიდა, მერე გვირაბში ამოჰყოფდა თავს, და ის გვირაბი დავით-გარეჯამდე ჩაიყვანდა, სადაც ერთხელ მარგალიტამ წაიყვანა. გვირაბი იქ ჰქონდა ნანახი.

საერთოდ, მარგალიტას იმხანად სულ სადალაც დაჰყავდა. მარგოს ძალიან უხაროდა ხოლმე ასეთი გასაყვანებები და ცდილობდა, რაც არ უნდა დალილიყო, ხმა არ ამოეღო, რომ მარგალიტას მასზე გული საბოლოოდ არ აეყარა და სახლში არ დაეტყვეებინა. სახლშიც კარგი იყო, სხვა თუ არაფერი, ზღაპრებს - ფირფიტებს მოუსმენდა, ოღონდ ისეთებს, სადაც სახლში ამბები არ ხდებოდა, აი, ჯინი როცა ბოთლიდან ამოდის და მსგავსები. მაგრამ გასაყვანება მიიწვ ჯობდა. მერე პავლიკას მოუყვებოდა, რომ აი, ამხელა, არა, აი, ამხელა ხელიკი ნახა, და მცხეთაში ღვეზულები ჭამა და რა ვიცი, რა აღარ ხდებოდა. ერთი ისაა, რომ პავლიკა ცოტა გაიზარდა და მარგოსთან ისე აღარ მეგობრობდა, - რცხვენოდა, რომ მარგო გოგო იყო, მაგრამ ეს მხოლოდ სხვების დასანახად ხდებოდა. თუ მარგო მასთან მიდიოდა და სხვა არავინ იყო, მაინც მეგობრობდნენ და ერთმანეთს ათასგვარ საიდუმლოს უყვებოდნენ.

მარგომ პავლიკას ისიც კი უამბო, რომ ხალიჩაზე რომ ჯვრები ეკიდა, ბაბუამისს გერმანელებთან ომში ჰქონდა ნაპოვნი. ეს ჯვრები ოქროსი იყო. ის და პავლიკა მაგიაზე ძვრებოდნენ ხოლმე, ჯვრებს ახლიდან ათვლიდებდნენ და ხელსაც ჰკიდებდნენ. ოღონდ ეს საიდუმლოდ ხდებოდა, იმიტომ რომ მარგალიტას რომ გაეგო, ალბათ საშინლად გაბრაზდებოდა და მარგოს საერთოდ გადაიყვარებდა.

მარგოს თქმით, ეს ჯვრები, რომლებიც ბაბუამ იპოვნა, სინამდვილეში წმინდა გიორგის ჯვრები ყოფილა. როგორც ჩანს, წმინდა გიორგიმ დაკარგა და მერე ბაბუამ მიაგნო. მარგოს წმინდა გიორგი ერთხელ ნახიც ჰყავდა. პავლიკამ კი არ დაუჯერა, მაგრამ ეგ არაფერი. თვითონ ხომ იცოდა მარგომ,

რომ შიო მღვიმეში როცა იყვნენ, იმ დღეს ნამდვილად ნახა, და არაფერი შეშლია - ნამდვილად წმინდა გიორგი იყო.

შიო მღვიმეში მარგო ბევრჯერ იყო ნამყოფი, მარგალიტა იქ წმინდად დადიოდა ხოლმე ასევე იოლად ადიოდნენ, გზაზე აუცილებლად ხდებოდათ ვინმე მანქანანი. აი, ჩამოსვლა კი ჭირდა, იმიტომ, რომ კაცები ზემოთ თვრებოდნენ და გვიან ბრუნდებოდნენ, მარგალიტა კი მთვრალეებს არ უჯდებოდა.

იმ დღესაც ასე მოხდა. ძალიან ცხელოდა და მარგალიტაც დაიღალა და მარგოც, ოღონდ არ იმჩნევდა. მაგრამ ცოტა ხანში მარგო მაინც ჩამორჩა, თან ფეხსაცმელში კენჭები ჩაუყვავდა და თითო ვერ ამოიღო. ამიტომ ჩაიცუცქა და ფეხსაცმლის გახდა დაიწყო.

“ჰა, რა იყო, დაიღალე?” მარგალიტა წინ იყო წასული და ელოდა.

“არა” უპასუხა მარგომ, “უბრალოდ, კენჭები ჩამიკვივდა და...”

მარგალიტა მიუახლოვდა.

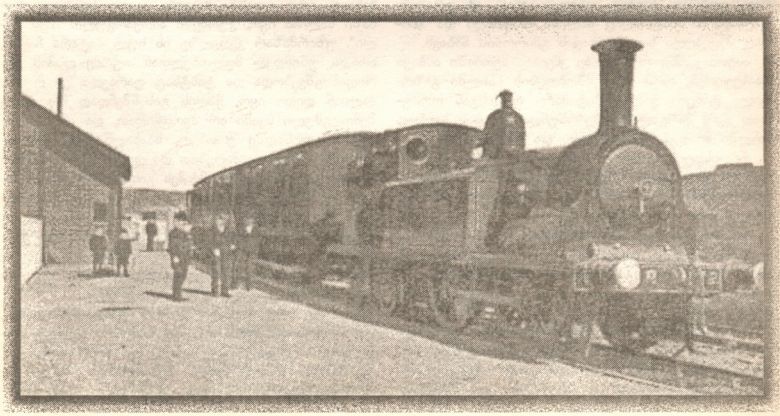
“აღე, აღე” უთხრა მარგოს, “ცოტალა დაგვრჩა. აი, იმ მოსახვევში წმინდა გიორგი დაგვხვდება, ცხენზე შეგვისვამს და ნაგვიყვანს”.

მოსახვევში წმინდა გიორგი არ დახვდათ. ალბათ, მარგალიტას მოსახვევი აერია. მაგრამ არც შემდეგ მოსახვევში მდგარა და არც შემდეგში. მოატყუა მარგალიტამ.

რა გაეწყობა. მაგრამ მატარებელში მარგომ მაინც ვერ გაძლო და მარგალიტას უთხრა: “დიდი ჯალი ხარ, მარგალიტა, ტყუილი არ გეკადრება”.

“სულელი ხარ,” უპასუხა მარგალიტამ. “ეს მატარებელი წმინდა გიორგის ცხენს მიჰყავს, თორემ შენ რა გგონია, თვითონ მიდის? აბა, დაუფიქრდი, ამდენ ვაგონს სხვა ვინ მოერევა?”

მატარებელმა დაუსტვინა, და უცებ ცხენმა დაიჭიხინა! მართლა! და მოსახვევში მარგომ თავის

თვლით დანიხა, რომ მატარებელს წინ წმინდა გიორგი მიუძღვოდა! გეფიცება, პავლიკ! დიდ თეთრ ცტენზე ივდა, გრძელი თმა ჰქონდა და თმას ქარი უფრიალებდა. ისეთი ლამაზი იყო!

პავლიკამ ეს არ დაიჯერა. თვითონ რომ არ დანიხა, არც მარგო დაიჯერებდა, მაგრამ ნახა და მოკალი!

ისე, პავლიკა ზოგჯერ მართალი იყო, რომ რაღაცებს არ იჯერებდა. მარგო თავის გადაპარსებაზე იმით დაიყაბულეს, რომ უთხრეს, მერე ასეთი ნითელი კი არა, ოქროსფერი თმა ამოგივარო, და პავლიკამ ეგრევე უთხრა, გატყუებენ, ეგეთი რამეები არ ხდებაო. მართალიც იყო. მაინც ნითელი თმა ამოუვიდა, თან კულულები კი აღარა, სწორი. მარგოს ძალიან დანყდა გული, მაგრამ რა გაეწყობოდა.

აი, რიტას კი შვიი თმა ჰქონდა და ლურჯი თვალები, და მარგალიტა სულ იმას ამბობდა, ჩვენი რიტა ულამაზესი გოგოა, ნამდვილი მზეთუნახავიაო. რიტა მართლა ლამაზი იყო. ერთხელ მარგომ თავის სკოლასთან დანიხა და დაუძახა, რომ ყველას დანახა, როგორი დედა მყავდა, და ყველამ უთხრა, რა მაგარი დედა გყოლიაო.

ზოგჯერ, მარგალიტასგან და თვით პავლიკასგან უწუმრად, მარგო თავზე შავ რეიტუსს ჩამოიცვამდა ხოლმე, მერე ტოტებს, ანუ ნანანავეს ზურგსუკან გადაიყრიდა და სარკის წინ ტრიკლებდა, ფრთხილად, რადგან ტაბურეტზე იდგა - სარკე ტუალეტის მაგივრია იყო. პრინციპში, შვიი თმით ცოტა კი ჰგავდა რიტას. ლამით კი, როცა მარგალიტა დიდი ხალხის ქვეშ, ძველ ლოგინში იძინებდა, მარგო თავის ტახტზე საბნისგან ბუდეს იწყობდა ხოლმე, ხელებს ფეხის ცერა თითებს ავლებდა და ოცნებობდა. მარგო ფიქრობდა: "ჩემო დედა რიტა, შენ ყველაზე ყველაზე ლამაზი გოგო ხარ. როგორ მომწონხარ, დედა რიტა!" და მერე ცოტილს იწყებდა, ოღონდ რატომ - არ იცოდა.

* * *

ეს ყველაფერი მარგოს დიდად აღარ ახსოვდა. ისე, დიდად არც არაფერი იყო გასახსენებელი. მარგალიტა ქალაქარეთ აღარ ატარებდა, იმიტომ, რომ დაბერდა, და თან მარგოს უნდა ემეცადინა - გერმანული, მუსიკა, ბალეტი... მერე გადაწყვიდა, რომ გერმანული უკვე იცის და ეყოფა, მერე მუსიკალური სკოლიდანაც გამოვიდა, იმიტომ, რომ ცუდად უკრავდა, და მერე ბალეტის მისწავლებელმა მარგალიტას უთხრა, ბავშუს თავი დაანებეთ, არაპრეტის-ტულია და დიდი-დიდი, კორდელბალეტი გაქაჩოს, ისიც ცუდადო.

სამაგიეროდ, მარგომ საქმე იშოვნა: მკითხაობა დაიწყო. რამ მოაფიქრა, არაფინ იცის. ის ჯადოებ-სა და მსგავსებზე თავს არ იფუჭებდა, თან მეტის-მეტად ახალგაზრდაც იყო, და ყველაზე უჭკუო ქალაც ვერ დააჯერებდა, რომ მისი ნახალხობით ცხოვრებას შეუცვლიდა. უბრალოდ, ყავაზე მკითხაობდა, ხუთ მანეთად, ხოლო თუ კლიენტები ასე ქალბუნებს დაახვედრებდა, ფასსაც უკლებდა და სახე-

ყველა კმაყოფილი იყო, იმედგადასწრული დე-

დაკაცებიც და მარგოც. მარგალიტაც კი ხმას არ იღებდა. ფულს ფულად, ცხადია, არაფინ აძლევდა, მაგრამ ჭამა-სმის პრობლემა მაინც ჰქონდა მოხსნილი, და თუ სთხოვდა, მარგოს უარი ფულის მიცემაზეც არასოდეს უთქვამს. ის ზუსტად იმდენს აძლევდა, რამდენსაც კნენია სთხოვდა. ერთი ისაა, რომ მარგალიტას მისთვის რამის თხოვნა ძალიან უმძიმდა: მარგალიტას მარგო არ უყვარდა და გულის სიღრმეში ძალიან ეშინოდა თავნითელა მარგოსი.

და უცებ რიტამ, რომელსაც, რაც მარგოს თავი ახსოვდა, მათ სახლში ორი ღამე თუ ჰქონდა გათენებული, დაბრუნება გადაწყვიტა. მარგალიტა გაბუნდნიერდა, მარგოს ცხოვრებაში კი დიდი ჩხუბის ხანა დაიწყო.

"რა ჯანდაბა უნდა, რას მოეთარა?" ჰკითხა მარგომ მარგალიტას. რიტას ეძინა და მისი გარეგნობისა და აღნაგობის ქალის კვალობაზე უჩვეულოდ რისხინად ხერხინავდა.

მარგალიტამ აუხსნა, რომ რიტა მისი გაზრდილია, მისი გოგოა და ამიტომ ეს სახლი რიტას სახლია. მარგოს საერთოდ არაფინ არაფერს არ ეკუთხება. გასაგებია? კნენიას ჩხუბი არ ეტერხებოდა, მაგრამ გულის ტკენაში დიდოსტატი იყო.

"ე, მარგალიტა, მარგალიტა..."

"რა?"

"არაფერი."

მართალია, თავიდან რიტა მარგოს არ ერჩოდა - უბრალოდ, არად მიაჩნდა. მასთან ურთიერთობით არც მარგო იკლავდა თავს.

რიტაში დედოკომ მოწმენდილ ცაზე გაიღვივდა: უცებ გადამწყვიტა, რომ მარგოს სკოლის დამთავრების შემდეგ უნივერსიტეტში უნდა ჩაებარებინა. მარგოს ძალიან გაუკვირდა - რა იდეაა? თან ვის მოუვიდა - დიდიოტ, უნივერსიტეტი და ბოზ რიტას! მარგო ლამის მთელი თვე ისმენდა მის შვეგონებებს, და მერე მარგალიტამაც აუხსნა, რანაირი ცოლია. საოცარი თვისებები ჰქონია მარგოს, მაგალითად, УМСТВЕННАЯ ОСТАТОЧНОСТЬ და ЭМОЦИОНАЛЬНАЯ НЕДОРАЗВИТНОСТЬ...

მართალია, მარგოს საკუთარი თავი სულაც არ მიანდა გონებაშიამოჩენილად. ის დარწმუნებული იყო, რომ ჰქვიათ გოგო ბრძანდებოდა. მაგრამ ეს ყველაფერი მაინც ცუტა წერებებისმოშული იყო.

მარგო თავს იმით იმშვიდებდა, რომ ერთ თემაზე ჯჯადანს ადამიანები დიდხანს ვერ უძლებენ, მით უმეტეს, როცა ჯჯადანს საქმეს არ შველის. აი, მარგალიტას მრავალი წელი შესძახოდა, რას გაეხარ, რანაირად ლაბარაკობ, რანაირად დადიხარ, რანაირად სუნთქავო, მაგრამ რა? თუ მარგალიტა არ უყვრებდა, მაინც აწყობდა ხოლმე მაგიდაზე იდევებს.

მერე, როცა პავლიკა ჯარში წაიყვანეს, დედამისმა სედამაც მოიცალა. ისე, ნაღვად არ იყო ეს სედა ცუდი ქალი, მარგოს, პრინციპში, არ ერჩოდა, მაგრამ მანაც გადაწყვიტა, რომ უკვე პასპორტიანი მარგოს აღზრდისთვის უნდა მოეკიდა ხელი, და ვიღაც სუნიანი მღვდელი გააწერ. ეს მღვდელი

სედასთან ლამის ყოველმდე დადიოდა და მარგოს უხსნიდა, რომ მკითხაბა ცუდია და ამ გზით ნაშოვნი ფული უბედურებას მოუტანს.

მარგომ ზუსტად იცოდა, რომ მღვდელი სედას საყვარელი ბრძანდებოდა და მისი სულის გადარჩენაზე ზრუნვა სისულელე იყო, ვიღაცებისთვის თვალბეში ნაცრის შეყრა. თან მარგოს მიერ "ცოდვით გაკეთებული" ხუთი მანეთიდან ერთი ყოველთვის სედას მისდიოდა - აბა, მარგალიტას ხომ არ დაიყენებდა მღვინად, სედა კი სულ სახლში იჯდა.

ამიტომ მარგო დუმდა. ამ მღვდელმა კი იარა, იარა, და ბოლოს სედას მურაბეძეც მობეზრდა და მარგოსთან ლაპარაკიც, და გაქრა. სედა კი ოხრავდა და ცოდო იყო, მაგრამ მარგომ დაისვენა. ძალიან დებილი იყო ის მკვდარი.

* * *

იმ საღამოს მარგო რატომღაც მთანმინდაზე იყო, პანთოვში. უბრალოდ, კარგი დარი იდგა, თორემ პატრიოტიზმი და ეროვნული სანტიმენტები მარგოსთვის სრულიად უცხო იყო, ის ხომ, მარგალიტას თქმით, საერთოდ არაფერში ეწერა - *крестьянская душа*...

შინ დაბრუნებულ მარგოს დერეფანშივე მოესმა რიტას სიცილი. დაბოლილია, იფიქრა მარგომ.

საერთო საპირფარეშოსთან სამწი იდგნენ - რიტა, მარგალიტა და სედა. რიტა სიცილით იგულდებოდა, სედა ქოთქოთებდა, მარგალიტა კი საცოდავად დუმდა.

მერე მარგო ყვევოდა ხოლმე, მფარველმა ანგელოზმა ჩამოურჩულა, შეეშვი, მარგო, შეეშვიო. მაგრამ მარგოს იმხანად ანგელოზთან ურთიერთობა ძალიან გაფუჭებული ჰქონდა და მისი რჩევა ყურად არ იღო.

გაირკვა, რომ მარგალიტა საპირფარეშოში აპირებდა შესვლას, და იქ უზარმაზარი ვირთხა დახვდა. ჯინვას, ცხადია, შეეშინდა და რიტას დაუძახა, მიშველიო. რიტა, ცხადია, სიცილით მოკვდა, და ვირთხის სედასაც უწინოდა, და ასე. იდგნენ, იდიოტბევით.

"აი, მარგო მოვიდა," თქვა რატომღაც სედამ. რიტა ჩაბჟირდა.

და მაშინ მარგომ პატარა სამეფა სკამიდან სარეცხით სავსე ტაშტი ძირს გადადგა და რიტას ახედა. რიტა გაჩუმდა. მერე, როცა დიდი ჩხუბი მოხდა, რიტა ყვიროდა, მითხარი, აი, მითხარი, ხომ ჩემთვის გინოდდა ჩარტყამო; მაგრამ იქ, საპირფარეშოსთან, მუდამ მტვრიანი ნათურიანი განათებულ დერეფანში, მარგოს დაუდგენელი ფერის თვალები მეტისმეტად შეშარავად მოეჩვენა და მწარედ იყო გაჩუმებული.

მერე მარგომ ტუალეტის კარები გამოაღო. საპირფარეშოში მართლა ვირთხა იჯდა, სველი და უზარმაზარი. რიტამ იცილა, მარგომ კი სკამი ვირთხას ესროლა და მოარტყა. სანამ რიტა კიოდა და ვირთხა ფართხალბედა, მარგო ტუალეტში შევიდა, სკამს კიდევ ერთხელ დანვდა, კიდევ ერთხელ ჩარტყა და მოკლა. რიტა გაჩუმდა. ყველა დუმდა.

მარგო გაიმართა. ხელში დასვრილი სკამი ეჭვირა.

"გადაადგე," უთხრა რიტამ.

"რა, აღარ დამჭირდება?" ჰკითხა მარგომ.

"უფასი იყავი," უყვევოდა მერე სედა. "რიტას კი არა, მე შეეშინდა. მარგალიტა ხო ვაბაშე. მერე რიტამ მითხრა, ეს ჩვენი მარგო რა უფასი ყოვილაო."

"ვირთხა არ იყო უფასი?"

"კი, მაგრამ შენ უფრო უფასი იყავი."

საცოდავო სედა, შენ რა იცი, უფასი როგორია, ფიქრობდა მარგო.

"კაი. ნავედი."

სედას ძალიან უნდოდა რამე სიკეთის თქმა. შეეცოდა კიდევ - სად უნდა წასულიყო? მაგრამ ვერაფერი მოიფიქრა და უთხრა:

"მარგალიტასგან არ გეწყინოს. ჰო, გიცივლა, მერე, რა? შენ არ გიცივლია?"

"არასოდეს. თორემ რიტას აქამდე ასჯერ გავუშვებდი ნა ხუი. ეს სი, რომ იცოდე. აბა, მყოლო ვარდივით, სედა. პავლიკა რომ ჩამოვა, მომიცივებ."

"მანამდე ხო ჩამოხვალა."

"არა მგონია. Не поминай лихом. აბა, ჯი."

სედას კარამდე არ მიუცილოდა, ისევ ისე იჯდა დერმატინგადაკრულ ატამანკაზე. მერე ფლოსტების ფლატუნით ფანჯარასთან მივიდა და ქუჩას გახედა.

ბინდებოდა. მარგო აღარ ჩანდა. მოპირდაპირე სახლის არკასთან სამი ბიჭი იჯდა და იწიებოდა.

"Маргшу видали?" გასახსა სედამ.

ერთმა ბიჭმა ხელი აიქნა, ჩაიარაო. "Догнать?"

"He-a", უპასუხა სედამ.

მარგალიტას ოთახიდან ისევ ყვირილი ისმოდა. ან ამ რიტას რა ხმა აქეს! სედამ ფარდა გაასწორა და კვლავ ატამანკას დაუბრუნდა.

3.

"რაო, დედოფალო?"

რა ლამაზია ეს ვირიშვილი, ფიქრობდა მარგო. კიდევ კარგი, მე მივდივარ, თორემ ამას რომ დაედო, რა გადაიტანდა...

"ძალიან ლამაზი კაცი ხარ. შენზე ალბათ ყველა ქალი გიყვდება, არა?"

"რატაც უცნაური ქალბატონი ბრძანდებით, მარგო. სულელი ხომ არა ხართ?"

"ნუ დიძაბები, მზუო, ეს ისე ეთქვი, სალაპარაკოდ. ისე, ხომ იცი, რაღაცეები არ მემულება, კუდიანი ვარ."

რა ამბავია ამდენი თასამ, ფიქრობდა მარგო. რა ჯანდაბამ მაყიდინა.

"ლამაზი ფესაცემლია."

"ჰო," ოღონდ რად გინდა, ფიქრობდა მარგო, ვერც ჩაიკვამ და ვერც განხიდი. როგორც იქნა, შეიკრა და გასწორდა.

"ნამდვილად მიღიხარ?"

"ჰო."

"რა ყველაფეზე ჰო-ს ამბობ, რა გჭირს?"

"ოჰოს მედიტაციაა ასეთი. იძახე "ჰო" და სამყაროც "ჰო"-ს გატყვის." კი, როგორ არა, დღეს რაღა და ხვალ, ფიქრობდა მარგო.

“ის კაცი, რომლის ნეკნისგანაც მე, მარგარიტა გამაკეთეს, ალბათ განსაკუთრებით სუსტი იყო, ტკივილს ვერ გაუძლო, თავის გადასარევ, უცივო ნეკნს ვერ შეეღია და მის დარღვს გადააყვია, ან კიდევ რამე დემარათა,” დაიწყო კაცმა. ეკაიფე ჯო დასწეს, იფიქრა მარგომ. “ყოველ შემთხვევაში, ფაქტია, რომ ის აღარ არსებობს და მე დავარჩი, და მაგარი უნდა ვიყო. და მე მივდივარ!”

“კარგი, რა,” უთხრა მარგომ.

“მე მივდივარ, არადა, არ მინდა.”

“ეჰე”. მართალი ხარ, ფიქრობდა მარგო.

“მე მივდივარ ქალაქიდან, რომელიც ძალიან მიყვარს. მივდივარ იმიტომ, რომ მერვეთი, გზაზე კი ყველაფერი ნათელია - თუ მიხმარენ, დაევიბრტყეხები, ავადგები და წავალ, და თუ გამამარცხებენ, ჩემს ფეხებს წაიღებენ”.

“მერე?” *Трепло собачье*, ფიქრობდა მარგო.

“იქ არ არიან თქვენი ქლები, ცოლები, რომლებმაც მიგატოვეს, რომლებიც მიტოვებისაც გემინიათ, ქალები, რომლებიც გინდათ, მაგრამ არ გელისრებათ. მე გზაზე მივდივარ, და იქ ქალები არ არიან, და მე ქალი არ ვარ, და ქალები - თქვენი ყოფილი თუ მომავალი ქალები, მე ვერ მესებიან... ჰა! მარგოჟა!”

“მე წავედი და მეყოლე ვარდით,” აჰყვა მარგო. “მაგრამ მე კიდევ ჩამოვალ, რომ ისევ წასვლის მიზნში მქონდეს. *Хорош пиздеть*. წავედი. *Не поминать лихом*.”

სადარბაზოდ გასულმა მარგომ კენჭი მოძებნა, გადააბრუნა და წავიდა. აქ აღარ დაბრუნდება. კენჭის ამბავი გამოცდილი იყო.

მალე თბილისში ვიწვნები. კიდევ ერთი პურესადება, კიდევ ერთი ღამე და მორჩა.

* * *

მარგოს მალაქტქორიანი ბინები უყვარდა. ძველ, ქალაქურ სახლებში ძალიან კარგად გრძობდა ხოლმე თავს. გაძლებით ყველგან ძლებდა, იქაც კი მშვიდად იძინებდა, სადაც მატარებლის მგზავრები თავინთ ბარგს აწყობენ ხოლმე. უბრალოდ, მალაქტქორიანი ბინა სულ სხვა სიყვარული იყო.

თუმცა დოქტორ ფრიდიცა და მარგოს ურთიერთობა ამჟამად არ შედგა, აქ მაინც უნდოდა იმის აღიარება, რომ მისი ამ თითქოს უმიზეზო სიყვარულის ფეხები ბავშვობაში უნდა ექნება. ისე, ძებნა რად უნდოდა, ნაშრონი ჰქონდა - ძველ სახელში, კომუნალური ბინის ერთ ოთახში, სადაც ფარდაგი, რომელიც სხვა ოთახში იატაკამდე იქნებოდა დათრეული, ერთი ციდა ჩანდა, და წარწერა “1910 წელი” სადღაც ჭერიში იყო ატყორცნილი.

ალბათ ამიტომაც ეამა შინისკენ მიმავალ მარგოს ბოლო ღამის იმ ბინაში გატარება, თუმცა ნებისმიერ სხვას თავხარი დაეცემოდა. კატისა და შარდის უნდად აყროლებული სადარბაზოს ხელის ცვეცებით გაგლის შემდეგ პარგასანს აბრაგუნა უზარმაზარ კარზე, რომელიც როდის-როდის ვილაც დაუდგენელმა ქალმა გააღო. როგორც ჩანს, ჯერაც ეძინა - არც გაამარჯობა უთქვამს, არც ნახვამდის, მდუმარედ შებრუნდა.

ბინაში ჰაერი არ იყო. არანაირი - არც ცუდი, არც კარგი. ფანჯრები ალბათ კოლოების შიშით დაეგმანათ და რადენიმე შემორჩენილი დარბაზც დახურული ჰქონდათ. ძალიან სტელიდა. როცა სიბნელეს თვალი შეაჩვია, აღმოჩნდა, რომ ერთადერთ ოთახში ქალებს ეძინათ, უამრავ ქალს. სადაც კი ადგილი იყო, ყველგან იწვნენ: დერმატინგადარკულ დივანზე, რომლის თავზეც სარკე ლაპლაპებდა, მაგიდაზე და, რაც მთავარია, იატაკზე; თავები ერთმანეთზე ედოთ, ბუტბუტებდნენ, ოხრავდნენ. ახლის შესვლა არავის გაუფიქრა.

მაგრამ ოთახი ექვსკუთხა, ჭერი - ხუთ მეტრამდე სიმაღლიან მარგო მისვდა, რომ კარგ ადგილას მოხვდა. ასეთ ოთახს ვილაც პარე კრიშნა სასტამბოცაა ნამდვილად არ ელოდა.

ვილაცამ თავი ნაშოპყო და ისევ მიეგდო. ჩჩჩჩ “გავგიუფდები,” თქვა ვილაცამ.

ზოგა რა უსუსურია, იფიქრა მარგომ.

თავად ცეცბლივით წითელსა და ბალზაკის ასაკს გადაბიჯებულ მარგარიტას უსუსური ნამდვილად არ ეთქმოდნა. იმის ნაცვლად, რომ გალოთებულ იყო ან გათვებულოყო, წაროს გამშლელის სტატუსით ორ გაიძვერასთან - ერთ ასტროლოგთან და ერთ ნათელშილველთან ერთად - შესანიშნავად ჰქონდა საქმე აწყობილი.

ცხადია, სამივემ იცოდა ერთმანეთის გაიძვერობის ამბავი, მაგრამ არ ტყულობდენ და კლიენტების გარდა ერთმანეთის გაბითურებასაც ლაპობდნენ, და რაც ყველაზე უცნაურია, ეს საქმე შესანიშნავად გამოსდიოდათ. ერთ მშენიერ ოთხშაბათს კი - ამ დღეს, წესით, მკითხაობა არ შეიძლება, - ასტროლოგმა და ნათელშილველმა მარგოსთვის თავიანთი ოსტატობის ჩვენება გააძწყვიტეს.

ეს ორი პატივსაცემი ოსტატი ყოველგვარი დამაბვის გარეშე შეუდგა მის გარჩევას. მათი ნაროშის სიტყვა-სიტყვით დამახსოვრებით მარგოს თავი არ შეუნუბებია, მხოლოდ ის ჩარჩა, რომ თურმე მისი არსებობისთვის საუკუნეების განმავლობაში სხდებოდა რაღაცეები; თურმე ის, რომ ასეთი იყო, სულ გაკულაკეპის და მარგარიტების ბრალი ყოფილა.

“მერე?” ჰკითხა მათ მარგომ.

“რა - მერე?” აღშფოთდა ასტროლოგი. სარკის ნინ იღვა და წარბებს სინორედა. “რას დავესტავცე, სარკეში ჩახედვა აღარ მინდა.”

“შენც ნუ ჩახედვავ. მე ასე ვიქცევი. მერე?”

“იო ვასოსოს? ძროხა იყო და ჰერაკლე გაჩინა.”

“იო ჰერაკლე ვარ?” გაეცინა მარგოს. “თუ ძროხა? ევ რა შუაშია?”

“შენ იდიოტი ხარ,” აუხსნა ასტროლოგმა. “ჰერაკლე შენგან განდებდა. აბა, ტყუილად ხომ არ იყო ამხელა ამბავი ატყვილი?”

“რანაირად გაჩნდება?” მარგო მართლა დაინტერესდა.

“თითოი. ნუ გამოისრდები.”

ამ ამბის ქვეითი და სახელში დაბრუნებით მარგო მაინც არ აიტკივებდა თავს, ზემოთ აღნიშნული საუბრიდან ცოტა ხნის თავზე სახლთან ერთადერთ დამაკავშირებელ არსებას, სედას

რომ არ მოეხსენებინა, დედაშენი რიტა დიდუბის სადგურში, რელსებზე იპოვნეს, მკედარიყო, და მარგალიტასთვის რომ არ დაეცხა, რომლის ხმაც მარგოს თერთმეტი წელი არ გაეგონა.

"სასწაულია, მაგრამ შემეცოდა და თითქოს გუელი ამიჩუყდა," აუსხნა მარგომ თავის კოლეგებს. "თორემ სულ არ მინდა წასვლა".

მართლა ასე იყო. მარგო უცხოტომელებთან უკეთ გრძნობდა თავს. რა ჯიშთან არ ჰქონია საქმე, და საერთოდ, ძნელი საქმელიც იყო, ვინ იყო მისთვის უცხო ტომი.

"ის გამაგებინა, მე რა ტომი ვარ," მსჯელობდა მარგო. "მეირფასმა რიტამ - ჯანდაბას, ნათელი დაადგეს მის სულს, ან რაღა, - ამ ამბავში არასოდეს გამარჯვია. ან თვითონაც არ იცოდა, ან მისთვის ჩვეული მანებლობის ამბავი იყო. მარგალიტორკამ კი ნამდვილად არ იცის, საიდან მომათირები. საცოდაოა. ისე, მერე რა... ის ხომ დანამდვილებით ვიცი, როდის დავიბადე - იმ წელს, როცა, დედაჩემის თქმით, დასავლეთში დიდი ამბები ტროალებდა და ის კი ჩემს გამო თბილისში ეგოდა. ისე ხომ, ნუ იტყვი, სულ ვუდგებოკვე იტყუნავებოდა. გველი იყო რიტა. დარწმუნებული ვარ, მეც ამ გველობის გამო დამარქვა მარგო - მარგალიტას გულის გასახეთქად, რომ მისი სახელი და გვარი კიდევ ერთ დეფექტიურს ჰქონოდა. ძალი მიაკვდა სულში. ცხადია, რიტას. სანყალ ბებოს რას ვერჩი, თავის გასჭირვებია".

4

"მატარებელიდან რომ გადმოვიდოდი ხოლმე, ბოლო ვაგონიდან, შოლოდ კიბე უნდა ჩამებრინა, ქუჩაზე გადავსულიყავი და ჩემი სახლიც იქ იდგა. ჩემად მიმანდა, თორემ, ხომ ხედე, იმ ბინაში ჩემი არაფერი ყოფილა, მთელი ავლა-დიდებმა ხელჩანთაში მქონდა ჩატივლი. სინამდვილეში ერთ არაჩვეულბრივ ვაქვს გუუთფროდა, რომელიც კვირაში ორჯერ, დიდ ოთახში, ღამეს ათედა ხოლმე, და ბინის ქირასიც ის იხდიდა, დენის და ტელეფონის გადასახადსაც, სირცხვილით ვკვებდომი".

"ჩემი სიკვდილი," შეიცხადა მარგალიტამ, "მაგის ფულით დამირიკე?"

"ჰო, აბა, რა შექნა."

"რა კარგი იყო, რომ დამირიკე?"

"ჰო, მეც გამიხარდა."

ვინმესთან მაინც ხომ უნდა დამერეკა, ფიქრობდა მარგო.

"მერე?"

საცოდავო მარგალიტამ რა დილა გაგიოთენდა, ჩემი დანახვა რომ გიხარია!

"იმ დღეს, როცა უნდა ჩამოსულიყო ხოლმე, გამწარებული ვაკეთებდი სამ თავს საქმელს, მაგრამ ესეც არ გამომადგა - რესტორანში მპატივებდა და მენიუში ფასებს ხელს აფარებდა, და ვერასოდეს ვერადირთი ვეცი პატივი".

"კარგი პაცი ყოფილა, ხო?"

"მაგარი. ბინაც მაგარი იყო, მაღალჭერიანი, კუთხეებს რაღაც მოხარეილებო მამაძაღლობა ამშვენებდა. ფანჯრიდან მატარებლის სადგური მოჩან-

და და დილის ხუთი საათიდან ისმოდა ხოლმე ვიღაც დედაკაცის უსიამოვნო ხმა: სადგურს აცხადებდა".

"გაღვიძებდა ხოლმე?"

რა საცურებბაა, ფიქრობდა მარგალიტას ლოგინზე ჩამომჯდარი მარგო. მგონი მართლა ვედარდები.

"არა, სულ არ მანუხებდა, შოლოდ პირველ დილას მესიზმრა, რომ სოსუმის სადგურში ვიყავი და თბილისის მატარებელს აცხადებდნენ. ისე, ისეც ის მიჩრეცინა, რომ გარეთ ვინმე ღრიალებდეს, იმას მაინც მივხედე, რომ ცოცხალი ვარ".

"ცოცხალი ვარ" მაგარი გრძნობა იყო. ამას მარგო განსაკუთრებით მაშინ გრძნობდა ხოლმე, როცა მატარებელი ორ მუხუშუს შორის გავილიდა. ყრუ კედლები და მატარებლის ბაგა-ბუფი. ყოველ დილას ახედავდა ხოლმე ქუჩის და ყვიროდა: ჩემო ღმერთო, რა კარგია ახლა იმ დევიდის გახსენება დიად არც სიამონებდა - რა ხანია, ამ სიტყვებით აღარ გაუღვივია და ალბათ, კიდევ კარგა ხანს არ გაღვივებოდა, ყოველ შემთხვევაში, სანამ მარგალიტა ცოცხალი იქნებოდა.

საცოდავო მარგალიტა, ფიქრობდა მარგო, როგორ გავნაღი ღმერთმა და როგორ დარჩი ჩემი შემეფურქ!

"მერე?"

"მერე. მერე ყოველ დილას ვვარჯიშობდი ხოლმე. ზურგზე ვინქი, ფეხებით ჩემი უგრადელის სახელისა და გვარის მკერში მოხაზვას ცეცდობი და იმ სულელურ ბარელიეფებს შევეცქეროდი. მერე კულტურულად ყვავს ვსაგოდ და ასე..."

საერთოდ, ძალიან კულტურულად ვცხოვრობდი. ამ საქმისთვის საგანგებოდ ვიყავი მომზადებული: ფურნალისტიკის წინაწიკე მქონდა, სტუდბილეითიც, მართალია, უნდა სხვა სახელი ეწერა".

"ვინმეს რომ დაეჭირო?"

"არა, კაცო, რატომ უნდა დაეჭიროე. ჰოდა, მთელს ქალაქსა და შემოგარენში დავიარებოდი, ყველა გამოფენაზე ვიყავი, ყველა მუხუშუმშიც, ვიღაც დამასკოელი ფლეიტისტიკის კონცერტის ეშბით სადაღაც ქვეყნის დასალიერშიც კი ვარ ნახტებულში. კაპიკი არ მქარჯებოდა, დრო თავზე საყრელი მქონდა, რა მენაღვლებოდა".

მარგალიტა უსმენდა. როგორი ციცქნაა, ფიქრობდა მარგო. ისე, რა დამაპლო ბედი ჰქონია, კაცი ამას არ ღირსებია და გახარება, რიტა ჯერ სისხლს უშრობდა, მერე გააქანა და მოკვდა, და ამ საცოდავმა კიდევ მაგის სურათი გამოღო... მარგალიტამ დანახა, რომ მარგო თაროს უყურებდა და მიჰქარა:

"ლამაზი ქალი იყო დედაშენი."

ლამაზი და გველი, გაიფიქრა მარგომ. ლამაზი! ჰო. მე ხომ მასსოვს, სკოლაში სულ მეუხუნიბოდნენ, დედაშენი ორნელა მუტის ჰგავსო. ერთხელ დაეფე ნანაში ჰყავდათ. მაგარი ეჩინიც ეცვა, "ლევსები" და რაიმე..."

მარგალიტა მთლად დაპატარავდა.

"მაგარი ქალი იყო. მე კი არ ვგავარ, არა? აფსუს. ნეტა, ვის დავემსავლეს, არა? ისე, მარგალიტა,

ერისულ წიციელ არმიისში

- პარტიანეები, პრინციპში, არაფრითაა ნაკლები შა-
ლის წინდებზე, - მეუბნება სეჩიან, - სერჯანტმა შირვისს-
კასმა მასწავლა დახვევა, სამი სუტკა რომ არ გავიხადო
ფეხზე, თავისით მაინც არ გაიხსნება.

სეჩიან იმასაც ამტკიცებს, რომ პარტიანეაში ფეხი არ
ოფლიანდება. მე არ მჯერა ამ ჯარული სისულელეების
და წინდების ერთგული ვრჩები, თანაც ამ ბოლო დროს
სპორტულ გარადიკში ვარჯიშში დავინაცვო როგორი ამბა-
ვია, ტურნიკსა და ორძელზე მიზიდვა სუთ-სუთი კილოია-
ნი ჩემებით, პარტიანეებზე კედებს ხომ ვერ ჩაიცვამ?

სეჩიანს სპორტით ჩემი გატაცებაც არ მოწონს. მე რომ
ვარჯიშს ვინცებ, ის დასაძინებლად კაპტიორკაში მიდის,
ან ხლებდებოთან შემწვარ კარტოფილს ჭამს. კაპტიორკაში-
კაც და ხლებდებოთანც ქართველები არიან. მათ არც დი-
ლის რაზმობი ეტებათ და არც ვეწერნი პრავერკა. მარ-
თალია, რიგითები არიან, მაგრამ ალიკასა და დათოს
ბედს ყველა ჯარისკაცი შენატრის. ალიკა დივიზიონის
ნაცმა-დასურვავზე ზრუნავს და სხვა ყველაფრისგან თავი-
სუფვლია. დათო კი დღეში სამჯერ მთელი პოლკის
სამფურ პურს ჭრის და ახარისბებს - ოფიცრებაც კი ეტ-
ნებიან. სპორტულ გარადიკში წელსზემოთაბადილს რომ
მხედავენ, სიცლით კვდებიან. ადრე მეც დავცინოდი
სხვებს. ერთი ჩემნი რუსლანა იყო, ჯაბრალიოვი, შარშან
ნოემბერში გათავისუფლდა, დილით ექვს საათზე დგებო-
და, პადიოსს არ ელოდებოდა, ისე იწყებდა ვარჯისს. რა-
ტომ იკლავ-მეთქი თავს, ერთხელ ვკითხე. არ მესმის რას
მეუბნებიო, მხრები აიჩქნა.

ფეხბურთის, კალათბურთის, თუნდაც ფრენბურთის
თამაშს რაღაც აზრი მაინც აქვს, მაგრამ ამ რკინების
თარევისა და სირბილში რა ნახე-მეთქი...

პასუსს არ მცემდა, მხოლოდ იცინოდა, სანამ ყელში
არ ამოუყვანე მოვიდა, მკლავზე, იქ სადაც ადამიანს კუნ-
თი (ბიციფესი და ტრიცეფსი - ორთავა და სამთავა კუნთი)
უნდა ჰქონდეს, ხელი მოჰკიდა და ლამის ჩურჩულით
მოთხრა:

- ბიჯე, ნე ვობიდე, ნო სტიდნა მუფიკუ ტაკიე რუკი
იქტს.

მწყინა, მაგრამ არ შევიძინე. გაეპურე, ვიქვი, რომ
კაცი თავის თავმოყვარობას დანიო, იარაღითა და, თუ
გაჭირდა, კონსერვის ატკრევალიკითაც დიაცივს-მეთქი.
რუსლანა კამათში არ ამეცა, ტყავის ქამარზე ტანკის მუხ-
ლუხა დაიკიდა (ის, რასაც რუსი ოფიცრები "ტრაკს" ეძ-
ახიან) და ორძელზე მიზიდვა განაგრძო.

მეც დავიკიდე... მისი ნაიქებანი გულთან ახლოს არ მი-
მიტანია, კაზარმაში დაებურუნდი, სადაც რიგით სუფუგოვს
საქმედებ დაუნდობლად, ჩემებით, ტაპურტკებით...

რნ დაამავა-მეთქი, ვკითხე შორიგეს.

- კარტი მოიპარა!
- რა კარტი?
- ათიანი აგური!
- მერე მაგაზე კლავენ?
- ვერე ყველამ რომ მოიპაროს, შორიგენსკას რაღა
დარჩება?

სერჯანტმა შორიგენსკასმა ამას წინათ ამანათით (თი ვი-
ცი რიგორც შენიღბული) პორნო-კარტი მიიღო. მალად ქა-
ლაღდებზე (ტუზი, პაპა და ევთიები) სულ წაყილ-წაყი-
ლად თიპობდნენ; ათიანებსა და უფრო დაბალზე შიშ-
ველ, თივალბიძნებდელ ქალებს ეკნტად უწყდდათ ჩაიში
გაზავებული ბრომით გაჭყაბულ ჯარისკაცთა დაჩლუნგე-
ბული ფანტაზიის გაღვივება.

ათიან აგურზე, რომელც სუფუგოვს ბლოკნოტის ში-
და ყდამი უპოვებს, ტერა, შიშველი ლამაზმანი იოვას უბ-

ადლო ცოდნას ამჟღავნებდა. რა ქვია ამ პოზას - "ფი-
და შირასანა", თუ რაღაც მსგავსი, ზუსტად არ ვიცო-
დროვრც არ უნდა ყოფილიყო, ქურდობაში მიღობული
სასტიკად სცემეს, თუნცა ვერ გატყბეს: ამტკიცებდა, მა-
ცოლეს სურათია, სულ თან დავატარებ გულისჯებითო.
თადარიგი წინასწარ დავტარებ კუთხეები მაკრატლით ისე
ჩამოეჭრა, უცხო თვალს მართლა ფოტოსურათი გვინებო-
და...

ბანქოს ქალღირსი გასულ უქმებზე მოიპარა, როცა ყა-
ზარმაში არავინ იყო: მთელი პოლკი, მწყობრი ნაბიჯით
ოფიცრთა სახლში "შელიკავია ვერას" სანახავად წაასხეს.
სუფუგოვმა კი თავის ტკივილი მოიმიზეხა. ვინ შემოახე-
და კაცებთან, ისედაც ტყე არ იყო დარბაზში... ფილმი კი
მართლა მაკარი გამოდდა: მთელი დღივთა (ზოგი სად და
ზოგი სად) პატარა ვერას ძუძუებზე ანთხევდა თესლს,
რომელსაც სახლერის შირიდან მონაბერი ქარი უსაშვე-
ლოდ წელავდა შორეული პოლიკონის ჯართად ქვეულ
სამიზნეებამდე, ლამაზ ფეხები ელანდებოდა ოფიცრების
ლამაზ ცოლებსა და ქორფა ქალიშვილებს.

ვერას ძუძუებს დაბრალდა დღივთის საბრძოლო დი-
დებით გაჯერებულ ისტორიაში პირველი გაუპატიურებაც:
რადიოტექნიკური პატალიონის (ერ-ტე-ზე) ოქრატორმა
საბრძოლო პორიგეობის დასრულების შემდეგ შინ, გარა-
დოკში ბრუნდებოდა, როცა შტიკნოვებით შეიარაღებული
სამი სალდაით დაესხა თავს. პრაპორშნიკმა ქალმა, დაყ-
ვივთა ვერ მოგასმარიო. "თავში მიმიე საგანი ჩამატყვეს",
- ჩვევმა მისცა გამოძიებელს დაზარალებულმა და
თვალცრემლიანმა იქვე დააწუტა: ცხადია, მოძალადეებმა
სულ სხვა შტიკნოვები იხმარეს... საქმეს კი მთელი სამი

თვის განმავლობაში სამხედრო პროკურატურა და "ასობი ატლანტი" იძიებდა. "პატარა ვერას" ჩვენება სასწრაფოდ აიკრძალა მართალია, მოძალადე ვერ გამოავლინეს, მაგრამ პოლიტიკურ დარგში დივიზიის მეთაურის მოადგიულს პოლკოვნიკ შუპურნკოს თანამდებობა კი დაატოვე ბინეს.

სურფოვს, ალბათ, მოკლავდნენ, დნეეპლის რიშ არ ეყვარა, სტრინაი!

სანამ ბორჩინო კახარმაში შემოვიდოდა, სურფოვი სა-წოლის ქვეშ შეატყურეს. კამბიტან ნაზრინს, როგორც ერისხელ თავად გამობტყდა, ცხოვრებაში ორი ოცნება ჰქონდა. პირველი - გამხდარიყო კამიფი (დივიზიის მე-თაური) და მეორე - ცხემში ჩაესვა ჯარისკაცი დღე ისე არ გავიდოდა, სულ ცოტა, ასევე მინც არ ეთქვა: პო ტაქედ ტურნმა პლანტე, სალდატე კამბიტან ნაზრინს რატომ-ღაც სჯეროდა, რომ ორივე ოცნებას აისრულებდა. პირ-ველის არ მოგახსენიო, მაგრამ მეორეს კი ლამის მართა-ლა შესახა ხორცი. ჯანაშიას გადავიდა, ყოველ მეორე დღე ვარსკვლავი უშვებდა, მეორე სულაც სასადილოს ნარი-ადმი - პასუდამოიკავში შეტანა. ჯანაშია მართლაც ხომ არ დაინწყებდა კომბინირებული ცხიმით გაპოსილი მყრალი პოზიციებისა და თფუშების რტყვას? კალამიევი და ივ-ანოვი აპახავა, არადა ისინი ზალაში მუშაობდნენ, ლამის ერთი პეტტარი ბეტონის იატაკი ჰქონდათ მოსარცხნი. სულ პატარა ნათაქება დასჭირდათ, მაგრამ დღის ბოლის სასადილოს უფროსმა გატყედა: გინდა თუ არა, ზალის ხალხი თვინათ ადგილებზე დააბრუნეო. სიტყვით ვერ მორიგდნენ, ძალით კი ჯანაშიამ აჯობა. ატყედა ერთი ამ-ბაჟო...

ყველაფერი შედარებით მშვიდობიანად - ათღიანი პაუზებგანტყთ დასრულდებოდა, როტნის რომ არ მოეგი-ფიანებინა თავი: სამხედრო პროკურატორის სახელზე პატა-კი დანერა და საქმის აღძერა მოითხოვა. კმაყოფილი მთე-ლი დღე ხელებს ისრუდა და ერთსა და იმავეს იმორებ-და - ეტა ბუდეტ კლასიკო. საწყალმა ჯანაშიამ, ძალიან ინერვიულა: მართალია, ცხემში არ ჩასვს, მაგრამ კოპკე-შორინად კი გარიცხეს. არადა, როგორი იმედი ჰქონდა მა-მამის. ნერღილებს წერდა, იწებდ როგორც მოახსრბო და პატარაში თავი მიაღებინოო. კომკავშირდამაც ნაზდრინ-მა გარიცხა. პირველადი ორგანიზაციის კრება მოინგია და დღის წესრიგში ჯანაშიას საკითხი შეიტანა. თავიდან ხელს არავინ წევდა, მაგრამ როტნემ ყველა დაიარწმუნა, რომ "ვ სავეტსკოი ტურმე ნეტ კომსომოლსკოი ორგანი-ზაციი", ანუ სულერთია, მინც გარიცხავენ და თავი არ გაიფუტორო...

ჯანაშიას გაუმართლა. ზამპალიტი დღე-ღამეზე ზეანი-ის მომამტებას ელოდა და, ბუნებრივია, ასეთ დროს "ჩე-პე" მის ნისქებზე ვერ დაასამადა წყალს. არადა, ნაზდ-რინმა პოლოდენე იბრძოლა. რომ ვერაფერს გახდა, მთა-ურის სახელზე პატაკი დანერა - ავღანეთში გაგზავნა მო-ითხოვა. კამიფემა პლაცზე მთელი დივიზიის თვალწინ დახია ეს პატაკი, ნაზრინს კი სულ ფურაქვა ურტყა თავში: ია ტაქედ ზედს უსტროიუ ავღანისტანა!

ავღანეთში არ გაუშვეს (ავღანეთიდან ჯარების გამოყ-ვანა უშვე დაწყებული იყო), მაგრამ სხვა ნაწილში კი გა-დაიყვანეს...

ნაზდრინი უფროსმა ლეიტენანტმა ბერკუტოვმა შეცვა-ლა. ახალი როტნი იქიდან ჩამოვიდა, სადაც ძველი გაგ-ზავნას ითხოვდა. კიი ვინმე იყო, ჩვეულებრივ "ავღანელს" არ ჰგავდა: არც აფრენდა და არც ამაზნუნენი ნიარევი ჰქონდა სახეზე. ერთი რამე გამაირჩევდა სხვა ოციწერე-ბისგან: პატარა ოქროს ვარსკვლავი მკერდზე!

ვარჯიში ამ ბერკუტოვმა დაიწაყენინა. ისე, თავისთავა-და, ძალა არ დაუტანინა და რამე ყოველ დილით მო-დიოდა და ჩვენთან ერთად დარბობდა. ასეთ დროს, გინ-

და არ გინდა, იძულებული ხარ ჯარისკაცთა საბრძოლ-ველ სულის ასამაგებლად დადგმულ "რეკლამნი შიტს" (წარ-წერთი: "სალდატ, ბუდ ზდიტეტი") მოფირებულმა შარ-დის ბუშტი დაცალო და დივიზიის პლაცს აუცილებელი ათი წრე დაარტყა. მეორე კის როგორ უნდა: ნაწილი სი-გარეტს ეწევა, ნაწილი კი საბრძოლველ გარადოკში აგრტყე-ლებს ვარჯიშს.

სანამ ამ ბერკუტოვმა არ გაიხანდა და ტურნიკზე არ შეტბა, იმავეს ვაკუტომა აზრადღე არ მომსლია. მეორე ორ-ფუთიანი გირები მითარინა და ახლა იმით დანიყო ვარჯიში. ამბობდა, ფანტარი და ფურცელი მომტტანეთ, გირას ნინგაშეურილი მტყენის ზურგზე დავიდებ და სა-კუთარი სახელსა და გვარს ისე დავწერო. ალბათ, ხუმრობ-და, მაგრამ ბოლომდე არა ვარ დაწმწუნებულა. ძალიან ძლიერი იყო. მსროლელს რკინის ხელები უნდა ჰქონდე-სო, ამბობდა. მოგვანებთ ვაგივე: საბრტის ოსტატი ყო-ფილა სწროლმა. თურმე, სტრელიბთეზე სამიზნეს არ ტო-ვებდა, რომ არ დაწვინა.

- ეს ბერკუტოვი ძალიან მაგარი მსროლიელია, - მუშე-ნება ეთხლებს სტარშინა.

- მართლა?
- აბა! - სერიოზული სახით მიდასტურებს, - რა გიკ-ვირს, საბრტის ოსტატი ყოფილა მწეგამტური პისტოლე-ტიდან სწოლაში!
- პოო?!
- მაგრამ რად გინდას.
- რატომ?
- რატომ და, თურმე, მთავარი პისტოლტეტი არ უფარ-გა...

ვერაფერს მივხვიდ, რა პისტოლტეტი-მითქი, ვკვიტხე. თვალე ჩამკვირა:

- ის პისტოლტეტი, უკანა ჯიბეში რომ ვერ ჩაიდებს კა-ცო...

შრები ავიწიე: რა უნდა მეოქვა? მაშინ არაფერი ვიცოდი. თანაც სტარშინა ხომ ერთი კამეჩირი შავი, უწნო ტიპი იყო, განსვ გასული ფეხებით, ხალაიანი ლოყითა და მონგრეული, უღვაშუმში ჩაფლული ცხვირით. ბერკუტოვის ცოლი კი ნამდვილ დედოფალს ჰგავდა. ახლაც კი მიკვირს პრაპორშკიან როგორ დაი-ჭირა საქმე. "ჯარული ლოგიკით", პრაპორშკის ჯარისკა-ციც სჯობს და ოციცერცო. პრაპორშკი რაღაც ფორცტე-ნასა თუ ღამურას შგავსია: არც ოციცერცო თვლიან თე-ვისიანად და არც - ჯარისკაცებში...

სამხედრო ნაწილის კლუბი, სადაც ბერკუტოვის ცო-ლი მუშაობდა, სასვე იყო სამხედრო-პატრიოტული ლიტე-რატურით, წითელარმიული გენეროლისა და მარშლების მოგონებებით, "ქრანაია ზეგზვას" ძველი ნომრებილია და სხვა შგავსის ნაგავით. იქ თითქმის არავინ შედიოდა, ერ-თიორი ტყუავაგადაწუნებულის გარდა - მოშავალ ოფ-იცრებს ვფულისხმობ, რომლებმაც ჯარისკაცის ფარჯის კურსანტის მუნდრში გააცვლა, ანუ უმაღლეს სამხედრო სასწავლებელში ჩაბარება გადაწყვიტეს. ჩვენი ნაწილის კლუბში ჯარისკაცებმა მას შემდეგ მოუხმირეს სიარულს, რაც ბერკუტოვის ცოლმა დანიყო მუშაობა. აიღებ რომე-ლიმე ჟურნალს ან გაზეთს, გადაშლი, თან კითხულობ, თან კი ქურდულად ათვალეირებს კოტბა სხეულს თვალ-ნარმტყავ ადგილებს...

მეორე ისე მოხდა, რომ როტნის ცოლმა ინენტიარიზა-ციის ჩატარება გადაწყვიტა. იყო თუ არა საჭირო, სტარ-შინა თითქმის მთელი ერთი თვის განმავლობაში სულ ხეჩიას გზავნიდა კლუბში. იქ ეპარდა ენა გადასატანი, აქ თარი იყო შესაკრებელი. წიგნების გადახარისხებაც დიდ ძალისხმევას მოითხოვდა, ასე რომ სამუშაო ბოლომ-დე იყო, არადა ბეტი, რატომღაც, მაინცდამინც ხეჩიას წყალობდა. თანაც მასზე არაფერი იყო დამოკიდებუ-

ლი: დილის რაზვიოდინ სტარშინა გვანამილებდა, ყაზარმაში კი მაშინ ბრუნდებოდა, როცა როტნის ცოლი შეელოდა.

იმ დღესაც, დილის რაზვიოდის შემდეგ, სერჯანტმა ნორმა გულურყვილოდ იკითხა: ჩიო ეტა, ესიო ვრეგია იცხო და იცხო ვ ბიბლიატეკუ... ონ ჩტო, ბლიად, ზალა-ბტი პიზდი კოლაპკა?!

სტარშინამ კი: "ა ჩტო, იოფტი, ი ტეგია ვ ბიბლიოტეკუ პოტინულა?"

- მოეტ ი პატინულა
- იმ ტი ჩიო ზახატელ! ა მოეტ ტეგე ენ-ხე-ბე ნუ, ააა?

- ა ჩიო ეტა ზა სრენ?

- ნა ხულო ბოკამ ნ უხლოდ ჩას! უსტარიოვაც?
მოკლედ, სტარშინამ დაგვარემუნა, რომ თავად არაფერ შუაში იყო და, რომ ხევიას თავს დაჟინებით როტნის ცოლი ითხოვდა. აქედან შესაბამისი დასკვნაა.

ყაზარმა დაბრუნებულ სვიჩას ტვის ვუჭამიდი, მოგვეყვი, რას და როგორ ავეციებდიოთ. არა გვეჯეროდა, მოსაყალი რომ არაფერი ჰქონდა. აბა, რალა შუნ გადგავდაო, არ ვეშვებოდიო. ითვლებოდი იყო რალად ეთჟა, რალად მოეჩმასა, თითქოს მართლაც ჰქონდათ რამე. პოდა იხივ ავებოდა და ყვებოდა ათასნაირი სასიყვარულო ზღაპრს: აქა და აქ, ამა და ამ პოზაში, ადენჯერ და ადენჯერ... მაგრამ ეტყობა ტყუილები ყელში ამოუვრიდა (ყოველდღე ზღაპრების მოყალა კი არა, ფიშაობა მოებზრდებდა კაცს). ყოველ შემთხვევაში, ერთ საღამოს გამოვიცხივინა, მორჩა, ბოლო "ზღაპრული საღამო" გვეჩვენაო.

- რატომ? - დავიტრესდიოთ.

სვიჩამაც პირი მოალო: "უშინია, ქმარმა არ გაუგოს. არადა, მგონი, შეეუფარდი. ამდენი ხნით, ქმარს თუ არ ჩაველოდ, არც ერთი კაცი არა მყოლია, მითხრა. არ დამიჯერებო, მაგრამ თურმე ცოტათი ვცეკვლებიო. თავად გაბომბისადა. როგორია? მე კი არა, შენი ქმარი შეიცოდე-მეთქი, მინდობდა მეთქვა, თუმცა დროზე დავაჭირო ენას ქიბო. ღალი ქმარს რომ თლატობს, ეს იმას არ ნიშნავს, რომ არ უყვარს. ქალის ბუნება რთულია, ვერაფერს გაუგებ. ერთხელ როგორცად მებუნება: ქმარს კი არა, ერთფეროვნებას ვერ ვიტან, ერთფეროვნებაზე საშინელი არაფერიო..."

- ეგრე, მეც ვიცი, - ამბობს რიგითი სმეტანა - გრაჟდნაკაზე სულ სალას მაქმეფდა ნიზოდია... ატინა აღარ მქონდა, - ნერწყვის დიდი ულუფე გადავალაბა და განაგრძო, - ძმაკაცი მყავს, პეტუტში ერთად ესწავლობდით, ახლა რაკეტსანიინალმდეგო დივიზიონში მსახურობს ნოვია ზემოლაზე. ბუჭი რომ ბუჭია, იხივ კი არ იზრდება იქ. თურმე, მთელი ოფიცრობა ხიზოლაზე ჩალობობს. იატაკქვეშა სამაჭროები აქეთ, ჯარისკაცებს ამუშავენ, კასრებით ამზადებენ წითელ ხიზოლას...

- სმეტანა, შენი დედა რა სალა, რა ხიზოლადა, აცადე რა მოყოლა, მალე ვერეჩი პრავერკაზე უნდა გავიდეთ!

სმეტანას პვიდია, თავისას უბერავს:

- მე რიხი თქმა მინდობდა: ეს ჩემი ძმაკაცი მწერს, აღარ შემიძლიაო. ყოველ დღე დილა-საღამოს, კაზარმაში, პოლიკონზე, ბუფეტში, სასადილოში - ყველგან ხიზოლადა. საშუალება რომ იყოს, ერთ კასრს, ერთ თავ ხახვზე გაგვიკვლიდიო... ასე რომ ერთფეროვნებას ნუ ქუშმერები, ძმას!

- გეყოლა, გეყოლა - ანერბენ, - მიდი რა, ბიგო, გააგრძელე!

- ეგ არის რა, - ამბობს სვიჩა, - ბოლო, გამოსამშვოდობებული საღამო გვექონდა. ლამის შემეჭამა. მკებნდა, მპორტყნიდა. შენც იგივე გააკეთო, კიოდა. ტუქუე მიკ-

ბინეო!

- მაგრამ ტუქუები აქვს?
- ორი მწივე ნესე: მკვირი და ბურთივით მრგვალო; ყუნძნის ნაცვლად დამაჭრელი, მწივე ალუბლები აბნევიან. ლოკავ, ნოვ, ლქვაჟ და ვერ ძლები, მეტი და მეტი გინდა...

- მართალია, რომ ამბობენ, ოფიცრის ცოლებს ქვემოთ თმები არ ეზრდებათ? - დარცხენილი კითხულობს შამქორელი მესმანა.

- კი, ხელის გულივით აქვს... მესმანა სახეზე იფარებს ორივე ხელს და ქვითინებს... "სტროიცა ნა ვერერნოუ პროვერკუ" - იძახის დნევალი.

ბნელოდა, გარეთ რომ გამოვლავდიო. ჯერ განათდა, მერე თითქოს ცა ჩამოიქცაო, იგრიალა. ჩემ ნინ ვილავა დაეცა. მერე ისევ განათდა. ტკივილი არ მიგრძენია, მარჯვენა მხარი ისე ჩამოვივარდა. სამწიველი შეგრძენება: სული გაჭებუბა, გინდა შეისუნქო, მაგრამ არაფერი გაამოგდის: თითქოს ფილტვები ამოგაცალესო. სუნქების შეკავებაც ვცავედი განამემა მიშვლავა: ჯერ ქოშინი ამივარდა, მერე ხელ-ფეხი გაგივიცა; რომ არ ნავეცეკვლიყვი კედელს მივეჯრდენე გონება უცხად არ დამიკარგავს. ხელის აწევაც ვცადე, მაგრამ ხელ ტყუილად - თითქოს სხვისი ყოველფეხის. ფეხის სულ მომესმა. არ ვიცი, შეიძლება მქვეშადა, მაგრამ მაშინ დარწმუნებული ვიყავი, ვილავა მისალოდებდებოდა. თვალები დავსუქე და მთელ ხმაზე დაყვირება ვცადე. სისხლი ვარწყო. სანამ გონებას დავკარგავდი, კიდე რამდენჯერმე განათდა...

მე გამიშორდა. გადავჩრი. ისანში, სამხედრო პოსპიტალში გადაამიყვენეს. "აღლანდების" პალატაში ვინქი ზოგს ხელი ავლდა, ზოგს წყვილი ფეხი. ჩემი კრტადა გახერტილი ფილტვით ყველაზე უფინანად გამოვიყურებოდი, თუმცა მაინც "გამაკომისივას". ორ თვეზე მეტი არენეი საბუთები სტარშინამ მომიტანა (ჯერ კიდეც არაფერი ვიცოდი). ბერკუტოვს აგინებდა, ეს რა გააკეთა მაგ ტუქნას გადავებდებო.

მართლა მაგარი მსროლილი ყოფილა-მეთქი, ძლიესკასაგონად ამოვიხრიალე. სტარშინამ კი ადრე ნათქვამი გაიმეორა: მაგარი, მაგრამ რად გინდა, მთავარი პისტოლეთი არ უყარავ; უყანა ჯიბეში რომ ვერ ჩაივებს კაცი, იმაზე გეუბნებიო.

ხეიქას ორი ტყვია მოხვდა. ორივე სახეში. სმეტანას ერთი, ორი ტყვიათან, მაგრამ არტერიაში. სანტარული ნაწილის რეფსიტაციის ჟურნალში პირველის გვარისა და სამხედრო ნოდების გასწვრივ ეწერა: შემოყვანის დრო - 21.12.1988 წ. 22.43 სთ; დაიგნოზი - ორი გამჭოლი ცეცხლანსაროლი ქროლობა თავის არემზე გვაში. მეორის გვარი გასწვრივ: შემოყვანის დრო - 21.12.1988 წ. 22.45 სთ; ცეცხლანსაროლი ქროლობა მარჯვენა საზარდულთან. დაზიანებული მარჯვენა თირკმელი. დაიგნოზი შემოარავდილო შოკი.

პოსპიტალში მიყვანიდან ნახევარი საათის შემდეგ რიგითი სმეტანა გარდაიცვალა. უფროს ლეიტენანტ ბერკუტოვს დახვრება მოუახვეს. "კრასანია ზეზუბნიც" გამოაქვეყნეს ტუნჩი ცნობა - განაჩენი სისრულეშია მოყვანილიო...

გაკომისიების შემდეგ, ერთი ხანობა შირენისკასთან მქონდა მიშორება. მწერდა, სტარშინა კლუბის ბიბლიოთეკიდან აღარ გამოდიხო. იმ დამალს თურმე ასე უთქვამს, ცხოვრება ეგრეა მოწყობილი, ვის რომელი ემარჯვება, იმ იარაღს ხმარობსო...

ღამო ქარვავა

ს რ მინდა წერილის დანერა, მაგრამ ირაკლი მამალბეს: გინდა თუ არა, უნდა მივჩიო, წერილი ყოველთვის წინა ხაზზე გასვლამდე უნდა დაწერიო. ირაკლი ავლანყელი, ექიმ უოტსონივით ყანდაღარიან მხარშია დაჭრილი და თავი დიდი ვინმე ზგონია. უფროსობს. როცა არავინ ეკითხება, მამონაც რჩევებს იძლევა. ცხადია, წერილი წინა ხაზზე გასვლამდე, ბრძოლის დანყებამდე უნდა დაწერიო. ბოლო შხსის მავგარი რამაა. ამას რომ მხვდვ, გახა რა დიდი ჭკუაა საჭირო? არაო, ამბობს ირაკლი, ჯგვარი გწერიათ, სიკვდილი და გამოსათხოვარი სიტყვა არაფერ შუაშიაო. აბა, რა მნიშვნელობა აქვს ამ წერილს როდის დაველაბნი, ბრძოლის წინ თუ ბრძოლის შემდეგ-მეთითი? საქმეც ეგ არისო, თვალს ჭკუაგვს, ბრძოლა რაღაცით ყომაობას ჰგავს - გათავების შემდეგ ლაპარაკის თავი არავის აქვს!

აღარ შევეცაბათ, მაგრამ წერილი მაინც არ დაწვერე. ვირზე შევევქე: რომ დაწებრუნდები, მერე დაწვერე მეთი, ვთქვი კარში გასვლისას. კარგოო, გიმილიშა ირაკლიმ და უკან მომამახა: ვნახოთო!

ომში სროლა ჩვეულებრივი ამბავია, ისე ეჩვევი, რომ სანგრებში თავდაუბრუნელადაც დადიხარ. სიჩქურე კი სულ სხვაა. რაღაც უსიამოვნო მოლოდინი გიწინდება, სიკვდილზე იწყებ ფიქრს და ყველა გაფაურებებაზე კრთები, რაღაცნაირად დედელდები. წინა ხაზზე გასვლამდე ვერ მოიციდი, ალაღებდზე ტყისკენ, ანდა სულაც ჰაერში ისერი. განა დამიზნებით? ისე, უბრალოდ, სიჩქურეს მოყოლილი სიკვდილის ანგელოზების დასაფრთხობად. ახლაც ასეთი ბოზური სიჩქურეა, არადა ვერწნობ შერობის შიგნით ვილაცხა. ვყვირი, გამოდიო, არაფერს დაგიშვებო, თუ იარაღი გაქვთ, ფანჯრიდან გადმოყარეთ და ხელებანეუული გამოდიო-მეთოი.

სამამდე დათვალე: ერთი ორი სამი ფანჯრებში ევსვრით. პასუხად, ისევე სიჩქურე. ისევე ვლირიალ: გამოდიოთორემ ლომინკებს შემოვყრიო! აფხაკურდნენ. ჩავეციო-მეთოი, ჩეებებს ვუყვირი. უცბად, კარი ხმაურით იღებდა... ბნელა, თანაც ეზოსწინ ამშორებულ თხრილში ვარ ჩანოლილი და მიჭირს სწრაფად მოძრაივ საგნის გარჩევა. ბიჭები ჩემზე უკან, გზის გადაღმა გვიმერებში იმალებიან. ისინი მით უფრო ვერ არჩევენ, თუ რა მობრბის ჩეეკენ. სანამ რამეს მოვიფიქრებდი, ბა-ბა-ბა-ბა-ბა - რაღაც უცნაური, არაბუნებრივი ჯერი გაისმა. სხეულმა მიგრძნო თუ რა იყო, არ ვიცო, მიველ ხმაზე ვიღრიალე: არ ისროლოო, არ ისროლო-მეთოი, მაგრამ სულ დამავეინყდა ის ჩემისა ხანხერე ყრო რომ იყო: პირველი სწორედ ვიტბალე გახსნა ავტომატიდან გრძელი ჯერი, მერე ბუტყამ ამოქრეს თავისი 12,7-კალიბრისანი "შე-კა". ვგრძნობდი, რაღაც საშინელება ხდებოდა. ყურებზე ხელი ავიფარე და თავი მუხლებში ჩავერგე, თან მიველ ხმაზე ვყვიროდი, გაჩერდიო, გაჩერდიო თქვენი დედა-მეთოი. არ ვიცო, გაიგეს თუ არა, მაგრამ ხელები რომ ჩამოვყუვი, უკვე აღარ ისროდნენ, თუშეა ქალი კიოდა ისეთ ხმაზე, ისეთ ხმაზე, რომ თავის მოკვლა მოვიწყობოდა. ნამოვიშალეთ, სამბალავიდან გამოვედიო. წინ გაშვებული ლულებით დავადექით თავზე: ხუთიოდე წლის ბიჭს ჩაფრწნადა ორივე ხელი და ანჯღრევდა, თან კიოდა, კიოდა, კიოდა, კიოდა, კიოდა...

ახლაც ყურებში მიდგას მისი ხმა: მეც მოშკალით, მეც მოშკალითო!

იქვე ჩავევქე, ვერც ბიჭებმა გადაადგეს ნაბიჯი. ეს რა მოგვიკიდა-მეთოი, ვთქვი და ხელში მოჭმუჭუნული ქუდიო ოფლი მოვიწმინდე. ვიტბალეც ნამოგვეწნა, ორი თვის წინ

დაპარგული სიმაღლე

კონარასთან პროტივოტანკავი გრანატა შეუდგეს, შვიდი თუ რვა მეტრი იფრინა, ყველა დიოკიდან სისხლი სდიოდა მაგ ჩემისას, მაგრამ გადარჩა, ოღონდ ეგ არის, კანტუზიისგან თითქმის სრულად დაფრუდა.

ვამე რა, შე კარგმოტყუნლო შტაბში, რა, იქ ცოტა საქმეა? არა, გინდა თუ არა, უნდა ვიაროო, ატრაკებდა, არ ისვენებო, სულ თან დაგვეყვებოდა, ბუსავით აცეცებოდა თვალებს...

ეს რა ქენი შეჩვე-მეთოი, მიველ ხმაზე ვლირალე, რა ქენი, ბა, ბავუმი მოკალი?

ის კიადე, რა მოხდაო, გულუბრყვილო სახით კითხულობო...

ქალი კი, ლმერთო ჩემო, კიოდა კიოდა კიოდა მეც მოშკალით, მეც მოშკალითო!

ზურგიო ვედაგარი. არ მინდა ბავუსე შევებეო, ვიცო, მერე მის სახეს მიელი ცხოვრება ვერ ამოვიგებო თავიდან. რა უნდა იყოს ყურთბალიშის ხელა ბიჭი: წითლად დამსკვარი ლოყებით, პაჭუა ჭორფლდაყრილი ცებრიო, თხელ ქუთუთებზე იხსენიო კაპილარებით, პირიდან მომსკვარი ქაქუტება სისხლით...

ყველანი მე მიყურებენ, მე კი აღარ ვიცო, როგორ მოვიქცე--

გოგო კი კვისს, კვისს, კვისს, კვისს... აღარც ის მახსოვს რა მინდა აქ და, ვერც ის მო-

მიიქცეობა, რა უნდა გავაკეთო. ვასიკო მუხუნება, დროზე უნდა დავმინოთ და იმ სიმაღლეზე პოზიციები დავიკავოთ, თორემ დაგვასწრებენ... ან დავინყობ, ან არადა უკან დავბრუნდეთ... რაზე მოიფიქრე, თორემ მალე ცოცხლად დავგვარებავ...

გოგო კი კვიის, კვიის, კვიის, კვიის...
ამ კვიელში, ვასიკოს ნათქვამი სანახევროდ თუ მესმის. ვერც პოს ვამბობ და ვერც არას. ხმას ვერ ვიღებ, დავმუხუნდი, არადა, ყველა მე მიყურებს. დაგიპოზებულ იგივე ვარ. ცივი ოფლი მისამს, კვანკალზე. უცბად ვხვდები, რომ ეს კვიელი თუ არ შეწყდება, გავგიფიქვინებ, თავი გამოსვდება. ვტრიალდები და რაც ძალა მაქვს სახეში ვურტყამ. დაცემის დროს მკვდარი ბავშვი უვარდება ხელიდან. თვალი გამირბის: დაბერილ ლოყებს ვერ კიდეც ამჩნევია სიცოცხლის სუსტი კვალი - ძლივს შესამჩნევი სინილზე. ბოლო ღილაკზე შეკრული პატარა პალტო აცვია, საითოსავით პატარა "უშანკა" ქუდი ნიკაპთან აქვს შეკრული...

სახლში შევდივარ. კარს უკან ერთი დიდი ტყავის ჩანთა და ერთივე ბრეზენტის გატიკნული ტომარა დგას. ასეთ ტომარებს აფხაზი ქალები ჩაის კრეფის დროს იყენებდნენ ხოლმე. დიდი და გამძლეა - რა ძალითაც არ უნდა დატყნო, მაინც არ დაიხვევა. პიცოლარებს შქონდა ერთი ასეთი ტომარა. პირთამდე რომ დატყნიდა და დავარული ჩაის ფოთლებით, ვეღარ ძრავდა, დასაბმარებლად მე და ჩემ ბიძაშვილს გვიძახებდა ხოლმე, ძლივს გამოგვქონდა "ოჩაიქს" თავამდე, სადაც ბებერი ნიფლის ქვეშ სპეციალურად მოსუფთავებულ ადგილზე ნიხლების ცემით ვცლიდით ხოლმე. ტომარა ბავშვის თანაცემლითა და სხვა ყოველდღიურად სახმარი ნივთებითა სასვე, ტყავის ჩანთაში კი საქმელი აწყვია: წყვილი თევზით შეტყუებული ცივი ლომი, რამდენიმე თავი შებოლილი სულგუნი, ბადრიჯნის კონსერვები, პატარა ტომსიკებით ფქვილი, ბრინჯი, შაქარი... მიდიოდნენ, ცოტაც და აგვედებოდნენ! გივი მივიყრის, მგონი ეს ქალაც დაჭრილია, მუცელში უნდა შქონდეს დადებულო...

ჩანთა და ტომარა გართვ გამომაქვს. ბნელა, უღმერთოდ ბნელა - მთვარეს კი არა, ვერ ვარსკვლავს ვერ ნახავ ცაზე. ამასობაში ეს ქალი ნელ-ნელა აზრზე მოდის. ყოველი იწყებს, მაგრამ ქოშინი აქვს აბტყდარი, ძალა არ ყოფნის, ჩუბად მოიტყვამ: ჩემი ოქროს ბიჭი, ჩემი ოქროს ბიჭი...

ჩანთით იქვე ვყრი. შენობაში უნდა დავბრუნდე: მიწებია დასაღები უფერად, ვიგრძენი, რომ ფეხი რალაც მკვერთ საგანზე დავდგი. წუთის წინ სიცოცხლე არ მინდოდა, მაგრამ მაინც შემეშინდა. რა უნდა იყოს? ვცდილობ დავიზარო წელა, ბიძგებისა და მკვეთრი მოძრაობის გარეშე. ღრმა, ძლიერ ნაფხვს ვირტყამ: წითლად გალვივებული სიგარეტით მკრთალად განათებულ თოვლზე, ხეული გამორჩენილი სათამაშო თოფი გდია, მე კი "იაშ-იკის" ფიცრებზე გამოთლილ კონდახზე მიდგას ფეხი. ხელში ვიღებ, ლულას ვათავლიებ - ლეენაკის საზურგედან მოხსნილი, ალუმინის მილის მოკლე ნაჭერს. ამით გამოვგვივარდა ეს პატარა ნაბიჭვარი...

სათამაშო თოფს ზურგს უკან, ქამარში ვირჭობ და სირბილით შევდივარ სახლში. მაგიდაზე, ძველმოდური, ლაკის ხელჩანთა დევს. ვერ მოვასწარი გახსნა. აფეთქების ტალღამ ეზოში გამოიმხროლა...

- დაგვასწრებს, ამ ბოზის შვილებმა, - ყვირის ანდრო და მეორე სართულიდან ხტება, - პირდაპირი ნავთვით გვირტყამენ, დროზე უნდა გავეცავალი!

სახე მიხურს, არ ვიცი დამწვარი მაქვს თუ ბეტონის ნამსხვრევები მოშვედა. თვალები სისხლით მვესება, ისედაც არაფერი ჩანდა, ახლა კი საერთოდ ვეღარაფერს ვხედავ. კისერშიც რალაც მივცავს. რა უნდა ჩამძერო-

მოდა-მითქი ამ ზამთარში? ვცდილობ მარცხენა ხელით აბეზარი შერი მოვსრისო, მაგრამ არაფერი გამოდის. თურმე, სისხლი ჩამდის წურწურით. თავიც საშინლად მტკიავ, ლაბის გამისკდეს. ახალადა ვცნობიერებ, რომ ძირს, თოვლზე ვაგდივარ. ალიკა მიმაბრუნებს, ბუმბატის საყვლოში ჩაუვლია ხელი. გვიმრებს იქით, დამწვარი ლეულა - აქაურები თემას იღვწის ექსპანი, - იქ ვიმალით. ხავსიც თოვლით არის დაფარული, მაგრამ თევზის სუნად ყარს ყველაფერი...

მთელი საათი ბომბავდნენ, ორჯერ 152-მილიმეტრიანიც კი დააქუხეს. სამალავიდან რომ გამოვვდიო, სახლისგან თითქმის აღარაფერი იყო დარჩენილი - იმ ყველებსაც კი, რომლებიც ნაქცევს გადააურჩა, ცეცხლი ვკვიდა...

უკან, შტაბში დავბრუნდი: მარცხენა ფეხს ვერ ვდგამდი, ჩემმა სისხლით მქონდა სასვე. ალიკა და გივი მიმათივდნენ. მათ შორებზე ვკვიდე, სანამ ჩვენების სანგრებადვე არ მივალწიეთ.

თენფეხად ქალაქში რომ შევვდიო. არ ვიცი, შეჩვენებოდა, თუ რა იყო, მაგრამ თითქმის შტაბამდე ისმდა გოგოს კივილი: მეც მომკალით, მეც მომკალით!

ვითომ, გადაარწმუნოდა? თუმცა, წერილის დასაწერად ამას რა მნიშვნელობა აქვს, მთავარია, კონტრეტი მქონდნე ბიჭებს...

გამო სხეულია

ესტაფეტა

ლამით პაპა მოვიდა, დაღერემილი ჩამოვდა ჯირკზე და ფეხს ზურგი მიუშვირა. ხელისგულებზე იყურებოდა.

- ახლა რაღა? - შევეკითხე მე.
- ძროხებიც აღარ ზმოიან, - ჩაიდუღუნა პასუხად. ამის გაგონებაზე თვალი ფანჯარაში შემოსხლეტილ მივარისებურ მნათობზე გამიშტერდა.

რომ გამოვფიხლდი, თავი გადავაქნიე და პაპას შევხედე.

- მერე?
- რაღა მერე?... - ჩაიქნია ხელი პაპამ, - რაღა დარჩა... ძალლი არა, კატა არა, ქათამი არა, ლორი, ვირი, ცხენიც... ხომალდიც აღარ გამოჩენილა... რაღაც ამბავი ხომ არაა იქით? - აიხედა პაპამ ზევით.

მხრები ავიჩქე.
- აბა მე საიდან უნდა ვიცოდე პაპა ეგეთები...
- უნდა იცოდე... - თქვა პაპამ მკაცრად, - შენ ყველაზე კარგად უნდა იცოდე... რა ხდება ეგეთი იქით. ასე რომ ჭიატებს ეს დღეები?... ხან ჩაქვრება, ხან აინთება...

- რაღა მახსოვს, პაპა... - მოვისანყლე თავი, - იმდენი ხანი გავიდა... ბოლოს შემთხვევით გაჩენილი ხანძრების რაოდენობამ რომ იმატა, ეგ ახლაც მახსოვს... მეტი არაფერი...

- შემთხვევით არაფერი არ ჩნდება! - თქვა პაპამ ისევ მკაცრად და თვალი თვალში გამიყარა.

ცოტა ხანს უბრადა შევეყურებდი ერთმანეთს.

- ჩამოფრინდება ეგ ოხერი ხომალდიც... - ავარიდე მე შერა, - სად წავა?... სხვაგან საით აქეთ გზა...

- ჯანდაბაში... - მოელუშა სახე პაპას. - იგვიანებს... სხვანაირად იგვიანებს... პირუტყვიც გრძნობს რაღაცას...

- და ახლა ძროხებიც?...
- და უკვე ძროხებიც... - დამეთანხმა პაპა და ისევ ხელისგულზე დაიხედა.

- ეგრე ეტყობა... - ჩავილაპარაკე პაუზის შემდეგ ჩეთვის და ფეხზე ქვაბით წყალი შემოვადგი.

- რა ეტყობა?! - ხმაში ხრინნი ჩაუდგა პაპას.

- საქრო! - მოვჭერი სხარტად და ფეხში შეშა შევუკეთე. - შენ თითონ არ თქვი, შემთხვევით - არაფერი ხდებაო?

ოთახში სიჩუმე ჩამოვარდა.
- და ჩვენც რომ... - დაიწყო დუმილის შემდეგ პაპამ და აღარ დაამთავრა.

- ჩვენ - რა?...

- აგურ სიმონა ამბობს...

- რაო?

- სიტყვებიო...

- ჰო...

- ძლივს ვიხსენებო... აგურ მეც - გუშინ შეშას ვწვავდი და ვერ გავიხსენე...

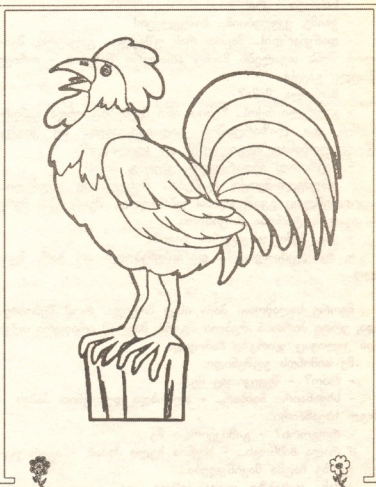
- რა ვერ გაიხსენე?

- რად დაეჩვენე? მერე კი გამახსენდა, მაგრამ ეგ მერე... სახლში რომ შევბრუნდი...

- ვერადებით ალბათ. - ჩავიქნიე ხელი. - აქ დროც კი თითქოს სხვანაირად გადის... ვერ ატყობ?

- როგორ?!... - წამოვდა ფეხზე პაპა. - ძროხებიც ბერდებიან?!... ჩემი ჯეკაც?!... აღის ცხროებიც აღარ კიკინებენ, აღარც ბუზები. კოლოებიც...

- ამ სიცოცხლე ბუზი სად ნახე? - გამიკვირდა მე. პაპამ ისევ ხელი ჩაიქნია, მერე დოინჯი შემოიყარა

და თვალი თვალში გამიყარა.
- ანი შენ უნდა თქვა!... გამოხვალ და იტყვი!... სხვა-ნაირად ვერ იქნება!

- აბა მე საიდან? - დამემორცხვა ჩემდაუნებურად. - მე აგურ ფეხზე ქვაბის შემოდგმა ვიცი და მახსოვს... კაკლის მორეკვა მახსოვს კიდევ... ცხენების დაჭედვაც... პა-პა - კეცზე ჭადის დაკრობა... რა უნდა თქვა მეტი?

- ვიდრე გვენიც არ დაგვეწყებია. - თქვა მკაცრად პაპამ და კარისკენ გაინია.

წინ გადავუდექი.

- და რატომ მაინცდამაინც მე?

პაპამ სევდიანად გაიღიმა.

- მა ვის ვითხოვ? ვითომ ვერ ხვდები!... ვინ რა იცის... შენ კიდევ ყველაზე ახალგაზრდა ხარ... თან ბოლოს შენ ჩამოფრინდი...

- კი მაგარა ბრძენი დილია სოფელში? - გავიბრძოლე უკანასკნელად. - ჩამოფრინდი თორე. მეც დიდი ვინმე ვიყო... ვისზე მეტი ვარ აქ?

- აღარაფერიმ ვვარგავართ-მეთქი!... ეგეც გავიწყდება... - წავიდა პაპა კარისკენ და გამოშედა. - კარგად იფიქრე, ვიდრე ყველა დევლუმბულვართ...

- ჰო... კაი... შემეშვი ერთი თუ კაცი ხარ...

- თორემ ვინღა იტირებს პანაშეიდებზე?...

* * *

- ააა... ვაი... მიშველეთ! არავინა ხართ?!
- აქ ვარ, შილო... აგურ... შენს გვერდით!

- სად აბა, სად?!
- გადარჩი?

- გადარჩი?... კი... მგონი კი... ააა... ველარაფერს ხვდება...

- ჩემკენ გამოტრიალდი... ეგრე... უჰ!... როგორ

დაგისხილანებია თვალები... სულ წურწურით მოგდის ყურებიდან, ცხვირიდან, პირიდანაც...

- რა?
- სისხლი - რა!
- ვაიმე, ვკვდებიო!.. მიშველეთ!
- დანწარდიო... მაგით რას უშველიო... გაუძელი, შვილო! შენს თვალზე მანც არაფერი შეგებია - ორივე მთელი გაქვს!..
- მართლა, მამა?
- გაუძელი-თქო... ნესით ანი ჩვენებიც უნდა გამოჩნდნენ, და ლაზარეთშიც გადაგვიყვანენ... იქ კიდევ მხედველობასაც აღგადგენენ და ყველაფერს...
- საერთოდ ველარაფერს ვბედავ, მამა!
- გაუძელი-მეთქი ჩვენების მოსვლამდე გაუძელი... აუცილებლად გეიშველიან უბრალოდ, შეიძლება, მერე სათვალის ტარება მოგინიოს.
- ვაი, ჩემო უბედურო თავო!..
- შეიძლება-მეთქი... დაარწმუნებული არ ვარ, შვილო...

* * *

მეორე საღამოთი პაპა ისევ მოვიდა. რომ შემომხედა, ერთი პირობა შუბლი შერკა, მაგრამ არაფერი თქვა და კვლავაც ჯირკლე ჩამოჟდა.

- მე სიონისდ ვფშვნიდი.
- რაო? - შევეკითხე მე.
- სხვანაირი ჩანხარ... - აღმოხდა დღედუნით პაპას. - სულ სხვანაირი...
- როგორი? - გამოვიკვრდა მე.
- რაღა მახსოვს... - აიქნია ხელი პაპამ. - აგერ უკვე ფეხზე ჩაცმა მივინწყებდა...
- პაპას ფეხებზე დავაცქერდი და გაყვითლებული ფრჩხილების დანახვაზე გემრიელად გადაამეხარხარა.
- იცინე, პო... იცინე... - გულისწყვეტით ამოთქვა პაპამ და მეც უმაღლ მოგმუნე პირი.
- ფერში კვლავ შემა ტკაცუნებდა.
- რა ვწნით? - შემეკითხა დუმილის შემდეგ პაპა და

მეც მაშინვე ახედიე.

- ახლა უკვე თითქოს მეც სხვანაირი მეჩვენა პაპა და უცნაურადც გამაჟოროლა.
- ვბრუნდები კი არა... - ვთქვი უცებ და გაეწუმდი.
- ექრებითი - დამასწრო პაპამ და ფეხზე წამოვდგა.

* * *

- მამა, აქამდე შენც ხომ იცი, რა ბუზბეგით მხვდოდნენ ქსელში... ანი ვინღა მომეგარება?... ვინ?!... სათვალისანი ვისღა მოვეწონები. პა?!
- შენც მუქი შუშები ჩაისცი, შვილო, ვითომ მზისაა...
- მუქი?!.. მერე ზამთარში რაღა ვქნა?!
- ჩვენცენ ხომ ზამთარშიც იცის მზე...?
- არა, არაა!.. ნუ ამბობ ეგრე... ხომ იცი რანაირი ვარ... მითხარი, როგორ ავიტან სხვის თვალში დამცირებულ საკუთარ თავს?... თან ეს ტკივილი მამა, ისე მტკივა რომ... იქნებ მომკლა და მომასვენო!
- დანწარდი-მეთქი ტკივილით მეც ბუვირ მტკივა, მაგრამ ჩუმად ვარ!
- გათხოვ, მამიკო!
- შენი სიკვდილი ჩემი ხელიდან დღეს მაინც ვერაფრით გამოვა...
- აბა, ასეთი ვის დავენახო. ვის?!
- ეპ. შენ მხედველობაზე დარდობ, შვილო... მე კი დემ...

- სხვა რაზე ვიდარდო, რა ჯანდაბაზე?!
- მე კი, ხმას არ ვიღებ... არადა...
- ნუ იღებ!.. რა არადა?...?
- არაფერი.
- რა არადა-მეთქი ახლავე მითხარი!.. მამა!
- არ დამიჯერებ...
- მამა, მითხარი, ნუ მანვალე!
- რა და...აფეთქების დროს თავი...
- თავი?
- თავი კი არა, სხეული დავკარგე-მეთქი, რომ გითხრა - დამიჯერებ, შვილო?!
- კარგი რა, მამა... რეგეს ბოდავ?... რა თავი?... თავი თუ დავკარგე, როგორღა მელაპარაკები?
- თავი კი არა, სხეული-მეთქი!..
- ბოდავ რაღაცას, მამა!
- ვბოდავ?... აფეთქების ეპიცენტრთან იმდენად ახლოს ვიყავი, ტალღა შიგ კისერში წნვდა... თავი მომაგლიჯა...
- მამა!
- თავი კი არა, სხეული-მეთქი... და აქეთ გადმომიხსროლა, შენს გვერდით...
- ნაღდი ბოდავა... მამა... სიციყვას...
- მერე კი შენც დამიძახე...
- გაჩუმდი!
- ჩემი სხეული კი, სადღაც, აქედან ძალიან იქით, შორს გადია... ალბათ უკვე უსიცოცხლო და გულგაჩერებული.
- მაშინვეც, არა, მამა? მეხუმრებიო... მაგარი სახუმარო დრო გამომნახე, აი... კაცმა თვალისჩინი დავკარგე, სათვალისანად დარჩენა შემუქრება, შენ კიდევ, როგორც ყოველთვის მასხარაობის გუნებაზე ხარ... რა ხართ მაინც ეს მშობლები მაინც, პა, მამა?
- ეპ...
- რა ეპ?!

* * *

მესამე საღამოს მოედანზე კოცონი დაინთო. მაგრამ ვიდრე დაინთებოდა, კია ხანს იწვალეს. ვერ იხსენებდნენ, როგორ უნდა მოეკიდებინათ ცეცხლი ერთმანეთზე აკოკოლავებული შემოსათვის.

არავის აღარ ახსოვდა.

ისევ პაპა მოაგზავნეს ჩემთან.

- გამო კაცი გარეთ... რაა ეგ სულ სახლში ჯდობა?

- ახლა რაღაო?

- გამო, ცეცხლს მოგვიკიდოთ თუ კაცი ხარ... არ გვინდა მეტი არაფერი... შეინახე შენთვის, რაც იცი... მხოლოდ ცეცხლს მოგვიკიდო დე...

- ცეცხლს მოგვიკიდოთ? - გამოდი, გამო... ეგ შირობა კიდევ სხვა დროისთვის გადადე... ისე გამო... აღარაა დრო თუ?... მოგვებმარე - ბევრს ხომ არაფერს გთხოვთ...

ცეცხლის ანთება კი მასსოვდა. უცებაც აუვით და დაინყო:

თუ კი რამ ძველმანი ებადათ, რაც კი რამ ჭქონდათ - ოღონად სიძველის ეფლერიც რომ გადაპკრავდა. ყველაფერი გამოიტანეს გარეთ - ... დაინყო ყველამ მისი ჩაყრა ლამის ცაზედ აბრაილებულ კოცონში.

- ყველაფერი უნდა მოვიშოროთ... გამოვიგავოთ... - ამისხნა პაპამ. - პაპაჩემისგან მასსოვს... - აიხედა პაპამ ზემოთ.

- რეები გხსომებია?

პაპა შუბლისკვრით მომაცქვრდა.

- ეგ კი მასსოვს... - თქვა მერე. - რა დამაფინყებს... ეგეთი არავის ავიწყდება...

- მერე?

- იქნებ გვეშველოს რამე... ზუსტად კი არ მასსოვს რომ ვგრა, მაგრამ მაინც... ცდა რისი მონახევიერა?

- ბედის იყო იქ... - ავიშორე თითი ცისკენ, რომელიც ვარსკვლავებით იყო მოჭდილი.

- აქაც - თქვა პაპამ.

რომ მორჩნენ, უზარმაზარ კოცონს ირგვლივ ჩამოუსდნენ და ცეცხლის ენები აგვერეკლა თვალებში.

უკვე ღამე იდგა.

ყველამ ზემოთ აღაპყრო თვალი - დედამინას ექებდნენ მზერით.

მაღვეე იპოვს და ერთხმად დადუმებულიები ააჩერდნენ.

ძლივს ჭიატებდა. ხან უფრო აინთებოდა, ხანაც პირიქით - იქამდე მიბუტუდებოდა. ყველას გულს უკუმზავდა, მაგრამ მაინც არაფრით ქრებოდა.

პაპა ჩემს გვერდით იჯდა. ისიც ზემოთ იყურებოდა და მიმივად სუნთქავდა.

- რა ხდება ეგეთი იქ... - ნაიურულა მერე და ცალი თვალით გადმოშვდა.

მზრები ავირჩქე და ზუსტად ამ დროს მარჯვენა თვლივც ამჩნვა - თითქოს რაღაც ნამცვეი ჩამეგრდნოდა.

მოვისრისე.

მაინც მენვოდა.

უცებ მარცხენაც ამჩნვა.

ორივე ხელით მოვისრისე.

ვიგრძენი, რომ თვალები ამინთლდა და ამინყლიანდა.

- კიდევ კაი ეგ არავის ავიწყდება... - თქვა პაპამ.

- რა? - ვერ მივხვდი მე.

- ცრემლი. - მიპასუხა პაპამ და თვალებზე ხელი აიფარა.

* * *

- დაეფიცებ ყველაფერს, რომ არ ვმასხარაობ. შეილო!

- რას დაიფიცებ?

- ყველაფერს-მითქი... სანყალი დედაშენის სსოვნას.

თუნდაც... თუმცა რა საჭიროა... ხელის მოძრაობა ხომ შეგიძლია? ისიც ხომ არ გაგაფიქტა აფეთქებამ?...

- არა, ხელი ორივე მთელი მაქვს! ეგლა მაკლია...

- მოდო, მარჯვენა ოდენ მარჯვენივ გამოსინ...

- კარგი რა, მამა, რა დროს მასხარაობაა?!

- გუუნებინ!

- ხო, კაი... ჩემგან მარჯვენა, თუ შენგან?

- რა მნიშვნელობა აქვს... აი ეგრე...

- მერე?

- რაღა მერე... ეს ჩემი შუბლია. ახლა ქვემოთ ჩაცურე, ჩემი ბიჭი...

- ქვემოთ? ქვემოთ საითქვანა?

- მო, მო, აი მანდით. ცოტათი კიდევ... ი! ეგაა... ჭე, მაინც არ გგვრა, მამა გენაცვალოს?

- ღმერთო ჩემო!...

- დიხაბა...

- ღმერთო დიდებულო!

- ღმერთს თავი დაანებე... ახლა ხომ გგვრა, რომ სწორედ თავიღა დააჩრდილ შენი სპორტული აღნაგობის მამიკოსგან, ვისზეც თავის დროზე შენზე არანაკლებ იროდნენ ღამაში გოგოები!

- ღმერთო დიდებულო ეს რა დაგვმართა, მამა... როგორ?! მე კიდევ ზუმრობა მეგონა, ისე მამხენებდი...

- რას იზამ, შვილო...

- კი მაგრამ, რაღა გეშველება, მამა?... რაღა გეშველება კი არა... თფუი... რა საზიზღრობებს ვკითხულობ!

- მაგაზე ნულარ იდარდე... ყველაფერი ხდება...

- რა ყველაფერი?! რაღა უნდა მოხდეს, ამაზე უარესი, მამა?!... კი მაგრამ სხვები? სად არიან სხვები? ჩვენები?!... პა, მამა?

- სხვები?... ეჰ, როგორც ვხედავ და მესმის, შვილო.

მგინი აღარავინაც აღარაა - ყველანი დაილუნქენ!

- ირგვლივ სულ სისხლის გუბეები დგას და ხორცის ნაფლეთები ყრია, შვილო...

- გაშოშიდ...

- შენ ხომ ტკივილს სიკვდილით გინდოდა მორეოდი?...

- მამა...

- მე კიდევ შენი კი არა, ანი ერთი ჭუჭყიანი ბუზის მომკვლელიც აღარ ვარ!...

- გმუდარები, გაჩრდი!

- ეგ კი არა, შენს ქმარზე ჩემი ნაშუქარი რევოლვერი ჰქვია... უკვე მე გთხოვ - ხელი მოკიდო და თანაგრძნობით გამიმხრებო შუბლი.

- არა! არასდროს, მამა! ნუ მავალბე საშინელებას!

- გთხოვ!

- მე რომ მაგის ოდენამე ჩამდენი ვყოფილიყავი, აქ ამდევ ვიზამდი!

- რა თქვი?

- ძალიან გთხოვ. კარგად გამიგე. მამა... მე ვერ გამოვკრავ ჩამხას თითს! არც იქნება საჭირო... მაღე ჩვენები მოვლქნი და გაგვიყვანენ!

* * *

დილისკენ პაპამ უცნაურად შემოშვდა.

- ვინ ხარ?

- ვინ ვარ? - დაფიქრდი მეც.

- ვინ ხარ?! ან მე ვინ ვარ?!... სად ვართ?! - დაფეთდა პაპა. ფეხზე წამოდგა და მიმოიხედა.

სოფელში ნისლი ჩამოწოლილიყო, სახლები ძლივას ილანდებოდა.

- აქ... - ვუპასუხე მშვიდად და მეც წამოვდექი.

ერთმანეთის მეტს ვეღარავის ვხედავო.

მერე ადგილზე დავტრიალდი.

ნისლი სულ უფრო ბლანტდებოდა და გაუმჭირვარ-ლი ხდებოდა.

- გზა საითა? - იკითხა პაპამ და ხელისცეცებით ნადგა ნაბიჯი ჩემგან ნისლში.

მისკენ გავინივ, მაგრამ გვიანი იყო. პაპა აღარ ჩან-და.

ხელეების ქნევა ავტყებ. მერე დავიღრიალე:

- შეპევივო!!! პაპაა!!!

მაინც არაფერი. არანაირი ხმა და პასუხი. არც ნი-შანი. ასე სახალმდეც ვერ გაეგანგებდი. შეიძლება სადმე ჩაწეხილიყავი. სახლიც არ მახსოვდა სად იდგა და რო-მელ მხარეს. გამოსავალი თითქოს არ ჩანდა. სოფლე-ლებიც ყველანი ერთიანად დაკარგულიყვნენ. არც სო-ფელი ჩანდა. აღარც მოვადანი. აღარც პაპა. აქაურობა თავისი მაცხოვრებლებიანად ბლანტ ნისლს დაეფარა - გაუვალს, სქელსა და უიმედოს.

* * *

- ჩვენები აღარ მოვლენ. შვილო...

- რას ქვია, აღარ მოვლენ? შენ თვითონ არ ამბობ-დი, მოვლენ და გაგავიწყენო!

- ახლაც ვხედეები, რომ სისულელეა...

- მოვლენ. მართლა მოვლენ და მე ვცხვიყ... აგერ ნა-ხავ, მამა... შენს თავს სასწრაფოდ ლაზარეთში წაიღე-ბენ და შენს სხეულზე. ანდა თუ ვერ იოვეს, სხვა თავ-მოგლეჯილის ტანზე მიაკერებენ!

- გრამაფონში!

- მე სინათლეს დამიბრუნებენ, მამა... მუც შუშებს ჩავისვამ! მართლა გეუბნები... ზამთარშიც სათვალთ ვივლი შენთან ერთად!

- გაჩერდი...

- ნახავ... ჩვენ კიდევ ბევრჯერ წავალთ სტადიონზე ვებურთის საყურებლად... მზესუშხირას ვიყიდით ბეჭერს...

- გახსოვს ბოლოს რომ ვიყავით?

- მაგას რა დამავინწყებს... შენ რომ მსაჯეს დედა შე-აგინე და გვერდით თურმე მამამისი რომ გვეჯდა.

- კი დრო იყო, შვილო...

- იყო?... იყო კი არა, იქნება! ჩვენები მოვლენ, მა-მა შენ ტანს მიგაკერებენ, მე თვალის ჩინს აღმიდგენენ! ზღაზეც წავალთ. ცურვაში ხომ ისევ მავლობენ. სამა-გიეროდ, მე უფრო დიდხანს ვცვინთავ...

- გახსოვს, ძლიერი ქარიშხალი რომ ამოვარდა და ჩვენი ლები იმ შენი გოგობიანად შუა ზღვაში რომ წაიღო?

- აგერ ნახავ, კიდევ თუ არ იქნება, მამა... თხილა-მურტბუცე დადგებოთ. თხილამურები ისევ შენ უნდა მათხოვო. ჩემები ხომ იცი, როგორი მოკლეა... ხან მე დავეშვები, ხან შენ.

- ბოლო დაშვებაზე ფეხი რომ მოგტყდა და მედ-პუნქტამდე ხელით რომ გათრიე, შვილო...

- მახსოვს, მამა... რა დამავინწყებს...

- ნელი მთელი კვირა გაკავებული მქონდა...

- იქნება კიდევ იქნება! აუცილებლად იქნება, მამა! რატომ არ გჯერა? აი, ჩვენები მოვლენ და...

- არავინაც აღარ მოვა, ჩემი ბიჭი ყველაფერი პირ-თამდე მომხარბია და მე მგონი, ერთადერთი ვართ, თუ ორად-ორი, ვინც გადარჩა...

- სსუ!

- არ მოვა-მეთქი არავინ...

- ვილაცა ხომ მაინც გადარჩა?...

- ჩვენ-მეთქი... ეს ძალიან ძლიერი აფეთქება იყო,

შვილო... სიარული ხომ შეგძლია?

- სიარული?

- წამოინივ, ადე, ადე, გაუქელი!

- მძმ, საშინლად მტკივა, მამა...

- არ მიაქციო ყურადღება... ადე, ადე, და იცი რა ქენი?

- პო...

- ჩემი თავი აიღე ხელში!

- რა შენი თავი, მამა?...

- აიღე-მეთქი!

- ხელში?

- აი მისე... კარგად მომკიდე... მე ვხედავ გზას და, თუ გასვლა - ერთად გავალთ...

- ვერაფერს ვხედავ, მამა...

- პირდაპირ გადადგი ოთხი ნაბიჯი... ეგრე... ახლა მარცხნივ. ერთი, ორი, სამი... სტოპ!

- რა ხდება?...

- ფეხი არ დაადგა. ვილაცის მოგლეჯილი ბარძაყი გდასა... ოღნავ მარჯვნივ და პირდაპირ, ოღონდ ჩემი თავი არ გაგვიარდეს - ძალიან ცუდად გიჭირავს, შვილო... ნესიერად დამიჭირე! თითები კარგად შემომ-ჭირე!... მარცხენა ხელიც მოახმარე!

- ცუდად ვარ, მამა...

- განვარძეთ გზა... თამამად... პირდაპირ სამი მოკ-ლე ნაბიჯი... ახლა მარცხნივ შეუხვიე... ფრთხილად, ამ მუცელგამოფატრულს არ დაადგა ფეხი!

- ვაი, დედა...

- რა გაკვენსებს...

- აღარ მივიდი, მამა?

- ნესით კი უნდა მიგსულიყავით.

- იქნებ გზა აგვერია?

- არა... აქაც გვაპებია.

- ბევრი?

- ...ვიდრე წარმომედგინა, იმაზე დიდი აფეთქება ყო-ფილა... წინ ოთხი ნაბიჯიც და მერე მარჯვნივ შევცხ-ვიოთ... აი ეგრე... აგერ წყარო...

- დავიფილე და ყველაფერი მტკივა, მამა!

- პოდა, წყალი დავლიოთ... მეც დამალევივ... ცოტა შევისვენოთ... ჭიჭა აგერ დეგს, შვილო... მარჯვენა ხელი წინ გაიმვირე... ოღნავ მარცხნივ... ოოო. კარგაა... ჩაბლუჯე და არ გაგვიარდეს... ახლა ცოტა დაიხარე... ჭიჭიანი ხელი არსად გასწიო... ზუსტად შენს ქვეშ მი-ლია, სიადრედ წყალი გადმოდის... ააჟე... ცოტაც.

- ცივი წყალი...

- მოსვი და მეც მომამხვივ... პირი ხომ ხედები სა-და მაქვს. შვილო?

- ვიცი!

- კარგი ხარ... მეტი აღარ მინდა... გადაადგე ეჭ ჭი-ქა... აღნავ მგონია კიდევ ვინმეს გამოადგეს!

- იდის რა... ახლა საით? ღმერთო ჩემო, რა საში-ნელიებაა!

- ჩაუ! რა გაყვირებს... ანდა იყვირე რა. მაინც ვერა-ვინ გაიგონებს.

- ნუთუ მართლა ყველაფერი აფეთქდა, მამა?

- სულ ვაგლეაფერი!

* * *

რომ გაშეღვიძა - ძირს ვინეკი. აქაურ მინაზე. მინა გრილი იყო - ოღნავ წითლი... სხვა სუნი ახდებოდა. ვერ ვისხენებდი - რისი...

ირგვლევი სიჩუმე იდგა. აღარც ნისლი იყო და არ-აფერი ეგეთი.

მიმოვიხედე, მაგრამ ვერავინ დავლანდე.

სოფლელები ალბათ უკვე სახლებში შეკეტლიყვნენ.

თავებიც ალბათ ბალიშებზე ეწყობ და აუცილებლად სიზმრებში ხეტიალობდნენ.

ფეხზე წამოვდექი და ჩამოვიფერებო - სულ დამტყვროლი ვიყავი. რომ გაესუფთავდი, მივაყურადე. საერთოდ ვერაფერი გავიგონე და მივხვდი - უცნაურად მძიმე სიჩქარე იდგა გარშემო.

მერე ცას ავხედე.

როგორც ყოველთვის, ამჯერადაც კაჟაშმა ვარსკვლავები იყო მოჭყდილი.

კიი ხანს ავყურებდი. ყველა ვარსკვლავი ლამის ერთდროულად მერეკლებოდა თვალებში.

რომ მოვინებრებ, დედამინას დავუწყე ძებნა.

დიდხანს ვეძებდი - ვატრიალებდი თავს აქეთ-იქით. ლამის მთელ საათს. ცასაც ამ ყურებაში თითქოს მელნისფერი შეეპარა და მტრედისფერისკენ იწყო გარდაცემა.

მაინც ვერ მივაგენი. ერთი რაც შევაშინე - მის ადგილას მხოლოდ ლაქაა ჩანდა - პატარა. შუკი ნისლივით ერთი ბუნო ლაქა.

მზერა მოეძაბე და კიდევ დავაკვირდი.

არ მეშლებოდა - ლაქა იყო მხოლოდ და მორჩა.

უცნაოდ საშინელმა ურუანტელმა დამიარა. ერთიანად გამაცია და ყველაფერი ერთდროულად მომიინდა: ტირილიც, სიცილიც, სიცოცხლაც, სიკვდილიც...

* * *

- მორჩა... ასე აღარ შეიძლება! აღარც შემიძლია, მამა!

- დანყნარდი!
- ამ ჩემს სიბრძავეს. საეჭვოდ აღდგენილ მხედველობას, საძაგულ სათვალეს, მიჩრჩენია საერთოდ არ მედგას ეგეთი თავი კისერზე!
- რეებს ბოდავ?! მარჯვენე ვატრიალდი და წინ ექვსი ნაბიჯი, შეილო!
- მორჩა-შეთქი!
- დანყნარდი!
- მე უკვე ვიცი, რაც უნდა ვქნა. მამა!
- გაჩერდი-შეთქი, ჩემი ბიჭო!
- არავითარი ჩვენები აღარ არსებობენ!!! აქ ეხე იგი ყველაფერი მორჩა, მამა!

- მაგას თუ ხვდები, კაია...
- მოიცა... შენ რომ მარჯუქ, ის დასაკეცი დანა ჯიბეში უნდა მედოს... გულის ჯიბეში!
- რომელი დანა?!
- აქაა... ვიპოვე!!! ძალიანაც კარგი...
- რაიმე სისულელე არ ქნა, შეილო!
- მე ვიცი, რასაც ვიზამ!
- გაჩერდი-შეთქი...
- იმას, რაც თავიდანვე უნდა მექნა, მამა!!!
- რეებს ბოდაილო?!
- საერთოდ მოვიჭრი თავს და შენსას დავიდგამ მხრებზე!!!
- რაა?!
- რა და, რაც გაიგე, მამა!
- შენ გაგიჟდი!
- ჩვენ ხომ რამდენი ხანია ერთად მოვდივართ - მე შენიდან, შენ შენი მამისგან, ის კიდევ უფრო შორიდან...
- არ გინდა!
- ერთი სიყვარულით, ერთნაირი გემოვნებით, ერთნაირი მიხერა-მოხერით, ერთნაირი სურვილებით...
- არ ქნა!!! არაააა.....
- და ვტირებ მაინც... ბოლოჯერ, მამა... შენს მაგიერად... ყველას მაგიერად... ვინმემ ხომ უნდა ტყიროს,

ვიდრე ყველაფერი საბოლოოდ დამთავრებულა...

სადღაც ყურისძირში მამალი აყვილდა: "იყოდაარაიყოიოო..."

ყური მივუგდე. მამალი იყო რო?.. ძალიან ახლებურად ყოდა - სულ სხვა ხმით და გაბმულად. ყოდა და არ ჩერდებოდა.

არ ვიცოდი რა მექნა. მიმოვიხედე ყველაფერს ვაკვირდებოდი:

აგერ სახლები. მძინარე სახლები. ადამიანებიანი სახლები - ერთნაირები. დაბლები. სანწყლები...

მერე აქაურ პორიზონტს მოვაველ მზერა - მიებიც მესხვანია. გორაკებიც. ხეობაც.

მერე ძალი აყვიდა. უცნაურად ჰყვიდა. სულ სხვანაირად:

"აღარვარ!.. აღარვარ!" - ძალი იყო რო?

გულმა საშინელი ხმაურით იწყო ხტომა.

მერე ერთ-ერთი სახლის კარი გაიღო. იქიდან ვილაც გამოვიდა და ბოსელში შეაბიჯა. ვერ ვიციანი. იმას მერე მოჰყვა. წყაროსკენ გაუყვა. ხელში სხვანაირი დოქი ეჭირა - დოქი იყო რო? - და თვითონაც უცნაურად გამოიყურებოდა.

სოფელი იღიჭებდა.

"იყოდაარაიყოიოო..."

ყველაფერი სხვანაირად გამოიყურებოდა და სხვა სუნი ასდიოდა.

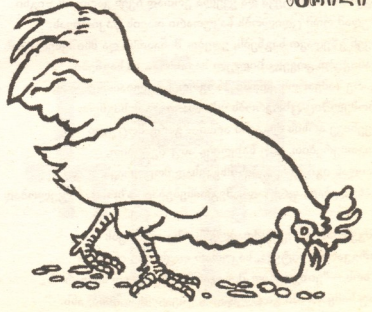
"აღარვარ!.. აღარვარ!"

თვალები მთელი ძალით მოვხუჭე და უცებ ძალიან შემეშინდა:

- მაინც ყველაფერს ვხედავდი.
- გაკვირვებულმა ქუთუთოები ფრთხილად მოვისინჯე - თვალები აშკარად დახუჭული მქონდა.
- საშინელმა შიშის გრძობამ ლამის სუნთქვა შემეკრა.

ფრთხილად მოვისვი ლოყებზე ხელი... ნიკაბზეც. ცხვირზეც. წარბებზე. საფეთქლებზე. შემდეგ შუბლზე ავიცურე და ვიდრე მოულოდნელობისგან ერთიანად გამაცხლებლდა, კიდევ ერთხელ გავიგონე: "იყოდაარაიყოიოო..." "აღარვარ!.. აღარვარ!"

შუბლზე მესამე თვალი მქონდა და იქიდან ცხარე ცრემლი მდიოდა.

რამე აპალრომალი

რამდენი რამე არსებობს გარდა იმისა რაზეც ჩვენ ვფიქრობთ, ანუ რა ცოტას ვფიქრობთ და ფიქრს უმისამართოდ ვუმიზნებთ... საგნების განუსაზღვრელ სისავსეს, ხოლო განცდებით ჩვენზე ფიქრის საზღვარს არ ცდება, შესაბამისად ჩვენი ქედება ჩვენი ფიქრით და განცდით შენდება, რომლის წიაღშიც დამწყვედეულები ვსხედვართ და შიშით გვიცემს გულები – ერთ მშვენიერ დღეს რომ არ დამისხვრები ამ ციხეების ცხრაკლიტულები.

- ბასპარ ჰაუზერი

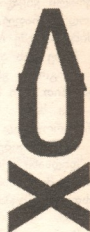
ჩვენ ვამბობთ სიტყვებს, ვღებთ შინაარსს და მნიშვნელობას ვანიჭებთ ყოველ ნათქვამ სიტყვას და ეს სიტყვები წინადადებებს ქმნიან, როგორც ქმნიან შენობას წარმოსახვაში, მერე ცხადში ავეზილებით ყოველ საჭირო სამშენებლო მასალას, რომლის შევსებითაც აშენდება წარმოსახული და შემოუსაზღვრავთ ითხა კედლით ჰაერის ოვალს, რომელსაც სიტყვით ქვია ჩვენი სახლის სახელი. ჩვენ გვაქვს სხეული, ჩვენ გვაქვს სახე, ჩვენ გვაქვს იერი და ამ იერში, როგორც სახლის შიგნით ჰაერი ცხოვრობს ჩვენზე არსებობის სიცარიელე, რომელიც თავად სიტყვა არის. მრავალნაირი მნიშვნელობებით გამოითქმის შიგნიდან გარეთ და ქმნის გარეგანს, როგორც ჭურჭელს და მოძრაობას იწყებს საგნებში ფიზიკური თვალისგან მალვით, ანუ ყოველთვის შემჩნევსგან იმ თვალს გაურბის რომელიც მისკენ არ გარბის და საგნების შიგნით არ ეძებს სიტყვებს, საკუთარ თავს, ანუ თავისთავს. ჩვენ ვართ სიტყვა და ყველა ერთად ჩვენ ვართ ის წიგნი მუდამ რომ ცდილობს საკუთარი თავის წაკითხვას. ჩვენ ვერვადვო საგნებს, ვღებთ შინაარსს და მნიშვნელობას ვანიჭებთ ყოველ ხილულ საგანს და ეს საგნები გარე სამყაროს ქმნიან, როგორც მთლიან შენობას, რომელშიც ცხოვრობს უხილავი და მისაგნები ჩვენზე არსის მსგავსი არსი – გარე-მოცული ნივთიერებით, ანუ სახლით, ანუ შენობით, საიდან იგი ღინებების მსგავსად მოცურავს განცდებად, ფიქრად, შეგრძნებებად, აზრად, მსჯელობად

ამგვარად გარე-გამოაღელეს, ასე ამყარებს ორგვარად სიტყვა, საკუთარ თავს, ასე ინახავს აზრს – "ვიხედებით შინაგანში ვხედებით სამყაროს თუ სამყაროში გავიხედავთ, ვხედავთ – შინაგანს."

წვეთში ზღვა არი, ზღვაში წვეთი
ღმერთში მთლიანი
სუთქავს კაცი და კაცში ღმერთი –
აღამიანი.

თუმცა განუწყვეტილვ ბეწვზე კილია
მართალი არი,
მანც საკუთარ თავზე დიდა-
უკიდევანო ზღვის სიმშვიდეა
აღამიანი.

ამ კილის იქით კიდევ კიდევ
სადაც ხშიანებს –
აღამიანი არის იდეა;
სხვა სიდიდეა
აღამიანი.

აღამ-მე-ანი არის ჩემში და არა მარტო ჩემშია, ის ზომ შენშიც არის, როგორც მზეშია სინათლის წყარო – არა როგორც უმისამართო, არამედ მიზანმიმართულად მზიდან ფრთებს შლიან მზის არსებები, სინათლეს რომ ქვე-ზილები - ან და ღინებს ამ შუქისას სიგრძეში ღვრიან და სინათლეში ოშვებიან ჭრელი ჩიტები, რომლებსაც თუ კი შე-უსწავლები – აზრები ჰქვია. ამ ჩიტებს მოაქვთ მზიდან ჩუნსკენ აღამ-მე-ანი ჯერ რომ არა ვართ, მაგრამ ჩვენში რომ უნდათ ბუდე არა გალია, რადგან მაშინ მხოლოდ ტყვე არი თავისუფალი ფრინველების ფერადი გუნდი. ჩვენს გუმათებზე სხდებიან და ჩვენზე პურით თუ გაწვდილია ხელის გულით – იკვებებიან, ჩვენ კი მათი რძით ვიკვებებით, ანუ იმ სულით, რომლის გარეშეც ეს ტაძარი მხოლოდ ქვებია.

თითქოს ვარსკვლავი მოწყდა ცაზე –
ქვემოთ მიწაზე სინათლის საზოთ
დაეშვა, როგორც აზრი და ასე

ივრძო სისავსე და ვანსხეულდა
აღამიანის განსხვავებულ და
უცხო ჭურჭელში, და გზას შეუდგა

ჯერ როგორც ბავშვი, მერე ვმავილი,
სადაც შუაში ამ გზის მანძილზე
ის გახდა კაცი, რადგან ნაწილი
მას კაცბრძვიც ჰქონდა, მალევე
ჯვარს აცვს, რასაც თითქოს მალავეც,
მაგრამ ამ ქვეყნად სიტყვით არავინ

სიკვდილით დასჯას არ ითხოვს, გარდა
აღამიანის, ის რად ღირს ანდა –
ღმერთს ეს სურდა, მას ასე სწავდა.

ჩვენს შორის

ამგვარად ყველა წამებას მისას
მასვე ბრალ-ღებენ და ყველა სისა-
სტიკეს, რომელიც “ამართლებს მიზანს”

ჩადან მისი სახელითვე და
ის ახლაც ითმენს რასაც ითმენდა
ჯერიდან სისხლი რომ ჩამოიღვენთა.

მოკლედ მას შემდეგ რაც ღმერთი მოკლეს,
რაც სამ დღეს მკვდრეთში ფხიზლად ეძინა,
არა თუ შობას, ანუ სიცოცხლეს,

სიკვილსაც თავის აზრი შესძინა.

ბალი

არა მიწიდან, არამედ მზიდან
სინათლის ბალში ამოყვანილი,
ყოველ წელიწადს ვარდება ჯერიდან
წითელი ვარდის შვიდი ყვავილი.

რა არის ჯვარი, თუ არა ვაზი
თმებით შეკრული და მოტანილი,
სიკვილისავეთ ღრმა არის აზრი –
დაეცეს ჯვრიდან მიწას ყვავილი.

როგორ აწვევა ლოდი სამარეს,
მიწა აივსო ვარდის სურნელით,
როგორც მსუბუქი ფრენის სურვილი
ჰაერი სუნთქავს იასამანით.

სამარხს ცარიელს ქვის ბეჭულს ახსნის
ღილა – მზეების გულსავე მკერდი,
სად საიდუმლოს ვარდისას ახსნილს
ტოვებს მებაღე აღმდგარი მკვდრეთით.

ღმკი

რახან შენ დგახარ. თან ხარ, თან არ ხარ.
ქვა ხარ და ქვაში ხმა ხარ და გაეხარ
აღმაველ ლოცვას, რომელსაც ამხელ
და რომლის დროსაც ტანიდან გახვალ
შენ იმხელა ხარ. და რახან დგახარ
სახვა ხარ, სახავ სახეთა სხვაგვარ
შინაარს ზენას, სიღრმეთა წიაღ
რომ მარხავ, დიად! აღდგომად მარხავ.
აღდგომა ახლავს შენს ყველა ზრახვას
სულისას, რომლის გვამ ხარ და გვახარ
მის სახელს ახალს, რახან შენ დგახარ.

ჩვენს შორის მხოლოდ ქუჩები წვანან
და ეზოებში შესახვევები,
რომელთა გასწვრივ დიდ და დრო მწკნე
შენს ფანჯარაში დიდი ხეები

ინებლებიან, თითქოს ეძებენ
შრიალში ჩრდილებს საკუთარს, ბინას
ზევარავენ, როცა ბინდი ეცემა
იმ სარეცელზე რომელშიც გძინავს

შენ ყოველ ღამე, და ყოველ დღია
ჩვენს შორის ერთი ამოდის მზე და
ამოდის ისე მშვიდად და ფრონილად
რომ ხშირად მზესაც ვერ ვამჩნევთ ჩვენდა

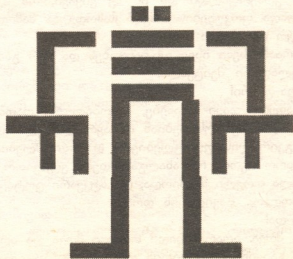
საუბედუროდ მე მაინც მინდა
შენთან მოვიდე ეზოდან, გზიდან,
ქუჩიდან, მაგრამ ამ მოლოდინმა
ისე დამაღალა – ვეღარ მოვიღვარ

გაზაფხულობით, როდესაც უცებ
რატომღაც ვილაც გიფვარს და წუხხარ,
შენ კი არ გიფვარს – გაზაფხულს უცემს
გული შენში და გაზაფხულს უფვარს

ის, ვინც არასდროს მე არ ვყოფილვარ
სრული სახით და შეგრძნებით, ყოვლად
არც სარეცელი არ ვაყოფილა,
არც თეთრული – ჩვენს შორის მხოლოდ

უკაცრიელი ქუჩები წვანან
და ეზოებში შესახვევები,
რომელთა გასწვრივ დიდი და მწკნე
ინებლებიან საღამო ხეები,

და ახლა როცა ზაფხული დადგა,
ქუჩებს თავისით საღლაც მიფვავარ,
ქუჩებს ვაბრალებ, არ ვიცი რადგან
ლექსებს გიწერ თუ მარლა მიფვარხარ.

იჩნება პალატი

სანდახან გეგვენება, რომ სიცოცხლე უსასრულოა. უუსასრულოესი...

მაგრამ ეს ხანდახან... თანაც ძალიან იშვიათად...
...ნამიერად გაიელვებს, როგორც მაისის ცაზე გაზაფხულის ელვა. გაიელვებს, გაანათებს შენს მოღრუბლულ ფიქრებს და ისევ ჩაქრება, ისევ ჩამობნელდება და იმ მყისიერი გაციკროვნების კვალსაც ვეღარ აღმოაჩენ ვერც შენს ფიქრებში, ვერც სულში და მით უმეტეს, ვერც რეალობაში - დამყაყბულ, დაჭხოობებულ ცხოვრებაში და კიდევ უფრო მოიქუფურები, კრდედ უფრო მოიბუზები და შექვრები შენს ნიჟარაში.

ასეა რა! დაიბადები, თვალს რომ გაახეღ, მიხიხედ-მოიხიხედავ და აზრზე მოხვალ, ამ ცხოვრებას გემოს უგუბ და ბაც - წასვლის დროც დგება. გინდა არ გინდა, არავინ გეკითხება, ისევე როგორც მოსვლისას არავის აუღია ნებართვა - გინდოდა თუ არა საერთოდ ამქვეყნად გაჩენა. არადა რამდენი იტყოდა უარს?

მაგალითად მე.

* * *

აქამდე ყველა გზაბანეულს მეძახდა. ისე, ჩემი მეზობელი ყუფუნა დღესაც ამ აზრზეა და ვერაფერს დაარწმუნებს საინინალმდევროს.

ტოყ მე-

თავისი სამზარეულოს ფანჯრების იქით არ გაუხედავს და შესაბამისად ბუნკერად მანანალა ძალღების მიერ გადმობურგული ნაგვის გარდა არც არაფერი დაუნახავს. მიხედოს იმ თავის ჩახოხიბლს (უკეთეს შემთხვევაში, ჩვეულებრივ კი - უზორცო, როგორც თვითონ ამბობს, "ტყუილ" სოუსს) და თავი დამანებოს, რაა!

შემეშვას!

და საერთოდ, ყველა შემეშეით!

ჰმ, გზაბანეულიო, ხელმოცარულიო!

ვინაა თქვენი ხელმოცარული? მარტო ყუფუნა რომ ფიქრობდეს ასე, რა მიჭირს, ვინაა ხმის ამომღები. დავიკიდებდი. უზედურება ისაა, რომ მთელი სადარბაზო ჩემი შმოდლების ჩათვლით იზიარებს ყუფუნას სერიალუბით გამოტყენილ თავში მომზივებულ შესედულებას.

გზა! გზა, თორემ იმდენი არჩევანი მქონდა, აღარ ვიცოდი, რომელს დავდგომოდი. ყველა რომ მოჭრილი გაქვს, ერთი გამაგებინეთ, რომელს უნდა დაადგე? რომელი კოპრფილდი და ის მე ვიყავი, რა ჰქვია, კიო! მქონდა ფოკუსების თავი? გამოდგება მამიდაჩემი ტასიკო და ჭჭუას მარიგვას.

კაი, რაა!! ესენი ისევ იქ ნანაობენ და ვერ გაიგეს, რომ ყველაფერი შეიცვალა.

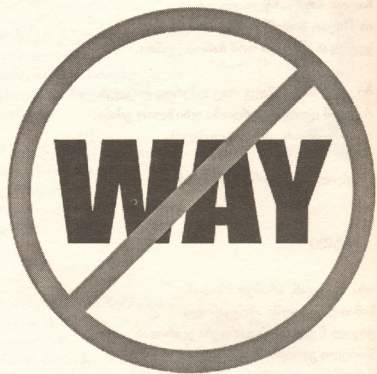
ყველა-ფერი!

ყველაფერს თავი დანებე, გლობალური დათობა დაიწყო. რომ შემოუსხდებიან იმ აყროლებულ "კერასინას" გვიროლის ფურცლებივით და ინინობლიან - ჯე, რა დენ იყოო, რა ახალგაზრდები ვიყავითო, მაშინ იმხელა თოვლი მოდიოდა, და მტკვარი ცოტაც და გაიყინებოდაა... ნავიდა ის დრო.

ნა-ვი-და!

აღარ მოვა. აღარც დიდი თოვლი მოვა და აღარც მტკვარი გაიყინება. დათობა დაიწყო. თანაც გლობა-

გზა

ლური. დადნება ყინულოვანი ოკეანე და ჩაგვირობთ მაგ მზრჩოლად "კერასინას", მეყოლეთ მერე ვარდივით და მეძახეთ გზაბანეულიო.

ვერ გავიგე, რა უნდათ. ერთი ჩვეულებრივი, პოლიტიკურ ნიადაგზე გაგულისებული, გაცეცხლებული, გაცოფებული (მოკლე, ყველაფერი, რაც გა-ზე ინყება და ი-ზე მოთავრდება) კაცი ვარ. რა თქმა უნდა იმის გარდა, რაც თქვენ იგულისხმეთ. რას იზამ, არ ყოფილა იოლი ნავება. მე კი ნავაგე. ნავაგე და კიდევ უფრო გამოიმხსენენი, ანუ გავმზარდი.

ხანდახან სიცოცხლეც მეზარება, რალანაირად შეუდმეებდა. აი, ფთა რომ არ გიყავს, მაგალითად, ბრინჯის, და ძალით რომ გჩრიან პირში კოვხს. ასე ვარ ხანდახან. არ მომწონს ჩემი ცხოვრება, ისეთივე უგემურია, როგორც ის ფთა, ბავშვობაში რომ გულს მირევდა, მაგრამ მაინც ცვლავავ, მაინც ცვოცხლობ და ვიდრე ბედისწერის სიაში ჩემი რიგი არ დადგება, უნდა ვცლაო. კარგი დედის შვილი ხარ და ხმას გაიღებ. ვინა ხარ, ვის დაკარგვიხარო - გტყვის შენი ბედის მწერალი და თუ ბიჭი ხარ, გადაარწმუნე.

თავიდან კი... თავიდან ჩვეულებრივი ბიჭი ვიყავი. ერთი კი არა, ათასი გზა მეძახდა. მეც ხან ერთს ამოვიღებდი მიზანში, ხან მეორეს. დედაჩემი დლით ერბოკვერცხს მიწავადა, ჩაის მიდუღებდა და ცდლობდა არჩევანის გაკეთებაში დახმარებოდა, ანუ სწორ კალაპოტში მიემართა ჩემი არეული ახალგაზრდული ტვინი. მამაჩემიც იმავეს აკეთებდა, ოღონდ ის ერბოკვეცხს არ მიწავადა, უზრალოდ მმოძღვრავდა და ვინაღვის სიტყვებს მიმორებდა - გახსოვდეს, კარგად აღებული სტარტი დიდებული ფინიშის საწინდარიო. ერთი გამაგებინა, ვინ თქვა იმ ჩემი ცოფვით სავსემ სტარტში, იცოცხლე ავიღე, მაგრამ ფინიში? ჰმ!

მოკლედ, ესააში მდღუარეს, ვუსმენდი ორივეს, მაგრამ გადამწყვეტილებას ერთპიროვნულად ვიღებდი. თანაც ისე, გასაჩივრებას და კასაციას რომ არ ექ-

ვემდებარებოდა. არ, ასე! გადაეწყვიტე, მშენებელი ინჟინერი გავმხადარიყავი და დედამისის ოცნება, ექიმი გამოუსულიყავი, საბოლოოდ დავასამარე. მომწონდა აფერი აფერი როგორ ედებოდა და ჩემს თვალნიან როგორ ჩნდებოდა კედელი. მყარი, საიმედო, მოკლედ კედელი - მისი ნაღდი ანუ კლასიკური გაგებით. გადაეწყვიტე და გაუხდი კიდევ, ხან თვითონ ვაშენებდი, ხან იმას ვაკვირდებოდი, სხვები როგორ აშენებდნენ.

ათი წელი ვუყურე შენებას, მერე ერთი ათიც - ნგრევას. ჯერ დიდი ქვეყანა დაშებვრა თავზე და ოცნება ამიხსნა. არ მეგონა შენებზე ასე შევყვარებულ კაცს ამდენი წლის ნაკონინები ქვეყნის დანგრევა ასე თუ გამახარებდა. მაგრამ გამახარა. აღტაცების ნეტარებით დავერ კვრავდი არც ვიყავი გვირგვინი, რომ ახლა საკუთარი ქვეყანა ინგრეოდა. მურტალი რამეა - უყურებ, როგორ ინგრევა და მტერის ბული ასდის შესს ნაშენს. შესს თუ არა, მამაშენის, პაპაშენის ან რა ვიცი, ვილაცის ნაოფლარს. გენანება, რაა!

* * *

არ ვიცი, ვის უფრო მეტი დანაშაული გვექონდა - მე თუ ბარკვის იქით მყოფ ჩემ ძმაკაც ვატოს. ან რა მნიშვნელობა აქვს - ფაქტია, რომ წაგაგე. წაგება ეგრ არ უნდაო და "ზვიადისტიკა" იარაღივი მომანებებ, იმ ჩემი კაბინეტიდან გამომამუშუნებლს, ხელელები კვებზე შემომამწყობინეს და დანაშაუვსავით მიმაცენეს კედელთან. იმხანად პრეფექტორის, ახლა კი მერიის კედელთან. არა, ჩემს აშენებულთან არა, მაგრამ მაინც კედელთან. უბედურება ის იყო, რომ მეც (ანუ დაჭერილი) და ისინიც (ვინც დამიჭირა), ქართველად ვლაპარაკობდით და ყველანი ბედკრული საქართველოს შვილები ვიყავით.

სულ კედელთან ხომ არ ვიდგებოდი? გამოიმშვეს. ქუდი აქადასურეს და კარგად იყავი შესს იდებთან და იდეალებთან ერთადო, მიიხრქს! აი ეგრე! რა უნდა მექნა? სახლში გული აღარ მიდგებოდა. გართუ აღმადვიენ მიკარგებდა. ავდექი და იქ წავედი, სადაც აქამდეც უნდა წასვლიყავი. იქაც ვიოძო, ოღონდ ქართველებთან არ და იქაც დავმარცხდი. დამებუდა რაა!

იმის მერე ასე ვარ, დამარცხებული და კედელთან მიყვებოდი. არც მე მინდა სამყაროსთან ურთიერთობა და აღარც სამყარო მიღებს ერთხელ ჩაკეტილ კარს. რამდენი ხანია, ყველაფერი დასრულდა, მე კი ვერ იქნა და ვეღარ მოვერგე ქვეყანას. სხვა გზა აღარ მქონდა - ნებისით თუ უნებლოთ ჩემი რწმენის ერთგული დავგრი და იმ ერთადერთ გზას შევეყენის, რომელსაც ათი წლის წინ დავადექი. ვეღარც წინ მივდიოდი და უკან დასაბრუნებელი გზაც აღარ მქონდა.

გაკვირებით, რა უნდა მექნა? ჩავერი ასე ზეაქნა-მოწოლილ ხეობაში და გახაზულს დაეწყე ლოდი. იქნებ ბოლოს და ბოლოს თოვლი დადენეს და ისევ გაეავტოლო დანყებოლი საქმე-მეთქი. მაგრამ ზამთარი ისე გაიწელა, ბოლო არ უჩანდა. ხელი ჩავიქნიე. დათბობა კი არა, მე მგონი გამეწინაურება დანყებოლიყო, თანაც დამქართველი ტემპი. ცოტაც და აღობა ჩემს ძლებს, კაკ მინიმუმ, მილიონი წლის შემდეგ მაშონტის თავის ქალასთან ერთად გამოდებდნენ მუხუხის ვიტრინაში და ჩემს შვილთაშეფლს თუ კიდევ იმის შვილთაშეფლს ექსკურსიანმილოლი მილიონი წლის წინანდელი ადამიანის ების ძელის პარამეტრებზე წა-

უთისავდა ლექციას. თუმცა რა შვილი და შვილანაშვილი? მეც ვთქვი რააა შვილზე კი არა, მის პოტენციურ დედაზე საფეხურად მეცალა? თავში მხოლოდ ჩემი პოლიტიკური ანგარიშები მიტრიალებდა, მინდოდა ახლა მე შვილი?

... არა, მთლად ასეც არ იყო საქმე. იყო ერთი.

* * *

... ლამაზი იყო. ვერ ვიტყვი, ერთი ნახვით შემეყვარა-მეთქი, მაგრამ იმ სუფრასთან, სადაც ქეთათო გავიცანი, ენაგატლელი ნუგზარაც იმყოფებოდა და თავიდანვე პავტორუნე თავისი ბილნი ხუმრობა უკანვე პირში. ზამფივით იყო. გულუბრყვილო, მაგრამ მიამიტურად ეშმაკი. ნუგზარა კი არა, ქეთათო. აი, ის-ეთი, რომ მჭონია - ეშმაკობას, არადა უშუღზე მორბენალი სტრეკონივით გაურჩმის ფეჭრი.

ჩემს კლასელთან, მამწისთან გავიცანი. მე და მანჩო პირველი კლასიდან ერთ მერხთან ვისხედით. ის მათემპტიკას ინერდა ჩემგან, მე - ყველაფერს, მათემპტიკის გარდა. კეთილი გოგო იყო და ერთგული. რომ ნამოვიზადდეო, ანუ მე რომ ნვერ-ულვაშში ნამოვიზარდა და მანწივაც რომ ეკვლურვოდა დიანყო, რალაც სხვა, არამეგობრული იმპულსები ნამოვიდა მისგან და გვერდში ისეთი ჩნდებოდა ვერძენი, ცოტა არ იყოს, მეუფხოვა, არ მესიამოუნდა. რაც არ უნდა იყოს, ახლენი წელი ერთად გაგატარეთ, ერთ მერხზე და დასავლით უფრო უყურებოდი, ვიდრე. მოკლედ, ერთხელ მის დაბადების დღე იყო. კახურმა თვინომ ტვინთან ერთად გრწნობებიც ამირია და თავში ისეთი ორომტრალი დაყვანა, დამიანებეს ვეღარ ვარჩევდი ერთმანეთი-საგან, სქესზე არმი აღარფერავი ვთქვა. მანწის ვეცქვე. ისე მყავდა ჩაბლუჯული, მე მგონი ნაქცივის უფრო მეშინოდა, თორემ სხვა რამეს თუ ვგრწნობდი, არ მახსოვს. ალბათ ვგრწნობდი კიდევ. ჩვიდმეტი წლის ბიჭს, გოგოსთან ჩახუტებულს, აბა რა დამემართებოდა. ვაკოცე. გაიტრუნა. კიდევ ვაკოცე: ეგ იყო და გემას შემდეგ ოცი წელი გავიდა, ის კი ისევ მფლედება. ერთხან კონან ისე გააბრუა, ვეღარ გამოერკვა, მე კი გამოფხვიზილი, "პახმელიაზეც" გამოვდი, მაგრამ თავი ისე დავიჭირე, თითქმის არაფერი აღარ მახსოვდა და საერთოდ, მანწის ისევ ისე დავეწყე ყურება, როგორც დას და მორჩა.

ქეთათო მანწის ახალი მეგობარი იყო, თუმცა მასზე და ჩემზეც, რალა თქმა უნდა, თორმეტი წლით უმცროსი. ბევრა? ჰო, ბევრა. მაგრამ სხვაობა სულ არ იგრწნობოდა, არც მე ვიყავი დაუღვირვებელი, არც ის ძალზე დადინჯებული, მაგრამ მაინც გამოგვივლიდა რალაც. თავდაპირველად ძალიან მომეხიბლა. მეორედ რომ შევხვედი, პირველი შთაბეჭდილება ცოტა გამეჭარწყლდა - ქარაფშუტა და თაქტირანი გოგოვად მომეჩვენა. მაგრამ ესეც უხედებოდა. თვალები ჰქონდა - ჩაიძირებოდი და დაიხრწოდი.

ვერ დავიჭიმებ, რომ არ მიყვარდა. ლამაზი იყო, კეთილი. რალაც მიზიდავდა მისკენ, რალაც არ მიშეებდა. როცა ხედდა, რომ გოგოს უყვარხარ, არ არის იოლი თამაშიდან გასვლა მხოლოდ იმიტომ, რომ ჯიბეში გახვრეტული შაჟირანი არ გიჭყავის და ვერაფერს შესთავაზებ გულის გარდა. მაინც რა სატოვანად გამომივლიდა, პა? თანაც ვის, მე, მინაზე მყარდა, არა, უყვარესად მდგომ კაცს, ოცდაცხრამეტი წლის განმავლობაში ერთი ღამეც რომ არ გან-

თენებია ქალზე ფიქრში. ქალზე ბევრად უფრო მნიშვნელოვანი საქმეები მქონდა ყოველთვის და იმიტომ. მიწოდდა ახლა მე ცრემლები და სენტინენტები? მარა ქეთათო ისე შემოიპარა ჩემს ცნობიერებაში, ვერც მივხვდი. პარტიზანითი შემოძვრა და გაილურსა. მგონი შემეყვარდა - აღმოვაჩინე ერთ დღეს და ძალიან შევშინდი. რისი? ალბათ იმისი, რომ ჩემს მთავარ სურნაზედ დამაშორებდა, დამეპატრონებოდა და ყველაზე ძვირფასს ანუ თავისუფლებას წარმოცდებდა. პირამიდასავით იყო, აი, ზედხედში რომ წარმოვიდგინოთ. ჯერ ნერტილივით პატარა ჩანდა. რაც უფრო ახლოს ვეცნობოდი, ანუ უფრო ღრმად ჩავდიოდი, თანდათან ფართოვდებოდა, ღრმავდებოდა და მაცოცხლებდა თავისი სიდიდით. დიდი გული ჰქონდა და კიდევ უფრო დიდი - სული. იმდენი სიკეთე შეეძლო ეკეთებინა უნაგაროდ, რამდენსაც მე ასი წელიც რომ მეცოცხლა, იმის ნახევარსაც ვერ გადაკეთებდი და ცოცხად გამხელილი ვიქნებოდი, არც შეეძლო. ისეთი სუფთა იყო, აქამდე ჩემთვის ნაცნობი ვერცერთი ეპითეტი ვერ მივსადაგე არადა, თავი ერუდიერებულ კაცად მომაქვს და როგორც ორატორსაც არა მიშავდა. ყოველ შემთხვევაში მიტინგებზე სიტყვისათვის ჯიბეში არასდროს ჩავმეჭვარავარ.

მოკლედ, გამოიტაცა. მეც თავი მივუშვი, ცოტა მოვდუნდი და პირველად ბოლო ათი წლის მანძილზე შავ-თეთრი სამყარო შეფერადდა.

* * *

სტანდარტული სამოთხიანის სტანდარტულად ციქუნა სამხარეულოში ვზივარ და უსიამოვნო მოგონებებს სივარტის ბოლს ვაძინ. ისეთ ნაფას ვარტყამ, ჩემს შემხედვარეს, მანწოს უტყფდება სველა. თითქმის სივარტის კოლოფს ვატრიალებ და ჯანდაცვის სამინისტროს მზრუნველობით სასვე გაფრთხილება რა თქმა უნდა ფეხებზე მკიდია. ისევე როგორც მათ, ვინც იგი კოლოფს დაანერა და ვალი მოხსნა. ერთი სიამოვნება დამრჩა და ამაზეც უარი ვთქვა, იდიოტი ვარ?

ჩემს თვალში მანწო გმირი იყო და მუდამ გმირად დარჩება. (ისე, ბავშვობიდან რაღაც ნაოხისტომისაკენ მქონდა მიდრეკილება). გმირის ნოდება სკოლაში სწავლისას მივანიჭე. მანწოს ამ ამბის გახსენება არ უყვარს და სიბრახისაგან ფრუტუნს იწყებს, რაღაც თავისებურად, მანწოსეულად. ეკლიანი ხდება, კვირინება, იჩხვლიტება, მაგრამ რბილად, არაკატქუსულად. ამაზეც კი აი, როგორც იყო:

მანწოს დედა, ნათელა დეიდა, (რომელიც მსოფლიოში ყველაზე გემრიელ ლობიანებს აცხობს), ხშირად ავადმყოფობდა. მათ სახლიდან დღეგამოშვებით სასწრაფო დამხარების მანქანა იდგა. მეორე დღეს ბავშვები - მანწო და მისი ძმა დათრგუნული მოდიოდნენ სკოლაში და მანსავლებლების უკვე ჩვეულებად ქვეულ შეკითხვებზე - დედაშენი როგორ არისო, მექანიკურად იძლეოდნენ პასუხს - დღეს არა უშავდაო. ერთხელაც მანწოს სკოლაში მუცელი ასტკვიდა და სახლი წაიყვანეს. მაშინ მერვე კლასში ვიყავით. სკოლაში ამაზე მოიტანეს, რომ მანწომ ნემსი გადაეყვამა და ახლა მიელი ქალაქის ექიმები თავს ასევიათო. აჭაბოვან თურმე ტონა მოხარული კარტოფილი, ასევეს ლიტერობით რძე და უშველია. რომ უკითხავთ, ეს რატომ ჩაიღინეო, - სიზმარი ვნახე, თეთრ ტანსაცმელში

ჩაცმული ქალი გამოიქვანდა და მითხრა, თუ გინდა დედაშენი გამოჯანმრთელდეს, ნემსი გადაეყვამო. იმ ჩერჩხასაც ჯემიან ბალოში კანფეტში ნემსი გაურტყვია და გადაეყვამავს. კიდევ კარგი, ტყუა ეყო და სიზმართლად არ დამალა. იმის შემდეგ დედამისი კიდევ უფრო ხშირად ხდებოდა ცუდად. მანწოს კი ნემსიყვამა შევარტეთ. სკოლის დამთავრებამდე შერა ეს სახელი, თუმცა მე ახლაც ხშირად ვახსენებ - მაშინ, როცა მისი გაბარება მინდა.

ჰოდა, ვზივარ ახლა მანწოს პირისპირ და ყავა მიცივდება.

- დალე, რაღაც ელოდები? - ფინჯანს ჩემსკენ აცურებს მანწო და ცდილობს ჩემს ტვინში ჩაძრომოს.

ყავას არავითარ ერთ ყულუბად ესამე და ფინჯანსაც ისე ვახტებუ ლამაზტუ, თითქოს მართლაც სირჩა გამოიქვალოს.

- რა გჭირს? - თავს არ მანებებს.

- მანწო... -

- რა იყო? -

- რატომ არ თხოვდები?

- ...

- ხო, ხო, ვითომ რითი ხარ სხვაზე ნაკლები? -

- ...

- კაი, რა. გვეყო კატა-თავგობანას თამაში. გასოსეს, რამდენი წლის ხარ?

- იმდენის, რამდენისაც შენ.

- მე კაცი ვარ.

- დიდი ამაზე... დრომ ქალი და კაცი არ იცის ყველას ერთნაირად აბერებს.

- უნდა გაიხიოდე... -

- იდიოტი ხარ, რა უნდა გელაპარაკო.

მანწო ფინჯანს რეცხავს და ჩემს პირისპირ ჯდება.

ისე მიყურებს, ლამისა შუბლი გამიხვრისო.

- მანწო... -

- რა იყო? -

- რა ვქნა, მანწო?

- პირველ რიგში ეგ გაბანჯგელული წვერი მოიპარე... -

- დავუშვით, მოვიპარე. მერე რა ვქნა?

- რა და თმა შეიკრიჭე და საერთოდ, კაცს დაემსახვე.

- კი, რა. მაღელ პალსტუხის დაკეთებასაც მომთხოვ.

- რატომაც არა, ვითომ რითა ხარ სხვაზე ნაკლები?

(ამჟამად პლაგიატია).

- ...

- ტვინით ხარ გატენილი.

(გადაჭარბებული წარმოადგენა აქვს ჩემზე).

- ტვინით... ვის რაში სჭირდება ჩემი ტვინი? ძროხის რომ იყოს, შენ ვაფენდე, მაიორნყალს მოასხამდნენ, ან ტყემალს (გაქანდა ვის როგორ უყვარს) და გაცხლებოდნენ. ჩემსას კი ვინ რა თავში იხლის.

- შენთან ლაპარაკი შეუძლებელია.

- შეიძლება, მაგრამ ხომ არსებობს რაღაც ამ ცისქვეშეთში, რაც შესაძლებელია?

- სასასურთი უნდა მოქებნო. აი, რა არის მთავარი... -

- ახალი ანეკდოტი იცი სვანზე?

- რომელი, ნასოსი?

- არა, ეგ ძველია. ის იხა, სვანი რომ წინგების მალაზიაში შევიდა.

მანწო გულიანად კისკისებს.

- რა გაცინებს, არ დამიმთავრებია. მოკლედ, შენს და ვკითხება გამყიდველს - წიგნს ვეძებ ჭკვიან სვანებზეო. ის კი პასუხობს - ფანტასტიკის განყოფილებაში მიბრძანდითო.

მანჩო აღარ იცინის. მე მგონი არ მისმენს და რაღაცზე ფიქრობს.

- რატომ არ გაცივინე? - სერიოზულად მეწყინა.

- რა შუაშია შენი სამსახური და სვანი წიგნის მაღაზიაში, ვერ მივხვდი...

- რა და მე მგონი შენც ფანტასტიკის სფეროში გადავარდი და ვერ მიმხვდარხარ. ყველაფერი ინგრევა და მე რა ავაშენო?

- ცოტაც მოიცადე. დანტერეულს აშენება ხომ უნდა. შენც დასჭირდები ვინმეს...

- როდის, საქონსიო ასაკს რომ მივალნენ? თუ მივალნი რასაკვირველია და იქამდე შიმშილით არ გამძვრა სული. მაგის...

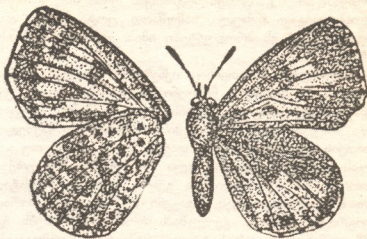
მანჩო ოხრავს და ყვავს ხელახლა მიხარშავს. ჩუმად, უხმაუროდ მოძრაობს. საერთოდ ასეთია. რაღაც ჩუმში, თუმწინველი. თავივით ფრთხილად დადის, ყველაფერს ფრთხილად აკეთებს. გვეგონება ბრლისააო. ვერანაო, რომ მეც ჩუმად ვუყვარავარ. ანერ უკვე ოცი წელია გვერდიდან არ მშორდება. ჩემს პოლიტიკურ შეხედულებებსაც იზიარებს, თუმცა ერთ დროს ის და პოლიტიკა ისე იყვნენ ერთმანეთთან, როგორც ვირი და კრიალიკა. მიტინგებზეც დარბობდა, რა თქმა უნდა ჩემი ხათრით. პლაკატებისა და პროკლამაციების გაერცხლებასაც მესმარებოდა. მეც მიეწვიე, რომ ერთგულ ფინასავით მუდამ ჩემს გარშემო ტრიალებდეს, ზრუნავს, მანებიერებს და ჭირვეული ბავშვის მშობელთა ყველა აზირობას მისრულებს.

ისე, მგონი მართლა დავემსახე უზენი და თავგასულ ბავშვს. ეს, მანჩო, მანჩო. ცოტაა შენთვის შხოლად მეგობრის სტატუსი, მაგრამ რა ჯანდაბა მოუხერხობ ახლად, ბოლშით რომ გაამოიგოს და სხვა აღარაფრისათვის ადგილი აღარ დამიტოვა? ახლა კი გტყუო. ქეთათო?

* * *

ტელევიზორში პუგაჩოვა მღერის და შიგნით შებრუნებულ ჭკინტებს მუსიკის ტაქტზე აკაკუნებს. ვა, აღარ ბერდება, ტო? მე თმა გამცვივდა, პუგაჩოვა და ფიდელ კასტრო კი ამ დროიდან მახსოვს, მუცლის თმა რომ გადამპარსეს. ფიდელი ბერდება, რას ვერჩი, ეს კი - პირივით.

პუგაჩოვამ თაშუნია გამახსენა. სოსხუმში რომ ჩამოგვადგა ნაცნობ ყურნალისტთან ერთად. დაბალი იყო, მსუქანი, ამბოხილი ცხვირით და ყვითლად შეღებული მოკლე თმით. ალა პუგაჩოვას ღიმილით, ანუ კბილებს შორის სიცარიელით. ისედაც რუსს უფრო მკვადეა, ვიდრე ქართველს. "დედტომში" გაიზარდა, მარა მაგარი მარიფათიანი ვინმეაო? - ინფორმაცია მარიმ, ანუ ჩვენმა ნაცნობმა ყურნალისტმა მოგვანოდა, რომელსაც მიამიტობას ნამდვილად ვერ დასწამებდი, მაგრამ "დედტომოველის" ამილხვერობა მინც დაიჯერა. შეიძლება არც დაიჯერა... მე კი ვერვინ მიხვდი, ისეთივე ამილხვეარი იყო, როგორიც მე - დადეშქელიანი. მოკლედ, ეშმაკმა უწყის. მოგვადგა ერთ დღეს და ოპიზანად წარმოგვიდგინა - გაიცანით, ეს თაშუნიაა, ამილხვეარიო. არც თამარი, არც თამრიკო, არც თაშუნა, იქნენა თაშუნიაა, თანაც ამილხვეარი და პრა-

შე ლუბიც ი ფალეავცო. რა უნდა გვექნა? თუ არ შევიყვარებდით და გულში არ ჩავიკრავდით, უნდა მიგველო მანქ. ქველმოქმედების ფინი ჰკლავდა, მებრძოლებს საჩუქრები ჩამოუტანტო და რამე.

კიდევ კარგი, მოქსოვილი წინდები არ ჩამოგვიტანა. ხო აზრზე ხარ, სოსხუმში, გაზაფხულზე, შალის წინდები და დათბილული საცვლები... რაღაც პროდუქტები იყო - ჰუმანიტარული თუ ჰუმანური, მოკლედ, რაც არის. სანტა-კლასიკით ჩამოგვირგა მებრძოლებს და მარამაც მშენიერი სოუფტი გამოაცხო ექვს-სათათიანი საინფორმაციოსათვის. რა თქმა უნდა, გავიდა. მაშინ ეთერი ყველასთვის საექტომიტრეული კარივით ღია იყო - ყველაფერი გადიოდა, რასაც გადადიდებდი. მით უმეტეს ამილხვერების სოსხუმში ჩასულ და საჩუქრებით დატვირთულ შოამომავალს.

თაშუნია მე მომეცინებოდა. ალბათ მოსწონდა ჩემი საზოგადოება. თუმცა ვერ გავიცე, რატომ. ერთ დღეში ისე დამახსოვდა, თითქოს ბავშვობის მეგობარი ყოფილიყოს.

რამდენიმე საათში თავისი ავტობიოგრაფია გამაცნო და ლირიული გადახვევებიც გააკეთა. "დედა მომკვდა და უკანონოდ შობილი ბავშვთა სახლში გავიზარდე. მამაჩემს ახლახან მიოვა და გვარი მომცა, აქამდე სოფრომაძე ვიყავო. ძმა მყავს, უფრო სწორად მამაჩემს ჩემს გარდა კიდევ ერთი შვილი ჰყავს კანონიერ ცოლთანო. ახლახან მამამ ბინა მიყიდა თბილისში, მირეპონტებს. თეთრი როიალიც იყიდა ჩემს სახეზე და ახალ ბინაში მაშინ გადამოიტანა, როცა გადავალო" - მიყვებოდა... უფრო კი თავის თავს უყვებოდა... ბევრი რომ არ გავაგრძელო, ხმაამღლა ოცნებობდა.

მერე გამომიტყდა, გვარდილეზე ვარ შეყვარებულიო და მიხვდი, რომ მოთავს მივადექითო. გოგი ერქვა თუ გელა, კარგად ვერ ვისწავს. რიგითი არ გახლდათ, რაღაც ჩინი ჰქონდა. ახლაც იმის იმედით წამოგვეყიდა, იქნებ სადმე გადავეყარო - მითხრა. წარმოდგენა არ ჰქონდა, რომელ ბატალიონში მსახურობდა. მიდი და ეძებ ამდენ ხალხში, თანაც მაშინ, როცა ტყევიები ყურთან გინივის.

ამბობდა, სენკაში შტაბში ვმუშაობდი და იქ გავიცანი, იმასაც უყუარობდი, მაგრამ ცოლ-შვილი ჰყავდა და ხომ არ მივატყებინებდიო.

- კი მაგრამ, ისე ჩამოსულიყავი, რად გინდოდა უფრანლოსტი და ჰუმანიტარული დახმარება-მეთქი, - შევეკითხე.

- ზღვაზე ხომ არ მოვდიოდი, ისე ვინ გამო-

მიშვებდაო - გაიკრიჭა პუგაროვას ღლიძით, - თურქეთში ვიყავი ნასული, სამუშაოდ. ცოტა ფული დავაგროვე და ეს პროდუქტები იმით ვიყიდეო, - მითხრა.

თურქეთში რისთვისაც იქნებოდა ნასული, იასნია. მაგრამ ის სიმწრით ნაშვინი დღღარებუც რომ ჩვენ დავგახარავთ თავისი უფლისწულის ძიებაში, შემიცოდა. პირი არ დამიკარებია მისი ჩამტარებაში საჭმელისათვის, ბიჭებს დაეუთმე. თავად კი იმ გოგის თუ გელას ძებნას შევედგეო. ახლა არ მახსოვს, რა ერქვა, თორემ მაშინ სახელი და გვარი თამაშები ზუსტად მითხრა. მეორე დღეს მივაგენი და თავი იმ გმირად ვიკრძინე, სამთავა გველვას რომ დამარცხეს და მზეთუნახავს თავის სატროფოს მიბვარეს. წარმოვიდინეთ, რა დამემართებოდა, როცა ის გელა-გოგი თამუნისა დაწანავაზე ფურთხებითა და გინებით გამოვარდა შტაბიდან.

- აქ რას მოეთრეოდი, მე შენი დედა. ამ კახას აქ რა უნდა, ვინ მოიყვანა?

- მე მოვიყვანე, - ვუპასუხე და სიბრაზე ყელში გამეჭირა.

- მერე ვინ თხოვა, მოიყვანეო. შენ რომელ ბატალიონში ხარ?

მეც ვუთხარი, ვინ ვიყავი და საიდან.

- შენ მერე მოგხვდები, - მომიბრუნდა მე, - შენ კი ახლავდი აქედან დაახვიე, თორემ... - მიუტრიალდა "დეტდომოვენი" ამილახვარს და პირიდან ისეთი უწმანური სიტყვების კორიანტული ამოუშვა, გახსენებდა არ ღირს.

- როგორც ჩამოეთრიე, ისე მოუსვი აქედან. ვინ დაგაბატოვა, - ყვიროდა გელა-გოგი და ხელებს აქეთ-იქეთ იქნევდა.

მოკუნტა თამუნია ამილახვარი. თვალსა და ხელს შუა დადნა მისი თავადშვილური სიამავე. მუშტისხელა გახდა. ჩუმად, უხმაურად მოზრდა და თაქნალუნული წავიდა. უკან გავყვიე. ჩვენს ნაწილამდე ხმა არ ამოუღია. არც საღამომდე უთქვამს რამე. მეორე დღეს, როცა თამუნია და მარი თავის ოპერატორთან ერთად ვერტმფრენთან მივაჯიკეთე, ამილახვარი არ ავიდა.

- შეიძლება აქ დავერჩეო? - მკითხა.

- არა, არ შეიძლება, წაიღი-მეთქი ვუთხარი. იმან კი - სად წავიდე, წასასვლელი არ მიქვს. ის ყველაფერი ზღაპრებია, რაც ვიამბე. არც ამილახვარი ვარ, და არც მამა მყავს. არც როიალი მქვს და არც ბნია. ჩემთვის მადლია აქ ყოფნა, უარს მე უტყვიო.

ისე მებეწებოდა, ვერაფერი ვთქვი, მარის გადავხედე და მხრები აიჩჩა, რაც იმას ნიშნავდა - სრულწლოვანი დამაინანია, თუ უნდა დარჩესო. ნაწილიმ წავეყვანე და რაღაც ქვინის თუ სანიტრის ადგილი მიუწიქინეთ. ბევრი არაფერი იცოდა, მაგრამ მაინც ზრუნავდა. ერთ საღამოს გაიპარა. ქალაქში ომი იყო, ტყვიები ყურთან გვიჩოდა, ირგვლივ ყუმბარები ცვიოდა. თამუნია კი სადაღაც აორთქლდა. მიგვხედა, სადაც იქნებოდა. იმ თავის გოგისთან გაიქცა, ომის შექმნა და თავის შესაფარებლად გაეშურა. ღმერთმა უწავს რისთვის, მის უბეში რომ დამალვოდა კარზე მომდგარ სიკვდილს, თუ იმისათვის, რომ იმ დღევს სიკვდილივსაგან. ამას ვერასდროს გავიგებ. მეორე დღეს ქუჩაში ვიპოვე მისი გვაში. ყუმბარის ნაშთურებს გამოვყავტარა. სახეზე ისეთი ზედწინერი ღლიძი დასათამაშებდა, დარწმუნებული ვარ, უკანასკნელ წუთს ის გოგი თუ გელა ელანდებოდა.

* * *

მანჩოს სახლი ქალაქის განაპირას დგას. მისალემა ოთახი პირდაპირ აივანზე გადაის, აივანი კი უზარმაზარ ხეებს გადასჭყვრის. ისეთი შობაგვეძლიება, თითქოს სახლი შუა ტყეში დგას. მისადები დიდი და ნათელია. ავეჯი სადა, მაგრამ მოხერხებული. კუთხეში მანჩოს სიამავე, უზარმაზარი, ბუნებრივი გვირაბი დგას. ბუნებრივი იმიტომ, რომ არსებობს ხელოვნურიც. მანჩო ვერ იტანს ხელოვნურ ყვევილებს, ისევე როგორც ყველაფერს ხელოვნურს. ითახში ოთხნი ვართ - მე, მანჩო, ქეთათო და მაიკო. მაიკოც ჩვენი კლასელია. ისიც გაუთხოვარი. მანჩო და მაიკო დაქალვით არიან და ერთმანეთის გარეშე თითქმის არასად დადიან. ერთმანეთს არ გვანან, თორემ იფიქრებ, ტყულები არიანო.

ქეთათო, როგორც ყოველთვის, ვერ არწნებს როგორ იძაბება მანჩო, როცა ჩვენ სამნი აწინადა ვართ. საინტერესოა რას იზამს, როცა გაიგებს? დავიჯერო, მიმატოვებს? დამომოს? მანჩო ყველაფერს ხედავს, მაგრამ როგორც ყოველთვის, ვერ არ იღებს. ჩემი იმედი აქვს ალბათ. იმის იმედი, რომ ერთგულეობა დაუფასდება.

რადღაც ვცვები, თან ისეთი გატაცებით, ამ საკითხში ჩემი განწინავეულობით აღფრთოვანებული გოგონები პირდაბლებული მისმენენ. ქეთათო სტუდენტია და მთავი აპირებს წასვლას. კარავი და საძილე ტომარა მოვუტანე.

- ა, ბატონო. უშფოთველ ძილს გისურვებ, - ვუღიმი.

- ისე, თუ ვინმეს შენი მოტაცება უნდა, ამაზე უკეთეს მომეტეს ვერ ჩაიგებებს ხელში... - იღვარძლება მანჩო. არადა, ვიცი მისი კეთილი გულის ამბავი, უყვარს ქეთათო. უყვარს, მაგრამ ბრაზებს მისი მიუხვედრელობის გამო. ქეთათო იცინის და ჩემსკენ აპირებს მზერას.

"რად მინდა მოტაცება... განა უარზე ვარ" - მეუბნება თვალმობი, მაგრამ დღეში. თავისებურად, მეტყველად დღეში.

ამ ტომარაში მეც მეძინა, როცა იქ ვიყავი. ასე რომ ახლა მშვიდად შემიძლია ვთქვა, მე და ქეთათოს საერეცილი გაგვიყვანა-მეთქი. ურიგო არ იქნებოდა, მაგრამ მანჩო? ღმერთო, როგორ დავიბენე. გავუჩიროე მოვალეობასა და გრძნობას შორის და აღარ ვიცი, როგორ გამოვქცევი.

- კარგია ახლა მთაში... - ხმამაღლა ოცენებობს მანჩო.

- კი, შენ რომ გზის გაცვლევა გესურებ... - მაინც რა ცინიკოსი ვარ. მაგრამ უსამართლობა იქნებოდა მანჩოსთვის იმის არშესვენება, რა მწირი იყო მისი ცოდნა გეოგრაფიისა - ღრუბლიან ამინდში ვერაფერი გეტყვოდა, სადა აღმოსავლეთი იყო, სად დასავლეთი. ამიტომაც იყო ერთხელ ლაშქრობაზე მზის ამოსვლას უნდა ვუყურებო - დაიჩემა და ვიდრე მზემ ზურგი არ გაუთბო, ვერ მიხვდა, რომ დასავლეთს გასცქეროდა მზის მოლოდინში.

- მაინც რა გესლანინა ენა გაქვს! - ბრაზობს მანჩო.

- არა, თუ გინდა, გიშოვი ტომარას? - არ ვცხრებო მე და კიდევ უფრო მეტინება.

- მოტაცება რად გინდა, ისევე გამოვცვები, - ახლა მანჩო იცინის. ხმამაღლა აშობს ამას, რასაც ქეთათო ფიქრობს. ელანაკარავით გაიბრბის თვლი ქეთათო-

საკენ. გულიანად კისკისებს, მაგნი მართლა ვერაფერს ხვდება, ღმერთო, რა ჩერჩეტი. ვერ წარმოუდგენია, რომ მანრო შეიძლება რაიმეში შეეცვალოს. ასეთია რა, გულუბრყვილოდ კეთილი. არადა ქალია, წესით ეჭვიანი უნდა იყოს, ასეა დანესებული, ბუნებაში არ უნდა არსებობდეს გამარჯვლისი, ის კი არ ეჭვიანობს. იქნებ სწორედ ეს სიალალე მიზიდავს ყველაზე მეტად.

- გაიგე, ნანას რა დაემართა? - საუბრის თემას ცვლის მაიკო.

- აბა ნანა?
- ჩვენი მეზობელი, სოსუმელი ლტოლვილი...
- რა დაემართა?
- გიტს პგავს, ზის და ტირის...
- რა ატირებს? არა, სატირალი კი ბევრი აქვს, მაგრამ... მაინც რა ატირებს? - საუბარში ერთეუბა ქეთათო.

- რა და... გუშინ პანაშვიდზე იყო. შორეულ ნათესავს შელი დაეღუბა. აფხაზეთში იბრძოდა ის ბიჭი და... ორი დღის წინ მოკლეს ნანასპირი.

- ვაჟ! რას ერჩოდნენ!
- რა ვიცი, ცოტას ნაიშავებდა. მაგრამ მთავარი არ მოთქვამს.

- მეურ თქვი, რას დაგეტანე?

- პანაშვიდზე მისულმა, თავისი ავეჯი ნახა თურმე იმ ბიჭის სახლში.
- რა ავეჯი?
- ნუ, ავეჯი, რაა. არ ვიცი, კარადა, თუ რაღაც.
- ვერაფერი ვერ გაიგე. რა უნდოდა ნანას ავეჯს ვიღაცის სახლში.

- მაგტომაც ტირის. იმ ბიჭს იქიდან ჩამოუტანია ყველაფერი, სოსუმეიდან. ამბობენ, სახლი ანტიკვარებით გაქვდაო.

ყელში სისხლი მომანვა.

- იქნებ თავისი არ იყო, იქნებ შეეშალა! - ამბობს ქეთათო. (ღმერთო, რა ნეტარია...)

- ნამდვილად ჩემიაო, ამბობს. ბავშვმა ერთ ადგილას წესით გამიკანრა და ლამის მოკვალაო. ძვირფასი ავეჯი ყოფილა, რესტავრაციას ვაპირებდით და... მეურ ლამის თავისი სიცოცხლე გაუხდა სარესტავრაციო. ყველაფერი იქ დატოვა. ვეგინ ადრე გამოვიდნენ სოსუმეიდან. ქმარი დარჩა მხოლოდ. არც ჩამოსულა. იქ მოკლეს.

ისეთი სიწუმე ჩამოვარდა, მანროს გვიმრის ფოთლებს უშნიშვნელო რხევა ლამის ქარიშხლად ჩამესმა.

- რა პატარაა სამყარო... - ამბობს მანრო.
- თანაც რა სასტიკო... - ეს ქეთათოა.

კეთილი დასასრულის იმედი გადაეწურა და იმით ამბობს ამას, თორემ ისე ღრმადაა დარწმუნებული, რომ ამ ქვეყნად ცული ადამიანები არ არსებობენ და ისინი მხოლოდ ბედისწერის ვერაგად დაგებულ მახეში ენებებიან, რომ ადამიანს მხოლოდ გარემოება აძულეს ბოროტების ჩადენას და მეურ ძალიან ნანობს.

* * *

ქეთათოსთან 62 ნომერი მარშუტით მიედივარბოლძე. მართალია, ეს არც ისე ხშირად ხდება, რაც იმას ნიშნავს, რომ არც ისე ხშირად მაქვს "მარშუტკის" ფული, არც ისე ხშირად დავდივარ მასთან სტუმრად, მაგრამ ხანდახან მაინც ხდება. დღეს სწორედ ის შემთხვევაა, როცა მე ქეთათოსთან მივდივარ და 62 ნომერი ვეღვადები. გაიწერებასთან ჩასვლა არ მჭირდება

ბა - ახლა ტრანსპორტი მარტო სართულებზე არ დის, თორემ ისე, ნებისმიერ ადგილას გაგიჩერებს და სადარბაზოზე და შესაბამისად ლიფტის კარამდე მიყვანას არ დაგამადლებს, თანაც სულ რაღაც ორმოცდაათ თეორიად.

ვაა, ვაჭო! ჩემი უბნელი, ჩემი ძმა! ჰო, ის ვაჭო, ბარკადს იქით რომ იდგა. მაგრამ... ვერ მაშწნებს, ან არ მაშწნებს. ალბათ უფრო არა. თავანული მიდის. ვაჭო, ვაჭო, სად მიდიხარ ბიჭო? დაგაეცინება ჩვენი ბავშვობა? უზანიც დაგაეცინება, ჩვენი ოინაზობები, სხვებზე ძრომიალიც, გოგოებთან არშეიცი, დანასობიაც, ყველაფერი დაგაეცინება, ტო? აწნეზია გჭირს, ბიჭო?

აი 62-ც ხელის უშნიშვნელო მოძრაობით ვაჩერებს კატაფალკადებით უფანჯრო "მარშუტკას" და მძღოლის გვერდით ვსადები. მიხარია, რომ ეს ადგილი თავისუფალია. თურმე გერმანიაში ასეთ მიკროავტობუსებს ტვირთის გადასაზიდად იყენებენ. თითქოს აქ სხვა დანიშნულება ჰქონდეს. ის ტვირთი თუ არ გვეკობდეს და... აი, მძღოლის გვერდით ვდგამა კი სულ სხვა... უფრო თავდაჯერებული ხარ, რაღაცნაირად უფრო ლაღი, მამაცუფრობის უფრო ძლიერი განცდით. უკან მედომ მეზავებულ აუკარა უპირატესობით, რომლებიც მხოლოდ იმიტომ არიან შენზე უარეს მდგომარეობაში, ერთ-ორი წუთით გვიან ამოვიდნენ და მძღოლის გვერდით ადგილი უკვე დაკავებული დასვდათ. ჰოდა, ზისარ ასე, წელში გამართული, ამაკი, ტუბები საკუთარი ათწუთიანი უპირატესობით და მზად ხარ იმაზე მეტი გადაიხადო, რაც მოგეთხოვება, და საერთოდ, რაც ვაძიებში გიძვეს.

ფეხს მძღოლისაკენ ვაბარებ, მინდა მის სახეზეც შევინწო ამ უპირატესობის განცდა. შევებე და ელდა მეცა - ბატონო აკაკი, თეორიული მეცანიკის ლექტორი. ისე ჩავაშტერდი, მძღოლმა, უფრო სწორად ბატონმა აკაკიმ გზას თვალი მოსწყვიტა და გადმომხედა.

- თემო, შენა ხარ?
- ბატონო აკაკი? მეგონა თვალი მატყუებდა... ეს...

მართლა თქვენ ხართ?

- მე თუ, მე. გიკვირს ხომ?
- რა ვიცი...
- მეც მიკვირს, ჩემო კარგო!
- პროფესიონალი მძღოლი თუ იყავით, რატომ გეომალავდით... - ვცდილობ, ვიხუმრო.

- მშ, პროფესიონალი? კი იცი შენ, რა დარგშიც ვიყავი პროფესიონალი, მაგრამ ვის რაში სჭირდება ახლა თეორიული მეცანიკა...

- ინსტიტუტი?
- ინსტიტუტი. რა უნდა მეკეთებინა? ოცდაათი ლარით ხომ არ ვარჩენდი ოჯახს... ჰოდა, აგერ, ახლობელმა მომაქირავა და ემუშაობ...

"მარშუტკაში" ქალი ამოდის, ნამცხვრის ლანგრით ხელში. ამოსვლას ძლივს ასწრებს, ბატონი აკაკი ადგილიდან ძრავს მანქანას - უკნიდან სიგნალის მზა იძმის.

- დამაცადეთ რაა, დავედვე! აუ, აიზილა რაა ეს ნამცხვარი რა ხალხია!
- რას იზამ, ახლა პარკმასხვრებმაც მძღოლობა დაიწყეს. იმ დღეს კინაღამ მეტკვარი დაგადგევარ ერთმა... - აღწინდა სათვალეიანი ქალბატონი.
- აბა, ეტყობა რამე ახლა ამას მძღოლობის?

ისე დაძრა მანქანა, ლამის სკამებიდან ჩამოვცვივდით. ბატონო აკაკი დუმს. ხმას არ იღებს და შუბლზე წერტი ისე უცვლს, მგონი ახლა სისხლი ამოხეთქავს.

- ბატონო აკაკი, ვასოეთ? "ა" პატარა, "ბე" პატარა, დამპიტარა, დამპიტარა, ხისტი დამაგრება, მომენტი...
- ბატონოს ნუ მეძახი, ბიჭო, დამცინებენ.
- ვინ დაგცინებთ? რას პქვია, დაგცინებენ?
- ა, ესენი დამცინებენ და არც გაემტყულებათ.
- დასაცინი ვინცაა, კი ვიცი თე და თქვენ.
- ისეც, მაგრამ მაინც ასე ჯობს...
- აბა, რა დაგეძახებოთ? - ვბრაზობ, მაგრამ მაინც ვეთანხმები.

- ბიძა დამძახებ. თუ გინდა, უბრალოდ აკაკო დამძახე. რაღა დროს ჩემი ბატონობაა, ბიჭო.

- კარგი, ძია აკაკო. ასე იყოს.
- ნამცხვრის ლანგრიანი არ ჩერდება:
- ერთი ვიცოდე, რაში სჭირდება ქალაქს ამდენი მარშუტა, რაა? მოგატარებენ მთელ ქალაქს, გეგონებამ ექსკურსიაზე ვიყოთ. ათი წუთის სავალს ერთი საათს ანდომებენ.

- ქალბატონო, თქვენც ტაქსით ნაბრძანდით. ორმოცდაათ წუთსაც დაზოგავთ, ნამცხვარსაც მშვიდობით მიიტანინ სასაღმადო და არც წერვები აგვშლებათ. ვინ რჩება მოგებული? - ველარ ვითმენ მე.

ბატონო აკაკი, უფრო სწორად ძია აკაკი მაჩერებს: - თავი დაანებე, ასეთებს მიჩვეული ვარ, დღეში სულ მივრე ათი მაინც ამოდის მაგისთანა. ყველას რომ აყვე, მალე "ესტაქოს" აღარავინ მოცემს. თანაც, მართალს ამბობენ და...

- რომ გადახვალა, "სვეტაფორთან" გამოჩერებე! ქუჩის კუთხეში! - განაწყენებული ხმით კბილებში სცრის ნამცხვრიანი.

სიტყავე აკრევილ ავტომობილს მაშინვე დამუხრუჭება უჭირს და რამდენიმე მეტრის დაშორებით ჩერდება.

- ნუ, ესაა ქუჩის კუთხე? მართვა არ იცით - არ იცით, ქართულიც აღარ გესმით? -- საბოლოოდ გამოუშვა ბრჭყალები ლანგრიანმა.
- დროზე უნდა გეთქვათ, ერთბაშად ხომ ვერ და-

ვამუხრუჭებდი? - თავაზიანად პასუხობს ძია აკაკი: - ცოტა ფეხით გაიარეთ, ქალბატონო, არაფერი მოგვათ. დიდი-დიდი ზემდგომი ოციოდე გრამი ცხინი დანვათ და დამეწმუნეთ, არაფერი დაგეტყობათ. უცნებ აღიდგნეთ მაგ ლანგარზე მოთავსებული ნამცხვრის წყალობით.

ვეგრძნობ, რომ რამდენიმე წამში ლანგარი თავის ნამცხვრებიანად ჩემს თავზე დაეშვება. ბატონი აკაკი მხსნელად მეგვირნება. უცნებ სწევებს მინქანას ადგილიდან და ნამცხვრები ქალბატონის ხელში ლანგარს, ენაზე კი ლანძვას ატოვებს. მგზავრები იციან. ვრწმუნდები, რომ ქართული მძილოლები ყველაზე ჰუმანური, ყველაზე უპრეტენზიო და ყველაზე არაპროფესიონალი მძილოლები არიან მსოფლიოში. მე და ძია-ბატონი აკაკი დამფურცლებივით ვრწმუნდებით. ჯიბისკენ ხელს ვააბრებ. ისე მიყურებს, აზრს ვიცვლი და მადლობით ვიფარვლები.

ჩემი ლექტორი თავის კატაფალკიან-მგზავრებიანად თვალს ვიფარება, მე კი საკუთარი უნიათობის შერქმენება კიდევ უფრო მიღლიერდება და "პანდემკის" კიბეზე ვეშვები იმის იმედით, რომ ქეთათო მომავლის იმედს ჩამოსახვას და გამამხნევებს. ახალგაზრდა ქალი ბავშვით კუთხეში ზის და მათხოვრობს. ჩემს დაბნელებაზე დედა ბავშვს ფუმფულა ტაკოზე ჩქეჭებს. ბავშვი სიმწრისაგან ხავის -- ამას ტირილი აღარ ჰქვია. იცის ბავშვით ვუფლებ. ის ბავშვს თავს ანებებს, კმაყოფილი კოკა-კოლას ბოთლს იყუდებს და ინდაურივით რიყროყებს. ბავშვი კიდევ უფრო ღრიალებს და ბოთლი-საკენ იწევის.

- შენთვის არ შეიძლება, ქიმიბა... - მზრუნველი დედის ტონით ეუბნება ბავშვს, უფრო ჩემს გასაკონად, თორემ ბავშვი წლისაც არ იქნება და დიდი-დიდი სამი სიტყვა იცოდეს - დედა, მამა (თუ რა თქმა უნდა, ჰყავს) და მინდა. ყოველ შემთხვევაში ქიმიბაზე წარმოდგენა ნამდვილად არ უნდა აქონდეს.

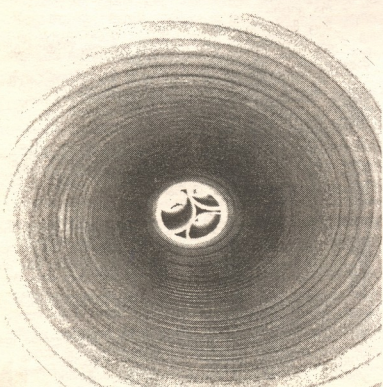
- ვერ ხედავ, სწყურია? - სიბრაზე მანება ყელში და კბილებში ვკვირ.

- მერე კოკა-კოლას ხომ არ დავაღვივებ. ბავშვებისათვის არ შეიძლება, მავნებელია...

- კიბეზე გდება და ჩქეჭება სასარგებლოა, არა, შენი შენც ადეკი და წყალი დააღვივინე! - ვგრძნობ, რომ ცოტაც და ვიფთქებ. უფრო სწორად, უკვე ვიფთქეჯერ იყო და ის... ნამცხვრებიანი ძროხა, ახლა კიდევ ეს... ესეც არანაკლები, ოღონდ ძროხა არა. ძროხა შეიღის ძუძუს მაინც აწოვებს (თუ ადამიანებმა მიუშვეს იქამდე). ჯანდაბა! ვერც ერთ ცხოველს ვერ ვადარებ. პრინციპში, საკუთარ პირშიზე ყველა ზრუნავს.

- შვილი ჩემია, მინდა წყალს დავაღვივებ, მინდა დარიშხანს. შენ ვინ გეკითხება? ნადი, ნადი, გზას ბარაქა დააყენე! - ხელი ამიქნია.

ნამოვედი, ბოლბა კი ვერაფრით გადაყვალა. ხელები ამეჭვა ბავშვის მოსაფერებლად და დედის საცემრად. ვიცოდი, რომ ამის გამკეთებელი არ ვიყავი, ამიტომ დროულად გავერიდე იქაურობას. არა, ქალს ვერ დავარტყამდი, თორემ ბავშვის მოფერებაზე არ ვიტყოდი უარს. მართალია, ამ საქმეში დიდი გამოცდილება არ მქონდა და ერთადერთი ბავშვი, ვისთანაც ადრეული ასაკიდან მქონდა კონტაქტი, ჩემი დისშვილი ნუციკო იყო - ჩემი სიცოცხლე ჯერ ოთხი წლი-

საა, მაგრამ უკვე მაგარი მეგობრები ვართ. დედამისი, ნუ ჩემი და, ინგა ჩემზე ათი წლითაა უმცროსი და საკუთარ თავზე მეტად მიყვარს. ახლა კიდევ ეს პატარა მამიჩენი. პირდაპირ ჭკუიდან წაშლის. ქეთათოს გამოჩენამდე ის იყო ერთადერთი ნათელი წერტილი ჩემს უფ-ზო და უკვლო ცხოვრებაში.

წულელ ჩვენთან დატოვეს და ჩემთან ექიან. მე მგონი თავი მოვაგებური ჩემს მიერ უნიჭოდ მოგონილი ზღაპრებით. ნუციკო კარგსა და ცუდს არჩევს, მერე რა, რომ ზღაპრებია.

- ჭირი იქა, ლხინი აქა. გინდა კიდევ მოგიყვე? - ვკითხვ.

- არა, არ მინდა.
- რატომ? - გამიკვირდა.
- დაძინება და გაღვიძება არ მეყოფა.
- გეყოფა, ნინ მთელი ღამეა. ღამე კი, იცი რამხელაა?

- რამხელა? - თვალები გაუფართოვდა ნუციკოს და იდაყვეს დაეყრდნო.

- აააი, ააშხელა! - ხელები, რაც შემეძლო განზე გავშალე.

- მაშინ იმ ღამეზე მომიყვიე, აი, ძალიან ბრაზიანი რომ იყო...

- პო, მწინეარე ღამეზე. ძალიან საშინო იყო, ვინც გადაყრებოდა, ყველას ჭამდა. მტრისას, ვისაც ის შეხვდებოდა.

- რა, მტრისაც ჭამდა? - მიამიტურად მეკითხება ნუციკო.

გულიანად ვიცინი. ნუციკო იბუტება და საბნის ქვეშ მიძვრება.

- შემირიგდე რა... ნეკი-ნეკისა... - ვეხეხეხები.

- შეგირიგდები, თუ ხვალ მეთამაშები, - ულტიმატუმს მიყენებს, რომელსაც უყოყმანოდ ვიღებ.

- რასაც მოინდომებ, იმას გეთამაშები.

- მაშინ ესტატო. შენ ხომ იცი ხატვა?

- გაჩნია, რის. გოგონების ხატვა რაღაც არ გამოდის...

- მზის?

- მზის? მე მგონი ვიცი.

- მეც ვიცი.

- მართლა? როგორია მზე.

- მოკვლია, ყვითელი და წაწამამები აქვს... - ამბობს ნუციკო და ფუფულა ლოყით ეყრდნობა ხელს. რა საყვარელია, გაუთავებლად მინდა რომ ეკოცნო, ვეფერო, ექჟიტო...

(უპ, ჩემება რამ გამასუნა. ჯანდაბა. ისევ ის ქალი და ბავშვი ამრამომიდა თვალწინ, "პაღუეკის" კიბიანა).

ნუციკოზე ფიქრმა ისე გამოიტაცა, ვერც კი გავიგე, როგორ აღმოვჩნდი ქეთათოს სახლთან. ავედი. ქალღაღებშია თაფარგული და რაღაცას ფლანის. ესაა მისი საქმეც, მომავალი ფურნალისტი.

- რას ნერ?

- ატბოპოგრაფიას...

- ვაა... კი, მაგრამ რამდენი წლის ხარ? -- ქვით ვყურებ დაგროვილი ფურცლების რაოდენობას.

- არც ისე ბევრის... -- თავს არ იღებს, ისე მასუსხოს.

- აბა, მეშუარების წერა რამ დაგანყებინა?

- საკურსოა. ჩვენი თავი უნდა გავაცნოთ მკითხველს. უფრო სწორად შედაგოვს. რაც შეიძლება მხატვრულად, თანაც რასაც დაქვრთ, მთლად რეალური თუ

არა, რამეც მასთან მიახლოებული მიწზე უნდა იყოს.

- ძალიან თავდაბლობა?

- ცდილობ...

- საინტერესოა. წამაკითხებ?

- არა!

- ღმერთო, რა კატეგორიული ხარ.

ტელეფონი რეკავს.

ქეთათო ზღაზუნით გადის მისაღებში და ყურმილს იღებს. ვიდრე დაბრუნდება, თავფურცელს ჩემსკენ გაცურებ და მიპარვით ვკითხოლობ. მიანტერესებს, რას ფიქრობს ქეთათო საკუთარ თავზე:

"- ვინ ვარ მე?"

- ვარ ტუნნი - მენანება უქმად დაკარგული ყოველი წამი;

- ვარ ბოროტი - მშურს მხოლოდ და მხოლოდ ნიჭის;

- ვარ ქურდი - ვიპარავ ქუჩაში ჭადრის ფოთლებს და მდინარეში ჭრქო კენჭებს;

- ვარ მკვლელი - სიცოცხლეს ვესწრაფებ პუბლებსა და ხოჭობს და ჰერბარიუმში ვასამარებ;

- ვარ მრუში - ყოველ ღამით ჯვარდაუნწრლად და უკანონოდ სარეცელს ვიყოფ სარკმელიდან შემოპარულ მთვარის ქინაქინსფერ სინათლესთან;

- ვარ ცრუ - თავს ვიტყუებ, დრო მოვა და სიკეთე, სინამდვილე და სიფაქიზე ვინმეს დასჭირდება და გამოადგები-მეთქი;

- ვარ შვიშვარა - მეშინია ვირთების, სიბერის და იმედგაცრუების;

- ვარ ციცი და უკარება - ხმაღამოვებით ვუდგავარ ცთუნებას და ახლოს არ ვიკარებ;

- ვარ აპარი და მსუბისთავი - გაუთავებლად ვეკამათები და ვეწულები ჩემს ორფულს (ხანდახან ისეთ სისულელეებს სჩადის, მისი თმებით დათრევის სურვილი მიჩნდება);

- ვარ ცბიერი და გაიძევრა - ნებისმიერი ხერხით გამოვტყუებ ადამიანს ცოდნას, რომელიც მას აქვს, მე კი არა;

- ამდენ ნაკლთან ერთად მაქვს რამდენიმე ღირსეუბაც: ვარ კეთილი, სათნო და მომზიბველელი (თავმდაბლობა ნამდვილად არ მომკლავს), თუმცა დაბნეული, გონებადაფანტული, გულმავიწყი, ჯიუტი და თავნება, საერთოდ ცხარი, თუ გავცხარდი -ცხარი. მაქვს გიწესის წინგში მოხვედრის რეალური შანსი (თუ ჩემს მიერ დაკარგული ნივთების რაოდენობით ვიმჯეულეობ).

ბოროტებაზე სიკეთით ვასუსხოზ, სიცრუეზე - სიმართლით, სიმუხთლეზე - ერთგულებით, სიძულვილზე - სიყვარულით და ვგრძობ, როგორ ხრინა თვალებს...

- მიყვარს ის, იმისათვის რომ განუწყვეტლივ გზის ძიებაშია და ყველას გზაბანეული ჰგონია..."

რა?!? გზაბანეულიო?! ახლა გული გამისკდება და ქეთათოს ატბოპოგრაფტს დაგაკვებდი. ვინც ამ სიტყვას მისხენებს, მზად ვარ მოვკლა. ახლა კი თავს ისეთ კინად ვგრძობ, ისეთ არარაობად, ისეთ... ისეთ გზაბანეულ ადამიანად, რომ არ ვიცი, როგორ გამოვდივარ ქეთათოს ბინიდან და როგორ მივდივარ სახლში, უფრო სწორად, ვერ მივდივარ, რადგანაც აღარ მისსოვს, სად ვცხოვრობ.

რას ვფიქრობ ახალს? ბოლოს და ბოლოს ქეთათოს რას ვფიქრო? გზაბანეული ვარ, აბა ვინ ვარ?

* * *

- ვაა, ამას ვის ვხედავ? თემო?! - ვერ გავიგე, მიცნო, თუ მეკითხება.

- პო, მე ვარ. სოსო?! - ახლა მე ვეკითხები თხუთმეტი წლის უნახავ სკოლის მეგობარს.

- "დაბრუნებულა, ტოო!" - შემინებულმა გავიფიქრე და ძალიან მომიხდა სარკვეში ჩახედვა. საშინელი განცდა გუფულბა კაცს, როცა იმ ადამიანს სიბერის ნიშნებს შეატყობ, რომელსაც ბავშვობიდან იცნობ, მით უმეტეს თუ შენი კბილაა.

- ჭალარა შვარცია?! - ისევ მეკითხება. რას მეკითხება, ვერ ხედავს? მე ხომ არაფერს ვამბობ მის გამბელოტებულ თავზე. ეს კი პირდაპირ მაზოლზე მამბეჯება.

- სად დაიკარგე, შუ... - კიდევ კარგი, ჩუმდებდა.

- შენ თვითონ სად ხარ დააკარგული?

- შენა და, მანჩო რას შვრება?

- არი რა... მანჩო...

- მოიცა, თქვენ რა, ხო არ... ისა... - თითს თითზე უხუხუნებს სოსო.

- არაა, ტოო!

- რა, სხვაზე გათხოვდა!

- ნწუ.

- მერე რას უყურებ. ცოდოა გოგო.

- ეგ არაა შენი საქმე. დაგლიოთ?

სახიზველში შევიდით. ხინკალს და არაყს ვიღებთ. ახლავა ვამჩნევ, რომ სოსო წასვამია. ის ჭიქას იღებს და სუფრის თამადაობას არჩენების და დანიშნების გაორგეში იწყებს.

- მოიცა, ჩემო თემო, ამ ჭიქით იმ უცნაურ სამყაროს გაუმარჯოს, რომელშიც ჩვენ ვცხოვრობთ და ვერ გავიგებია, სად რა იწყება ან სად რა მთავრდება...

- მოიცა, მოიცა... რა იწყება?

- რა და, ეს სამყარო. შეხედე, - ამბობს სოსო და ხელში ფორთოხალს იღებს, - ესაა ჩვენი დედამინა, ხო?

- არა, ეგ მზეს უფრო ჰგავს.

- კი ბატონო, ესაა მზე. კმ, უკეთესი. ვინ შექმნა მზე, როდის ან რისგან? უჰ, ცუცხელია, არაყი კი არა. და საერთოდ, ვინ იცის, სინამდვილეში როგორია მზე?

- ნუციკომ იცის. ჩემმა დისშვილმა.

- მერე როგორია?

- მრგვალი, ყვითელი და წაწმამები აქვს.

- ჭკვიანი ბავშვი ყოფილა, მაგრამ მე სხვა რამეს გეკითხები. დალიე, რას უცდა.

- გაგიმარჯოს! მეცნიერებს თუ დაფუფერებთ...

- კაი, თუ ძმა ხარ, მეცნიერებს რა უნდა დაუფერო. იტყვიან, მზე ამდენი მილიონი წლისააო. რა, და-უშტკიცებს, რომ ტყემალზე სხედან?

- აბა ვის დაფუფეროთ, თუ არც ნუციკომ იცის და არც მეცნიერებმა?

- კარგი, მაგრამ იქამდე რა იყო?

- სადამდე?

- აი, იქამდე, ვიდრე მზე შეიქმნებოდა, ვიდრე დედამინა გაჩნდებოდა, მერე კი - საციოცხლე დედამინაზე. იქამდე რაღაც ხომ უნდა ყოფილიყო. დროს დასაწყისი და დასასრული ხომ არ ექნებოდა.

- რატომაც არა...

- არ შეშალო ახლა. იმ დასაწყისამდე რაღა ჯანდაბა იყო, არაფერი ხომ არ იქნებოდა? ან ეს არაფე-

რი როგორი იყო, რა ფერის, რა ფორმის, რა... დის. იფიქრე, იფიქრე...

მეც ვფიქრობ, მაგრამ არა იმას, რასაც სოსო მითხროს: "მაგრა გაურკვევია ამას, ხო იცი?"

- აი, ასე ხართ ყველა. რაღაც სისულელეებზე ფიქრისთვის იცლით. მნიშვნელოვანს კი გაურბიხართ, - სერიოზულად ბრაზდება სოსო.

- კი არ გავურბივარ, ჩიხში ვემწყვდები, ჩემო სოსო, ჩიხში. აბა, მე ვინ ვარ, ამ შეკითხვაზე პასუხი რომ ვეძებო? ან შენ ვინ ხარ? ან ის ვინ არის, - შეუუუუნებელი მეზობლებისკენ ვიშვრე თითს.

- მინა?

- რა მინა? მთვრალი ხარ, ახლა შენ და ნავიდეო აქედან...

- არსადაც არ ნავალ, სანამ ამ საკითხს არ ამოვწურავთ...

- საკითხს თუ არაყს?

- ერთსაც და მეორესაც.

- აუ, კარგად ყოფილა ჩემი საქმე.

- რა არის მინა? დედამინა?

- დედამინა დედამინაა. მრგვალია, ხანდახან მზესთან მიდის, რომ გათბეს - ამასაც ნუციკო ამბობს.

- და მეტი არაფერი?

- მეტი რა. დედამინა ერთადერთი პლანეტაა, სადაც სიცოცხლეა. სადაც მე და შენ ვცხოვრობთ და მოცემულ მომენტში ხინკალს მივირთმევთ, ამაზე მეტი რა გინდა?

- მე მოვლად დარწმუნებული არ ვიქნებოდი...

- შენ ძმაო, უცხოპლანეტელებთან ხომ არ შესულხარ კონტაქტში, როგორც ამბობენ. რა უცნაურად ჭიქჭიკებ.

- მე ახლა მინაზე ვლაპარაკობ. მინა ისეთივე ცოცხალი სხეულია, როგორც ჩემი, შენი სხეული. ა, იგრძენი? - ფეხზე მოქმეტს სოსო. მოულოდნელობისაგან აღვიღებ ვტბები.

- თვალსაჩინოება არ არის აუცილებელი. სიტყვაზე გენდობო.

- ისიც ასე გრძობს ყველაფერს. ტკივალს ჩვენ კი მის გულზე დადევით, გჩიჩქით, ვთხროთ, შიგნულს აღარ ვუყენებთ, კაკალ გულში ვუჭერებთ, მალე ალბათ ჯიგარსაც ამოვართმევთ, სისხლს ამოვწვთ, სისხლს... და კიდევ მინით ვაშინებთ ერთმანეთს. თითქოს საფრთხივალა იყოს.

- ეგ როგორ?

- როგორ და - "მინაში ჩაგდებო", "მინა კი დაგაყარო"... რა შენ არ გუუბნებინა?

- რამდენსაც გინდა. მამიდამეტი ტასიკო სხვას არაფერს აკეთებს.

- ა, რას ვამბობდი? ენა როგორ უფრუნდება? დაეყაროთ, თორემ ცუდ რამესაც დაეყაროთ, აი. მიწ-ტერიესებს, ამის მთქმელი, სად ჯანდაბაში წაიღებს თავის მიწოს, სული რომ ხელს დაუქნევს და თავს ზეცას შეაფარებს. ისევ მიწასთან არ მივა და არ შევტყუნება - შენი ჭირიმე, მიმიღე, სვაგებისა და ყორნების საფიჯგანდ წუ გაზმდიო? მივა, აბა რას იზამს, იცის, რომ უარს ვერ ეტყობს. ასეთების მეტი რა უნახავს უნახავს კი არა, გამტკიცებია. ან კი რითი იტყვს ამდენს ეს საცოდავი?

უმაღლური ვართ! უმაღლური!

- შენი არ ვიცი, მაგრამ მე უმაღური არ ვარ!

- კი ხარ. როგორ არ ხარ? დედას ხო ვყავსით?

ლექსებს ხო ვუძღვნით და სიმღერებს? რა თავში იხილვს ამ დიორამებებს, მიზნარი, თუ ძმა ხარ. რა ბეგის კი ის თხოვს, თავი დაანებონ, ის უნდა. ნუ ანამებენ, ნუ თხრიან, გულ-მუცელში ნუ უძერებინან. ბოლოს და ბოლოს, სუბტივა უნდა, ჩვენ კი ბოლში ვახარობთ. ისევ ჩვენივეს არ უნდა, რომ სუფთა წყალი ჩაგვაცეცხლოს და სუფთა პაერი გვასუნთქოს?

- არც თვითონაა მთლად უმნიცლო. თუ იცი შენ, რამდენი დეამინი ილუპება მსოფლიოში სტიქიური უბედურებით?

- ვა, უფლებაც არა აქვს, ხანდახან რომ ამოიხიხროს და დარდნი გაიჭარბოს? ამოიხიხროს კი არა, ოდნავ ღრმად რომ ამოისუნთქოს, ისეთ პანიკაში ვვარდებით, ძალი პატრონს ვეღარ სცნობს - თავქედმოგლეჯილი ბიჭი გაერბივართ სახლშიდან - ემანდ ჭერი თავზე არ დაგვეჩერსო. მშობრები ვართ, მხდლები! ერთი ვიცოდე, სად დავიმალებით? მამა გვიცხოვდეს, მარსზე გავიქცევით, ან ვენერაზე, აი. აბინიებული ზერები და ყანები არ დაგვევდეს ერთობადა. მერე კიდევ გვიკვირს, ვულკანმა რად ამოხეთქაო? მინას რა, გული არა აქვს? რამდენს გაუძლებს, ხანდახან რომ იფეთქოს და ამოიღვაროს, იმის უფლება არა აქვს? ტყბილი სული დაგებერთი, თორემ ერთ მშვენიერ დღეს თუ გადაბრუნდა და ფეხები გაფშავა, მერე გვეტრიალება ყუფა. რომ აღარ იქნება, როგორღა ამოვიხიროთ, ამოვიჩიჩნიოთ, გულ-მუცელში როგორღა ჩავუძერებთ? ან ამ საზიზღარ ასვალტს როგორღა მოვატყეპავთ ამ ნატანჯ გულზე?

- ვაა, შენ რა ვუთა ყოფილხარ, ამას მიმაღავედი? - ზნაჩიტ, ვერადერი ვერ გაიგე.
- არა, ყველაფერი გაიგე. ერთის გარდა. როდის აქეთა დედამინის ადოკატობა დაიწყე?

- *Всю свою сознательную жизнь этим занимаюсь...* - რატომღაც რუსულზე გადავიდა სოსო. მე მგონი ქართულად მტყველებების უნარი დაკარგა. ვიდრე რუსულიც დაიწყებია, ჯობს, აქაურობას გავშორდეთ. სოსო ბარბაცით გამოდის სახსენელედან და მესუტება:

- შენი ჭირიმე, ჩემო თემო. მაგრამ მიყვარხარ!
- მეც მიყვარხარ. აბა შენ იცი, აღარ დაიკარგო.
- ვას მე იმის, ვინც შენ "ზვიადისტობა" დაგაბრალო!

არაფერს ვამბობ. სოსოს მხარზე ხელს ვარტყამ და ჩემი გზით მივდივარ. ჩემი არარსებული, ბუნდოვანი გზით.

უცნაური, მაგრამ მალე სახლთან აღმოვჩნდი. სადარბაზოსთან ქეთათო მელიოდება. დგას და მომლოდინე თვლებით მიყურებს, გაბუტული, გაოცებული.
- რა დაგებართა, სად გავარდი? - აშკარად ნანწყენია. ახლა მე მკითხოს.
- რა ვიცი, რაღაც გამასხენდა... - ავლულულდი.
- მივდივარ! - ამბობს ქეთათო.
- სად მიდიხარ?
- შენგან მივდივარ. გტოვებ. კვარა. მომებზრდა ეს უაზრო ლოდინი, ეს გაურკვევლობა.
- ვიცი... - ისევ გაურკვევლად ვბლუკუნებ და ვიცი, რომ თითსაც არ გავანძრე მის დასაბრუნებლად.
- რა იცი? - გაკვირებული მიყურებს.
- ასე აჯობებს ყველასთვის, - ამოვღერდე, როგორც იქნა.
- ყველასთვის? მაინც ვისთვის? - მგონი ნელ-ნელა

აზრზე მოდის.
- ჩემთვის, შენთვის, მანჩოსთვის...
- მანჩო... რა შუაშია? - ხმა კოკასავით გაგებარა, მე მგონი ახლა ჩემს თვალწინ დაიდგება.
- სწორედ რომ შუაშია... შენამდევ იყო, ახლაც არის, კიდევ დიდხანს იქნება... გამიგე, ის რეტს იმსახურებს... ოცი წელია, მელიოდება...

ქეთათო ფთორდება.
- ღმერთო, რა იდიოტი ვარ... აქამდე როგორ ვერ მივხვდი... ღმერთო, მანჩო... ჩემი მეგობარი... და ახლად ხანი, ჩუმად იტანს ყველაფერს... უფრო სწორედ გვიტანს... რატომ აქამდე არ მითხარი? გამოდის რომ შუაში მე ვყოფილვარ, და არა მანჩო... - შემოლოდივითა... ბოდავს... მერე ზურგს მაქცევს და ჩქარი ნაბიჯით მიუყვება ქუჩას. სწრაფად მიდის, თავანუელი, ზურგში ჩემს მზერას გრძნობს, მაგრამ უკან არც იხედება. ასე ჯვობს.
აბა ნავედი მანჩოსთან ნავედი დროა, ერთგულეუბა დაფუფასო.

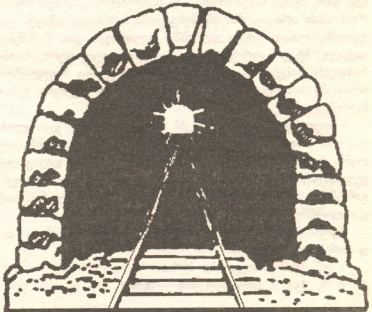
* * *

გაზაფხულის სუნი ტრიალებს ქალაქში. ყოჩივარდების, ენქელუბის, სითბოს სურნელი, ტვინში მიღვინებს და ისედაც შეუფუწუნებლს კიდევ უფრო მიმღვრებს გონებას. კარგი რამეა სიცოცხლე, ხო იცი? უცნაურია, ბრინჯის ფოთაც უცებ გაგემრიელებს. ამბობენ - უნდა შერჩიდე. ნეკი-ნეკისაო, რა!

ეს იმას ნიშნავს, რომ ვაჭო თვალს აღარ ამარიდებს, მამიდაჩემი ჩემს ლანძღვას თავს დაანებებს, "ზვიადისტს" აღარავინ დამიძიებებს, საშხაურს ვიშოვი და ისევ იმ საზოგადოების წევრი ვიქნები, რომლისაც ვიყავი ათი წლის წინ. მოკლედ, დაგბრუნდები, შინ დაგბრუნდები და ისევ შენგან დაიწყებს, ისევ დაეადებ აჯურს აჯურზე და ისევ დაგტყები ჩემი ამენეზულით.

ხანდახან გეჩვენება, რომ სიცოცხლე უსასრულოა. უუსასრულოეცია...

მაგარიო მშაგარიო!

პატი ოჯახშია

თუთიყუში

მართალია, მერი და ჯეი-ჯეი გასამგზავრებლად მზად იყვნენ, მაგრამ მერიმ ჩვეულებას არ უღალატა და ფოსტას გადახედა.

- ნაგავია, ნაგავი, - ბურტყუნებდა და უამრავ სარეკლამო ბუკლეტსა თუ ბარათს იატაკზე ყრიდა.

- ეს რაღა ჯანდაბაა?! - წამოიძახა და გაცივებით დააჩერდა უცნაურ ბარათს, რომელზეც თუთიყუშის ფერადი ფოტო დაენებინათ, მერევე მხარეს კი დიდი ასოებით ეწერა - "ძვირფასო მეზობლებო, დიდდ დაშავებულბთ, თუ ყურადღებთ წაიკითხავთ ამ წერილს".

- რა სისულელეა?! - ჩაილაპარაკა მერიმ, მაგრამ ცნობისმოყვარეობამ სძლია და წერილი წაიკითხა: "ამ დილას შემთხვევით გაგვიფრინდა ჩვენი მოლაპარაკე კოკო. გთხოვთ, გულთან ახლოს მიიტანოთ ჩვენს ოჯახში დატრიალებული ტრაველია და დაგვეცხაროთ თუთიყუშის მოძებნაში. ცნობისათვის: ის შორს ვერ წავიდოდა, შეიძლება სადმე ხის ტოტზეა შემომჯდარი. ჩვენ კოკოს ევლოდებით, მის მპოვნელს კი 3 ათასი დოლარის ჩეკი ელოდება. წინასწარ გიხდით მადლობას. თქვენი მეზობლები - მწვანე მოსახვევის ქუჩა, სახლი 7".

- ეს ხომ ზუსტად ჩვენი მოპირდაპირე სახლია - შესძახა მერიმ და წერილში იმ ადგილს თვალი ვერ მოსწყვიტა, სადაც 3 ათასი დოლარი იყო ნახსენები.

- ჯეი-ჯეი, მოდი, რა გაჩვენო! - გასძახა ქმარს.

- გადვივართ ძვირფასო, გადვივართ! - ბურტყუნებდა ჯეი-ჯეი და გრძელ კორიდორში მოაიძვებდა, თუმცა მაინც დაემორჩილა ცოლის ბრძანებას, რომელმაც ხელში ბარათი მიაჩქა.

- ეს რაღა ჯანდაბაა?! - იკითხა კაცმა, თვალი გადაავლო წერილს და ერთ ადგილს ჩააშტერდა.

- სამი ათასია, სამი, რით ვეღარ გააჩრჩიე? - ნერვიულად წამოიძახა მერიმ და ქმარს წერილი ხელიდან გამოსტაცა. ხომ შეიძლება ჩვენი ხის ტოტზე ზის და მხოლოდ ხელის ერთი აწევა უნდა? სანამ ლას-ვეგასიდან ჩამოვალთ, იპოვიან კიდევ და ფულსაც აიღებენ.

ამ დროს ოთახში ცოცხით ხელში დაამალავებელი გოგო შემოვრატუნდა. მაშინვე შეატყობოდა, გონებით სებაგან რომ დაფრინავდა.

- ამაზეც ხომ დასარეკი მაქვს, სულ არ დამაინყნდა? - წამოიძახა მერიმ, ტელეფონს დასწვდა, ცალი ხელი კი გოგოს წაავლო და გვერდით დაიყენა.

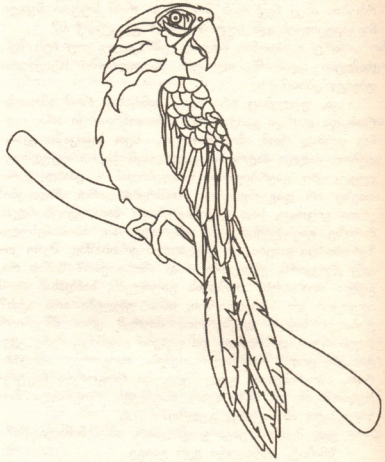
- გამარჯობა, ძვირფასო, კიდევ უნდა შეგანჯობ. მე და ჯეი-ჯეი ლას-ვეგასში მიფერინავთ, მართალია, ჯერ არ ვიცით, როდის დავერუნდებით, მაგრამ დარწმუნებული ვარ, ხვალ საღამომდე აღ ჩამოვლთ. გადაუთარგმნე, რომ ამას არავითარი მნიშვნელობა არ აქვს, იმავეს გააკეთებს, როასაც სხვა დღეებში აკეთებდა. ეი. მოწმენდას იტარებს, მტვერსარუტით ჩაშოვლის ცველაფერს, საბაზანოებს დახტავს, ერთი სიტყვით, როგორც ჩვეულებრივ ალაგებს ხოლმე... მხოლოდ ლოგინები არ ექნება გასასწორებლად.

- თეთრფულს გამოცვლის! - ჩაილაპარაკა ჯეი-ჯეიმ.

- შო, შო, თეთრფულს გამოცვლის, კარს არავის გაუღებს, ტელეფონს ხელს არ ახლებს და რსავა დავავალბე, ცველაფერს ზედმიწევნით შეასრულებს. მგონი, არაფერი გამოძრწა. რომ გადაუთარგმნი, კიდევ ერთხელ ჩაკითხე და დარწმუნდი, რომ ცველაფერი გაიგო. მერიმ ყურმილი მოსამსახურე გოგოს გადასცა, თან დაფრინებით მიაჩრდა...

- ო, ქეი? - ჩაკითხა მერი.

- ო, ქეი - დაუდასტურა გოგომ.

- უქმად რომ ამ მოცდეს, იქნებ თუთიყუშის მოძებნაც დაგვეალებინა... - ჩაილაპარაკა სხვათა შორის ჯეი-ჯეიმ. მერიმ ქმარს გადახედა და გამომშვიდობების ნაცვლად სასწრაფოდ ყურმილში ჩასძახა:

- მოიცა, მოიცა, გეთავყვამ უფრო სწორედ, უთხარი, თავი დაანებოს ხტვა-წმენდას და ეზოში თუთიყუში მოძებნოს, რომელიც ჩვენს მეგობარ მეზობლებს ამ დილას გაუფრინდათ.

- თუთიყუშს რომ დაიჭერს, შემდეგ განმინდოს კიდევ! - ჩაილაპარაკა ჯეი-ჯეიმ.

- დიას, დიას, როცა იპოვის თუთიყუშს, განმინდოს კიდევ! - შესძახა ქმრის სიბრძნით გახარებულმა მერიმ და ყურმილი ისევ გოგოს მიანოდა. თან სახე ახლოს მიუტანა, ეცნა ასე უფრო კარგად ამოკითხავდა მის აზრებს და ამოკითხა კიდევ - უზომო გაოცება!

- თუთიყუში... - გაითურა მოსამსახურე გოგომ ინგლისურად. ეტყობოდა, მისი თანამემამულე, მერის თანამშრომელი, ცდილობდა ეს სიტყვა ინგლისურად ესწავლებინა.

- შო, შო, თუთიყუში! - შეჰყვირა მერიმ და ფოტო თვალწინ აუფრიალა.

შემდეგ მეგობარს დიდი მადლობა გადაუხადა დახმარებისათვის, სასწრაფოდ დაეშვიდობა და ჯეი-ჯეის ისე მიუბრუნდა, თითქმის დიდ საქმეს შობადა თოვთი.

- იცი რა, თუ დაიჭერს, აქ შეგადოს, ამ ოთახში, - უთხრა ჯეი-ჯეიმ.

- ეგ ხომ ჩემი ფესცავმელების ოთახია, გრნდა, რომ ფესცავმელებზე დამისკინტოს? - აღშფოთდა მერი.

- მაშინ უთხარი, შენს საბაზანოში შეგადოს.

- რატომ მიინცდამინც ჩემს სააბაზანოში, შემსაში შეაგდოს - თვალები დახურიალა ქალბა ქმარს.

- მაშინ სტუმრებისაში შეაგდოს, რა გენაღვლება, მაინც მაგან არ უნდა განზინდის?

მერმ ხელებით აუხსნა მოსამახაურ გოგოს, სად უნდა მიიქებნა თუთიყუში და როგორ უნდა შეეგდო სტუმრების სააბაზანოში. გარაფში ჩასული კიდევ ერთხელ შეურუნდა სახლში - ინგლისურის ინიშინი არ ესმის, მაგრამ ვერბს მაინც გადავხალი, - ჩაიურტყუნა თავისთვის და წერილი ღრმად ჩანალა კომპიუტერის მაგიდის ქვეშ მდგარ რკინის საქალადემში.

- ჩემი ქვეყანი ბიჭი - პუტკუნა ლოყაზე აკოცა მერმ ვეი-ვეის, როდესაც მანქანაში ჩაჯდა.

- იოლანდ ერთი პირობით, ვეი, შენ გადაუყვან თუთიყუშს მუზობლებს. ხომ იეი, ფრინველებზე აღურგია მაქეს და ბუშბულს ვერ ვეკარებ, არ მესმის, როგორ იტანენ ფრინველებს, ვეე... - გააკანკალა მერის.

- ში, მიყვანა მე მომინდო - ჩაცინა ვეი-ვეის, - გეცე მამაშენა გასაწავლა?

წუთიც და წითელი "კაბრიოლეტი" ადგილს მოსწყდა და ხეობით დაბურულ გზაზე გაუჩინარდა. ვალუზებიდან მოთავთავალე ირმა აღარ დაელოდა გარაფის ავტომატური კარის დახურვას და ტელეფონისაკენ გაექანა.

- მარტო ხარ? - ჰკითხა თავის მეგობარს, რომელიც იქვე ვესტსტერში მუშაობდა, მისგან მანქანით სულ რაღაც 20 წუთის სავალ გზაზე.

- მარტო ვარ, ჩემები ხვალ საღამომდე არ ჩამოვლენ, ატლანტიკისტიში წავიდნენ. საქმე მოვათვე და ტელევიზორს ვუყურებ.

- ჩემებიც ხვალ საღამომდე არ ჩამოვლენ, ლას-ვეგასში ადგრიდნენ.

- აბა, რაღა გიჭირს, დღეს ალბათ მიხილსაც დაურეკავ.

- დამიბარეს, ყველაფერი გააკეთე, ხტე და წმინდო, არადა, აქურობა ბზინას.

- ავი გიბხობი, სანშენდე აეროპოლბით გაუშვი ჰაერში და ვერაფერს მიხედებინ-მეთქი. გიგი ხომ არ ხარ, მომამდე და ისწავლე მუშაობა, ბოლოს და ბოლოს.

- მეშინია, კამერა არ ჰქონდა...

- არა მეგონა, კამერა ბავშვინებს აქეთ ხოლმე შენ რა გიჭირს, ორ კაცს უვლი. მე ვიკითხო, ამათი პატარა ბიჭი საწინელი ფეხსუბია, შემვიკლა ხელში...

- შო, მართლა, რომ მიდიოდნენ, რაღაც წერილი მოუვიდათ დაკარგული თუთიყუშის შესახებ და მოძებნა მე დამამათეს, ეზოში და ხეებზე ციხებო.

- მოვცლია ერთი, ვითომ ციხეზე და ვერ ნახე რას გაიცემენ? დამიჯერე, წუ იკვალ თავს შრომით, არავინ დაგიცემს. როცა აღარ დასტყვდები, მაგლობასაც არ გეტყვიან, ისე გაგისკრიან გარეთ. ეჰ, თუცა მეც ასე არ ვიყავი, პირველად რომ ჩამოვედი? - ამობორობა მიძიე დაღების გასწენებაზე, - მოიცა, ის წერილი ხომ არ გადაგიცდია?

- რომელი წერილი?

- რომელი და, სადაც დაკარგულ თუთიყუშზე ლაპარაკი.

- ქალს ჰქონდა, წარმოადგენა არ მაქეს, სად შეინახა. - არ გადაადგებდნენ, ალბათ გადამაღეს, მოძებნე და გადათარგმნე. გაიგე, რა ხდება, ტყუილად არ დაგაჯობებოთ თუთიყუშის მოძებნას, შეიძლება ფულს იძლევიან. ჩემებმა ძალი რომ დაკარგეს, მპოინელს ხუთი ათასს ჰპირდებოდნენ.

ირმამ პირველად ქალადების სანაგვე გამდოაპირქვა, რა თქმა უნდა, მისი მეგობარი მართალი გამოდგა, წერილი ვერ იპოვა. მერე ირგავიე ყველაფერი გადაქე-

ქა, მაგრამ ამოდ. არადა, კარგად ახსოვდა, რომ მერი მერე ისართულზე არ ასულა. ამიტომ დაკვირვებულ თვლი კიდევ ერთხელ მოავლო იქაქრობას და მზერა რკინის საქალადლეზე შეაჩერა. ეს შვიი ყუთი ხომ სასწანულად იკრავდა მტვერს. როგორც ყოველთვის, ამ დილითაც გადაამინდა და მშვენიერად ახსოვდა, დავეტილი რომ იყო. ახლა კი ახილი სახურავით დაუდგურდა იყო გვერდმოქვეყული, თითქოს ფეხი და ისე შეაქურეს მაგიდის ქვეშო. - ალბათ იქ დაბაღლა - წამოიძახა ბრმად და ყუთისაკენ გაექანა. არც შემეძინა - წერილის ირმა დაელო, სადღეს კიბეზე ჩაიბრინა და ნულამომედარი მისთვის განკუთვნილ პანანინა ოთახში შევარდა, სადაც უხარმაზარი ლექსიორი ჰქონდა შენახული. მაგრამ როდესაც წერილს დახედა და ციფრი 3000 დაიხანა, მაშინვე მიხვდა, რაშიც იყო საქმე. მაინც დაჯდა და ცველა სიტყვა სათითაოდ გადათარგმნა.

- თუთიყუშის მპოინელს სამი ათას დოლარს ჰპირდებიან, ამით თუ უნდათ მე დაგეჭირო და თვითონ ჩააბარონ, - ჩაფიქრდა ირმა, - თანაც ამ დილას გაფრინდო... - საათს გახვდა, ვერ თერთმეტი საათი იყო და ისევ ტელეფონს დასწვდა.

- თუთიყუშის პოვნაში თურმე სამი ათასს იძლევიან, - უთხრა მეგობარს.

- მერე შენც გადი და მოძებნე, რა, განყენს სამი ათასი?

- კი მაგრამ, რომ გამიგო?

- საიდან გაგიგებენ? დღეს ჩააბარებ, ფულს აიღებ, ხვალი რ რომ დაბრუნდებიან, ეტყვი, რომ მუშაობა აღარ შეგიძლია, საქმრო ჩამოვდის, ან რაღაცას მოიგონებს. დამიჯერე, არც მოგისმენენ, დააბდე შენი ბოლო კვირის ხელფასს იმ სამი ათასს და ბაი, ბაი, სხვაგან დაინყებ მუშაობას.

- ამისთანა კარგ ხალხს სადღა ჰქვს დეიბი?

- ში, დამიჯერე, ყველა ერთხარია...

ირმამ ეზოს გახვდა და ჩადიქრდა. წარმოიდგინა, როგორ იპოვა თუთიყუში, მიუყვანა მუზობლებს და გახარებულბებმა როგორ გამოურბენინეს სამი ათასი დოლარის ჩეკი. ადენი რომ აიღოს, სამ თვეზე მეტი უნდა იმუშაოს. თანაც, სად ერთიანად აღებული ფული და სად წაიწილ-წაწილ... რომლის ერთად თავის მოურცე ძალზე ჭირს. ხან ნათესავი ურეკავს, ხან მეგობარი, ფული გვეჭრებდა და გამოუხაზენო. ალბათ, ჰგონიათ, ამერიკაში დოლარები ხეებს ასხია. არადა, საქმროც ეხვევება, ამერიკაში წამოიბრუნებო. იმის ბილეთის ფულიც ხომ უნდა მოაგროვოს, მერე ბინაც ხომ უნდა დაეჭიროს ნიუ-იორკში. რამდენი ხარჯი აწებდა კისერზე? თავისი აწგარიშით ყველაფერს ექვს თვეში უნდა მოახას თავი, თუმცა შეიძლება ვერც ჩაიჭიროს ამ დროში. სამი ათასი ერთად რომ მისცა, უცხად მოაგვარებდა პრობლემებს, მიხელსაც ჩამოიხვდა და იქნებ ვეჯავრე დაქნურთან აქვე ნიუ-იორკში, ბრუკლინის მართლმადიდებლურ ეკლესიაში... თუმცა რა დროს ვჯრისწერა, - ფიქრებიდან გამოურეკვა ირმა. მიხვდა, რომ შორს შეტოვა, ვერ ხომ თუთიყუში არც უპოვია. ისევ მეგობარს დაურეკა.

- გადავეცეტე, მოვძებნო, მაგრამ მე ხომ აღერგია მაქეს ფრინველებზე და ბუშბულს ვერ ვეკარებო.

- ვინ გიბხრა ხელი შეახყო? ნაჭერი გადააფარე. ყველაფერს აწვავიბდე დაღამდა, როდისღა უნდა მოძებნო, თუ გგონია, მუზობლებს არ ჰყავთ შენისთანა დამალვებლები? ში, ამ უბანში ყველას ჰყავს ჩვენნიერები.

სულ მალე ირმა, თავისი საბუშოა პერანგით ხელში ეზოში ფრთხილად, კატასავით დაბაიბებდა და ბუშბულს და ხეებს გულდასმით ათვალეიერებდა. მზე ძალზე აცხუნებდა, მაგრამ ბუნებაში ყოფნა მაინც ეს-

აყად გადახდა, შემდეგ ზურგი შეიქცია და საბაზანოში ჩიხობდა დაიწყო. მაგრამ მარმარილოს პრილა იატაკზე ფეხი ვერ მოიმაგრა და დაეცა, თავმოყვარეობაშეუღალსული ნაშოქორა, ტანი შეიბერტყა და ვითომც აქ არაფერი, "ჰაი, ჰაის" ძახილს მოჰყვა.

ირმა ამ დღის ჩაღნიბა თავის ოთახში და ლოგინზე ნამონვა. ადღევებულს გული გამაღლებით უცემდა. საათს დახედა, საღამოს 8 საათი იყო. მთელი დღე ისე გასულიყო, ვერც კი გაიგო. გაახსენდა, დილიდან ლუკმა არ ჩახვლიდა პირში, მაგრამ შიმშილს ვერ გრძობდა. ზევით ასვლასაც აზრი არ ჰქონდა, მაცივარში აღბაა, როგორც ყველთვის, მხოლოდ რძე და ფორთოხლის წვენი ბინადრობდა. თავს ძალა დაატანა, შხაპი მიიღო და ლოგინში ჩანვა. ტელეფონის ბარათში რამდენიმე წუთი კიდევ ჰქონდა, მაგრამ დარეკვა გადაიფიქრა. "ზეაღმდეგ მოვიციდი, თუ ფული ავიღე, მერე დავერეკავ და გაეხარებ. ვეტყვი, რომ სულ მალე შეტვდებით ერთმანეთს..." - და ამ ფიქრებით ჩაეძინა.

იაშინდა, ჰაერს ხარბად ისუნთქავდა, ციყვებსა და ზაზუნების ეგერებოდა, რომლებიც ინტერესით მისჩერებოდნენ ამ უცხო სტუმარს. კონდლიციონერის და სხვადასხვა ქიმიურ სასწინდელ საშუალებების სუნში მთვფე, უზარმაზარ სახლში გამომწყვდეულმა ორგანიზმმა ბუნებრივ ჟანგბადზე მოთენთილობა და სასიამოვნო თავბრუსხვევა იგრძინო. ფიქრით თითქოს თავიანთ ნებაზე დატარებდნენ. ისიც არ ეზიზღებოდა. ბუნების შეგრძნებით აღტაცებულმა იმდენი იბორიალა, მეზობლის სამფლობელოშიც კი გადავიდა. თუთიყუშს არსად ჩანდა...

როდესაც მართლაც გავიანი დადლა იგრძინო და სახლისაკენ გაემართა, საერთოდ აბსურდად მოქცენა თუთიყუშის ძებნის იდეა. - ის ხომ ჩაიტა, როგორ შეიძლება ადამიანმა დაიჭიროს? ხანდახან რა გულუბრველობები არიან ეს ამერიკელები?! - ფიქრობდა თავისთვის, მაგრამ თვითონაც ხომ იმედის კოშკი ააგო? საქმური ჩამოიყვანა და ჯვარით კი დაინერა ბრუკლინის მართლმადიდებლურ ეკლესიაში ქმ, - შწარედ ჩაეცინა.

ფიქრით გაართული სახლის მთავარ შესასვლელს მიუახლოვდა და ბრინჯაოს სახეღურს დასწვდა. ამ დროს ვიღაცამ ცივი ხმით ჩასახა: - ვინ არის? - ირმა შიშისაგან გაეკვივდა. ამ უცნაურმა ხმამ კი კვლავ გააგრძელა ძახილი. ფრთხილად შემოტრიალდა და გაცვივისაგან შეშკოვდა. დიდი, ფერადი თუთიყუში იცვ, ბურქზე იჯდა, ცნობისმოყვარედ მისჩერებოდა და გააყვივებდა - ვინ არის? ვინ არის? - სიმწანგე, გაკვირვებამ თუ თუთიყუშის ჭრულა-ჭრულა ფერებმა საოცრად იმოქმედა და ირმას ინტერესისაგან თავბრუ დაეხვა. ორგანოვ ყველაფერი დატრიალდა: სახლი, ყვავილები, თუთიყუშ... კარს რომ არ მიყრდნობოდა, აღბაა დაეცემოდა. თუმცა მალე მისი განვდნაზე იჯდა და მას ელოდებოდა. პურანგი ბადესავით ფრთხილად გაშალა, ბუქსე ეხვაკრეფით მიუახლოვდა... ერთი, ორი, სამი... და თუთიყუშს გადააფარა.

კოკოს მობეზრებოდა მთელი დღე გარეთ ხტიალი და გაუმძრევლად გაიტრუნა. ირმა კანკალით დასწვდა და ერთბაშად იგრძინო, როგორ გამოატანა ქაოკვიდან ცრცხალი არსების სითბო. გულსფანქვალთ შეეყვანა სახლში და სტუმრების საბაზანოში გაუშვა. თუთიყუშმა ტყვეობიდან თავი გაითავისუფლა თუ არა, ირმას ამ-

- ძალიან ენერგიულობდი, რატომ არ დამირეკე? - ეუბნებოდა მეორე დილას მეგობარი, - ნარმომიდგენია, რა დღეში იქნებოდი, შე საწყალი. მაგრამ შენი ბედი ყოველთა ეტოთიუში. საოცარი არ არის, რაღა მანცდამინც თქვენს ეზოში გადმოფრინდა? რას უნდა ნეტვე, მიუყვანე პატრონს, თან წერილის ნალაცხე არ დაგავინდე. ასე უფლებოვდა თანხაზე მიუთითე, თორემ ინგლისური რომ არ იცი, ზოგჯერ ამით დღეობი შეგნისარ.

ირმა მუღუღარებამ მოიცდა, ვერ იყო და საბაზანოს კარის გაღების შეეშინდა, ვითუ თუთიყუში შიმშილისაგან მოკვდა, ამ ფანჯარა ილი იყო და გაფრინდო. მერე ჩაბარების პროცესი ვერ წარმოიდგინა. ასე უმწეოტი როგორ მიადგეს იმ ხალხს, რომ გაიკებენ დამლაგებელია, ვითუ ფული აღარ მისცე, უფროსებიან დააბეზონ და სამსახურაც დაკარგონ. მერე თავი გაიმხნევა - ყველანაირ კარგად იქნება და ფულსაც ავიღებ. მაგრამ ახლა ის აზრი აეკვიტა, ვითუ, არ გამიშვან და სახლის გენერალური დაღაცა მომთხოვონ, ისევე როგორც ჩემს ამხანაგს ლონგ-აილენდში და ამსოზაში კი თუთიყუშის ამბავიც გახმარდებოდა. ამის გაფიქრებაზე ირმა ქიმიურ საშუალებებს მივრავდა და როგორც მისმა მეგობარმა ურჩია სასწრაფოდ ყველა ოთახი სუთით გაეღინთა, რათა ქალს რამე შეუჭყანი არ მოსჩვენებოდა. შემდეგ თავის ნითვისა და ტანსაცმელს ჩანთებში მოყვარა თავი. თან იმაზე ფიქრობდა, რა უნდა ექნა თავისი თანამემამულე ქალისთვის, რომელსაც თარჯიმანდ იყენებდნენ, ისეთი, რომ დამაჯერებელი ყოფილიყო. სხვა სამსახურში გადავდივარო, ვერ იტყვის, საქმური ჩამობდისო, ასე უცნაოდ არ დაუეკვირენ... ათასი ვარიანტი მოიგინა, მაგრამ ყველაზე რეალურად მაინც ფედის ავადმყოფობა და თავის ქვეყანაში მოლოდინი გამგზავრება მოეჭინა. - "ეს ისეთი რანაა, წინ ვერ დაუდგებიან და კუდს ვერ გამოაბაპენ, - ფიქრობდა ირმა, - ვერ მტყვიან, დარჩი, სანამ ახალ გოგოს მოვიყვანო... მართალია, ცუდი ტყუილია, ღმერთმა ჯანმრთელად ამყოფოს დედამეხი მაგრამ, რა უნა, მეტი გზა არ მაქვს..."

შეიერ და განანყენებულ კოკოს ნისკარტი ჩამოეშვა და გაფუფული იჯდა უზარმაზარი საუნის კუთხეთი. ირმას დანახვაზე ნისკარტი ააგმცუნა და უფრო გაიფხორა. ირმა საუნაში ჩაივდა, რათა ადვილად მისწვდომოდა

თუთიყუმს. კოკო იქვე, ნიჟარაზე გადაფრინდა. ირმა სა-
უნდინ ამოჭრა და ამჯერად ძალიან ფრთხილად შეუ-
და მოქმედებას. კოკომ საყვილურის თვითონ გადახედა
და ფანჯრის რაფაზე გადაიხსალა.

- შენს პატრონთან უნდა ნაფიცავნო თუთიყუმო, მო-
დი, რა მოგივდება? - ქვეყნობდა ირმა, მაგრამ
კოკოს არც რაიმეს გაგონება სურდა და არც ლაპარაკი
აღიშინის ენაზე. მალე უაზრად ჯდომით დაიღაბა, იატ-
აკზე ჩამოსვლა და საქმიანად აქეთ-იქით სიარულს მოჰყ-
ვა. შემდეგ გამაფრთხილებელი ჭყვილი ატყდა, გაშინარულდა
და სახეზე წამოიფორი იერი გადაფენდა. ბოლოს გართო-
ბა მოებზრდა, ირმას წინ გაჩერდა და გამოშვებდა მია-
ჩერდა, მაგრამ უფერად თვალთ დაუხეხილდა - ირმამ მო-
ასწრო კოკოს დატყვევება. როგორც განის, ორივე ხელით
დასწვდა და ფრთხილად, გულის კანკალით დაუყვა სარ-
დადში ჩაბნელებ კიბეს. გარაგის კარები გაიხსნა თუ არა,
სახეზე საშინელი სიციხე ეცა. გართე გავიდა, ფოსტის
ყუთს ჩაუარა და იქით წავიდა, საითკენაც მისი ვარაუ-
დი ნომერი შეიდი სახლი გეულებოდა.

* * *

- არა, რატომ არ გყოფნის მოთმინება, რომ ადგე და
ნამოხვიდე...

- შენ თვითონ რატომ არ მიბატოვე, არ ჯვობდა 600
ნამოხვილი, ორის იქ დატოვებას?

- კარგი, მე ორი დატოვებ, მაგრამ შენ, შენ?! - თვა-
ლები დაქანა მერიმ.

- თუ სათამაშოდ მიდიხარ, უნდა დატოვო კიდევ გი-
ნახავს, ლს-ვეგასიდან ვინმეს რამე ნამოხვილს?... - ბუზ-
ღუნუნდა თავის გასამართლებლად ჯეე-ჯეე, თან მწვანე
მოსახვევის ქუჩაზე შემოუჭია. სახლს რომ უახლოვდებო-
და, გულში ზეიმობდა, იმედი მიეცა, თავის ოთახში ჩაი-
კეტებოდა და ცოლის საყვილურებს თავს აარიდებდა.
ზუსტად ამ დროს ირმამ გზა გადაკვეთა. დიდი სასოე-
ბით თუთიყუმი ცისფრად შეუღებელი სახლისაკენ მიჰყავ-
და. სახლი ხეებში ისე იყო ჩაკარგული, ძნელად შეამჩ-
ნევდით.

- მოიცა, მოიცა, ეს ჩვენი მოსამსახურე არ არის? კი,
მაგრამ გართე რა უნდა? სად მიიღის? - ნაშოიძხა გაკ-
ვირებულმა მერიმ.

- ხელში რაღაც უჭირავს და შეიდი ნომერი სახლი-
საკენ მიემართება... შენი თუთიყუმი დაუჭყრია და პატ-
რონთან მიჰყავს - უთხრა ჯეე-ჯეეო და მრავალმნიშვნე-
ლოვნად ჩაიციხა.

- ჩემი თუთიყუმი?! - მერიმ ჯეე-ჯეეს ნათქვამი ჩვე-
ულ ოსურჯობად მიიჩნია, მაგრამ მხოლოდ წაიბო.

- ჩემი თუთიყუმი ჩემი თუთიყუმი! გააჩერე! გააჩერე!
- იყვირა და ქმარს მხარში ჩააფრინდა, თუმცა აღარ და-
იცვდა და სანამ ჯეე-ჯეეო მუხრუჭს ფეხს დააჭერდა, მან-
ქანიდან ისკუპა.

ამასობაში ირმა სახლს მიუახლოვდა და კარზე ღი-
ლას გაუხედავად თითო დააჭირა. უფერად უწინდან
ძლიერი მიჭიე იგრძნო.

- ჩემი თუთიყუმი! ჩემი თუთიყუმი როგორ ბედავ, შე
გომბიო! - გაკვირდა მერი, თან ირმას ხელებში ჩააფრინ-
და და თუთიყუმის გამოგლეჯას შეეცადა. გაოგნებულმა
ირმამ ძლიერ ამოიძვრო თავისი პატრონი, განწილი ცვი-
თელი თმებით, სიბრაზით ანთებული მწვანე თვალებით
და მთელი ძალით უფრო ჩაბლუჯა თუთიყუმი. ამ დროს
კარი სანდომიანი სახის, ხნიერმა კაცმა გააღო, რომელ-
საც ამგვარი სცენის დანახვაზე კეთილი ღიმილი სახეზე
შეეყრნა.

- დამბრუნე ჩემი თუთიყუმი, დამბრუნე - ჯიოტა

მოსამსახურე გოგოს საქციელით გაცოფებული მერი კი-
დევე ერთხელ წაებნა თუთიყუმს, ამ განამანაში კოკოს
შემოსხვეული ქსოვილი შემოეცალა. მზუზე ნაირფრად
აღელვარდა მისი ჭყრილი ბუმბული, რომლის შეტებაზეც
ორივე ქალმა ერთდროულად შეჰკივლა. თუთიყუმმა კი
დრო იხელათ...

ორი დღის მშვიერი, ნახევარად გატყვებილი კოკო
ძიძიმედ აფრინდა მხარში და სახლის უკან აღმართული
დაბურულ ხეებს შეაფარა თავი, ისე რომ თვალი ვერც
კი მოჰკრა მის საყვარელ პატრონს. რომელმაც ამ საშ-
ინელი სცენის შექურავე სასონარკვევითა ნამოიძხა.

ეს ხომ ჩემი თუთიყუმი, ქალბატონებო!

* * *

ექსისტენტიდან მომავალი მატარებელი 112-ე ბაქანზე
ჩამოვდა. დატვირთული ირმა ყველაზე ბოლოს გამოვიდა
ვაგონიდან და ხალხის ნაკადს მიჰყვა. გაჭირვებით ათო-
რია ჩანთები კიბეზე და განადგურებული უხარმბარ
შოლში ავიდა. შგზაერების ლაპარაკი ფუტკრის ზუზუნ-
ივით ჩაესმოდა ყურში. ხალხი ბედნიერი სახით, სასუნ-
ავით ხელში მიმოდიოდა. ირმამ შესესენა, ლურჯად შეღე-
ბილ თაღს თვალს ააყოლა და ჭკრზე გამოსახულ თანა-
ვარსკვლავებს დაჟინებით მიაშტერდა. ფრთხილად ცხენს
თვალს ვერ მოსწყეტა, თითქოს უნდოდა თავისი მომავალი
ამოვიკითხა ამ მოციმციმე ნათურებში, რომლებიც
მართლაც საოცრად შგაფენენ ვარსკვლავებს. შედეგ მზუ-
რა ცენტრზე, ოთხკუთხა საათზე გადაიტიანა. დრო რომ
გაიგო, თვალებით სასწრაფოდ ტელეფონი მოძებნა
და უიმიოდ, შერუხებულ სახით ჩანთები მარამილის იატ-
აკზე გაათარო.

- სად ხარ, სად დაიკარგე? - იყვირა მეგობარმა მი-
სი ხმის გამოკრეხვაზე.

- ოჰ, ნუ მეტხოვბ... - ჩიბუბტყუნა ირმამ და ღრმად
ამოიხარა.

- რა მოხდა?

- უფუ-

- ფული, ფული თუ აიღე?

- ოჰ, აქ ასე ფულს არ იძლევიან.

- სად ხარ ახლა?

- განადგურებულზე... იმას ვეფირობ, ჩანთები როგორ
მივათირო მებრძობდე, რომ ბრკულინიმ გავავითო ლამე.

- ააა... - აღმოხდა მეგობარს. მიხვდა, რომ ლაპარაკს
აზრი აღარ ჰქონდა, იმასაც მიხვდა, ირმას ავანკალებუ-
ლი ხმა მალე ტირილში გადაიზრდებოდა.

- მოგვლია ერთი, რას დარდობ?! - ნაშოიძხა მეგო-
ბარმა მის დასამშვიდებლად - ერთი ეს მიიხარა, რამდე-
ნი საბაზანოს ჰქონდათ მგათი!

- ექვსი...

- კჰ, კოდა, ჩემო კარგო, ეგ სამასეული მიინე უნდა
გამოგვლია. ხუმრობა ხომ არ არის ყოველდღე ექვსი
საბაზანოს ხტევა? აი, ნახავ, ისეთ ადგილს იმოვი, სადაც
მხოლოდ ოთხი საბაზანო იქნება. დამიჯერე, ეს დიდი
შეღავათია ჩვენზაირებისათვის...

ოსკარი

დამთავრა თუ არა მუშაობა, ოსკარი აფთაურდნად მტროით დეფეა დაუნთაუნისკენ, მეორე სამსახურისკენ. დღევანდელი დღით ვეყოფილი იყო, რადგან დღით გვარიანად იწვიმა. კარისკაცს ვი მტრი რა უნდა? მოისხა სანვიმარი და სამსახურში მოქაბრე მოზინადრეებისთვის ტაქსების გაქრებით კარგი "ტაბიციც" გააკუთა. წვიმიან დღეს სახლში მისვლაც განსაკუთრებით უსაროდა, რადგან მხოლოდ მაშინ ელოდებოდა ცოლ-შვილი სამსახურიდან მის დაბრუნებას. ოსკარი მოუფედებოდა ცოლის გატყვებულ ლობობის, კარგად გამოძღებოდა, შემდეგ კარისკაცის უნიფორმის ფიბეებიდან მაგიდაზე დაქმუქნილი ერთდოლარიანებს ამოყრიდა და ოჯახის წევრებს დაუნანილებდა. ეს ფული, ასე ვთქვათ, დამატებითი, გასართობი ასული იყო. რაც შეეება კვირის ბოლოს ალებულ ხელფასს, დემონსტრაციულად გადასცემდა ხოლმე ცოლს, რომელსაც ჩეკები სასწრაფოდ "სიტინანეში" შექმნიდა, საიდანაც ძალზე მომჭირნედ ნანილებებოდა გადასახადებისა თუ სხვა აუცილებელი დანიშნულებისათვის.

დღე წვიმიანი თუ არ იყო, ოსკარი ცოლ-შვილს მხოლოდ კვირებით ნახულობდა, როდესაც ორივე სამსახურიდან ისვენებდა. სამუშაო დღეებში გამოთინისას დგებოდა. ღამით ვი ჩანებლებულ სახლში შეიპარებოდა, სამზარეულოში ფრთხილად დააბიჯებდა, ოჯახის წევრები რომ არ გაეღვიძებინა და უსმაროდ შეძებებოდა ხოლმე ღონეში.

რვა წელი იყო, რაც ასეთი ერთფეროვანი ცხოვრებით ცხოვრობდა ნიუ-იორკში. 72-ე ქუჩიდან "ვილიჯში" ელექტრომატარებელს დაჰყვებოდა, პროდუქსა და "თაიმს სქვერის" ქვეშ, გვირაბში მოძრაობდა და წარმოედგენა არ ჰქონდა, რა ცხოვრება ჩქეფდა ზეითი. თუმცა ერთხელ მოუწია ავტობუსით მგზავრება. გაოცებულმა თვალს ვერ მისწვტება მოუსს ნელითვის გრძელ რიცე ჩამდგარ, ბედნიერი და მოცლილი ადამიანების სახეებს. ოსკარისათვის თვით ეს მოვლანი - "თაიმ სქვერი" იყო დიდი, გრანდიოზული შოუ. შენებებზე კლავდა მთელირობი ცნობილი კომპანიების რეკლამები, უზარმაზარი ფერადი ტელევიზორების ეკრანებიდან ამერიკელია საყვარელი წამყვანები საუბრობდნენ. იქაურობა მუსიკოსებით, ტურისტებით თუ ათასწირი სანახაობით იყო გადატყედილი. ამის გამო ტრანსპორტის მოძრაობა ძალზე ჭირდა. ოსკარს ავტობუსი ისეთი წელი და მისი ცხოვრების რიტმიდან ამოვადრინილი ჭეჭნა, რომ ადარც გაჰკარებია. დაილოცოს მტრო, ავტობუსის იმედზე რომ ვიყო, ალბათ ერთ ადგალზეც ვერ ვიმუშაებდით...

მაგრამ მინც ვეყოფილი იყო თავისი ბედი. მაღლობა დღეროს, ფიზიკურად დაშლული სამუშაო არ მაცეს ზოგიერთ ჩემ თანამემამულესავითო, ეტყოდა ხოლმე ცოლს, რომელიც ძალზე ამაყობდა ქვრის ასეთი დანიწარუებული მდგომარეობით. ერთადერთია, რაც ოსკარს კვებდა, იყო მონყენილობა. სწირად ისეთი შეგრძნება უყვებოდა, თითქოს არც არსებობდა, ხანდახან თავის სუფლის ამონებდა, ხორცშესხმული იყო თუ არა. მანჭტების ძვირადღირებული სახლის მოზინადრეებს თვალეში შესცივირებდა და თავაზიანად ესაღებოდა - დღეა მშენდობისა, სასიამოვნო დღე გქონდითო საღამო მშვიდობისა, მშვიდობიანი ღამეს გისურვებთო თუმცა რად გინდა? ლაბორაკში ვერაგის იწვევდა. თუ სასწაული მოსდებოდა და რომელიმე მოიკითხავდა, სანამ გახარებული კარისკაცი უპასუხებდა, არ ლეგს შეფერებოდნენ, ამ ქუჩაში გარბოდნენ, პასუხს არავინ უფდება და არც აინტერესებდა; ხოლო თუ რომელიმე მისდა გასაკვირად, ნაბიჯს შეანელებდა, ოსკარი სულმოუთქმელად, სხაპასუხებით მიავრდა სათქმელს.

- კარგად, დახვალთ, ჩემი ოჯახიც კარგად არის, ჩემი უმცროსი ბიჭი 16 წლისაა, უფროსი 19-ის და კოლეჯში სწავლობს, კომპიუტერის სპეციალისტი უნდა გამოვიდეს! - ამას რომ ამბობდა, თვალები საიამაყით გაუბრწყინდებოდა და გულში გაივებდა, - მოვა დრო, როდესაც ჩემი ბიჭი პროფესიონალი გახდება, ასეთივე სახლში იცხოვრებს და მასაც კარისკაცი ეყოლებათ!

თუმცა ყველას ვერ დაეშურებოდა. რამდენიმე აფთაურული მოსუტი უსაქმურობის გამო სიამოვნებით ჩამოუდგებოდა ხოლმე კარისკაცს, მაგრამ მათ სკლეროზი სჭირდით და თოთიფუშებით გამძღებდნენ ერთსა და იმავე იმორებდნენ. დაუნთაურელი ბონც მინაურულად მოიკითხავდა ხოლმე - როგორ ხართ ოსკარ? როგორ მიდის თქვენი ბიჭის განათლების საქმეები? - ეტყოდა, თან წითლად შეღებულ ტუჩებს ნახად ამოძრავებდა და შეუღებულ თვალებს სასაცილოდ აფხუხულებდა. ამ დროს კარისკაცს გული აუქარდებოდა და გაიფიქრებდა - დღერთო ჩემო, რა კარგი ადამიანი, ისე მელაპარაკება თითქოს მისი ნათესავი ვიყო. დღერთმა არ მოაკლის ისეთი ბედნიერება, როგორიც მას საკუთარი თავისთვის სურს, - დალოცვდა ხოლმე გულში.

მაგრამ ამ ბოლო დროს ბონი ძალიან შეიცვალა. ოსკარმა ეს მაშინვე შენიშნა, მტრი რა საქმე ჰქონდა, რომ გამომავრვოდა. დანაღლიანდა, თვალეში ბრწყინვალემა ჩაუქრა, დაბნეული და არათვითდაჯერებული ნაბიჯებით დანიყო სარეულო, ორჯერ ნამჭირალევეც დაბრუნდა სახლში, წამამებოიდან ლურჯი საღებავი ლოყებზე ჩამორეცხობდა. მეორე დღესაც იგივე განმეორდა. დიდი დავკვირება არ იყო საქმერი, შეგებწინათ, თუ როგორ უკანალებდა დაძარღველი ხელები გასაღების მოქმენის დროს, რომელზედაც ხასხასა წიოელი ღაქი გადაესცა.

კარისკაცს გული დაეთუთა - რაღა მაინცდამაინც ეს კარგი ადამიანი უნდა იტანებოდეს და არა, ვიქვით აი, ის პიუჯაში გამორწყობილი შუბნის კაცი, რომელიც ავერ უკვე რვა წელიწადია, ერთსეულად არ მომხალბეობა. აბა, მამათანებს კი არაფერი შეანუხებს?!

ამის შემდეგ უფრო გათავიჯდა ყურადღება. ერთი-ორჯერ ბონის ვიღაც ვერტმწიფი ეწვია. ისინი ხსამალბო კამათით შემოვიდნენ პოლში, მართალია, ოსკარმა ასეთი ჩქარა და რთული ინგლისურის ვერაფერი გაიგო, მაგრამ მიხვდა, ბონი საყვედურბოდა მეგობარს, რომელიც თავის გამართლებას არც ცდილობდა. ისინი ლოტში შევიდნენ, თუშკა სტუმარი დიდხანს არ დარჩენილა შერბაში, თხოთ-მთხოვდა წუთის შემდეგ უკან გამოიარა, ნაცვავილევ სახეზე ცივი და მშვიდი იერი გადაჰკურდა. ოსკარს იმ წუთში საშინლად შესძულდა ეს კაცი, წარმოიდგინა, რა გულდათოუტული დატოვა მეგობარი - ზემოთ.

ინავე დღეს, დაახლოებით ღამის ათ საათზე საგანგებოდ გამოაჩნებულ ბონი სადღაც წავიდა. ალბათ გასართობად და გულის გადასაყოლებლად. მაღალ ქუსლებზე შედგარსა და მოკლე კაბაში გამორწყობილი ფეხები უფრო დამაბრუნელი უჩანდა, თითქმის ბრილიანტის ბეჭდები უკვავდა, ყელზე შემოტანსნილი ფიჭუზის მძივი მის ღორჯუ თავლებს უსახლგრო სიღრმეს და იდუმალებას მატებდა. სახეზე უფვი მავთივად გაკვეთებინა. ოსკარს მეორედ დღემდე დაემშვიდობა იმ მიზეზით, რომ გვიან აპირებდა დაბრუნებას. კარისკაცმა მოქვინებით მიიარაბონის მიღმა ბონის თვალებში შეყვარებულ ქალის სუვდა დინახა.

ცვლილებამ ბონის პირად ცხოვრებაში კარისკაცის ყოველდღიურბამით თითქოს საინტერესო და ამაღილებელი გახადა. თავისი ოჯახის ყოფილი, ერთფეროვანი პრობლემების გვერდით მას ახალი, უჩვეულო საზრუნავი გაუჩნდა. ამ გატაცებამ ოსკარი ისე ჩაითრია, რომ ის გაუასახლები საათები, რომელიც ადრე კუს ნაბიჯებით მიდიოდა, ახლა ეუვის სისწრაფით მიქროდა. მას უკვე ათასი თავსატეხი და საინტერესო გაუჩნდა... რომელ სახაზე, ან ვისთან ერთად მოვიდდა ბონი, რას ჩაიცმევდა, როგორ ხასიათზე იქნებოდა და ა.შ.

მაგრამ, დრო გადიოდა და მოქალაქე ბონის ცხოვრებაში სასიკეთო არაფერი ხდებოდა. თითქოს გახდა, ბეჭებში მოიხარა, გართობაზე სულ აიღო ხელი და, რაც მთავარია, ვერაფრით მოაგვარა ურთიერთობა იმ კაცთან, პირიქით... ახლა უკვე გათავებულად ჩსუბობდნენ. ბონი რაღაც გაცხარებით უმტკიცებდა ხელებით, ცრემლებით, შემდეგ ისეთი დაბნეული გადმოვიდდა მანქანიდან, ოსკარის მოპოვებაც კი ავიწყდებოდა, მაგრამ კარისკაცი პატიობდა, განა არ იცოდა, რა იყო ექვინაობის სახეობი სენი?!

ასე გაიბრინა ერთმა თვემ. მოვლენათა განვითარება არავითარ იმედს არ იძლეოდა, რომ მდგომარეობა სასიკეთოდ შემოტრიალდებოდა. ამასში ოსკარი უკვე ღრმად დარწმუნდა და რადგან არც ბონი ცდილობდა საკვირავის პოვნას, ამ წვიმიან დღეს ოსკარმა თვითონ მიიღო გადაწყვეტილება.

- არა, ასე გაგრძელება აღარ შეიძლება. უნდა ვუთხრა, უნდა ვუთხრა, იქნებ გონს მოგოს... - ეს სიტყვები დილიდანვე აეკოაბა და გამუდმებით იმეორებდა ავთაუმიძე, მეტროშია, დაუნთაუნიძე, თითქოს ამით თავს გამშვიდობებს და მხეკობას მატებდა, რათა სათქმელი პირდაპირ ეთქვა, თანაც რაც შეიძლება სწრაფად და დაუყოვნებლად.

ექვსი საათი რომ შესრულდა, მოსვენება დაკარგა. თვლებს კარს ვეღარ აცილებდა და მოუთმენლად ელოდებოდა, როდეს შემოვიდდა ბონი. აი, ხალხმა სამასსურიდან დაიწყო მოსვლა, რა თქმა უნდა, ოსკარი თავის მოვალეობას არ ღალატობს და ყველას თავაზიანად ესაბუძება, მაგრამ ამჯერად გულგარეთ, ანგარიშმოუცემლად... სინამდვი-

ლეში ბონის მოუთმენლად ელოდებოდა... და ისიც გამბრუნდა... ყვითელი ტაქსიდან გადმოვიდა, უზარმაზარი ქოლგა გაშალა, რამდენიმე ნაბიჯით გადმოიარა ქუჩის კიდე, პოლში შემოაბიჯა და ისევ ელოდებოდა, იქ კი ოსკარს გადაანყდა. ბონის სახეზე ფერი არ ედო, წერვიულობისაგან ტუჩები დაღებინა, ცრემლებს ძლივს ეკავებოდა. - ოსკარ, როგორ იყავით? - მაინც მოიკითხა, თან შევეცადა, სასწრაფოდ ეთქვა გვერდი ფეხებში გახლართული მეკარისათვის, რაც შეუძლებელი აღმოჩნდა...

ოსკარს თანაგრძობისაგან თვალები ცრემლებით ავესო და დიდი ხნის დაგუბებული სათქმელი თავისდაუნებურად ამოვიცადა გულიდან.

- რატომ იტანჯებით თავს, რა ძალა გადგათ?! ქალი ხომ მხოლოდ ტანვევისთვის არის განჩინილი გახსოვო, კაცი რომ იყავით, რა ბედნიერად გრძობობდით თავს? დაუბრუნდით ჩვენს რიგებს, დაუბრუნდით და დამიჯერეთ, ცხოვრება ბევრად გათავადილებათ.

ბონი ჯერ გაშეშდა, შემდეგ თითქოს ცივი წყალი გადაასხესო, მთელი ტანით შეინძრა, ნამიერად ფიჭურით სადღაც შორს გატრინდა და ნაღვლანად ითვლებით მიიჩერდა კარისკაცს, მისი მეგობრულად შემოხვეული ხელი ფრთხილად მოიცილა და ჩქარი ნაბიჯებით, უსიტყვოდ, ლიჯვს შეავარა თავი. იმ ღამეს ბონი სახლიდან აღარ გამოსულა. რაც შეეხება ოსკარს, მთელი საღამო ისეთი გრძობადა მქონდა, თითქოს მთა ეკავებინათ, თითქოს ერთი იმედით გაიზარდა... სახლშიც ისეთი გამომთქვყვებით დაბრუნდა, მომლოდინე ცოლ-შვილს ეგონა, ოსკარმა დღეს ლოტში მიიღიონ მოიგო. ამიტომ დატყმუნულმა ერთდღიარანებმა ამჯერად სისაფლი აღარ მოჰგვარა.

ამაღლებული განწყობა კარისკაცს მეორე დღეს საშა-სურშიც გამკვდა და ალბათ დიდხანს იქნებოდა ამ გუნებზეც ცხრისთვის ტელეფონის ზღარს ორბარ გამოეხლებო-ბინა. მენეჯერი რეკავდა. ოსკარი დიღის ამით მიესალმა, მან კი არც აცია, არც ახვალა და მიხალა - მისტერი გულმერის დაავლებით ვრეკავ, დღეიდან გათავისუფლებული ხარ დაუნთაუნის კორპუსიდან, ასევე ბოლო დღეა შენივის ავთაუნის კორპუსშიც. შაბათს ოფისში მოხვდა და ამ კვირის ჩეკებს აიღო.

რაღა დაგიმალოთ და ოსკარმა კარისკაცის ადგილი ვეღარსად იმოვა, ყველა უარით ისტუმრებდა. მისმა რეან-ლიანმა მუშაობის გამოცდილებამაც ვერ გაჭრა - რას ამბობო, ახლა ამერიკაში ეკონომიკა დაღმა მიეცნებდა, საშუალო ადგილობრის შემცირებით მიღის, კარისკაცებად კოლექ-ჯისდიბოლიანები იხვევებინა, რვა წლის წინ სხვა იყო, მაშინ ეკონომიკური აღმავლობა იყო, - ყველა ასე პასუხობდა. ამასობაში ორი თვეც გავიდა, ოსკარი გადასახადებ-ში მოუმრავლდა ცოლ-შვილის დაღრევილი სახეების და-ნახვა გულს უღრინებდა, ერთ მშვენიერ დღეს კი ხელი ჩაიქნია და დაწმურებული სახით საცხოვრში წავიდა საშუალო-ოდ. თქვენ წარმოიდგინეთ, დღეს ბედნიერად გრძობს თავს. მართალია, თავის მოსაფხანს არ აქვს, მაგრამ იქ მისი თანამემამულეები მრავლად არიან. მიუღ დღეს მექსიკურ სიმღერებს უსმენს, ესანურად დასაპარკოს და, რაც მთავარია, იქვე სადილობს, ამიტომ დროსაც იკებს და შუღამისას სახლში რომ ბრუნდება, საშარეულოში შესვლა აღარ უწყევს, პირდაპირ ლოტში შეგორდება ხოლმე.

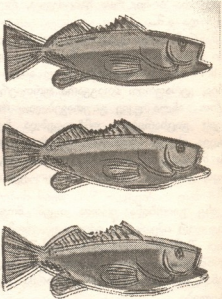
მითივზი

ელვრება ყველა მეთევზეს

კოკისპირულ წვიმაში ვითევზავე ერთხელ.
 ვდგეკარ შუაგულ მდინარეში, ბადაკილებული სველი მეთევზე.
 მთლად გალუმბულს, მაინც შარვალი მაქვს აკარწახებული.
 მწამს, ასე უფრო უხდება მებაღური მდინარეს.
 ხან თავთხელში მივტოპავე,
 ფართოდ გაშლილ ჩქერში ხავსიან ქებზე მისხლტება ფეხი.
 ხან კისრამდე წყალში ვვარდები, ფსკერგამოცლილი.
 ქუხილში, მდინარისა და წვიმის ჩქაფუნში ძლივს მესმის მებაღურების ხარხარი.
 რა კარვად ვარ, ღმერთო!
 როგორ არ ჰგავს ეს იმ თავის მოტყუებას,
 ყალბ ეიფორიას, იქ რომ მეუფლება ხოლმე ხანდახან.
 არც ეს წვიმა ჰგავს მოღუშული ქალაქის წვიმას.
 მიეუყვები მდინარეს აღმა.
 მსიაძონებებს რბილ ფსკერზე სიარული, ფეხისითთებშუა ამოხელილი შლამი.
 თვალებს მოვაცეკვებ დროადარო წყალზე,
 მოხერხებულ ადგილს ვეძებ, ბადის მოსაფენს.
 ერთმანეთს გაკახახით მეთევზეები, ზოგჯერ უმიზეზოდ, ყვირილი გვსიაძონებებს.
 ნაპირიდან ძალღი გვეხმადინება ყფით.
 ვუყურებ ჩემს წინ შარასავით გაწოლილ მდინარეს,
 აქა-იქ მიმოფანტულ, წვიმივან გაბუნდოვანებულ მებაღურებს.
 ვისუნთქავ სველი ფოთლებისა და ბალახის ძვირფას სურნელს.
 ამ წუთას არაფერი მიღმიერი არ არსებობს ჩემთვის.
 ეს მე ვარ, შუაგულ მდინარეში, ბადაკილებული სველი მეთევზე.

მითა

ვითომ შემეკითხე - "როგორ ხარ?" - ასე მინდოდა დანწყება.
 ტყუილი.
 შენ ხომ ყოველთვის გრძობ როგორც ვარ და არაფერს მეკითხები.
 იცი, რომ მეც იმ წუბმიდან ვარ, ფეხებთან რომ შემოვდგომია უკვე,
 დალტონიკი მუხებისა და ხელოვნური სიტყვების საუფლოდან,
 სადაც აღარავინ უდგებს ყურს ძველი ხის კიბის ჭრიალს
 იმიტომ, რომ ჭრიალი თავად უკეთ გამოისლით.
 მახსოვს, პატარაობაში როგორ მპირდებოდნენ ახალ შარვალს,
 მაგრამ არ მოჰქონდათ,
 და მე ისევ ჩემი ძველი შარვალი მეცვა:
 ათავს ხის გამოხეული და დაკერებული, დაუშნობელი.
 მაშინ არასოდეს მებზრდებოდა ერთი და იგივე თამაში,
 მაშინ ხომ ჩემი ძველი, დაკერებული,
 ძვირფასი შარვალი მეცვა...
 არ მინდა ესეც დავკარგო, ეს უსწოლა...
 შენთან ყოფნის უცნაური შეგრძნება,
 თორემ იქ, უშენოდ, უვარგისი რემიქსი მგონია ხოლმე თავი.
 ხანამ შენ გავიცნობდი
 ყოველთვის მეზარებოდა ნამწვავებით სავსე საფერფლის დაცლა.
 გაღიმებული შევეურებდი საკუთარ ნარწყებს
 და მილიონ გაღიმებულ მრწყვეებს, -
 მაგრამ მთლიან, ნულარ ვივარდებთ იმაზე, გამოტოვებულზე,
 ბოლო ვაგონივით თვალს მიფარებულზე.
 მოდი, დავჯდე და აქედან ვუყურეთ ერთად
 როგორ მტკიცედ, მწყობრი ნაბიჯით მიემართება მსოფლიო ტრაკში...

მონუტი ძვრთის ძალი

ამას თქვენთვის ვწერ,
 ზურგში ხელისკვრით და პანდურებით რომ მომაგდეთ აქამდე.
 შენთვის ვწერ, შუაღამისას ძველი უბნის ეკლესიასთან რომ გნახე.
 გატრუნული სინუმი, ცკლესისი ღია კარიდან სიხნულეში შემოდვრილი ხანთლის შუქი
 და მოხუცი ქვრთის ქალი, ტროტუარზე მარტომარტო ჩამომჯდარი.

გვერდით მოღმეული ბოთლიდან ჭუჭყიან ფეხებზე დაისხი წყალი: თითქოს სინუშემს შეეთამაშე, წყლის წაწკარინი შეუღიტინე. შენს მახლობლად ჩამოვჯექი ქვაზე. ცოტა ხანში რამდენიმე ადამიანი გამოჩნდა, ალბათ იმუბნელები, სახლის ჩუსტებით ფეხშემოსილი ადგილობრივი მოზინდარენი. კრძალვით და მოწინებით მოგესალმნენ, როგორც დედოფალს. უცნაურად, შორიდან მოგიაგრეს და ეკლესიაში შევიდნენ. გაკვირვებული მოეტრიალდი და ჩვენ ერთმანეთს შევხედეთ თვალებში. შემოგხედე და მივხვდი, ეკლესიის წინ ჩამომედარ სხვა მოხუც ქურთის ქალებს შენ არ ჰგავდი შემოგხედე და ისეთი გრძობა გამიჟდა თითქოს სათბურის პომიდორივით შუშის ჩარდახქვეშ ვიყავი გამოზრდილი და უცვლად ჩარდახი გაქრა, გადამხალა ვიღაცამ, რაღაც სუფთა და წმინდა მოეხალა ჩემს არსებას, ბავშვივით მაამიტი და კაცობრიობაზე უბეველესი, პაერივით ძვირფასი და უთავარესი, დავიწყებული და თვალცრემლიანი. შენ კი იჯექი საზეიმო იერით, ამაყად გამომზირალი. მთელი ეს გარემო შალღივით გქონდა შემოხვეული, მორგებული. მიწურებდი და პასუხისმგებლობის გრძნობით მავსებდი. თითქოს რაღაცისთვის მამზადებდი.

დიდი დრო გავიდა მას მერე, მაგრამ შენი მზერა სულ თან ღამაქვს. შენი ამბავიც ვიკითხე რამდენჯერმე, კერაფერი გავიგე. თავიდანვე ვგრძობენი, რომ ეკლესიის წინ ჩამომედარ სხვა ქურთის ქალებს არ ჰგავდი, მოხუცო ქურთის ქალო.

ამ

ვანთებ, მაგრამ აქრობენ...

ვევინთავ, რომ წყლისქვეშიდან ღავინანო მზე, რომ მერე დავწერო, როგორ ვუყურებდი წყლისქვეშიდან მზეს. ბოლოს ვაღაწვევით, რომ ეს ვველაფერი უაზრობაა და უბრალოდ, მოვფხი. იმასაც ასე მოსწონს იქ, ზევით - ნაპირზე. აქ უფრო გრილა. აი, კიდევ ღამიარა შეგნით... კივილით მიჰქრის სისხლთან ერთად ძარღვში როგორც ვირთხა კანალიზაციის მიღში - თუ წყალს გააყვია, მიჰქრის და თან გზადგაზა ძარღვის კედლებს მიაკარავს, მტკენს... ზუსტად იმ დროს იწყებ, როცა ვველაზე მაგრად მჭირდება, ბრატ. მასხენებ, რომ ზევით, ნაპირზე ვარ საჭირო, თუმცა იქ ის დედამოტყნული კოლოები მკებენ მწარედ.

ავანთე, მაგრამ კიდევ ჩამიქრო ვიღაცამ...

ზევით ალბათ ისევ დგას უზარმაზარი ნაგვის მანქანა რომაულად ციფრი ოცდაერთი რომ აწერია რატომღაც. დგას ისეთი უცნაური დაფინებით, თითქოს ელოდებოდა, ნაგვის გარდა სხვა რამესაც ჩამიფრიანო, და მართლაც ყრიან... დროზე მოვასწარი ღაფვინთვა. აქ უფრო კარგად გამოდის გაუცინლად სიცილი და უცრემლოდ ტირილი. მოფხმაც.

მეზარება ისევ კალიასავით არაფრისმთქმელი გამომეტყველების მიღება, მაგრამ მოლი, ავეუვები ნელ-ნელა ზევით. ავეუვები და დავწერ იმათთვის: "ამოდ მეძებენ ზევით ჩემი ფიქრები ზედაპირთან დაფრინავენ მშიერი თოლიებივით ვერ ხედებიან რომ ღრმად ვარ წყლისქვეშ, ძალიან ღრმად და აქედან უთვალთვალე მათ გაღიმებული".

მაინც ავანთებ.

ორი ათას რომელიღაც წელი

გზიდან ბადახვევა აკრძალულია

როდესაც კვტიმ საბოლოოდ აქცია ზურგი, გულ-გატეხილმა გადამწყვიტა "მოლაშქრეთა პარტიას" შეერთებოდა. ნინასწარ იცოდა, რას ეტყაოდნენ ბიჭები შეხვედრისას, რა სიტყვებით გამოხატავდნენ თანაგრძობას.

- აუ, ჯეფ, გვეყვინა თქვენი ამბავი. ახლა რას შერეები?

- რა უნდა ვქნა? ისევ მოხეტიალეებს შევეუერთდები.

- აბა, შენ იცი.

ისიც იცოდა, ამის შემდეგ რას გააკეთებდა: "მოლაშქრის" მორიგ ნომრის შეიქმნა და განცხადებას წაიკითხავდა. "ვიკრიბებით შაბათს, თერთმეტის ნახევარზე ავტოსადგომთან, მეთოდისტების ეკლესიის სამხრეთ-აღმოსავლეთით." საღამოს სქელაწმინან ფეხსაცმელს გაიპირილებდა, დილით, ყოველი შემთხვევისათვის, საგზაუს ერთ სენდვიჩს დაამატებდა, ალბათ ერთ ცალ მანდარინსაც და, მიუხედავად ყველაფრისა, იმედით ერთაშუისმული მიაშურებდა ავტოსადგომს... თუმცა, ეჭვიც არ ეპარებოდა, ნაადრევი რომ იქნებოდა მისი სიხარული. სხვებთან ერთად ინტიალებდა ტყე-ღრეში, ბოლოს ყველას ტკბილად გამოემშვიდობებოდა და სახლში დაბრუნდებოდა. ვახშამად იმ სათადარიგო სენდვიჩსა და მანდარინს გადასასწავდა. აი, ასე მზიარულად გატარებდა დროს!

მაინც მიღიოდა სახეტიალოდ, ერთქის ყოველ შაბათ-კვირას, ყველანაირ ამინდში, დიდი ზურგჩანთა და მათარა მიჰქონდა თან, არც რუკა ავიწყდებოდა. სულაც არ აპირებდა გვერდის ავლას იმ ადგილებს-

თვის, ადრე კეტისთან ერთად რომ "დალაშქრა." ბოლოს და ბოლოს, მართლა მათი საკუთრება ხომ არ იყო ეს გზა! და გინდაც ყოფილიყო, ასე უფრო მეტად არ მიაგებდა პატივს წარსულს? რა, კეტის მეტს არავის გაველო ეს გზა, კალვერიდან დერვენტამდე, ფროგატ ვუდზიდან გრანდელფორდამდე? ჰო, მართლა, ზოგჯერ "გრაუზ ინისკენაც" გადაუხვევდნენ ნასახმსებლად. მეერ ბრონზ ეიჯის ლოდებს ჩაუვლიდნენ, დიდებულ რკალს რომ ქმნიდნენ და ზაფხულში ბით ერთიანად იკარგებოდნენ ხშირ გვიმრნარში, კარბარის გორსაც დალაშქრავდნენ და ბოლოს შინ ბრუნდებოდნენ. არა, ეს გზა არ იყო კეტის საკუთრება. და არც არავისი!

მოგვიანებით სამარშრუტო განრიგში "2 სთ და 45 წთ" ჩანერა. კეტისთან ერთად კი ასეთ მანძილს სამსაათ-ნახევარში თუ დაფარავდა. ამას კიდევ ის ნახევარი საათი ემატებოდა, სენდვიჩებს რომ ახარჯავდნენ გრაუზის ბარში. ასე კი დროს იგებდა. მარტო უფრო სწრაფად დადიოდა, სახლში მიბრუნებულიც უშალ გააქრობდა ლუდსა და ვახშამს. გარდა ამისა, სექსსაც ხომ მიჰქონდა დრო? ახლა კი უდროობას აღარ უწიოდა, თამამად შეეძლო სევდას მისცემოდა. "გეყო, ჯეფ," შეუძახა საკუთარ თავს, "რას მიქვინ სევდიანი ბიჭი? მარტო იმისი ნება გაქვს, ზოგჯერ მოინყრო."

- მეგონა, ცოლად გამომეყვებოდი.
- აი, მაგიტომაც არ გამოგყევი.
- ვერ გავიგე კელ.
- რას გაიგებდი!
- გამოგებინებ?
- არა.
- კი მაგრამ, რატომ?
- იმიტომ, ჯეფ! რასან ვერ ხვდები, რასან მე უნდა გაგაგებინო, სწორედ იმიტომ.
- ეს სადაური ლოგიკაა?
- აქაური. მოკლედ, ცოლად ვერ გამოგყევი და მოგორჩით ამაზე.

"მოუშვი ფიქრს, ჯეფ! დაივიწყე! თან მოსწონდა, შენზე რომ იყო ბოლო სიტყვა, თან თავისუფლებას მისტიროდა; კიდევ უნაროდა შენთან ყოფნა და კიდევ არა; იცოდა, კარგი მამა იქნებოდი, მაგრამ შენგან შვილი არ უნდოდა. ვერაფერს იტყვი, შესასური ლოგიკაა. მოუშვი ამაზე ფიქრს, ჯეფ!"

- მელოში
თავისმა წამოძახილმა ჯეფი თვითონვე გააოცა. ნესად არ ჰქონდა კაცე "ქოფერ ქელთან" რიგში მდგომ უცნობ ქალებთან გამოლაპარაკება. და საერთოდ, უცნობ ქალებს "შელოუთი" მარტო ლაშქრობისას ანებებოდა. ისინიც თავს უწინედნენ, უდიდოდნენ ან საბრჯენი ჯოხის ანეით ესალმებოდნენ. მართა-

ლია, მთლად უცნობი არ იყო ეს ქალი, მაგრამ ნაც-ნობიც არ ეთქმოდა...

- თუ არა ვცდები, ბანკში მუშაობთ.
- არა, არ ცდებით.

უცრად ჯეფს გონებაში ამოუტივტივდა ტყვიაგა-უმტარ მინაზე მიმარტებული პლასტმასის ფორფიტა აქ ქალის გვარ-სახელით. რატომღაც ისიც გაახსენდა, ეს მისი ნაცნობ-უცნობი ვეგეტარიანულ კრძებს რომ უკეთავდა "ქოპერ ქეთლი."

- თქვენ ღონი გქვიათ.
- ამჯერადაც გამოიცანით.

კაფეში მარტო ერთი მაგიდა აღმოჩნდა თავისუფალი. ამახაც გაუადვილა ჯეფს საქმე.

- მაშ, ბანკში მუშაობთ!
- თქვენ კი სკოლაში. აქ რამდენიმე თვის წინ გად-მოვედი. ადრე სხვა ქვლაქში ვმუშაობდი.
- იმ ჩვენს გორაზე თუ ასულხართ?
- ჯერ არა.
- მიმათაც შაბათს ხომ არ დაგველაშქრა?

შაბათიც დადგა. ჯინსი და სვიტერი შევნიდა ღონს. თან ვახალისდა, თან შემფითდა, როდესაც ჯეფმა მანქანიდან სქელღაზიანი ფეხსაცმელი და ზურგჩანთა გადმოყარა და ალისსერო, დალიანდაგე-ბულ ქურთუკში გამოეწყო.

- უწყლოდ გაგიჭირდება, ღონ.
- უი, მართლა?
- იმ შემთხვევაში, თუ მე არ გინწილავ.

გზას დაადგინე. ქალაც გასცდნენ და მალე თვალ-წინ ისეთი სიჩრქვე გადაეშალათ, ღონის ბანკსა და ჯეფის სკოლას, ერთად აღებულს, თავისუფლად რომ დაიტყვდა. ქალი ლალად მიიპიჯებდა, ჯეფმაც ხალისით აუნყო ფეხი. უნდოდა ეკითხა, რამდენი წლის ხარ, სპორტს ხომ არ მისდევო, მაგრამ არ უკითხავს; უნდოდა ეთქვა, მინის იქით წამოსკუპულს რომ გიყურებდი, რას ვიფიქრებდი, ამისმაღლე თუ იქნებოდიო, მაგრამ არ უთქვამს. სამაგიეროდ წარმატებით ება-სებოდა ფლორასა და ფაუნაზე, უძველესი ქანების წარჩენებს უფერებს და იმ განსაკუთრებული ჯიშის ცხვრებზე უამბობდა, პენდეროსოს რომ გამოიყვანა საზრეთელი ეველებსათვის, რომლებსაც ისეთი ცხვრის ხორცი ეამებოდათ, ცხვრის გემოს რომ არ დაიკრავდა. აი, ასეთში, მათი ღრმა რწმენით, კაცს ფულის გადახდა არ დაენანებოდა! ნახევარი გზა რომ მოოღოეს, წამოწვიმა. ამას სველ თიხაზე ფეხი დაუწ-დებდა, თანაც ვიდრე მწვერვალს აგაღწევთ, სულ დალ-ბებოა, გათფიქრა ჯეფმა. შეჩერდა, ზურგჩანთიდან სანჯიშარი ამოიღო და ღონს გაუწოდა. ქალმა ისე ჩა-მოართვა, ვითომდა აქ არაფერი, ასეც უნდა ყოფილი-ყო. არც კი უკითხავს, ვის სანჯიშარს სთავაზობდ-ნენ, ვის დაეტოვებინა მისი მგზურისთვის. ჯეფს ეს ძალიან მოეწონა. მათარა გაუწოდა. ღონმა ცოტა მოსვა და მამინევე ცვირახსოვით განმინდა თავისი ნა-პირალი.

- კიდევ რით გამახარებ, ჯეფ?
- სენდვიჩებით, მანდარინებით. რა, უკან დაბრუნე-ბა ხომ არ გინდა?
- არა... მაგრამ თუ მანდ კიდევ ერთი ეგეთი სა-შინელი შარვალი გაქვს, წყალგაუმტარი თუ რაღაც ჯანდაბა...
- არა, რას ამბობ?

არადა, ჰქონდა. თანაც თავისი კი არა, კტის. ღი-

ნისთვის საგანგებოდ წამოეყო. უცრად სინაზე მოე-ძალა. უნდოდა თამამად ეთქვა, ეს აქ, თორემ შენ ჩე-მი გამოსასვლელი შარველი უნდა ნახო, მაგრამ, საბედნიეროდ, გადაიფიქრა.

მალე სარეცელიც გაიზარეს და ხეტიალსაც მო-უსწირეს. ღონისთვის სქელღაზიანი სპორტული ფეხ-საცმელი შეიძინეს. პირველად რომ მოირგო ფეხზე, ერთი-ორი საცდელი წრე დაარტყა და ცოტა მამუცქე-ვა კიდევ. ჯეფმა მამინევე ეს გაიფიქრა, რა მიზიდ-ველად გამოეყურება ეს პატარა ფეხები ამ უხეშ "ტრაქტორებში". მერე სამი წყვილი სალაშქრო წინ-დაც იყიდა. ღონი საკუთარ თვლებს არ უჯერებდა, მარჯვენა და მარცხენა აქამდე ფეხსაცმელი გაეგონა, მაგრამ წინდა? ამაზე არ შეჩერებულან: უფრო თხე-ლი წინდებიც შეიძინეს და ზურგჩანთაც, ანუ აბგა, როგორც მას რეტროგრადი გამოეძველი უწოდებდა. რეტროგრადმა მონდომებით აუხსნა ღონს, როგორ უნდა მოერგო "აბგა", როგორ აეჭიმა საბეტურები. ახსნა-განმარტების პარალელურად თავმომწონედ უც-აცუნებდა ხელებს თავის საქონელს. ჯეფს მოეჩვენა, თითქოს ასე ღონს ეცერებოდა და მოიწინა.

ერთი მათარაც დაამატეთ, - მკვხედ უნდა გამ-ყიდველს, რათა ბოლო მოეღო ამ უშსგავსობისთვის. წყალგაუმტარი ქურთუკიც იყიდა, მუკი მწვანე, ასე ძალიან რომ უხდებოდა ღონის წითურ თმას. მე-რე იმ არიფმა გამოიძველმა წყალგაუმტარი შარვლის შექენა უჩინა ქალს და ჯეფის ირონიული ღიმილიც დაიძახა.

ჯეფმა მოლარეს თავისი საკრედიტო ბარათი გა-უწოდა.

- ამას რას შერებენ? არ გამაგონო, - გავიქდა ღი-წი.
- ძალიანა გთხოვ ნუ მანყვინებ.
- მაინც რატომ, ადამიანო?
- მე ასე მინდა. ჩათვალე, რომ დაბადების დღის-თვის გჩუქნი. დავიჯერო, ამ თორმეტ თვეში ერთხელაც არ გინეტს მსგავსი იუბილე?

ღონმა მადლობა გადაუხადა, მაგრამ ჯეფი მიხვდა, რომ მისმა ხელგამლილობამ ქალი, ცოტა

არ იყოს, გააღიზიანა.

- ახლა რას იზამ? ჩემი დაბადების დღისთვის თავიდან შეაფუთინებ ამ პარასურას?

- კი, ვე რა არის? მეტსაც ვიზამ. ამ შენს ფესხაც-მელს სარკვესავით გაგიპირილებ. ჰო, მართლა, ცოტა-ოდენი საცხიცი ავიღოთ, მუქი ყავისფერი კარგი იქნება.

მორიგი ლაშქრობის წინ ჯეჟმა მართლაც საგულ-დაგულად გააპრიალა ლინის სპორტული ფესხაცმელი და საცხის სქელი ფენითაც დაფარა, ასე ტყავი მალე დარბილდება და წყელი ვეღარ შეაღწევსო. ახალთა-ხალ ფესხაცმელში რომ ჩაყო ხელი, კიდევ ერთხელ გაიფიქრა, ამას კეტზე ნახევარი ზომით ნაკლები სჭირდებაო (იქამდე მალაზიამიც შეინშა ეს). ნახევრით? რატომ მთელი ნომრით არა?

სად აღარ იყვნენ, ცხრა მთა გადაიარეს და ბოლოს იმ გორასაც მიაღწენენ, სადაც მოცლილი პარა-შუტისტები იკრებიებოდნენ. ლინი ალტაცებით შეჰყურებდა ოფელში გახვითულ გოლიათებს, ზურგით რომ ამოეთრიათ თავიანთი პარაშუტები ამსიმაღლებზე.

მალე კაცები ცაში ასაჭრელად მოემზადნენ. ქარის ერთი ნაშობქორლავა და ისინიც ადგილს მოწყდებოდნენ.

- ვაი, რა მაგარია! ოდესმე ჩვენც ხომ არ გვეცა-და? - ნამოიხაბა ლინმა.

ჯეჯს თაღწინ დაუდგა საავადმყოფოს პალატები, ხერხემალგადატყვილი, დახიბრებული ადამიანები. მერე ისიც გაიფიქრა, ვაითუ ამ წყეული საფრენი ქოლ-გით პაერში არანაკლებ წყეულ თვითმფრინავს შეეე-ჯახოს ანდა ქარმა ღრუბლებში ამიტაცოსო. არც სად-მე მივარდნილ ადგილზე დაშვება უუდებოდა ჭკუა-ში. თვისი თავი სადღაც გადასაკარგავში წარმოიდ-გინა, უფესხაცმელოდ, ურუკოდ დარჩენილი და... ში-შისაგან ჩასველებული.

- ჰო, მგონი, მაგარი უნდა იყოს. - ესლა უპასუხა ლინს.

სახეტიალოდ იყო დაბადებული და არა საფრენად, და ლინს იმ სკაუტებსა თუ სკაუტების წინამორბე-დებზე უამბო, საგმირო საქმე რომ ჩაედინათ მეცხრა-მეტე საუკუნეში.

- ასობით ადამიანმა დაარღვია კანონი. მანქესტე-რიდან დაიძრნენ გრაუზისკენ და დევონშირის ჰერ-

ცოგის სამეფოებლო ფეხით გადაიარეს. ნატონალურ-რი პარკების გაშენებას, გზების გაყენებას და ამ გზე-ბით სარგებლობის უფლებას მოითხოვდნენ. ჭაობნარ-საც კი არ უშინდებოდნენ, სულ წინ და წინ მიიწე-დნენ. ზოგიერთ ბრიფეს კი ისე დიდ მარტო იმით და-ამასხივრდა, რომ ვიღაც გამოპრუფულ პაზიერს სა-კუთარი თოფიდან ტყევა ეკრა შუბლში. იმ გმირი სკაუტების წინამძღოლი სულ ახლახანს გარდაიცვალა, აქციის ზოგიერთი მოწაწილე დღესაც ცოცხალია, ერ-თი მთავანია კი, ამჟამად ასამბი ნლისა, აქვე ცხოვ-რობს, მოხუცთა თავშესაფარში.

სჯეროდა, ეს ამბავი უფრო მეტად ააღელვებდა ლინს, ვიდრე ვიღაც უტენიო პარაშუტისტი.

- და ასე, დაუკითხავად მიიბიჯებდნენ სხვის მიწა-წყალზე?

- კი არ მიიბიჯებდნენ, გზას მიიკვლევდნენ.

ჯეჯი თავად მოვიდა ალტაცებაში ამ პატარა შეს-სიროებით, ჩემგან მშვენიერი რედაქტორი დადგებო-დაო.

- კი მაგარი, ჯეჯე! ის ხომ იმისი მიწა იყო, იმ ჩე-მი ცოვართა უსასე პერტოცია?

- ტეტიკურად კი, ისტორიულად არა!

- ისციალისტი ხომ არა ხარ?

- მე ძალიან მიყვარს ხეიანი. ვერ ვიტან, ამას რომ უშლიან ვინმეს. - შემეპარავად მიუგო ჯეჯმა. ას-ლა ნამდვილად არ უნდოდა რაიმე შეცდომის დაშე-ვა.

- გინდაც იყო, მერე რა?

- შენ რაღა ხარ, ლინ?

- მე საერთოდ არ ვიღებ მონაწილეობას არჩენებე-ში.

ჯეჯი საგრძობლად გათამამდა.

- ლეიბორისტები ვარ, განწყობს?

- ეგრეც ვიცოდი.

მერე ჯეჯმა თავის "განრიგში" ლაშქრობის მარშ-რუტი, თარიღი და ხანგრძლივობა ჩაინიშნა, არც აწ-ინდის მდგომარეობის ჩანწერა დაფიქრებია. ყველაფერ ამას წითელი მელნილი "ლ" მიანწრა, ანუ ლინის სახე-ლის პირველი ასო. აღირიდებულ ჩანწერს კი ლურჯი "კ" ავიგრიგინებდა... და როცა ეს ორი "ანგარიში" ერთმანეთს შეადარა, დიდი ვერაფერი სხვაობა აღმო-აჩინა, თუკი ინიციალებს არ მიიღებდა მხედველობა-ში.

ერთი პირობა ისიც იფიქრა, საბრჯენი ჯოხი ხომ არ უფიციო, სიარული რომ გაუადვილებდესო, მაგრამ მალევე აიღო ხელი ამ კეთილშობილურ განზრახვაზე. აკი ცივი უარი განაცხადა ლინმა ქედზე, თუმცა ჯე-ჯი გამწარებით უმტკიცებდა, ლაშქრობისას აუცილე-ბელიაო. ისე კი, ბეისბოლის კეპის თავზე ჩამოშვას მართლა უჭედობა სჯობდა. ასეთ კეპთან მოლაშქრეს ჯეჯი სერიოზულად ვერ აღიქვამდა, გინდ კაცი ყოფილიყო და გინდ ქალი.

ვერც ის გადაწყვიტა ჯერჯერობით, ღირდა თუ არა ამ ქალის კომპასით დასაწყურება. ისე, საკუთარ კომპასსაც იწვიათად იყენებდა. ბოლოს ასეთ გამოის-ვალს მიაგნო: თუკი ოდესმე ფესს იღრძობდა და გზის გაგრძელებას ვეღარ შეძლებდა, ტკივილისაგან საცო-დავად დაღრევილი ეტყოდა ლინს, ორიენტორად ეს ჩამოქცეული ფარეხი გამოგადგება, სულ ამა და ამ მიმართულებით იარე და კომპასიც ასე და ასე მარ-თეო. თავისას ათხოვებდა! ერთი კომპასი ორზე -

მშენიერი. სიმბოლურად კი!

ერთხელ კინდერ დაუნფოლისკენ გაემართინე. გზადაგზა ჯეჯი ქალს ატმოსფერულ ნალექებზე ესაუბრებოდა და დანიშნულების ადგილს რომ მიალწინეს, ისიც აუნყა, დიდ ყინვაში ეს ჩანჩქერი ლოლუების კასკადად იქცევა ხოლმე და მაშინ მის ყურებს არაფერი სჯობსო.

ლინს რატომღაც ხმა არ გაუღია, ჯეჯი კი უკვე მომავლის გეგმებს ანყობდა. თუკი ზამთარში დააპირებდნენ ამსიამაღლებულ ამობობლებს, ქალისთვის ცხვრის ქურქის ყიდვა მოუხდებოდა. აკი "მოლაშქრის" ერთ-ერთ ნომერშიც ურჩევდნენ სიმაღლის ტრფიალთ, თქვენთვის მსგავსი სამოსის შექმნა უპრიანიო.

ავტოსადგომთან ჯეჯმა მაჯის საათს დახედა.

- რა, დროში ვერ ჩავეტიეთ? - დაინტერესდა ლინი.

- არა, ვამოწმებ. ოთხი საათი და თხუთმეტი წუთი გვივლია.

- ეს კარგია თუ ცუდი?

- კარგი, რადგან შენ მყავდი გვერდით.

კიდევ იმიტომ იყო კარგი, რომ კეტისთანაც ამ დროში ეტეოდა. არა, რაც მართალია, მართალია, მშენიერი მოსიარულე იყო კეტი!

მერე ლინმა "სილქ ქათის" კოლოფიდან ერთი ლერი სიგარეტი ამოიღო და საქმიანად მოუკიდა. ყოველ ლაშქრობას ასე აგვირგვინებდა. არც ისე ბევრს ეწეოდა და ჯეჯსაც თითქოს არაფერი ჰქონდა სანინა-ალმდეგო, თუმცა ფილტვების შებოლვასა და შიგნეულის ამობუგავს ვერაფერს მოუწონებდა. მაგრამ ჯეჯი მასწავლებელი იყო და კარგად იცოდა, ზოგჯერ რაღაც უნდა აგვეკრძალა, ზოგჯერ კი დათმობაც არ განწყნდა.

- შობის შემდეგაც ხომ არ ამოვსულიყავით?

აი, მაშინ მიართმევდა საჩუქრად თბილ ქურქს! ლინმა გვერდულად გახედა და ღრმა ნაფაზი დაარტყა.

- დიდ ყინვებს თუ დაიჭერს, მაშინ. ლოლუებსაც ენახავდით. შა, რას იტყვი, ლინ?

- ცოტა იქით ჩაინიე, ჯეჯ.

- მე მხოლოდ...

- ეს ხომ ჩემი ტერიტორიაა.

- კარგი, კარგი, მის დეკონშირ.

მაგრამ ლინს ამაზე არ გაუცინია და არც მერე, მანქანაში უთქვამს რამე. ალბათ მართლა დაიღალა, ალბათ ძალიან ბევრი ატარა იმ დღეს...

ჯეჯმა პიცა შედგა პაერლუმელში და ის იყო ლუდის ბოთლს დასწვდა, რომ ლინიც შეეხმინა:

- მოხიდე, ჯეჯ. ახლა იცნისია. ჩვენ ხომ თებერვალში შევხვდით ერთმანეთს?

- არა, იანვრის ოცდაცხრაში. - მექანიკურად შეუსწორა ჯეჯმა, თითქოს მოსწავლეს რომელიღაც ისტორიულ თარიღს ახსენებდა.

- მაშ, ოცდაცხრა იანვარს, არა? - გაიმეორა ლინმა.

- იცი რა, მგონი, შობის შემდეგ ვერ წამოგყვები.

- მესმის. ოჯახი...

- არა, ოჯახი არაფერ შუაშია. იმის თქმა მინდა, რომ ვერ წამოგყვები.

და, აი, კიდევ ერთხელ ეწვია ნაცნობი შეგრძნება ჯეჯს: გახვითქული მიუყვები ბილიც, მძიმე ზურგანანთა უკვე მსუბუქი გაქვენება, თითქოს ყველაფერი კარგადაა და უეცრად სადღაც ჯაგნარში აღმოჩნდები... იქ საგზაო ნიშნებზე ვერც იოცნებებ, სქელი ნისლი ნელ-ნელა ეშვება ქვემოთ და მხრებზე განვება, მინა ფეხქვეშ გველვება, ჭაობში ევლობი.

რასან ლინს მეტი აღარაფერი უთქვამს, გადაწყვიტა, შეძლებისდაგვარად შეშველებოდა.

- მაინცდამაინც არც მე მიყვარს ეგ დღესასწაული. ჭამა-სმა, სმა-ჭამა...

- რა გიცი, სად ვიწებო მგ დროს.

- რა, შეიძლება მანკიდან მიგაღლიწონ სადმე ან სხვაგან გადაგიყვანონ?

ჯეჯს ამაზე ადრე ნამდვილად არ უფიქრია.

- მისმინე, ჯეფ. როგორც აღნიშნე, ერთმანეთს იანვარში შეგხვდით. შენთან კარგია, კარგ დროს ვატარებ...

- გასაგებია. ამჯერადვე ცველაფერი თავიდან მეორედებოდა.
- არა, ლინ, იმის თქმა მინდოდა რომ... მოიცა, ცოტას აფუწვე ქუჩას... უჰ, როგორ იბრანება ჩვენი პიცა. - ჩაილაპარაკა ჯეფმა და ლუდი მოსვა.

- იცი, ჯეფ?
- ვიცი, ვიცი. ცველაფერი გასაგებია.
უნდოდა დაემატებინა "მის დევიზში", მაგრამ გადაიფიქრა. მიხვდა, ამით ველარაფერს უშველიდა.

სექტემბერში ლინი ჯეფის თხოვნით ერთი დღით დაეთხოვა სამსახურიდან და მასთან ერთად დაადგა კალვერის გზა. სადაც დღეს სჯოზს, შაბათ-კვირას მილეთის მთავრელები დაიძრებიან კარბარისკენ, აუხსნა ჯეფმა.

მანქანა ბრიჯ ნინათ დააყენეს და ფეხით გაუყვნენ გზას. კალვერ მილს რომ ჩაურეს, ჯეფმა შეაჩერა:
- ამბობენ ეს ნისქილი რიჩარდ აქერთიმა ააშენაო. მგონი, 1785 წელს.

- მაგრამ ახლა რომ ეს ნისქილი აღარ არის?
- აღარ არის. ახლა აქ ოფისებია. ალბათ ბინებიც. ანდა ორივე...

ფროგატი ვუღვიძან გრანდელფორდისკენ აიღეს გეზი, მდინარის გაყოლებით მიდიოდნენ, ცივი წყალი უშხეფეოდათ. ტყიდან რომ გამოიდნენ, ჯეფმა საკუთარი თავი შეაქო გულში: "ყოჩაღ მე, ქუდი რომ არ დამავიწყდა! შემოდგომის მუზე არც ისე მცხუნვარავ, მაგრამ მაინც..." ამას წინათ ლინმა ცივი უარი განაცხადა ქუდის შექმნაზე და ჯეფმაც გადაწყვიტა, გაზაფხულამდე აღარ ვუსხენებო. ზაფხულის განმავლობაში ლინი გვარიანად გარუჯულოყო და ქორელებშიც უფრო მკვეთრად აწნდა, ვიდრე მაშინ, პირველად რომ ნახა ახლოდან "ქოპერ ქეთლიან".

ცუდი გზა იყო, ძნელად სავალი, მაგრამ ლინს კრინტიკო კი არ დაუძრავს, ერთხელაც არ დაუწუნუნია. მერე მინდორი გადაიარეს და "გრაუნ ინში" შეუსვიეს დასაწყრებლად. ბართან ჩამოსდნენ და სენდვიჩებიც შეუკეთეს. ბარმენმა ჰკითხა, ყვასაც ხომ არ ინებებთო. ლინმა კიო, ჯეფმა არაო.

აბა, ლაშქრობისას ყავის ნროშვა ვის გაუგია! ყავა ხომ ერთმგავრი სტიმულატორია და განა ლაშქრობას ასეთი რამ ეკადრება? თავად არის საუკეთესო სტიმულატორი ალკოჰოლი კი მართლაც სამინელუბაა. თუმცა რა, ზოგჯერ ისეთ მოლაშქრებსაც გადაყრია, ოპიუმს რომ აბოლებდნენ საქმიანად. აბა, ამით ხომ ცველაფერს აფუჭებდნენ! ჯეფმა ლინსაც გაუზიარა ეს მოსაზრება და ძალიანაც შეედა.

- ეს ხომ მხოლოდ ყავაა, ჯეფ!
და თავის სადიცარ "სილქ ქათს" მოუკიდა. ვადაზე ადრე! ასეთი რამ არასდროს გაუკუთებია. მერე ჯეფს ჰკითხა:

- რამე მითხარი?
- ხმაც არ ამომიღია.
- არც იყო საჭირო. ისედაც გასაგებია ცველაფერი.

ჯეფმა ამოიხსრა.
- დამავიწყდა შენთვის ის ძველი ბოძები მჭკვნებინა, საგზაო ნიშნებიანი. უკვე ისტორიის კუთვნილებია. დაახლოებით ასი წლის წინანდელი. სულ რამდენ

წინმალა დასრულდა ბიქ დაბითრიქში.

ლინმა ცარიპირში შეაბახლა... თითქოს გამიზნულად... თითქოს განზრახ.

- იცი რა, ლინ? სადაც ამოვიციხე, რომ მცირე-კუპრინი სიგარეტები გაცილებით ცუდია ჯანმრთელობისთვის. უფრო ღრმად ისუნთქავ და ფილტვებშიც მეტი შხამი გიგროვდება.

- მაშინ სჯოზს ისევ "შაბლორო ლაითს" მივებრუნებ.
ბარიდან გამოსულები ბილიკს დაადგნენ, გზა გადაჭრეს და მარცხნივ გაუხვიეს.

- მგონი, სადაც აქ უნდა იყოს ბრონზ ეიჯის ლოფების რკალი, არა? - ჰკითხა ლინმა.

- ჰო, მგონი.
- რაო? როგორ თუ მგონი!
"შეეშვი მსახიობობას, ჯეფ. ოცდათერთმეტი წლის კაცი ხარ უკვე, აზროვნებ, გაქვს საკუთარი პრინციპები და საერთოდ, მზრებზე თავი გაბანა."

- იქითკენ არის, მარცხნივ. მაგრამ ამჯერად ალბათ ვერ ენახავთ.
- ამჯერად?
- ჰო, ზაფხულობით ლოფების რკალი გვიმრნარში არის ჩაკარგული.

- მაშ, წესიერად მართლა ვერ დავინახავთ.
- მაგას არ ვამბობ. თუმცა, კი! წლის სხვა დროს უკეთ ჩანს. მაგრამ ახლა იმის თქმა მინდა, რომ აგვისტოდან ოქტომბრამდე გვიმრნარში შესვლა სასიფათოა.

- ნეტავი რატომ, ხომ არ მეტყვიო?
- არ დაგზარდები. ათ წლის თუ დაყოფო იმ გვიმრნარში, დაახლოებით ორმოცდაათი ათას სპორას გადაყლავ... წვეული პირდაპირ კუჭისკენ მიექნება. გამოკვლევაზე უკვე ცხადყო, რომ ეს სპორა ცხოველისთვისაც კი კანცეროგენულია.

- უი, ნიკოტინიც ხომ კანცეროგენულია კიდევ კარგი ძროხებიც არ ეწვიან!
- გარდა ამისა, იქ ტკიპებიც იცის... ათას უბედურებას ავრცელებენ.

- გამოსავალი?
- თუ მაინცდამაინც გნებავს იმ გვიმრნარში გასვლა, შარვლის ტოტები წინდებში უნდა ჩაიტანო, სახელოები ბოლომდე ჩამოიწიო და სახეზე ნიღბი აიფარო.

- ნიღბიო?
- რა გაგაკვირდა? აი ისეთი, ბანდიტებს რომ უკეთიათ.

რაც კითხვა დასვა, პასუხიც ის მიიღო!
- ძალიან კარგი. ახლა კი შენი ცვირსახოცი მათხობე.

მერე ლინმა შარვალი წინდებში ჩაიტანა, სახელოები ბოლომდე ჩამოიწია, ჯეფის ცვირსახოცით პირი აიკრა და გვიმრნარში შეაბიჯა. ჯეფი კი ისე იდგა, რომ ქარს მისკენ ის აფებდითი სპორები არ მოერევა და მოთმინებით ელოდა თავსეხვალაღებულ "შოლაშქრის" დაბრუნებას. ასეთ დროს თან უნდა ჰქონოდა კოლოს ანაბლი. იმას თუ შარვალსა და წინდებზე ნაოთხიზნინი, წამხვე მთავრელები ტკიპებს. ისე კი, არასდროს დასჭირებია. წლის ამ დროს გვიმრნარში რა უნდოდა!

როცა ლინი გვიმრნარიდან გამობრძანდა, გორას აუყვნენ. რა ერქვა, ფროგატი თუ კარბარი? თუ ორ-

ივე ერთად? იმ წუთას ეს უკვე ჯეფს აღარ აღარ-
დებდა. როგორც იქნა კორდსაც აღნიშნის. რა საოცარ-
რია თითქოს მთელი საუკუნე მიბობდაც ზემოთკენ,
და მანც ამ ადგილს თვალის დახამზამებში აღწევს
დგახარ შინთვის მწვერვალთან და მზიურ ველსა და
პანია სოფლებს გადააყურებ. სულაც არ არის აუცი-
ლებელი, პარაშუტისტი იყო, ასეთი ხედი რომ გადა-
გეშალის თვალნი. ირგვლივ უამრავი ლოდის ნატე-
ნი ეყარა, აქედან ჩაჭკინდათ სადღობებ ქვეში. მაგ-
რამ ეს ლინისთვის რატომღაც აღარ უთქვამს. ქალი
დანინაურდა და მოშორებით გაჩერდა... ზედ მწვერ-
ვალთან...

ჯეფი თავისას ფიქრობდა: აი, დგახარ და ველს
გადააყურებ, ქვემოთ კაციშვილი არ ჭაჭანებს. უცე-
რად ნილაბაფარებულ სახეს დალანდაც ზედ შენს ფე-
ხებთან და მთამსვლელებს მთელი სხეულით ამოიზი-
დებამ არსიადანა ამაზე მეტი სასწაული გაგონილა?
ცხოვრება საესება მოულოდნელობებით: მთამსვლელები,
კლდე-ღრეში მოხეტიალენი, პარაშუტისტები! მო-
დიან და მოდიან! ზოგი იმასაც ფიქრობს, პაერში ჩი-
ტივით თავისუფალი ხარო. ვერ მოგართევს! იქაც არ-
ის წესები და შენც უნდა დაემორჩილო! მაგრამ ჯეფს
არც ეს აზრი გაუხმოვანებია. დიდი არაფერი, მაგრამ
ცოტა შეცბუნებული იყო. არც ეს არის ტრაგედია,
მალე გაივლის. მერე უკანმოუხედავად დააბდა გზას,
არც კი ცოცდა, მისდევდა თუ არა ლინი. კიდევ ნა-
ხევარი მილი გაიარა და კალდერისაკენ დაეშვა. ის
იყო იმაზე დაფიქრდა, მომავალ კვირას რა აეუსხნა
ჩემს ონაგრებსო, რომ ლინის ვივლიც შემოესმა. უკ-
ან გაიქცა. მიიმე აბაგა უწყალოდ ცემდა ზურგზე, მა-
თარაში წყალს ჭყაპა-ჭყუში გაუდოდა...

- ო ლმერთო, რა გჭირს, ლინ? ფეხი იღრძე? უნ-
და გამფერთხილებინე, აქ ხომ კურდღლის სოროები!
ლინი კი იდგა და უაზროდ შეპყურებდა. "შოკი",
გადანწყობა ჯეფმა.

- რამე იტკინე?
- არა.
- ფეხი იღრძე?
- არა.

ჯეფმა ფეხებზე დახედა. აფსუს, ამ დილას სარკე-
სავით გაპრიალებული ფეხსამოსო!

- იცი, არ მესმის...
- რა არ გესმის?
- რატომ დაიკვილე?
- იმიტომ, რომ მეკვილებოდა.

"აუპ, აქაც არ არის საგზაო ნიშნები, რა ჯანდა-
ბაა!"

- და რატომ... რატომ გეკვილებოდა?
- იმიტომ, რომ... მეკვილებოდა.
- არა, რალაც ამკარად ვერ გაიგო.
- მისმინე, იქნებ ბევრი გატარე, იქნებ დაგლაღე?
- არაფერია, ჯეფ. არაფერი მჭირს, აკი გითხარი.
- იმიტომ ხომ არა, რომ...
- ხომ გითხარი, მეკვილებოდა...

უხმოდ დაემუნენ ფერდობზე და მალე იმ ადგილ-
საც მიაღწიეს, სადაც მანქანა დაეტოვებინათ. როცა
ჯეფი ზონრების შესახსენლად დაიხარა, ლინმა სიგა-
რეტს მოუკიდა. არა, ამას ასე ვერ დატოვებდა ჯეფი.
უნდა გაეგო, გაერკვია, რა დაემართა ამ ქალს.

- ჩემს გამო ხომ არა, ლინ?
- არა, ჩემს გამო. მე ვიკვილე, შენ ხომ არა!

- ახლაც გეკვილება?
- ახლა არა.
- იცი რა... აი ახლა რომ გეკვილებოდეს, ამას რო-
გორ ამიხსნიდი?
- რას გულისხმობ?
- კიდევ რომ მოგინდეს კვილი... რატომ მოგინდე-
ბოდა?
- მომინდებოდა და მორჩა. რა არის აქ გაუგება-
რი?
- როგორ გგონია, კიდევ როდის მოგინდება?

ამაზე ქალს არაფერი უპასუხია. სქელი ლანჩით
გასრისა ნამწვი და ზონრების შესხნას შეუდგა, საქ-
მიანად ჩამოიბურტყა ფეხსაცმლიდან მტვერი და გვი-
რის ფოთლის ნახევრებო.

"4 სთ გრაუზის სენდვიჩიანად", ჩაინიშნა განრიგ-
ში ჯეფმა, "ამინდი - კარგი". მერე ბოლო სვეტში ნი-
თელი "ლ" ჩაწერა, იმ ვერტიკალური გრაფის ქვემოთ,
სადაც ადრე უკვე რამდენი ხანია იგივე ასო ყვლე-
ლაობდა.

იმ ლამით ჯეფი დიაგონალურად გაიშოტა თავის
სანოლზე და ისი დაიძინა. ძალიანაც კმაყოფილი ჩან-
და ამით. დილას, საუზმობისას "მოლაშქრის" მორიგ
ნომრს გადახედა და მორიგი ბლანკეტ შეაგსო. კრე-
დიტი თუ დებეტი, რომელი სჯობდა? ცოტა ხანს და-
ფიქრდა და ისევ ნაღდ ანგარიშსწორებაზე შეაჩერა
არჩევანი.

2003
ინგლისურიდან თარგმნა
ასმათ ლეკიაშვილმა

ყინულის კაცი

ყინულის კაცს ცოლად გაეყვი. პირველად სათბილა-მურო კურორტის სასტუმროში ვნახე. ალბათ სწორედ ასეთ ადგილას უნდა შევხედროდი ყინულის კაცს. სასტუმროს პოლი ახალგაზრდებით იყო გადაჭედელი, იდგა ერთი გნისაი, ის კი თავისთვის ჩუმად მიმჯდარიყო კუთხეში, რაც შეიძლება შორს მოგიზგიზე ბუნრიდან და წინგს ჩაჰკირკიტებდა. საცაა შუადლე მოაწედა, ყინულის კაცი კი თითქოს ზამთრის დილის ცივ, ელვარე ნათელში გახვეულიყო.

- შეხედე, ყინულის კაცი, - ჩამწურწულა მეგობარმა.

იქამდე ყინულის კაცი თვალთავე არ მენახა. არც ჩემს მეგობარს.

- ალბათ სულ ყინულისაა, ამიტომაც ეძახიან ყინულის კაცს, - ისეთი იდუმალი ხმით მითხრა მეგობარმა, თითქოს მოჩვენებაზე ანდა სულაც უკურნებელი, გადამდები სენით შემყრობილ ადამიანზე დაჰარაკობდა.

ყინულის კაცი მაღალი იყო, ახალგაზრდაც ეთქმოდა, თუმცა ხეშეში, ჯაგარა თმა ალაგ-ალაგ გათეთრებოდა, იფიქრებდით, გაუმდარარი თოვლის კოშტები შერჩენიაო ზედ. მაღალი, წვეტიანი ყვრიმალები გაყინულ, წამახულ ქვეს მიუგავდა და ხელის თითებიც თეთრად ჰქონდა დათრთილული. აი, სულ ეს იყო, რაც ჩვეულებრივი ადამიანისაგან განსხვავებდა. მართალია, გარეგნობით დიდად ვერ დაიკვივნიდა, მაგრამ შეიძლება მიმზიდველიც კი მოგჩვენებოდათ. გააჩნია, რა თვალთ შეხედადეთ. მის დანახვაზე რაღაცამ

ერთიანად შემძრა და ეს რაღაც ალბათ მაინც მისი თვალები უნდა ყოფილიყო. მისი მზერა ისეთივე მშვიდი და გამჭვირვალე იყო, როგორც ზამთრის დილას ყინულის ლოლუაში არეკლილი სხივი. ერთი სიტყვით, თვალები იყო სიცოცხლის ერთადერთი გაელვება მთელ მის ხელოვნურ ხსეულში.

ცოტა ხანს შორიდან შევყურებდი. მას ერთხელაც არ აუხედავს ზევით. გახვეული იჯდა და კითხულობდა, თითქოს მის გარდა იქ არავინ ყოფილიყო.

მეორე დილასაც იქ იჯდა და ისევ იმავე წინგს ჩალრმავებოდა. ზუსტად ისე, როგორც წინა დღეს. მეგობართან ერთად ვისაუბრე, მერე სასრიალოდ წავედი და როცა უკან მოვბრუნდი, ყინულის კაცი ისევ იმ კუთხეში მიმჯდარიყო და გულმოდგინედ კითხულობდა. შესამე დღესაც იგივე განმეორდა. უკვე ღამდებოდა, ის კი თავისთვის მოყუჩებულიყო კუთხეში და სიმშვიდით ზამთრის პეიზაჟს ეჯიბრებოდა.

მეოთხე დღეს რაღაც მოვიზიზეზე და სასრიალოდ აღარ წავესულვარ. სასტუმროში დავრჩი და ცოტა ხანს მოჩვენებათა ქალაქით დაცარიელებულ პოლში ვწარიალებდი. პაერი თბილი იყო და ტენიანი და ოთახშიც ისეთი უცნაური სუნი იდგა, თითქოს დამხვენებლები თოვლაკრულ ლანჩებს იმრობდნენ აგიზგიზებული ბუხრის პირას. ხან ფანჯარაში გავიხედე, ხან გავხეი ავაშრიალე, მერე კი გამბედაობა მოვიკრიბე და ყინულის კაცთან მივედი.

საერთოდ უცნობებთან დამორცხვება მწვევია და თუ მაინცდამაინც ქვეყანა არ იქცევა, მხასაც არა ვცემ, მაგრამ ახლა ვგრძობი, რომ ამ კაცს უნდა გამოვლაპარაკებოდი... მეორე დღეს მივეგზავრებოდი და თუ ამ შემთხვევას ხელიდან გაუშვებდი, სანანუბლად დამჩრებოდა; ვინ იცის, როდისღა ვნახავდი ყინულის კაცს! ჰოდა, მივედი და ისე, სასხვათაშორისოდ ვკითხე:

- თქვენ რა, სასრიალოდ არ დადისართ?

ნელა შემოიხუნდა ჩემკენ, თითქოს რაღაც შორეული ხმა ჩაესმო და იმ თავისი უცნაური თვალებით მომაშტერდა. მერე ასევე ნელა გააქნია თავი:

- არა, არასდროს. მიჩრევნია, ასე ვივადე, ვიკითხო და ფანჯრიდან ვეყურო თოვლის ფანტელეს.

ეს სიტყვები თეთრ ღრუბლებად დაიდგა თავზე და იქამდე დარჩა პაერში, ვიდრე თვითონვე არ წამალა ყინულით შეჭირხლული თითით. აღარ ვიცოდი, რა მეთქვა, ვიდექი და სახელანულო შევეყურებდი. ყინულის კაცმა თვალი თვალში გამიყარა და ოდნავ გაილიძა.

- ცოტა ხანს ხომ არ ჩამოვდებოდი? დაგანტერესეთ, არა? გინდათ იცოდეთ, როგორია ყინულის კაცი? დამშვიდეთ. არაფერიც არ ხდება. ჩემთან ლაპარაკით არც გაცივდებით და არც სურდო შეგვეყრებათ. გვერდიგვერდ ვისხედით დივანზე და ფანჯრიდან

გაყურებდით მოფარფატივ ფიქვებს. მე სიამოვნებით შევძებნე ცხელ კაკაოს, ყინულის კაცს კი თავისთვის არაფერი შეუკვეთია. ჩემი არ იყოს, არც ის აღმოჩნდა დიდი მოლაპარაკე ანდა რაზე უნდა გველაპარაკა? ჯერ იყო და, ამინდზე ჩამოვადგეთ სიტყვა, მერე იმ ჩემს სასტუმროზე.

- აქ მარტო ჩამოხვედით? - ვკითხე ყინულის კაცს.
- დიახ, სულ მარტო. გიყვართ სრილი?
- არც. მეგობრები აღარ მომიყვანენ და ნამომიყვანეს.

რაღა დაგიმალათ და ბევრი რამის შეტყობა მინდოდა. მართლა ყინულის იყო მისი სხეული? რითი საზრდობობდა? ზაფხულობით სადღა ცხოვრობდა? პყავდა თუ არა ნათესავები? მაგრამ ყინულის კაცი საკუთარ თავზე კრინტოსაც არ ძრავდა და მეც იძულებული შევიქნეი ერისთვის კბილი დამეჭირა. სამაგიეროდ, ის ჩემზე ლაპარაკობდა. ვიცი, არ დამიჯერებთ, მაგრამ ამ კაცმა ყველაფერი იცოდა ჩემი ოჯახის წევრებისა და ჩემს შესახებ. იცოდა ჩემი ასაკი, რომელი სკოლა მქონდა დამთავრებული, ვინ იყვნენ ჩემი მეგობრები. ჩემს ჯანმრთელობაზეც ჰქონდა წარმოდგენა და გემოვნებაზეც. ისეთი რამებიც იცოდა, მე რომ უკვე მიმიყვებოდა. საშინლად ველეღვდი. უცნაური შერჩევები დამეუფლა, თითქოს ტანსაცმელმუშობარცული ვიდექი უცნობის ნინაშე.

- კი მაგრამ, საიდან იცით ამდენი რამ ჩემზე? შემთხვევით სხვის პარებს ხომ არ კითხულობთ?
- არა, არა, მსგავსი არაფერი. ვიცი და მორჩა. აი, ისე შემოგტყვერით, თითქოს ყინულს ჩაყურებდეთ და ყველაფერი თვალნინ მებატება.
- ჩემს მომავალსაც ხომ არ ხედავთ?
- არა, არ ვხედავ და არც მიანტერესებს. საერთოდ არ ვფიქრობ მომავალზე. ყინულს ხომ მომავალი არ გააჩნია, მასში მხოლოდ წარსულია დავანებული. ყინული ყველაფერზე უკეთ ინახავს საგნებსა და მოვლენებს...

ნებს... ადამიანებსაც. აი, ასეთი რამეა ყინული.
- ძალიან კარგი, - გავუღიმე მე. - გულზე მომეშვა. სულაც არ მინდა ვიცი, რა მელის მომავალი. ამის შედეგე ქალაქშიც ვხვდებოდი ერთმანეთს. კინოში არასდროს წაესულვართ, არც კაფეში. რესტორანშიც არ შეგვიხვდავს, რადგან ყინულის კაცი დიდი გურმანობით არ გამოირჩეოდა. სამაგიეროდ, პარკში ვისხვდით საათობით და ვსაუბრობდით. ესაუბრობდით ყველაფერზე გარდა თავად ყინულის კაცისა.
- კი მაგრამ, რატომ? - ვკითხე ერთხელაც. - რატომ არაფერს მიყვები შენზე? მინდა ვიცი, სად დაინახე, ვინ არიან შენი მშობლები და, ბოლოს და ბოლოს, რატომ ხარ ყინულის კაცი.

ნამით მომაშტერდა და მერე თავი გაქანია.
- არ ვიცი, - მითხრა მშვიდად და მისი სიტყვები კვლავ თეთრ ბოლქვებად გაიფანტა პაერში. - ყველა-სა და ყველაფრის წარსულზე შემირღია ლაპარაკი, მაგრამ მე თვითონ წარსული არ გააჩნია. არ ვიცი, სად და ვინ ვინ, ვინ იყო ჩემი დედა-მამა. ისიც არ ვიცი, ყვედა თუ არა საერთოდ მშობლები. ჩემს ასაკზეც მერაფერს გატყვი. მაქვს კი ასაკი?

ყინულის კაცი ისეთივე მარტოსული იყო, როგორც აისბერგი უკუნდ დამეში!

მართლა შემიყვარდა. იმასაც ვუყვარდი, სწორედ ისეთი, როგორც აწმყში ვიყავი, ჩემს მომავალზე არა ფიქრობდა. მეც მიყვარდა. სწორედ ისეთი, აწმყში რომ იყო და არაფერი ვიცოდი მის წარსულზე. მაღელ ქორწინებაზეც ავლაპარაკდით. მე უკვე ოცნის ვხვდებოდი და ყინულის კაცი იყო პირველი, ვინც შემეჩვენა. წარმოადგენდა არ მქონდა, როგორ უნდა მყვარებოდა ყინულის კაცი, თუმცა მაშინ არც ჩვეულებრივი კაცის სიყვარულზე გამეგებოდა რამე. დედა-ჩემი და უფროსი და თავს იკლავდნენ, ვის მიყვები, რომ მიყვები:

- შენ ჯერ ძალიან ახალგაზრდა ხარ, თანაც არაფერი იცი ამ არსებაზე. ისიც კი არ იცი, სად და როდის დაიბადა. რა ვუთხრათ ნათესაებს, ვისზე თხოვდებო? ესეც რომ არ იყოს, ის ხომ ყინულის კაცია და შეიძლება ყოველ წამს გადგეს. მერე რას შერები? ასე ზერელედ მე უყურებ ოჯახის შექმნას.

ნეტა ვიცი, რა აგვივბდათ? ყინულის კაცი მართლა ყინულისა ხომ არ გგონიათ? რაც არ უნდა დათბეს, მაინც არ გადნება. ასე იმიტომ ეძახიან, რომ ყინულივით ცივი სხეული აქვს, თანაც ეს სულაც არ არის ის სუსხი, რომელიც სხვის სითბოს მიიტაცებს.

მაშ ასე: ყინულის კაცს ცოლად გავყვები. არავის დაველოცვივართ, არავის გაუზიარებია ჩემი სიხარული. ქორნილიც კი არ გადაგვიხდია და როცა ჩემი გუარის შეტანა დავაპირე მათ საოჯახო წინაშე, აღმოჩნდა, რომ ყინულის კაცს მსგავსი არაფერი ჰქონდა. ასე რომ, ავდექით და თავი ცოლ-ქმრად გამოვაცხადეთ, პატარა ტორტი ვიყიდეთ და ერთად შევექექით. აი, ასეთ მოკრძალებულ ქორნილს დავჯერდით. მერე მომცრო ბინა ვიქირავეთ. ყინულის კაცი საყინულეში მუშაობდა, რაღაც ისეთ სანარბოში; სადაც ხორცს ყინავდნენ. დიდ სიცივეს უძლებდა, არასდროს ილყნებოდა, არანაირი საქმე არ აცლიდა ქანს. ამიტომ საყინულეს მუშაობაზე მასზე ლოცულობდა, გასამრჯელოსაც სხვებზე მეტს უხდიდა. ბედნიერები ვიყავით, არც არავის ვანუხებდით და არც ჩვენ გვიმტყვევდა ვინმე კარს. ერთი ეტ იყო, როცა სიყვარულს ვეძლეოდით, თვალნინ სულ ყინულის

ნატეხი მედგა, რომელიც ჩემი ჭკუით სადაღაც იდუმალ, შორეულ სამყაროში გარინდულიყო. აი, ჩემს ქმარს კი უფროდ ევინდინებოდა, სადა იყო ის ცივი, ამქვეყნად ყველაზე დიდი და მაგარი ნატეხი, ალბათ შორს, ძალიან შორს და ყინულის კაცი მეც და მთელ მსოფლიოსაც თავისი სხეულით გადმოგვცემდა მის სუსხს. პირველმა ლამემ, ცოტა არ იყოს, შემაცბუნა, მაგრამ მალე ყველაფერს მივეჭივ. ის კი არა და, მომწონდა კიდევ ასეთი სექსი. ლამ-ლამებით უსიტყვოდ ვიზიარებდი ყინულის იმ უზარმაზარ ნატეხს, რომელშიც სამყაროს მთელი წარსული, ასეულობით მილიონი წელი დავანებულიყო.

ჩემს ახლად შექმნილ ოჯახზე ბევრი არაფერი მაქვს მოსაყოლი. ძალიან გვიყვარდა ერთმანეთი, ბავშვც გვინდობდა, მაგრამ ეს, მგონი, შეუძლებელი იყო: ჩვეულებრივი ქალი ყინულის კაცისადამ ბავშუს აგრერიგად ვერ გააჩენდა. დრო თავზე საყრელად მქონდა. სახლის საქმეს დილასვე მოვიტოვებდი და მერე ვიჯექო ქალსულადავ კრეფილი. მეგობრები შემომეზამტნენ, არც მეზობლები მიტალახებდნენ კარს. ჩემი უფროსი და და დედამეტი კვლავ მიღვევდნენ და, მგონი, საერთოდაც აღარ აპირებდნენ ჩემ მონახულებას. მართალია, ხანი რომ გამოხდა, მეზობლები ისე, ყასიდად, ერთ-ორ სიტყვას გადმოგვიგდებდნენ ხოლმე, მაგრამ დიდად არც ჩემი ქმარი ეხატებოდათ გულზე და არც მე მწყალობდნენ. ჩვენ ძალიან განქსებაგდემოდით მათგან და ვერანაირი ფეხთა სროლა ვერ გახდებოდა და ჩვენსა და ადამიანებს შორის ჩატყვილი ხაზი.

როცა ყინულის კაცი სამაშხურში მიდიოდა, მე შინ ვიჯექო, ვკითხულობდი ან მუსიკას ვისმენდი. ისე, ადრე მიყვარდა სახლში ყოფნა და განმარტობა. მაგრამ მე ხომ ძალიან ახალგაზრდა ვიყავი და მალე მომბუნებდა ერთფეროვნება. აბიტოლაც ვკითხვ ერთ დღეს, სადმე ხომ არ გავებზავებოდავ ერთი-მეთუი. მან თვალები მოჭუტა და ისე დამაქქერდა, თითქოს პირველად მივხვადე:

- კი მაგრამ, რატომ? განა ბედნიერი არა ხარ აქ ჩემთან?

- ბედნიერი ვარ, მაგრამ მაინც მინდა სადმე ისეთ ადგილას წავიდე, სადაც ადრე ვარ ყოფილივარ, თვალის გავახარო. გესმის, რა მინდა? ჯერ ხომ თავლოზის თვეც არა გვექონია. გამოვიყვიროთ ჩვენი დანახოვები, თანაც შევხუფება გვეკეთებინა, თუ არა ვცდები. განა დრო არ არის ცოტა ამოისუნთქო?

ყინულის კაცმა ღრმად ამოიხორა და მისმა სუსხიანმა ამონაბოლქვმა პაერსა გაიანკარუნა. მერე გრძელი თითები მუსლებზე შემოიჭყდა და მითხრა:

- კარგი, რასან ასე ძალიან გინდა, მეც თანახმა ვარ. შენი გულისთვის სად აღარ წავაღწ მივინც რას ფიქრობ, საით აპირებ?

- აბა, რა ვიცი. სამხრეთ პოლუსზე რას იტყობი? დარწმუნებული ვიყავი, ყინულის კაცი სიხარულით წამოვიდოდა ანტარტიკაში. ისე კი, მეც ყოველთვის გამიწვევდა გული იქითკენ. თბილ, კაპორიან ქურქში მიმოვეწყობოდი, პოლარულ ციხლასაც ენახავდი და პიგვიწხლავ.

ქმარმა თვლი თვალში გამიყარა და ამყვარად ძალიან შემაცბუნა მისმა დაუხამამებელმა შერმა. ისეთი გრძობა დამეუფლა, თითქოს ნეტებით ლოლუა შემესო შუბლში, მიეღს თავში გაიპარა და ბოლოს კვდაც გამიხერტა. ის ცოტა ხანს მდუმარედ მომჩერებოდა, მერე მკაფიოდ, დამარცვლილ წარმოთქვა:

- რასან არ იშლი, კარგი, წავიდე. დარწმუნებული ხარ, რომ მართლა გინდა იქ გამგზავრება? პასუხს მაშინვე არ გამივიდა. ის კი ისე მომშტერებოდა, რომ გულგვამი ერთიანად გამეთოშა. მერე თანხმობის ნიშნად თავი დაუჭივინე.

რაც დრო გადიოდა, სულ უფრო და უფრო ეწანობოდი, სამხრეთ პოლუსზე რომ გადავწყვიტე გამგზავრება. არ ვიცი რატომ, მაგრამ საქმარის იყო ანტარტიკა მესტენებინა, რომ ჩემი ქმარი იმ წუთს იცვლებოდა. მზერა გამჭოლი უწდებოდა, ამოსუნთქვის თეთრზე თეთრ ბოლქვებს უჭებოდა პირიდან, თითბიც თითქოს უფრო მეტად ერთფეროვებოდა. იშვითად თუ გამცემდა ხმას, ჭამა თითქმის აღარც ახსენებოდა. ალბათ მიხვდით, ეს ყველაფერი ძალიან რომ გამწინებდა.

გამგზავრებამდე ხუთი დღით ადრე გამმედიობა მოვიყრიბე და ვუთხარი:

- მოდი, დავივინოთ ანტარტიკა. ახლა რო ვფიქრობ, იქ საშინლად ეციბა. ვითუ გავენოს იქაურმა სუსხმა და ყინვამ! რაიმე სხვა, შედარებით უსაფრთხო მზარე ხომ არ აგვერჩია? აი, თუნდაც ვერსია... ესპანეთი. იქ მშენივრად დავიცვენებოდი. დღონაც კარგი აქეთ და კორიდაც საუკეთესო გასართობია.

ყინულის კაცი გაშტერებული იჯდა, თითქოს ჩემი არ ეყურებოდა. ბოლოს ძალდატანებით ამოღქვა:

- ეგ ესპანეთი რაღაც ჭკუაში არ მიგდებდა. იქ ჩემთვის ძალიან ეცხლებოდა. თანაც, ამბობენ, ყველგან მტერის ბული იდგას და საქმელოც ძალიან ცხავე იცინაო. გარდა ამისა, ბილეთები უკვე ვიყიდე, შენთვისაც შევიძინე მშენივრი ქურქი და თბილი ჩექმები. რა, ეს ყველაფერი ქარს გავატარებო? ახლა უკვე გვიანია რაიმეს შეცვლა.

თავდებო ვიწყვილებდი, სამხელი წინათგარნობა მიღრწინდა გულს. სულ იმას ვფიქრობდი, იქ თუ წავიდე, რაღაც ფათორაკს გადავეყრებით და ველარაფერი გვისნის-მეთუი. ყოველ ლამე ერთი და იგივე კოშმარი მესიზმრებოდა: ვითომ ჩემთვის არხებნად მიესკინრობ, უეცრად მინა პირს აღებს და ყინულოვან უფსრულში ვეარებოდი. ვერავინ მაგნებს. გათოშოლი, ყინულის გარსში გამომწყდებული ავქქერი ზეჯას. გონზე ვარ, მაგრამ თითის განმრევის ძალაც არა მაქვს. გრძობო, რომ თანდათანობით წარსულად ექცევი. ვადამიანები მიყურებენ და შოლოდ ჩემს წარსულს ხედავენ. მე კი სულ უკან-უკან ვიხვე, უსასრულო წამყუბო ვითირებო.

გულამოვარდნილს მეღვიებებოდა, ყინულის კაცს კი მკედარივით ეწინა ჩემს გვერდით. დას, მკედარივით, რაღაც ძილში არასდროს სუნთქებდა. მაგრამ მე მაინც მიყავრდა! ცრემლები ლაპალუპით ჩამომივლიდა და მას ლოყებზე ეწვეთებოდა. მაშინვე იღვიებდა და გულში მიკრავდა.

- ცუდი სიზმარი ეწახე.
- მერე რა. ეს ხომ შოლოდ სიზმარია. სიზმარი კი წარსულია და არა მომავალი. შენ არა ხარ სიზმრით შემორკილი. პირიქით, სიზმარი შენ გემორჩილება. გესმის ჩემი?

კი-მეთუი, ვუბნებოდი, თუმცა მის სიტყვებში ეჭვი მესარებოდა.

ვედარებოდი მოვიმიზებე და ბოლოს მასთან ერთად აღმოქნდი თვითმფრინავში. რაღაც უცნაურად მდუმარე ეკიავი შეგვხვდა. ფანჯარაში გავიხედე, მაგრამ მღვივე ღრუბლების მებტი ვერაფერი დავლანდე

მინის მიღმა. ცოტა ხანში რაფეი ყინულის სქელი ფენით დაფარა. ჩემი ქმარი მშვიდად კითხულობდა, მე კი ვფიქრობდი, სულაც არ მახარებს გამგზავრება, უბრალოდ, მოვლენათა დინებას მივყვები-მეთქი.

როდესაც ტრაპიდან ჩამოვყვით და სახურეთ პოლუსის მიწაზე დადგიით ფეხი, ვიგრძენი, რომ ჩემი ქმარი ოდნავ შეტრბტმანდა. სულ რაღაც წამით, სულ ოდნავ, არც სახეზე დატყობია რამე, მაგრამ მე ხომ ვიგრძენი, როგორ შეპარბადალდე ფეიცეაი, უჩვეულო გარდატტება მოხდა მის არსებაში. შეჩერდა, ცას ახედა, შერე საკუთარ ხელებზე გადაიტტა მზერა, ერთი ხმაურით ამოისუნთქა და გამიღიმა:

- ხომ გინდოდა აქეთკენ გამომგზავრება?
- კი, მინდოდა.

არ მეგონა, ასეთი მოსანყენი თუ იქნებოდა იქაურობა. დაუსახლებელი მხარე იყო, უკაცრიელი, თუ არ ჩათვლით ერთ პატარა, უღიმილამო ქალას ასეთივე პატარა, უღიმილამო სასტუმროთი. არა, ეს ადგილი ტურისტებს ვერ მიიზიდავდა. პოლარულ ციალს ვინღა ჩივის, ერთი პინგვინც ვერსად დავლადნე. არც მდინარეები იყო იქ და არც ტტები. ხეებსა და ყვავილებზე ხომ ლაპარაკიც ზედმეტია! საითაც არ უნდა გამეხედა, ყველგან ყინულის უდაბნო გადაჭიმულიყო.

ჩემი ქმარი კი სახლში ვერ ჩერდებოდა, სულ აქეთ-იქით დაშლიგინებდა, თითქოს მოსწრებაზე ჰქონდა საქმე. იმათებურად მალე ალაპარაკდა და ქალაქელებს მგრგვინავი ხმით მიმართავდა. ისინაც ასევე პასუხობდნენ. ეტყობოდათ ძალზე საჭირობოროტო საკითხებს განიხილავდნენ, მე კი ერთი სიტყვაც არ მესმოდა. ზოგჯერ ისიც კი მეჩვენებოდა, რომ ყინულის კაცმა მიმატოვა და საერთოდ აღარ ვედარდებოდი. იქ, იმ მდუმარე, ყინულოვან სამყაროში ნელ-ნელა მელიოდა ქანცი. ნელ-ნელა, თანდათანობით. ბოლოს კი იმის ძალაც აღარ შემწევდა, სასონარკვეთას მივცემოდი. თითქოს გრძობებისაგან დავიცალე, აღარ მასხოვდა, საიდან გამოვემგზავრე ამ მხარეში, დროის შეგრძნებაც დავგარგე და საკუთარ თავსაც ველარ აღვიქვამდი. ვერ გეტყვით, როდის დაიწყო და დამთავრდა ეს ყველაფერი. გონს რომ მოვეტე, ჩემს ირგვლივ კვლავ ყინულის სამყარო აღმოვაჩინე, თეთრი, პირქუში, უფერული. ამასობაში ჩემი ქმარი სულ სხვა კაცად იქცა. ისევე აღვრინდებულად მეყარობოდა, ისევე ვუყვარდი, მეც არ მეპარებოდა ეჭვი მის გულწრფელობაში, მაგრამ მას უკვე აღარაფერი ჰქონდა საერთო იმ ყინულის კაცთან, სათხილამურო კურორტის სასტუმროში რომ გავიცანი.

ამას, ცხადია, ვერავის შევჩივლებდი. იქ ის ყველას უყვარდა, თანაც მათებურად ვერა და ვერ ავლაპარაკავდი. მთელი დღეობით ისხდნენ, პირიდან თეთრ, სუსხინან ბოლქვებს უშვებდნენ, მსჯელობდნენ, კამათობდნენ, ზოგჯერ ანეკდოტებსაც ყვებოდნენ, მღერობდნენ კიდევ თავიანთ ენაზე. მე კი ჩემს ოთახში ვიჯექი გამოკეტილი და ფანჯრიდან ნაცისიფერ ცას გავეყურებდი, ცას, რომლის ფერისცვალებასაც პირი არ უჩანდა. ის თვითმფრინავი, აქ რომ ჩამოგვიყვანა, დიდი ხნის წინ გაფრინდა უკან, მისი დასაჯდომი მოედანი ყინულის სქელ ფენას დაეფარა და ჩემი გულიც ყინულით იყო გარემოცული.

- გრძელი ზამთარი გველის, - მითხრა ქმარმა. - აღარც თვითმფრინავს უნდა ველოდოთ და აღარც გემს. ხომ ხედავ, ირგვლივ ყველაფერი გაყინულია. ალბათ გაზაფხულამდე მოგვიხდება აქ დარჩენა.

ყინულის სამფლობელოში ჩასვლიდან სამი თვის თავზე აღმოვაჩინე, რომ ფეხმძიმედ ვიყავი. მთელი გულგვამი გამოყინული მქონდა. უკვე ვიცოდი, რომ ჩემი პირშიშო პანია ყინულის კაცი იქნებოდა, მამის ალი-კვარი, ლოლუსავით მჭვირვალთვალება, თეთრად დათრთვილულითებიანი... და ჩვენ ამ მხარეს აღარასოდეს დავტოვებდით, მარადიული წარსულის მარწუხებს ველარ დაეუსხლებოდით.

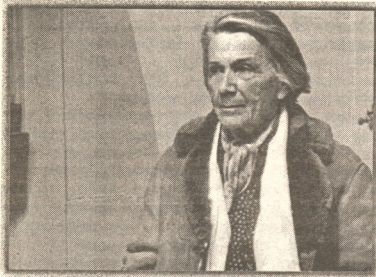
ახლა თითქოს ვეღარ ამომავალეს, სხეულის სითბოც საღდაც გამიფრინდა. ზოგჯერ ისიც კი აღარ მეჯერა, ოდესმე სიცხე ან სითბო თუ არსებობდა. მოწყენილი ვარ და მარტოსული, ყველაზე უული ქალი მივლს მსოფლიოში. როდესაც ვტირი, ყინულის კაცი ლოყებს მიკონის და ცრემლის წვეთებიც უმაღ ყინულის მარცვლებად იქცევან. ჩემი ქმარი მუჭში იგროვებს ამ მლაშე მარცვლებს და ნეტარებით იწყობს ენის წვერზე. "აი, ხო ხედავ, როგორ მიყვარხარ!" სიმათლეს ამბობს. მაგრამ ანაზად მოზბერილი ქარი მის სიტყვებს შორეულ წარსულში მიერეკება.

2003
ინგლისურიდან თარგმნა
ასმათ ლეკიაშვილმა

ნაბალი სარკომი

ერთი ჰოსტვის ან ერთი არასტვის

ერთმოქმედპიანი პიანა

I პატი, II პატი, III პატი, ძალი

I პატი: ყური მიგდებ, რაღაც მინდა გკითხო... ცოტა ამიტომაც მოვედი... რა ხდება? რას მემართლები?
II პატი: არც არაფერს... რატომ მეკითხები?
I პატი: ოჰ, რა ვიცი... ასე მგონია, თავს მარიდებ... სულ აღარ მესმინები... ყოველთვის მე უნდა მოგკითხო...

II პატი: ხომ იცი, იშვიათად რომ ნინციატივა გამოვიჩინო; მერიდება, ვაითუ ხელი შევეშალო-მეთქი.

I პატი: მაგას მე მეუბნები? იცი, რას გეტყვი... არა, ეგ არაფერ შუაშია... არა, ვგრძობ, სხვა რაბაა...
II პატი: სხვა რა უნდა იყოს?

I პატი: მეც ეგ მინდა, გავიგო... რამდენი არ ვიფიქრე... ერთხელაც კი... ამდენი ხნის მანძილზე, არაფერი... მე ვერაფერი გავისხენე...

II პატი: მე კი, პირიქით, არის რაღაც-რაღაცები, რაც არასდროს დამავიწყდება. ყოველთვის გულსუბი იყავი... რა დამავიწყებს, როგორ...

I პატი: ოჰ, ეგ რა სათქმელია?! შენც ყოველთვის უმნიშვნელო იყავი... განუწყრელი... გახსოვს, დედაშენს როგორ აუწყუფებოდა ხოლმე გული?

II პატი: ჰო, საწყალი დედა... ძალიან უყვარდი... მეტყობდა ხოლმე: "სესი არ ვიცი და ეგ შენი ნამდვილი მეგობარია. მაგის იმედი შეგიძლია ყოველთვის გქონდესო". მეც ასე ვიქცეოდი.

I პატი: მერე?
II პატი (მხრებს აიჩქნის): ... მერე... აბა, რა გითხრა?

I პატი: მიდი, მითხარ... კარგად გიცნობ... რაღაც შეიცვალა... შენ ყოველთვის განზე გეჭირა თავი, ყველა სხვისგან... მაგრამ ახლა ჩემგანაც... ამას წინათ, ტელეფონით... თითქოს ქვეყნის დასალაღიერებელი მელაპარაკებოდი... იცი, მეწყინა...

II პატი (ერთი ამოთქმით): რომ იცოდე, მეც...

I პატი: აი ხედავ, მართალი ვიყავი...

II პატი: რა გინდა... ხომ იცი, ისევ ისე მიყვარხარ... ეგ არ იფიქრო - მაგრამ ამას ვერ მოვერიე...

I პატი: რას ვერ მოვერიე? რატომ არ მეუბნები? მაშასადამე, რაღაც არის...

II პატი: არა... მართლაც არაფერია... ისეთი არაფერი, სათქმელად ლირდეს...

I პატი: მაინც მითხარი...

II პატი: არა... არ ღირს.
I პატი: რატომ? მითხარი, რატომ?
II პატი: არა, ნუ მაძალებ...
I პატი: ასეთი საშინელია? არა... ეგ არა...
I პატი: აბა რა არის?
II პატი: ისეთი... ისეთი არაფერი... ასე შეჭია... ასე ამბობენ ხოლმე... ერთი თუ თქვი... თუ ასხენე... შეიძლება შეგიყოლოოს და... რას ემგვანებოდა?... როდის იყო, ამაზე ვინმე? ამაზე ლაპარაკი ვის გაუგია...
I პატი: მაშინ, გაფიცებ, რაც შენი სიტყვით, მე ვიყავი შენთვის... გაფიცებ დედაშენის სხოვანს... ჩვენი მშობლების... ყველა საფიცარს... უკან ვეღარ დავიხვევ... რა მოხდა?... მითხარ... ვალდებული ხარ.
II პატი (შენუხდება): ხომ გითხარი, ვერ გეტყვი-მეთქი... ამაზე არ ლაპარაკობენ...
I პატი: მიდი, გაბედე...
II პატი: კარგი. ცული სიტყვები იხმარე...
I პატი: ცული სიტყვები? ჩვენ შორის? არა, მაგას ნუ მეტყვი... შეუძლებელია... ეგ არ დამავიწყდებოდა...
II პატი: არა, საღალატევი კი არა, სხვანაირი... გინება რომ შეჭია, ის არა... გინება სულაც არ არის... ეს სიტყვები პირზე უნებურად გადგება და...
I პატი: რა სიტყვები? რა ვთქვი? სული ნუ ამო-მართვი... ნუ მაშასხარავებ...
II პატი: არა, არ მაშასხარავებ... მაგრამ, რომ გითხრა...
I პატი: მერე რა? რა მოხდება? აკი თქვი, ისეთი არაფერია...
II პატი: მართლაც, არაფერია... ოღონდ ამ არაფერს გამო...
I პატი: ჰო, მივაღეპით... ამ არაფერს გამო, რომ თავს მარიდებ? ამიტომ გინდა, რომ ზურგი მაქციო?
II პატი (ამოიოხრება): ჰო... ამიტომ... შენ ვერ მიხვდები... ვერც ვერავინ...
I პატი: სცადე მაინც... არც ისეთი მიუხვედრელი ვარ...
II პატი: არა, ამას ვერ მიხვდები. შენც ვერ მიხვდები, ვერცერთი თქვენგანი...
I პატი: რა იცო... ვნახოთ...
II პატი: კარგი... ამას წინათ, მითხარი... შენ მითხარი... როდესაც შენთან რაღაცას ვიკვებინდი, აღარც კი მახსოვს, რას... რაღაც ნარმატებას... ჰო, უმნიშვნელო... როდესაც ამაზე გელაპარაკებოდი... შენ მითხარი... "კარგია... კარგია..."
I პატი: გამიგორე, გთხოვ. ეტყობა, კარგად ვერ გავიგონე.
II პატი (უფრო თამამად): შენ მითხარი: "კარგია... კარგია..." ზუსტად ასე, ყოყმანით... ამ კილოთ...
I პატი: არა მჯერა. ეგ არ იქნებოდა... შეუძლებელი...

II პპმ: აკი გითხარა... რად გინდოდა?
I პპმ: არა, მართლა არ მეჭურჭრები? მართლა მე-
უბნები?

I პპმ: ჰო, მართლა, მართლად!

I პპმ: ყური კარგად დაგიმდე და მითხარი, თუ
რამეს ვიგონებ... თუ ვცდები... შენ რაღაც წარმატება-
ზე მივევლიდი... ჯერ ერთი, რა წარმატებაზე?

II პპმ: ოჰ, ისეთი არაფერი... რაღაც წარმატება-
ზე...

I პპმ: მე კი გითხარი: "კარგია, კარგია?"

II პპმ: (პიორობებით): მთლად ასე არა... ჯერ "კარ-
გია" თქვი, მასვილი "კარგიაზე" დასვი და სიტყვა გა-
ნელე: "კარგია..." თითქოს შეცბუნებული შეყოყმანდი
და მერე "კარგია..." დააყოლე... ტყუილბურბულად არ
ხდება ხოლმე...

I პპმ: კარგი და... მგონი, ახლა, ეს სიტყვა, მარ-
თებულია... ამ "კარგიმ", რომელსაც წინ შეცბუნებული
ყოყმანი უძღოდა, გადაგანაცვებინა, ზურგი გექცია...

II პპმ: ოჰ... ზურგი გექცია... არა, ზურგი არ მიქ-
ცევია... უფრო სწორად... ცოტა გაკარგდი.

I პპმ: ... ზურგი გექცია, აღარასოდეს გენახა შე-
ნი განწყობილი მეგობარი... ძმა. ვერ გამიგია, რა გაკა-
ვებდა...

II პპმ: არ შეშეშო. ნებართვა არ მქონდა.

I პპმ: რაო? ნებართვა ითხოვე?

II პპმ: ჰო, მივდექ-მოვდექი... ვილაც-ვილაცებს
მივმართე...

I პპმ: სად მიდექ-მოვდექი? ვის მიმართის?

II პპმ: ვის და, ვისაც ნებართვის ასეულების უფლე-
ბა ჰქონდა, - ნორმალურ ხალხს: ნაფიცი მსჯელობი-
ვით გორიერ, პატივცემულ, დარბაისულ მოქალაქეებს...

I პპმ: მერე, რაო? რა თქვას?

II პპმ: რაო და... რაც მოსალოდნელი იყო... ჩემი
შეშხვევა გამონაკლისი არ ყოფილა... ამისთანა, სხვაც
ბევრი ირჩეოდა, - მშობლებსა და შვილებს შორის,
და-მამს, მეუღლებს, მეგობრებს შორის...

I პპმ: რომლებმაც გაბედეს და თქვეს: "კარგია...
კარგია"... ყოყმანის შემდეგ?

II პპმ: არა, ამ სიტყვების გულისთვის, არა... მაგ-
რამ ასეთივე სარწმუნოს... ვერაფერი გავანაცვთ: ყვე-
ლას უარი ეთქვა. ყველას სასამართლოს ხარჯე დაე-
კისრა. ზოგი, ჩემსავით, იდევნება...

I პპმ: იდევნები? შენ?

II პპმ: დიახ, ამ სარწმუნოს შემდეგ, გამოიძიეს და
აღმოაჩინეს, რომ...

I პპმ: ოჰო? რა აღმოაჩინეს?

II პპმ: შეიტყვეს, რომ უახლოეს ხალხს ახირებუ-
ლად დაგშორებდნენ... მიზეზს კი ვერაინი მიშხედნენ...
გაუსამართლებდნენ... მათი თხოვნით... დაუსწრებ-
ლად... მე არაფერი ვიციოდა... გაევიტე, რომ ჩემზე სასა-
მართლოსი ფურცელია, სადაც წერია, რომ მე ის კა-
ცი ვარ, "ვინც, ერთი ჰოსთვის ან ერთი არასთვის,
ზურგს შეგატყვეს". ამან საგონებელში ჩამაგდო...

I პპმ: ამიტომ ჩემთანაც ფრთხილბო... არ მიშხედ-
მალავ...

II პპმ: მეც გამიგე: "ზურგს აქცევს ერთი ჰოსთ-
ვის ან ერთი არასთვის"... როგორია?

I პპმ: ახლა მეც მისხვნივება: უნდა მცოდნოდა...
გაგონილი მქონდა. მეც მიხატვის შენა: "იცით, ეს ის-
ეთი ვინმეა, ჩარჩვეთ, მოერიდით. ჯერ ძალიან მეგობ-
რულია, ძალიან გულისხმიერი... მერე კი, ჰოჰ ერთი
ჰოსთვის ან ერთი არასთვის... თვალთ აღარ დაგენახ-

ვებოთ". აღეშუთოდი, გამოგესარჩლე... და აგერ, ჩემთან-
ვაც... ვინმეს რომ ეთქვა, შენც იგივე... მართლაც, ამა-
ზე ითქმის: "ერთი ჰოსთვის ან ერთი არასთვის"... მხო-
ლოდ იმიტომ, რომ ვთქვი: "კარგია... კარგია"... ოჰ, მა-
სპტივ, სათანადოდ არ გამიოთქვი: "კარგია... კარგია..."

II პპმ: დიახაც, სწორედ ასე... ამ კოლოთი... მას-
ვილიც ზუსტად ასე დასვი... და სიტყვაც განწლე... დია-
ხაც, ისევე ჩაქმის ყურში, თვალში მიდგას... "კარგია...
კარგია"... მე კი ვერაფერი გითხარი... ვერც გატყვი...

I პპმ: რატომაც არას მიდი, მითხარი... ჩვენში
დარჩება... ენახობ... თქვი-მეთქი... იწები მივხედე-
თქმით არაფერი დაშვებდა...

II პპმ: მართლა ვერ ხვდები?

I პპმ: აკი გითხარი, ვერა-მეთქი... მართლა გეუბ-
ნები, გულწრფელად. მოპალი და არაფერი მასხოსვს.
როდის გითხარი? რატომ?

II პპმ: ჩემი წინდაუხედაობით ისარგებლე... მე კი,
შეიძლება ითქვას, შენ გეძიებდი...

I პპმ: რას მეუბნები?

II პპმ: ჰო. მე უნდათ მოვედი... შიშველი ხელით...
დაუტყველი... დიდებული განზრახვა მქონდა, თავი შემე-
ქო... აბრუ ამენია... შენ გვერდით ვყოფილიყავი... თავს
ვიწინებდი რაღაც პატარა წარმატებით... ვცდილობდი,
ამოგოცებულყავი... ამომენია იქ, მაღლა, შენთან...
ქუროში ჩამავლ ხელა, აწნიე, ხელში გეტყრე და აქეთ-
იქით მატრიალებდი... მერე "კარგია... კარგია"... თქვი
და ისევე ქვეითი ჩამავდე.

I პპმ: მითხარი, იმ შენ სარჩელშიც, ასე გადმო-
ცი?

II პპმ: ჰო, დაახლოებით... კარგად არ მასხოსვს.

I პპმ: მერე გაგიკვირდა, რომ სარჩელზე უარი
გითხრეს?

II პპმ: არა. იცი... ასეთები, დიდი ხანია, აღარ
მიკვირას...

I პპმ: ოღონდ მაინც სცადე...

II პპმ: ჰო... მომჩვენა, რომ ყველაფერი აშკარა
იყო.

I პპმ: იცი, რას გეტყვი? სამწუხაროა, რომ რჩე-
ვა არ მკითხე. გირჩევდი, სარჩელი სხვანაირად ჩამო-
გეყალიბებინა. ერთი სიტყვა უნდა გეგმარა - მზამზა-
რეული...

II პპმ: მართლა? რომელი?

I პპმ: რომელი და სიტყვა "მონყალ". ის, რაც
შენ იგონებ "კარგიაზე" დასმულ მასხელში... იმ შეც-
ბუნებულ ყოყმანში... ამას მონყალე კილო ჰქვია. ვერ
გეტყვი, თითქოს ამის გამო, ნების დაგართვებნა, აღ-
არ გენახე, მაგრამ სასამართლოს ხარჯს კი აიცილებ-
დი. მონყალე კილო შემამსუბუქებელ გარემოებად გა-
მოდგებოდა: "საკვირვლო არ არის, სურვილი გასწინე-
და, ამისთანა მეგობრისთვის ზურგი ექცია..." სხვა თუ
არაფერი, ემოცია, რასაც მონყალე კილო იწვევს, თავს
გაგამართლებინებდა...

II პპმ: ჰო, არა? შენც მიხვდი, არა? აღიარებ?

I პპმ: არაფერსაც არ ვაღიარებ. ჯერ ერთი, ვერ
გამიგია, რატომ უნდა... როგორ შემეშო, შენთვის...
ასე... მაშინ შენ...

II პპმ: ოჰ, არა, გაჭმედი... არ გინდა... ახლა ნუ
იტყვი, რომ მაშინ მე ასეთ-ისეთი უნდა ვყოფილიყავი...
არა, გიხოვ, მაგას ნუ იტყვი... თუ გინდა, რომ ერთმა-
ნეთს მიუხვდები... ხომ გინდა, რომ მიუხვდეთ?

I პპმ: ცხადია, მინდა. ხომ გითხარი, ამიტომ
მოვედი-მეთქი...

II პაპი: თუ ასეა, შენის ნებართვით, ამ სიტყვით ვისარგებლებ...

I პაპი: რომელი სიტყვით?

II პაპი: სიტყვა - "მონაწილე". გთხოვ, თუნდაც არ გჯეროდეს, იგულისხმე, რომ ასე იყო. დიას... მონაწილე ეს სიტყვა არც გამსხენებია. როცა მჭირდება, მაშინ არასდროს მასხენდება... მაგრამ ახლა, როცა უკვე მაქვს, ნება მომეცე... თავიდან დავიწყებ...

I პაპი: ახალ სარჩელს წარადგენ?

II პაპი: ჰო, რომ ვნახო... შენთან ერთად... ვინ იცის, იქნებ თავშესაქცევიც იყოს...

I პაპი: იქნებ... ოღონდ ვის დავეყვითნოთ?

II პაპი: ოჰ, შორს წასვლა არ დაგვჭირდება... ვისაც გინდა... თუნდაც... ჩემს მეზობლებს... გულისხმიერი, კარგი ხალხია... სწორედ ისეთი, მსაჯულად რომ ირჩევენ ხოლმე... მიუღამოელი, დარბაისელი, ქუა-გონებით სასვე. ახლავე დავუძახებ.

გადის და ცოლ-ქმართან ერთად დაბრუნდება. აგრო... იცნობდეთ... გახოვო... დიდხანს არ მოგაცდნეთ... რაღაცაზე ვერ მოვირგოთ და გვინდა, თქვენ... ისინი: ოჰ, დიას, მაგრამ ჩვენ მაგას ვერ შევძლებთ.

II პაპი: კი, კი, როგორ არა... მშვენივრად შესძლებთ. აი, რა მიზნა: ჩემი მეგობარი, აგერ ეს, განუყრელი მეგობარი...

ძალი: ეს ის არის, ჩემთან რომ ხშირად ასხენებდით? მასსოვს... ავად რომ იყო, ძალიან წუხდით...

II პაპი: დიას, ის არის... და სწორედ ამიტომაც ძალიან მეტყიანა გული...

ძალი: ნუ მეტყვი, რომ თქვენ შორის... ამდენი ხნის მეგობრობის შემდეგ... სულ მეუბნებოდით, ყოველთვის მზარში მიდგასო...

II პაპი: დიას, მართალია და ძალიან მაძლიერებელიც ვარ.

ძალი: აა, რა მოხდა?

I პაპი: კეთილი, მე გეტყვი: თურმე მონაწილე კილოთი ველაპარაკე...

II პაპი: ასე რატომ ამბობ? ასე ირონიულად? აღარ გინდა, ვცადოთ?

I პაპი: არა, როგორ არა... სერიოზულად ვამბობ. გაგანაწყენე... დამცირებულად იგრძნო თავი... მას შემდეგ, მეროდება...

ისინი გაწმუნდნენ... დაიბნენ... თავი ჩაღუნეს.

ძალი: მართალია. ალბათ... ბოლოს და ბოლოს... სწორედ მონაწილე კილო...

III პაპი: იცით, ზოგჯერ მონაწილე კილო...

II პაპი: აჰა? ხომ გაიგეთ?

III პაპი: არა... აღარასოდეს ვნახავდი-მეთქი, ვერ ვიტყვი, მაგრამ...

II პაპი: მაგრამ, მაგრამ, მაგრამ... საქმეც ეგ არის... თქვენ შეგიძლიათ, გამიყოთ.

III პაპი: არა, ამას ვერ ვიტყვით...

II პაპი: იტყვით, როგორ არ იტყვით, აი ნახავთ, თუ არა... ნება მომეცით, მოგახსენოთ... მოკლედ... პირველ ყოვლისა, მე არასდროს, მართლა არასდროს დავთანხმებულვარ, მასთან ყოფილიყავი...

ძალი: როგორ, მასთან არასდროს ყოფილხარ?

I პაპი: როგორ არა... რას ამბობს?

II პაპი: არა, მაგას ვერ ვამბობ. მის სანახავად, კი ბატონო, ყოფილვარ, ოღონდ მხოლოდ მის სანახავად, მე არასდროს, არასდროს მიცდია იქ, იმ გარემოში დავმკვიდრებულყავი, სადაც ცხოვრობდა. მე თამაშს არ ვთამაშობდი, ხომ გესმით?

I პაპი: ოჰ, თუ მაგას ამბობ... ჰო, ეგ მართალია, შენ ყოველთვის განზე იდეტი.

III პაპი: განაპირას?

I პაპი: დიას, შეიძლება ასეც ითქვას. თუმცა, თავს ყოველთვის თვითონ ირჩენდა... არ მასსოვს, ვინმესთვის რამე ვთხოვა.

II პაპი: გაძლიოთ, მაგ სიტყვებისთვის... მაგრამ სად ვიყავით? ჰო, გამასხენდა... მან გითხრა, რომ მე განზე ვიდეტი. ის თავისთვის ცხოვრობდა, მე - ჩემთვის.

ძალი: საკვირველი არაფერია, ყველას თავისი ცხოვრება აქვს, ასე არ არის?

II პაპი: საქმეც ეგ არ არის... სწორედ ეგ ვერ აუტანია. ძალით მიამეცა... იქ, თავისთან. უნდა, რომ სულ მასთან ვიყო, იქაურობას თავი ვერ დავაღწიო... მახე დამიგო... კაკანათი...

ჰეჰე: კაკანათი?

II პაპი: გარემოებით ისარგებლა...

ძალი (იციანს): გარემოების კაკანათით?

I პაპი: არა, ნუ იციან. გულწრფელად ამბობს, მერწმუნეთ - გვიხარია, რა კაკანათი...

II პაპი: გეტყვით. დანიშნაურება მიველოცე... და მიიხრა, ეს სამუალებს მაძლევს... სხვა სიკეთესთან ერთად... მრავალ საინტერესო ადგილას ვიმოგზაურო...

I პაპი: განაგრძე საინტერესო...

II პაპი: დიას, ბევრს ვიმოგზაურობო... მაშინ მე იმ-აზე მეტი ვიქვი, ვიდრე მშვეოდა და... შევანატრესავით... უშაღ შემომთავადა, თუ მინდოდა, თავიან წაცნობების მეშვეობით, მეც მომიხერხებოდა... იმ ხანად ორიოდე პატარა სამუშაო შევასრულე და მიიხრა, ზოგიერთ გავლენიან ხალხს შევანახებ და ვთხოვ, კონფერენციების ტურენ შემოგთავაზონო...

ძალი და პაპი: თქვენ გგონიათ, ცუდად მოიქცა? ჩემთვის რომ შემოგთავაზებინათ...

II პაპი: ეჰ, ტყუილად ვაძლიოზმ მინც კერაფერს გაგაგებებნებთ.

I პაპი: არა, დაბეჯითებით გთხოვ, განაგრძე. ცუდად მოვიქციე?

II პაპი: თუ ასეა, თავიდან დავიწყებ...

I პაპი: არა. შევაჯამოთ: შენ მოგზაურობა გიყვარს, მე შეგთავაზე, თუ გინდა, ტურენს მოგიხერხებნებთ.

II პაპი: დიას. როგორც ხედავთ, არჩევანი მქონდა. თუ მინდოდა... რასაც მუდამაც უყოყმანოდ ჩაადიოდი... თუ მინდოდა, თავს დავიჭირებდი და ვეტყვიდი: "არა, სად მე და სად მოგზაურობა. მითუმეტეს მაგ ვითარებაში" არა, ეგ მე არ გამომაადებდა... და ისეც დამიჭირებდი... თუ მინდოდა, ცდუნებას ავყვებოდი, კაკანათში დაყრილ საკენეს მივებანებოდი და ვეტყვიდი: "რა კარგი, ძალიან გამიხარდება" მაშინ დამიჭირებდი და ჩემთვის გამოყოფილ ადგილას დამსვამდნენ - იქ, ამასთან... ჩემთვის მოზომილ, კუთვნილ ადგილზე ურიტო არც ეს იქნებოდა, მაგრამ მე უკეთ მოვიქციე...

I პაპი: უკეთ? უკეთ მოიქციე?

II პაპი: დიას. ვუთხარი... რამ მათქმევინა?... ვინ იფიქრებდა...

I პაპი: ჰო, გამასხენდა: შენ მიიხარია, რომ მოვიინდო... საუკეთესო პირობას შემომთავაზებენო.

II პაპი: ჰო, ასე იყო... ვაი, სირცხვილო... გალიაში ჩავისვი თავი. თითქოს ყოველთვის იქ ვცხოვრობდი, იმ თამაშს ვითამაშობდი, რასაც იქ თამაშობდნენ. ყველა წესს მოვერტე ვცდილობდა, დიდი კაცი გავემდარეყავ...

ვი... იქ ყველა ამას ცდილობს... მისი პროტექცია? ფეგ რად მინდოდა მე ჩემი ადგილი შეინახო, იმითადა... ძალიან კარგი ადგილი... თავი მოქონდა, მით თამაშს ძირფესვიანად ვთამაშობდი. იტყვი, ამის მეტი არაფერი უკეთებიაო. ჩემ გამოჭრას უკვე აღარაფერი უნდოდა. მაგრად ვყავდი გაბმული, გამოძვდა: "არა, შეზედე, ერთი ამას შეზედე, ამბობს, რომ ისიც მოინჯის... თანაც, დიდი პატივისცემით... ნახეთ, როგორ ამყობს... როგორ იბღინებდა... თქვენ ვე პატარა კაცი კი ნუ გგონიათ... კარგია... კარგია... კარგია..." ეჰ, თქვენ მაინც ვერ გაიგებთ...

III პაპი: მართლაც, ბევრი ვერაფერი გაიგე... ძალი: ვერც მე და არც მინდა... თანაც არცა მცალია, უნდა ნაიდე... მაგრამ ისეთი გაღიზიანებულია... ისეთი აღელვებულია... ახლა კიდევ, რაღაც კაცანათიო, საკენკიო... იქნებ ჯობდეს...

I პაპი: არა, ნუ შენუხდებით. დაგტოვებ. თავს თვითონ გაგართმევ.

III კაცი და ქალი გადის.
დიდი ხნის დუმილია.

I პაპი (გულთბილად): მართლა გგონია, რეკომენდაციას გაგიწევს-მეთოქ, რომ ვითხარი, მახს გიგებდი?

II პაპი: ახლაც მიგბ, ყოველი შემთხვევისთვის... ხომ დაინახე, შეშლილი ვეგონე... ახლა კი გინდა, კიდევ უფრო აშკარა საბუთი მოგცე.

I პაპი: არა, დივიცა... შეშინებდა იცო, რომ ჩვენ შორის... გახსოვს, წყალში რომ ვყვინთავდით?... შენ ჩამოვარდნი ხოლმე... ძალიან მოშინდა, მაფორიაქებდა... განა ოდესმე მიოქებას, შეშლილი ხარ-მეთოქ? თავზე ხელაღებული, შეიძლება - ეს მართალია. ცოტა დაბნეულიც... მაგრამ ესეც შენი ხიბლის ნაწილი იყო... მიიხარო, მართლა გვერეა, მართლა გგონია, რომ მახს დაგიგე?

II პაპი: ოჰ, დაგებუნე... გადავამალე შენ. თავიან იქნე არც დაგიტოვა, როცა მოგზაურობაზე მელაპარაკებოდი... მაგრამ მერე, როცა ჩემში ეს თროლოვა იგრძენა... მონატრების მსგავსი... რაღაც დანახება... მაშინვე კული ყოვარზე გადევ... როგორც გჩვევია, როცა ჩემ წინ გამოშვებ ხოლმე...

I პაპი: მე გამოვფენ ხოლმე? მე? რა გამოვფენე? როდის ყოფილა, მეტრამბახო?

II პაპი: შენ და ტრამბახი? ოჰ, არა... რა სისულელეა! ეგ მე შემფერის, მე გეტრამბახოდი. შენთან შედაგებით, მე ნამდვილი ხეგრე ვარ.

I პაპი: ქათინაურისთვის მადლობელი ვარ. მე შეგანა, ვინც უშნოა...

II პაპი: რომ იცოდე, შენ ჩემზე უშნო ხარ... I პაპი: მართლა? როგორ? როდის ყოფილა...

II პაპი: როდის და სწორედ მაშინ, როდესაც შენს ქონებას გამოშვებ ხოლმე - ყველაზე ნატიფს - იმას, რაც სრულყოფილია, რაც ისე არასდროს გამოიყურება, რომ სხვის დასანახად არის გამოფენილი. თითქოს თავისით არის, ბუნებრივად არის და მორჩა. როგორც ტბა ან მთა. ისიც, მასავით, თვალში საცემი.

I პაპი: რა მასავით? კმარა მეტაფორა. რა არის თვალში საცემი?

II პაპი: ბედნიერება. დიას. მრავალი ბედნიერება. თანაც როგორი ყველაზე ძვირადღირებულია. საუკეთესო კუბითი წარმოჩენილი. ბედნიერება, რომელსაც ყველა პირლია ბოთ, მინახე ცვირმიქყლებილი მიშტერება.

I პაპი: ერთი მაგალითი მაინც, თუ შეიძლება...

II პაპი: კი ბატონო. რომელი ერთი ავირჩიო... აი, თუნდაც, ყველაზე საუკეთესო... შენ ჩემ წინ ზიხარ... სხვარძელში ჩაველდი, მუხლზეშა ჩაყენებული შენი პირმშოთი... მშობლოური გრძობით აღესილი... ასე ხედავდი შენ თავს... ასე წარმოიდგინე...

I პაპი: ბარემ თქვი, რომ თავს ვინონებდი...

II პაპი: მაგას არ ვამბობ.

I პაპი: იმედი. კიდევ კარგი... შენ წარმოიდგინე ასეთი რამ მემართება ხოლმე... და ეს ჩანს. სულ ეს არის.

II პაპი: არა, სულ ეგ არ არის. სულაც არა. ბედნიერი მართლაც იყავი... როგორც ხართ ხოლმე შენ და ფინი, როცა მე გაყურებთ. სრულყოფილი წყვილი, ანგლოსისთვის მომობიარე, ანდა როცა ერთმანეთს თვალში ჩაიხიციან... მაგრამ თვალის ერთი კუნჭულით ჩემსკენ იყურებთ... თვალის ერთი გაულეება ჩემსკენ, რათა დარწმუნდეთ, რომ გაყურებთ... რომ ამას ისე ვაფასებ, როგორც ვერ არს ყველამ შეაფასოს... მე კი...

I პაპი: როგორც იქნა! მიგზედი. შენ კი...

II პაპი: რა, მე კი? მე რა?

I პაპი: შენ... შენ...

II პაპი: მიდი, თქვი. რა მე?

I პაპი: გპურდა.

II პაპი: აი, სწორედ მანდა ვარ. ეგ გინდოდა, მაგას ცდილობდი. გინდოდა, შემშურებოდა... მეც მაგას ვამბობ: შენ გინდოდა, რომ ასე ყოფილიყო, მაგრამ ასე არ იყო. მე შენთვის ვხარობდი... თქვენთვის... დიას, მხოლოდ თქვენთვის. ჩემთვის არ მინახტარა - ასეთი ბედნიერება არც წყალი, არც ლეინო... არა, არ მშურდა! სულაც, სულაც არ მშურდა. არ შეგნატროდი... როგორ თუ?! ნუთუ ეს ბედნიერება არ არის? ნადდი, საყვავილოდ აღიარებული? ნაინახტარი? რისთვისაც ღირს, ძალ-ღონე არ დაიშურო, ყველაწიანი მსხვერპლი გაილო? არა? მართლა? გამოდის, იქ, სადღაც... მისი უღრანეთში, პატარა მეფის ასული იმალბა...

I პაპი: რა ტყე? რის მეფის ასული?... ბოდავც...

II პაპი: ცხადია, ვბოდავ... რალას უცდი, უკან რატომ არ უშობ? "ყური უდგემ, ბოდავს... რა ტყე" დიას, ჩემო კარგებო, ეს ის ჯადოსნური, ზღაპრის ტყეა, სადაც დედოფალი თავის სარკეს ეკითხება: "შითხარ, განა არის სადმე ჩემზე ლამაზი..." სარკე კი მოუგებს: "შენ ლამაზი ხარ, დედოფალი, ძალი-

ან ლამაზი, მაგრამ უღრან ტყეში მდგარ ქოხში, იმა-
ლებს პატარა მფეის ასული, რომელიც შენზე ლამა-
ზია.“ შენც იმ დედოფალს მჭავებარ, ვერ აგიტანია,
რომ იქნებ სადმე არის კიდევ...
I პაპნი: სხვა ბედნიერება... უფრო დიდი?
II პაპნი: მაგას კიდევ რა უჭირს სხვა ბედნიერე-
ბას, თუ გაჭირდა, შეამჩნევია.

I პაპნი: საკვირველია... მართლა გგონია, რომ ამხე-
ლა სულგარბილობა შემიძლია გამოვიჩინო?
II პაპნი: ჰო. სხვა ბედნიერებას, თუნდაც შენსაზე
დიდს, შეამჩნევდი... ოღონდ იმ პირობით, თუ აღიარე-
ბული და სახეობად დაყოფილი იქნებოდა, რათა თქვენ
სიაში მოგეჭებნა. იმ პირობით, თუ იგი სხვა ბედნიე-
რების გვერდით, კატალოგში იქნებოდა შეტანილი. რა-
კი ჩემი თავის საკანში ისე არ იყო გამოკეტილი, გან-
კუთვნილ სვეტში ჩასვეულია... მისტიკოსთა და წმინდან-
თა ნეტარების თავში შეტანილია...

I პაპნი: ჰო, ეგ მართალია. შენსას მანდ ნამდვილად
ვერ ვიპოვიდი...
II პაპნი: ვერა. ვერც მანდ, ვერც სხვაგან. ამას ვერ
ჩანერ.

I პაპნი: უსახელო ბედნიერებაა?
II პაპნი: არც სახელი აქვს და არც უსახელოა. ბედ-
ნიერება სულაც არ არის.

I პაპნი: აბა, რა არის?
II პაპნი: არაფერი, რასაც ბედნიერება ჰქვია. არა-
ვინ არის იქ, რომ დაინახოს, სახელი დაარქვას... სხვა-
გან არის... გარეთ... ყველაფრისგან შორს... არაფერ იც-
ის, სად არის, მაგრამ იმ თქვენ სიაში რომ არ არის,
ეს აშკარაა. ეს არის, თქვენ რომ ვერ აგიტანიათ.

I პაპნი: ვინ "თქვენ"? სულ რაჭმომ ცდილობ, მეც
გამჩიო?... თუ მართლა ასეთი გგონივარ... თუ შენგან
ამას მოვისმენდი, შერიგნა, სულაც არ მოვსულიყავი.

II პაპნი: ოღონდ უფკველად უნდა მოსულიყავი,
არა?... რომ გენახა... გიზიდავს... გენევა, არა? რა ამბა-
ვია? მაინც არის რამე იქ, ჩვენი საზღვრების მიღმა?
რალაგნივი ვკაყოფილებ... ისე... არაფრის გამო...
ჯილდო არაფრისთვის, სულ არაფრისთვის, არაფრის-
თვის...

I პაპნი: ახლა კი, მართლა მივობს, ნავიდე...
გასწავებს კარისკენ, ფანჯარასთან შედგება და
გართო იყურება.

II პაპნი (თავის ადევნებს. მივა და მხარზე ხელს
დაადებს): მაპატიე... ხომ ხედავ, მართალი ვიყავი: ასე
იქნის ასნა-გამარტებში... ნაღმა-უკუღმა ლაბარაკი...
იმასაც კი იტყვი, რაც ფიქრადვ არ გაგვიტყობ... ძა-
ლიან მიყვარხარ, იცი... ამ დროს ძალიან ძლიერი ვარ
ხოლმე...

I პაპნი: ამ დროს?
II პაპნი: ჰო. აი, ამ დროს, როცა სარკმელთან დგა-
ხარ... და ისეთი თვალთი გასცქერი, როგორიც გაგინ-
ებდას ხოლმე... ზოგჯერ არის შენში სილაცხანიერი უარ-
ყოფა, თითქოს მთლიანად ერწყმი იმას, რასაც უყურებ,
შინაგანად ივარგები... მხოლოდ ამიტომ... ჰო, მხოლოდ
ამიტომ უცბად ძალიან ახლობედი ხდები... ახლა ხომ
ხედეები, რატომაც ვერ ვეღვევი აქაურბაბს?... ეჩნებ ცო-
ტა უსუსეთაოა... მაგრამ მიტოვება გამიჭირდება... აქა-
ურბაბა... ძნელია ამის გამოხატვა... მაგრამ შენც ხომ
გრძნობ, არა?... რალაც ძალას ასხივებს... ეს ვინრო ქუ-
ჩენი, პატარა კედლები, აგერ იქით, ხელმარჯვნივ, ის
სახურავი... რალაც რწმენას გამატებს, სილაცხლის ხა-
ლისს...

I პაპნი: ჰო... მესმის...

II პაპნი: ამას თუ ვეღარ დაეინახა... ჩემთვის ეს...
ჩემთვის აქ... როგორ გითხარ... ჰო, ჩემთვის აქ არის
ცხოვრება... რა მოგივიდა?
I პაპნი: "აქ არის ცხოვრება... შვიდი, მარტივი"... ეს
ვერღვინა, არა?

II პაპნი: ჰო, ვერღვინა... რატომ მეკითხები?
I პაპნი: დიხს, ვერღვინა. საქმეც ეგ არის...

II პაპნი: ვერღვინი არც გამსწნებია... არაფერი,
ვთქვა: აქ არის ცხოვრება-მეფი, სხვა უბრაფერი.

I პაპნი: ჰო, მაგრამ დანარჩენი თავისით გადგება
პირობ, გავრძელების მეტი არაფერი უნდა...

II პაპნი: ჰო, მაგრამ არ გამიჭირდებოდა... ვერ გა-
მიგია, თავი რატომ უნდა ვიმართლო? რა მოგივიდა?
უცბად რა გეტყავა?

I პაპნი: რა მეტყავა? "მეტყავა". კარგი სიტყვაა. ჰო,
რა მეტყავა? რა და, შენ ეგ ახლა ტყუილად არ გითქ-
ვამს... მაგ სიტყვებით, იმდენს მიმასვედრე... ახლა მეც
შემიძლია რალაც გავიგო, მეც კი. ამჯერად საკენეს შენ
მიყრი.

II პაპნი: რა საკენეს -
I პაპნი: ცხანია - რასაც. აი ახლა, ფანჯარასთან
რომ დამინახე... როდესაც მიიხარა: "შეხედე, ცხოვრება
აქ არის"... ცხოვრება აქ არის... მხოლოდ ეს არის...
ცხოვრება... როცა იგრძენი, რომ ერთი ნუთით საკენ-
კისკენ გავიწიე...

II პაპნი: აფრენ.

I პაპნი: შენზე უფრო არა, როცა მეუბნებოდი,
თითქოს მოგზაურობით გიტყუებდი, რათა ჩემთან, ჩემს
გალიამ ჩამესკი... შენი სიტყვებით მეც დიდ სიცილედ
მომიქვევნი, თუმცა, იქნებ, ძალიანაც არა ტყუულია... ახ-
ლა კი... ამჯერად შენ მითრე...

II პაპნი: სად გითრე? სად ვცდილობ, რომ ჩაგით-
რიო?

I პაპნი: თავს ნუ იკატუნებ... "ცხოვრება აქ არის,
შვიდი, მარტივი"...

II პაპნი: ვერ ერთი, მე ეგ არ მოთქვამს...

I პაპნი: თქვი, როგორ არა. შეფარულად. თანაც
პირველად არ მომხდარა. ამის შემდეგ, კიდევ იტყვი,
რომ შენ სხვაგან დგახარ... გარეთ. - შორს ჩვენი კა-
ტალოგებისგან, ჩვენი წრისგან... არაფერი გესაქმება
მისტიკოსებთან, წმინდანებთან...

II პაპნი: მართალია.

I პაპნი: ჰო, იმითან, მართლაც, არაფერი გესაქმე-
ბა. თქვენ აქ უკეთესი გაქვთ... რა შეიძლება იყოს შენ
ჭურზე უფრო ძვირფასი, სადაც მონყალედ მრთავ ნე-
ბას, ფეხი შემოვდგა და მეც ვეზიარო... "ცხოვრება აქ
არის შვიდი, მარტივი"... ამას ვერ ეღვევი... სად ჩვენი
უშგაკვი ურთიერთობა და სად შენი უღიდესი მფარ-
ველი... ვერღვინი...

II პაპნი: აკი გითხარ, ვერღვინი არც გამსწნებია-
მეთქი.

I პაპნი: აგრე იყოს. კი ბატონო, არც გაგხსენებია,
მაგრამ აღიარე, რომ ამ პატარა კედლის, ამ სახურა-
ვის, ამ ცისქვეშ, რომელიც შენს სახურავს დაჰყურებს,
გრძნობ, რომ...

II პაპნი: რასა ვგრძნობ?

I პაპნი: გრძნობ, რომ "პოეტურ" გარემოში, "პოე-
ზიის" წიაღში ხარ...

II პაპნი: ღმერთი ჩემო როგორ თავდაყირა დად-
გა ყველაფერი... ამ ერთი ბრჭყალებით...

I პაპნი: რა ბრჭყალებით?

II სპსნი: შენ რომ ჩასვამ ხოლმე ამ სიტყვებს - "პოეტური"... "პოეზია", როდესაც მე შეუბნები. შენი დამცინავი, გამჭირდავი კილო.

I სპსნი: მე და, პოეზიას დაცვინი? მე პოეტებს ვეჭრდავ?

II სპსნი: არა, "ნამდვილ პოეტებს", ცხადია, არა. იმათ არა, ვისაც დღესასწაულებზე, კვირცხლებზე, თავიანთ ნიშაში მდგარს ეთავყვანებო... არა, ბრჭყალები იმათთვის არა გაქვთ შემონახული...

I სპსნი: აბა ვისთვის?

II სპსნი: ვისთვის და... იმათთვის...

I სპსნი: თქვი, მიდი...

II სპსნი: არა, არ ღირს. ძალიან ღრმად შეგვატოვებინებს...

I სპსნი: კარგი, მაშინ მე გეტყვი. ამ სიტყვებს ბრჭყალებში მაშინ ჩასვამ ხოლმე, როცა შენთან ვარ... შო, როცა შენთან ვარ... ვიგრძობო თუ არა შენი ამას, თავს ვეღარ ვიკავებ და ჩემდაუნებურად ბრჭყალებში ვსვამ.

II სპსნი: მეც მანდა ვარ. ახლა კი მართლა მივადექით. ეგ არის თავი და თავი... მაქვდან იღებს სათავს... ბრჭყალებს მხოლოდ ჩემთვის ინახავ. როგორც კი ფანჯრადან გაეხრდებ, როგორც კი თავს ნებას მივცემ, თქვა: "ცხოვრება აქ არის", უმაღლეს "პოეტების" სექციისში მიგრავ ხოლმე თავს... იმათთან, ვისაც ბრჭყალებში სვამენ... ვისაც ბორკავენ...

I სპსნი: შო, არ ვიცი, ამჯერად, "მართლა მივადექით" თუ არა, მაგრამ მგონი, მიუხედავად... იცი, როგორც სიტყვად მოიტანა, მეც მაგონდება რაღაც-რაღაცები... განსაკუთრებით ერთი... შენ იქნებ აღარც კი გახსოვს... ეს იმ დროს მოხდა, როცა ალჰინიზმს მივდედვით... დოფინებში... ეკრენის ჭიჭიუბები დავლაშქრეთ... გახსოვს?

II სპსნი: შო. ცხადია, მახსოვს.

I სპსნი: ხუთნი ვიყავით: ჩვენ ორნი, ორი ამხანაგი და მეგზური. თოვზე ჩაბმულები კლდიდან ვეშვებოდით... უცხად შენ გაჩერდი. მთელი მწკრივი ადგილზე გააქვეყნე და ასეთი კოლითი გამოგვიცხადე: "ცოლახნით ხომ არ შეეჭრებოდა ვიყავით და თვალი მოგვევლო? ღირს თავის შენსუბედ..."

II სპსნი: ეგ მე ვთქვი? მე გავბედე?

I სპსნი: დიას, შენ, გვაიძულე გაეჭრებოდა ვიყავით... ფეხს ვინცაღლებდით და მოუმიწლად გელოდით, ვიდრე შენ "თვალს მოავლებდი..."

II სპსნი: ასე, თქვენ თვალწინ? გავეცივებულვარ და ეგ არის...

I სპსნი: სულაც არა. გაგვაჩერე და არც გიციოხავს, გვინდოდა თუ არა, გაეჭრებოდა ვიყავით... მახსოვს, თავი ვეღარ შევიკავე და გითხარი: "ვიჩქაროთ, დრო აღარ გვატყვის, ქვეითი, მაღალიზე, ძალიან ლამაზი ღია ბარათებია და იქ ნახე-მეთქი..."

II სპსნი: შო, გამახსენდა... მზად ვიყავი, მომეკალი.

I სპსნი: მეც... და სხვებსაც, ხმის ამოღება რომ უნებლობდათ, აღიარებდნენ, რომ მზად იყვნენ უფსკრულში გადაეჭებოდა...

I სპსნი: მე კი... შო... მე ვერც კი გეტყვი... სწორედ იმ ღია ბარათების შემდეგ... როდის შეეჭელი, შენსკენ ისეც გამოემხებდა...

I სპსნი: ოჰ, ალბათ, მას შემდეგ, რაც იმედი მოგეცა...

II სპსნი: იმედი? ამის შემდეგ?

I სპსნი: შო. შენ იმედს არასდროს კარგავ. ეტყობა

სულმზარედ იმედოვნებდი, როდესაც ხეწებოდა, როგორც აი ახლა, ამ ფანჯარასთან, ბექზე სენს მომითათუნებდი... "კარგია, კარგი"...

II სპსნი: კარგია, კარგი?

I სპსნი: დიას, ამის თქმა შენც იცი... ყოველ შემთხვევაში, შეფარულად... კარგია... კარგი... კარგი ბიჭია, იცის ამისი ფასი... არ დღეჯერეთ, მაგრამ მიუხედავად იმისა, რომ ასეთი ჩლუნგია, მაინც შეუძლია...

II სპსნი: ღმერთო ჩემო! მე კი, აი ახლა, უცხად, ვინმეშენ... რამ დამაინცა? თუმცა, არა, არ დამაინცებია... ვიციოდი, ვიცი...

I სპსნი: რა იციოდი? რა იცი? თქვი, რა იცი?

II სპსნი: ის, რომ შეუძლებელია ჩვენ შორის თანხმობა იყოს... არავითარი მიტევება... მხოლოდ ბრძოლა, დაუნდობელი... სამკვდრო-სასიცოცხლო... დიას, გადარჩენისთვის. არჩევანი არა გვაქვს. ან შენ ან მე.

I სპსნი: ეგ ძალიან გადამაბოლებ...

II სპსნი: არა, სულაც არა. სინამდვილეს თვალი გაუწუნოროთ: ჩვენ ორ მტრულ ბანაკში ვართ. ორი მტრული ბანაკის, ერთმანეთთან მორკინალი, ორი ჯარისკაცი.

I სპსნი: რომელი ორი ბანაკი? დაასახელებე.

II სპსნი: ოჰ, სახელს დარქმევა შენი საქმეა. ეგ შენ, თქვენ არქმევეთ სახელს ყველაფერს. თქვენ - ვინც ბრჭყალებში სვამთ... მე არ ვიცი.

I სპსნი: მე კი ვიცი. ყველამ იცის. ერთ მხარეს ის ბანაკია, სადაც მე ვარ, სადაც ხალხი იბრძვის, სადაც ძალ-ღონეს არ იშურებენ... ისინი თავის ორგული სიციცხლეს ქმნიან... იმას არა, შენი ფანჯრიდან რომ გადაჰყურებ, - "ნამდვილს", რითაც ყველა ცხოვრობს მეორე მხარეს კი... კარგი, არ ღირს...

II სპსნი: არ ღირს?

I სპსნი: არ ღირს...

II სპსნი: არ ღირს?

I სპსნი: არა...

II სპსნი: მაშინ მე ვიტყვი, შენ მაგივრად... მეორე მხარეს კი არიან "უწარბები".

I სპსნი: მე ეგ არ მითქვამს. ჯერ ერთი, შენ მუშაობ...

II სპსნი: შო, მხოლოდ იმედებს, რომ თავი ვიჩინო... ბოლომდე არ ვიხარავები.

I სპსნი: ოჰოი ძალ-ღონეს ზოგავ?

II სპსნი: ვიცი, საითაც უშიზნებ... არა, არ "ვზოგავ".

I სპსნი: კი, ზოგავ. რისთვის იზოგავ?

II სპსნი: რაში გარგია ამის ცოდნა? რატომ ხდება, რომ ჩემთან ყოველთვის რაღაცის საძიებლად, გასამხრევად მოდიხარ? კაცს ეგონება, გეშინია...

I სპსნი: მეშინია? მეშინია!

II სპსნი: შო, გეშინია. გასწინებს, იქ, სადაც, განაპირას, ბნელში, რაღაც უცნობია, იქნებ საშიშოც... თხუნელა, რომელიც მინას თხრის თქვენი, საგულდაგულოდ მოვლილი მოლის ქვეშ, სადაც ცეცქობთ... უფეჭვლად უნდა ვაიძოვლოთ, ამოქვრეს, აი, საშიშლია საშიშლი: "ეს უწარბაა". "უწარბა". ახლა ხომ ხედავთ? ეს შემოძვრა გარედან, ძალიან ლელავს: "მე და უწარბა? ეს რა მესმის? ამას არა ამბობთ?! არა, მე ეგ არა ვარ, ტყუილად გგონიათ... ნახავთ, ვინცა ვარ, ვინც ვიქნები... აი ნახავთ, დაგიბეჭვიცხთ... არა, ტყუილი იმედი. ეგ უბრალო ნაშაღვს კი, "უწარბაც" კი, ვერ გაჭრის და ჩემი ხერხიდან ვერ ამომაძვრენს. მე იქ კარგად ვარ.

I სპსნი: მართალია? ვითომ, მართლა კარგად ხარ?

II პაპი: სხვა თუ არაფერი, უფრო კარგად, ვიდრე შენთან, შენს მოვლილ მოღზე... იქ თავგზა მებნება - ერთი სული მაქვს, გამოვიქცე... სიცოცხლე აღარ მილირს...

I პაპი: სიცოცხლე არ ღირს ცხოვრებისთვის - ასე გამოიხსენი. მეც სწორედ ამას ვგრძნობ ხოლმე, როდესაც ვცდილობ ნარმოვიდგინო, რას ვიგრძნობდი, შენი რომ ვიყო...

II პაპი: მერე, ვინ გაიძულებს, ჩემი იყო?..

I პაპი: რა ვიცი... სულ ვცდილობ, ვაგვიგო...

II პაპი: მეც ეგ გითხარი: სულ ეჭვობ, სულ გეშინია, - ვაითო იქ, ტყეში, პატარა ქოხში...

I პაპი: არა, ვცდილობ გავიგო, საიდან გაქვს ეგ "სულიერობა", - ზეზუნებრივი. იცი, ყოველთვის ერთ დასკვნამდე მივიდვიარ ხოლმე: შეშინება გჭირდება.

II პაპი: ოჰო, ისე ვერაულებ, არა? პოეტებს შემწეობა... არა, მე პოეტების მარაქიდან არა ვარ... და რომ იცოდე, არც ვიქნები, არასდროს. არა, ეგ არაფერს გარგებს.

I პაპი: მე? მე მარგებს? შენ თუ ნამდვილი პოეტი გახდები, მგონია, რგებთ, შენ უფრო გარგებს.

II პაპი: აბა, რას ამბობ? დაუფიქრებ... ამისთვის თქვენ შმაზარული სიტყვაც კი გაქვთ: მოქცევა. მომაქცევენ. შემოერთებენ. იქ ჩამსავამე, თქვენთან. ბრჭყაყუნებო, ცხადია, აღარ, მაგრამ ჩემთვის გამოზომილად იღივს და თვალს არ მომაცილებენ. "კარგია... კარგი" კიდევაც კარგად მომიქნებება, როდესაც გულისფანჯრალით ნარმოვიდგინო... იმედითა და ეჭვით სავსე... "ოჰ, მართლა? ასე გგონიათ? ჰო, არა? კარგია?..

აღბო, იმედი არ უნდა მქონდეს... ჩემამდეც, ჩემს გვირგვინაც იმდენი დღე დადიანი... ბეჭტზე ხელს მომიტაოუნებო... რა გულისამაწყვებელია, არა?.. გამიღიებო... ვინ იცის? ჰა? ვინ იცის, იქნებ?... ისეც მომხდარა"... რის უკაცრავად მივს იმედი ტყუილად გექნება. კი ბატონო, გადმოაქოთე ყველაფერი. გამოაღე ჩემი უჯერი, გადამხრივე ჩემი საქალაღდებე, ერთ ფურცელსაც კი ვერ მიმოვი... ერთ მონახსნაც... უცოდელე მცდლობას... ვერაფერს, რასაც კბილს დაადგამდე.

I პაპი: სამწუხაროა. იქნებ ბავაღლო ოქროსი ყოფილიყო, ბრილიანტის.

II პაპი: ანდა ტყვისა, არა? მთავარია, ნახოთ, რა არის, მთავარია, სახლობად დაციო, შეაფასო... უეჭველად უნდა იცოდეთ, მხარი რას დაუჭიროთ... მაშინ მშვიდად ხართ. საშინო აღარაფერია.

I პაპი: საშინო? ისე შენსას ამბობ... საშინო... ჰო, იქნებ ასეცაა... იქნებ, არც ისე ტყვი... შენს გვერდით, მართლაც რაღაც ზიფათს წინათგრძნობა მიყრობს ხოლმე...

II პაპი: აი, აი...

I პაპი: ჰო... თითქოს იქ, სადაც შენ ხარ, ყველაფერი... არც კი ვიცი, როგორ ვთქვა... მერყეობს, ირღვევა... თითქოს მოძრავი ქვიშა გინოს... ფეხვეუშ მინა მეცლებო... ყველაფერი ისე ცახცახებს, თითქოს სადაცაა დაიარგე... მინდა გავასწრო... იქ დეებრუნდე, ჩემთან, სადაც ყველაფერი მყარია, მკვიდრი.

II პაპი: ხომ ხედავ... იცი, მეც... რადგან სიტყვამ მოიტანა... რომ იცოდე, მეც, როცა შენთან ვარ, რაღაც კლასტროფობიასავით მემართება... საითაც არ გაიხედავ, ყველგან ჩაკეტილი სივრცეა: დახურული გადასასვლელები, თეჯირები, სართულები... ერთი სული მაქვს, გამოვიქცე... მაგრამ მაშინაც კი, ოროცა იქაურობას

თავს დავაღწევ, როცა უკვე შინა ვარ, მიიწე მჭირს... მაშინაც მიჭირს...

I პაპი: ჰო? რა გიჭირს?

II პაპი: მიჭირს სულის მოთქმა... ზოგჯერ მეორე დღესაც ცოტა უღიროდ ვარ... ეს ყველაფერიც, ჩემს გარშემო... დროა საჭირო, რომ ისე დაბრუნდეს, რომ ისე ვიგრძნო მისი მავსიცემა, რომ გულმა ისე დაინყოს მტერა... მოკლედ, შენც ხედავ...

I პაპი: ჰო, ვხედავ.

დუმილია

აბა, რატომღაც ვბრაზობთ?

II პაპი: გაცილებით გონიერული იქნებოდა...

I პაპი: ორივეთვის - უმჯობესი იქნებოდა...

II პაპი: საუკეთესო გამოსავალი...

I პაპი: მწვენივრად იცი, რანიც ვართ. ასეთ ტვირის შენც კი ვერ იკისრებ.

II პაპი: ვერა. ნებარევა მჭირდება.

I პაპი: მე კი, შენ იცი ჩემი ამბავი...

დუმილია.

როგორ გგონია... სართული ორივეს რომ შეგვეტანა... მაშინ, ალბათ, უკეთ აფუსხნიდით... იქნებ გამოგვცვლიდა კიდევ...

II პაპი: რატომ გგონია? შემიძლია ახლაც გითხრა... თვალწინ მიდგანან... "აბა, კიდევ რა არის რაო? რას როშავენ? რა თხუნელიაო? რა მოლი? რის მოძრავი ქვიშა? რა მტრული ბანაკი? აბა, ერთი მათ საქმესაც ჩაგხედოთ... არაფერია... რამდენი არ ვეჭებოთ... რა გულისამით არ გამოვიკვლიეთ... კარგიც და ავიც... ვერაფერს მივაგენით... ვერაფერს გარდა უშნიკლო მეგობრობისა...

I პაპი: მართალია.

II პაპი: "ისინი კი ითხოვენ, დავცილდებითო. უნდა, რომ ერთმანეთს ზურგი აქციონ, სამუღამოდ... აი, სირცხვილო".

I პაპი: ჰო, დაუფიქრებლად, უყიყმანოდ გადაწყვეტენ: "სარჩელზე ორივეს უარი თქვას".

II პაპი: "თანაც ვადრთობლებო... ფრთხილად იყვენენ, ძალიან ფრთხილად... ცნობილია, რამდენი უსიამოვნება ელის მას, ვინც თავგებობს და ასე უშიზეზოდ... ისინი შენიშნულები იქნებიან... აღარაფერი ენდობა, ყველა ეჭვის თვალით მხედდავს. ყველას ეცოდინება, რას შეიძლება კაცი მათგან ელოდეს, რა დანახაულს: მათ შეუძლიათ ზურგი აქციონ ერთი მოსთვის ან ერთი არასთვის.

I პაპი: ერთი მოსთვის... ან ერთი არასთვის?

II პაპი: ჰო ან არა?

I პაპი: ეს კი ერთი და იგივე სულაც არ არის...

II პაპი: მართლაც: ჰო ან არა.

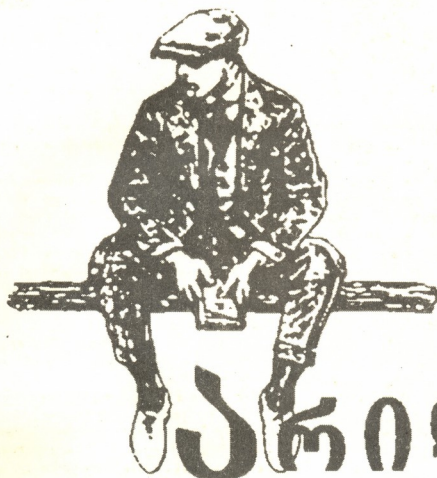
I პაპი: ჰო.

II პაპი: არა!

1982 წ.

ფრანგულიდან თარგმნა თამარ აბრამიშვილმა

<http://www.opentext.ge/arili>

წაიკითხეთ HERE

60 234/3